

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 10 Ιουλίου 2022 • Έτος 14^ο • Αρ. φύλλου 722

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΣΑΒΒΑΣ ΠΕΡΔΙΟΣ

Θα αργήσουμε να σπάσουμε τα ρεκόρ του 2019

Οι τουριστικές αφίξεις θα αργήσουν να φθάσουν στα επίπεδα του 2019, εκτιμά ο υφυπ. Τουρισμού Σάββας Περδίας. Θεωρεί επίσης ότι

θα χρειαστούν 3-4 χρόνια προκειμένου να επανέλθει στα προηγούμενα επίπεδα η αγορά της Ρωσίας και εκφράζει ικανοποίηση για το πρώτο εξάμηνο του 2022. **Σελ. 9**

ΜΙΚΡΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Αναζητούν άρμα να προσδεθούν

ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ και Οικολόγοι ζητούν διευκρινίσεις από τους υποψήφιους για συγκεκριμένα ζητήματα προτού λάβουν τις τελικές τους αποφάσεις. Συνεχίζουν τις διεργασίες εντός των συλλογικών οργάνων για τον υποψήφιο που θα στηρίξουν στις προεδρικές εκλογές του 2023. **Σελ. 8**

ΑΜΒΛΩΣΕΙΣ

Πληροφόρηση και άρση οικονομικών εμποδίων

Η Επίτροπος Διοικήσεως κα Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη και η κοινωνιολόγος δρ Χριστίνα Καϊλή, ερευνήτρια στο Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, μιλούν στην «Κ» για το θεσμικό πλαίσιο των αμβλώσεων στην Κύπρο και τι πρέπει να γίνει ακόμα. **Σελ. 16**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΑΛΕΙΑ

Εκσυγχρονισμός των επιδομάτων

Τα κονδύλια του προγράμματος ΘΑΛΕΙΑ αφορούν και την κοινωνική συνοχή. Η υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας Αναστασία Ανθούση κατέγραψε στην «Κ» τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής που θα επωφεληθούν από τα χρήματα αυτά. **Σελ. 10**

ΦΡΑΝΣΙΣ ΦΟΥΚΟΥΓΙΑΜΑ

Αυτός ο χειμώνας θα είναι σκληρός

Ο καθηγητής πολιτικών επιστημών του Πανεπιστημίου Στάνφορντ της Καλιφόρνιας Φράνσις Φουκουγιάμα λέει πως η Ουκρανία πρέπει να στηριχθεί για να ανακτήσει δυναμική απέναντι στη Ρωσία. **Σελ. 22**

Απόλυτος κυρίαρχος ο Χριστοδουλίδης

Διεμβολίζει όλους τους χώρους – Ντέρμπι μεταξύ Αβέρωφ και Μαυρογιάννη για μία θέση στον δεύτερο γύρο

Αδιамφισбίηπτο φαβορί στην κούρσα των προεδρικών εκλογών παραμένει ο Νίκος Χριστοδουλίδης σύμφωνα με δημοσκοπήσεις της Symmetron για την «Καθημερινή». Προηγείται με σπ-

μαντική διαφορά στον πρώτο γύρο και κερδίζει με μεγάλη άνεση και τους δύο διεκδικητές στον δεύτερο γύρο. Η εκλογική επιρροή του ανέρχεται στο 34% και διεμβολίζει όλους τους

ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΗ «Κ»

Ακλόνητο φαβορί στην αντίληψη των ψηφοφόρων

κομματικούς χώρους. Στην αντίληψη των ψηφοφόρων είναι το ακλόνητο φαβορί των εκλογών. Η διεκδίκηση της δεύτερης θέσης είναι ρευστή και αμφίροπη, καθιστώντας την αναμ-

τρηση μεταξύ Αβέρωφ Νεοφύτου και Ανδρέα Μαυρογιάννη ένα συγκλονιστικό θρίλερ. Πρόκειται για μια μάχη που θα κριθεί στα τελευταία μέτρα του προεκλογικού αγώνα. **Σελ. 4**

Το τέλος ενός πολιτικού γεμάτου έπαρση

Έχοντας οδηγήσει τη Βρετανία εκτός Ε.Ε. το 2020, ο Μπόρις Τζόνσον δεν εμφάνισε μακροπρόθεσμο σχέδιο μετά την επιτυχία του αυτή. Πίστεψε ότι οι κανόνες δεν ισχύουν γι' αυτόν, τους βοηθούς και τον στενό κύκλο του. Οι επικριτές του τον κατηγορούν για έλλειψη ιδεολογικής και διοικητικής οργάνωσης. Βρέθηκε γρήγορα σε καθεστώς ομηρίας, τρέχοντας να αντιμετωπίσει τη μία κρίση μετά την άλλη, καθώς η πανδημία του κορωνοϊού σκέπαζε τη χώρα. Τα σκάνδαλα, που τον ακολούθησαν σε όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του, έπνιξαν εντέλει την Ντάουνινγκ Στρίτ. **Σελ. 22**

Τετραπλασιασμός των παραβιάσεων

Αύξηση και των υπερπτήσεων

Σύμφωνα με τα στοιχεία που φέρνει στο φως η «Καθημερινή» της Κυριακής τα ποσοστά παραβιάσεων του Εθνικού Εναέριου Χώρου από τον Ιανουάριο μέχρι τον Απρίλιο έχουν τετραπλασιαστεί σε σχέση με το 2021. **Σελ. 17**

Με φειδώ τα αιτήματα για το 2023

Συστάσεις ΥΠΟΙΚ για προϋπολογισμούς των κρατικών υπηρεσιών

Μήνυμα προς τα υπουργεία, υφυπουργεία, κρατικές επιχειρήσεις και οργανισμούς όπως στους προϋπολογισμούς που θα καταθέσουν για το 2023 λάβουν σοβαρά υπόψη τις εξελίξεις και να μην υποβάλουν αιτήματα που δυνατόν να εκτροχιάσουν τα δημόσια οικονομικά έστειλε το υπ. Οικονομικών. Σε εγκύκλιο ο γενικός διευθυντής

του υπουργείου υπογραμμίζει ότι η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία δημιουργεί μεγάλες αβεβαιότητες και υπάρχει και αντίκτυπος επιπτώσεων στην Κύπρο. Αναφέρει επίσης ότι τα αιτήματα πρέπει να είναι ρεαλιστικά και να έχουν υπόψη τους και τις οικονομικές δυνατότητες του κάθε οργανισμού. **Οικονομική, σελ. 3**

ΕΚΘΕΣΗ ΓΚΟΥΤΕΡΕΣ

Απότομη αλλαγή ρότας του ΟΗΕ στο Κυπριακό

Ο ΟΗΕ εξαφανίζει τη ΔΔΟ και οριοθετεί το πρόβλημα σε επίπεδο δύο οντοτήτων, οι δε προσανατολισμοί του αντανakλώνται στην πρόσφατη έκθεση του γ.γ. των Η.Ε. Αντόνιο Γκουτέρες για την ΟΥΝΦΪΚΥΠ. Αιχμές και για απωθήσεις. **Σελ. 7**

ΤΟΥΡΚΙΑ-NATO

Πίεση Ερντογάν στην Αν. Μεσόγειο

Δύσκολη ως προς τις πιέσεις της Άγκυρας στην Ανατολική Μεσόγειο αναμένεται η επόμενη περίοδος για τη Λευκωσία, ιδίως υπό το βάρος των όσων αποκόμισε από τη Σύνοδο του NATO ο Τούρκος Πρόεδρος Ερντογάν. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Περί μισθαρνίας...

Όπως φαίνεται και από τη σημερινή δημοσκόπηση της «Κ» το 58% των ερωτηθέντων προσώπων ως σημαντικό κριτήριο επιλογής για το ποιον θα ψηφίσει είναι οι προτάσεις για την οικονομία, και επειδή οι διεθνείς συγκυρίες είναι ραγδαία μεταβαλλόμενες η Πολιτεία οφείλει να είναι καλά προετοιμασμένη για να θωρακίσει την κοινωνία της. Για τούτο λοιπόν η θέσπιση κατώτατου μισθού, μια υπόθεση που, όπως λέγεται ήταν σχεδόν τελειωμένη από την αείμνηστη Ζέτα Αιμιλιανίδου, δεν θα πρέπει να γίνει αντικείμενο προεκλογικών πάρε-δώσε. Οφείλουν τα μέλη να συνεργαστούν, έχοντας κατά νου, κυρίως η εργοδοτική πλευρά, ότι οι καιροί είναι ήδη δύσκολοι για τους χαμηλά αμειβόμενους.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΠΡΟΣΩΠΟ

Η Ελεωνόρα Ζουγανέλη στην «Κ»

Η μουσική είναι το μέσο που με κάνει να βρίσκω τα μέσα μου, τον εσωτερικό μου κόσμο λέει στην «Κ» η Ελεωνόρα Ζουγανέλη. **Ζωή, σελ. 5**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Οι Vlamis and the Suns στον Φέγγαρο

Ο Γιώργος Βλάχης, μαζί με τους γιους του, θα εμφανιστούν στο μουσικό φεστιβάλ του Φέγγαρου. **Ζωή, σελ. 3**

ΜΠΟΥΛΟΥΚΙ

Ακτιβιστές της αρχιτεκτονικής

Το «Μπουλούκι», η διεπιστημονική συλλογικότητα που σκοπό έχει να διαφυλάξει τη γνώση για τα παραδοσιακά υλικά και τις τεχνικές δόμησης, προέρχεται από πολλαπλά πεδία: αρχιτεκτονική, επιστήμη υλικών, συντήρηση, πολιτιστική διαχείριση, αρχαιολογία, καλές τέχνες. Σε σταθερή συνεργασία με τεχνίτες. Το «Μπουλούκι» εξερευνά τις παραδοσιακές τεχνικές δόμησης σε Σαντορίνη και Θηρασία. **Ζωή, σελ. 1**

'22
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
με φινιρίσματα και διαγράμματα PLAYMOBIL

Μάρτιος - Σεπτέμβριος 2022
Δευτέρα - Κυριακή | 10:00 - 19:00
Είσοδος Ελεύθερη

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
Φανερωμένης 86 - 90, Λευκωσία

www.boccf.org f /boccf boccf

Επίσημος Χορηγός Αερομεταφορών Με τη στήριξη της **playmobil** ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ Πανεπιστήμιο Κύπρου Τράπεζα Κύπρου

HUBLOT

**BIG BANG ONE CLICK
STEEL WHITE DIAMONDS**

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Επιστημονικά ομιλούντες

Η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον, κατά την έκτακτη σύνοδο του διευρυμένου καρέ, έθεσε το αμειλικτο ερώτημα: «Γιατί ό,τι κάνει ο Φούλλης είναι λάθος;». Οι κυρίες βυθίστηκαν σε μια βαθιά σιωπή, ανίκανες να λύσουν τον πολιτικό γρίφο που ταλανίζει την αστική Λευκωσία. «Βρισκόμαστε σε αδιέξοδο αγαπητές φίλες» συνέχισε η Ιουλία «οπότε χρειαζόμαστε τα φώτα της ειδικού». Και με μια μάλλον επιτηδευμένη κίνηση, έδειξε προς το μέρος της Μελλοντολόγου – Επικοινωνιολόγου Θεογνωσίας (Σία) Λαμπρινού.

Η Θεογνωσία (Σία) Λαμπρινού μπορεί να ατύχησε στον έρωτα, πλην όμως ευτύχησε στις επιχειρήσεις. Γνωστή στον κύκλο της αγγλόφωνης δεξιάς ως «η αιώνια αρραβωνιαστικιά», δεν κατάφερε να διαβεί το κατώφλι της εκκλησίας παρά τις φιλότιμες προσπάθειες έξι δεκαετιών για να πείσει τον έρωτα των νεανικών της χρόνων. Εκ παραλλήλου, εκμεταλλευόμενη το κληρονομικό χάρισμα να προβλέπει το μέλλον, ίδρυσε την εταιρεία Σία & Σία, προσφέροντας υπηρεσίες συμβούλου επικοινωνίας.

«Επιστημονικά ομιλούντες, ο επίσημος υποψήφιος της παράταξης δεν τραβά κοπέλες. Τουτέστιν, τι να τους κάνουν τους 100 άξονες πολιτικής όταν το διαδίκτυο τrolάρει τον Αβέρωφ ως Top Gun;» ξεκίνησε την παρέμβασή της η ευρυσταθής Θεογνωσία. Αναφερόταν βεβαίως σε ένα παλιό βίντεο, όταν ο Αβέρωφ ήταν υπουργός, όπου συμμετείχε σε μια επίδειξη αεροσκαφών Κόκκινα Βέλη. «Για να το θέσω όσο πιο κομψά γίνεται, ο Φούλλης δεν είναι ό,τι πιο κοντά σε Τομ Κρουζ διαθέτουμε ως πολιτικό – κομματικό σύστημα» υπερθεμάτισε ο σύμβουλος επικοινωνίας της Σία & Σία.

Αυτά η κατά τ' άλλα αθώα ατάκα ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι. Η Ευγενία η Καλαμαρού,

Την 4η Ιουλίου το καρέ γιόρτασε διπλά, με ασορτί κέρασμα: για την Ημέρα Ανεξαρτησίας των ΗΠΑ και την εξαγγελία των 100 αξόνων πολιτικής του Αβέρωφ.

καθώς κερνούσε το καρέ φράουλες – σοκολάτα στα χρώματα της αμερικανικής σημαίας ένεκα της 4ης Ιουλίου, είπε με στεντόρεια φωνή: «Έλεος πια με τη Μαρία της Σιωπής! Εμείς σκοτωθήκαμε να ετοιμάσουμε 100 άξονες πολιτικής και μας γράφουν, ενώ ο Χριστοδουλίδης ατενίζει σιωπηλός το μέλλον και κατακλύζεται από καρδούλες! Τι άλλο πρέπει να κάνουμε επιστημόνισσα;» έθεσε η Καλαμαρού τη Σία Λαμπρινού ενώπιον των επιστημονικών ευθυνών της.

«Επιστημονικά ομιλούντες, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε το κακό μάτι». Μια τέτοια δήλωση, από τα

χείλη της επικοινωνιολόγου της Σία & Σία, λογικό ήταν να προκαλέσει αίσθηση. «Οπότε εκτός από ένα καλό ξεμάτισμα του Αβέρωφ, θα βοηθούσε και μια εγκατάσταση για τη βασκανία στην Πινδόρου». «Τύπου μνημείο;». «Ακριβώς». «Αυτό είναι δουλειά του Ευθύμιου» είπε η Καλαμαρού και οι κυρίες συγκატένευσαν.

Όλες ήταν ενημερωμένες για την αποκάλυψη του μνημείου προς τιμήν του Γλαύκου Κληρίδη. Κι όλες βεβαίως είχαν διαβάσει την εξωστρεφή ανάρτηση του Ευθύμιου Δίπλουρου: «Αυτά που αγάπησες με τόσο πάθος, όλα σε ένα γλυπτό Πατριάρχη της παράταξής μας Γλαύκο

Κληρίδη. Θα σε θυμίζουν αιώνια. Η Κύπρος και η θάλασσα. Το Περιστέρι και το κλαδί ελιάς – τα σύμβολα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το καράβι το Καίτη II, αλλά και το καράβι της Κερύνειας μας! Το μάτι να συμβολίζει τη διορατικότητα σου, μεγάλε μας Ηγέτη!». «Επιστημονικά ομιλούντες, περисяσεί κάθε άλλοσχόλιο» σημείωσε η κατά τ' άλλα λαλίστατη Σία Λαμπρινού.

Μόνο η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού δεν μίλαγε. Αφενός επειδή τα βάσανα του Φούλλη τής ήταν παγερά αδιάφορα κι αφετέρου επειδή οι φράουλες με σοκολάτα αποδείχτηκαν εθιστι-

κές. «Εσύ γιατί δεν μιλάς, συντρόφισσα Ζαχάροβα;» την πείραξε η Ιουλία, για ν' αλαφρύνει λιγάκι την ατμόσφαιρα. Το βίντεο της εκπροσώπου του ρωσικού υπουργείου Εξωτερικών, να παίρνει σέξι πόζες τρώγοντας φράουλες, ήταν από τα πιο δημοφιλή θέματα συζήτησης της εβδομάδας που πέρασε. «Σιωπή μήπως δουλέψει και εμένα η τύχη μου» απάντησε με νόημα η Κουλλίτσα, ανεβάζοντας κατά δύο μονάδες την ήδη ανεβασμένη πίεση της Ευγενίας της Καλαμαρούς.

«Με την ακρίβεια ι θα γίνει;» προσπάθησε να ανεβάσει το επίπεδο της συζήτησης η Φώφη Κούταλου,

καθότι και «ολίγον σφικτή» σύμφωνα με την Ιουλία. «Ο Πετρίδης δήλωσε ότι οι τιμές στα καύσιμα και το ηλεκτρικό ρεύμα θα αυξηθούν κι άλλο. Αν συνεχίσουμε έτσι, για να πάμε στην Πάφο θα πρέπει να δώσουμε το ένα μας νεφρό». «Επιστημονικά ομιλούντες, τα δύο νεφρά αποτελούν πλέον πολυτέλεια» σχολίασε η ηγερία της επικοινωνίας Θεογνωσία (Σία) Λαμπρινού αποχαιρετώντας την ομήγυρη.

«Επιστημονικά ομιλούντες, ως καρέ, ως γυναίκες και ως άνθρωποι έχουμε επιτέλους δικαιωθεί!» θριαμβολόγησε η Ιουλία. Κι ευθύς ενημέρωσε τις κυρίες για την έρευνα που διενεργήθηκε για λογαριασμό της Εθνικής Αρχής Στοιχημάτων, η οποία πιστοποιεί την υψηλή συμμετοχή των Κυπρίων γυναικών στα τυχερά παιχνίδια. «Και επειδή εγώ πάντα έλεγα ότι αυτό που μας συμβαίνει είναι παθολογικό, ιδού και το επιστημονικό τεκμήριο: Το ποσοστό των παικτριών με συμπτώματα πιθανής παθολογικής συμπεριφοράς ανέρχεται στο 21%». «Τουτέστιν;». «Τουτέστιν, επιστημονικά ομιλούντες, πληρώστε την παρτίδα διπλά» είπε η Ρενέ Κυπαρίσσι, κατεβάζοντας ποκεριζέ με εννέα καρό από χέρι.

«Και μια έκτακτη είδηση κοπέλες. Ο κύκλος των προεδρικών υποψηφίων συμπληρώνεται με την πολλά υποσχόμενη υποψηφιότητα του κυρίου Λούη Κουτρουκίδη, γνωστού ακτιβιστή για τα δικαιώματα των οικιακών βοηθών. Ιδού τι γράφει ο ίδιος, επί λέξει: “Ένα πράμα θα ζητήσω που τον κόσμο: Πρώτα να με ακούσει, να πόχω να πω. Εγώ ξέρω τι θα πει φτώχεια, ξέρω να που σημαίνει, να με βαστάς ριάλια, να πιερώσεις ρεύμα τζιαι νερό”. To be continued...» είπε η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον, κηρύσσοντας τη λήξη των εργασιών του διευρυμένου καρέ.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»
10.7.1932

ΕΛΠΙΔΑ: Ο «Αιών της Προόδου» των Αμερικανών αεροπόρων Τζαίημς Μάττερν [φωτ. αριστερά] και Μπέννεντ Γκρίφιν προσεγγιώθη εις τον παρά το Βερολίνον αερολιμένα του Τέμπελχοφ. Το μονοπλάνον

είκον εκκινήσει εκ Ν. Υόρκης περί το μεσονύκτιον της 4ης τρεχ. και έφθασαν εις την γερμανικήν πρωτεύουσαν εντός 37 ωρών και 45 λεπτών, ήτοι κατά 4 ώρας ολιγωτέρας από το χρονικόν διάστημα, το οποίον είχαν απαιτήσει κατά το παρελθόν έτος οι αεροπόροι Ποστ και Γκάττυ, εις τον ταχύτατον γύρον του κόσμου. Η αρχή της αποπείρας των Μάττερν και Γκρίφιν γεννά την ελπίδα ότι οι δύο Αμερικανοί αεροπόροι θα δυνηθούν να πραγματοποιήσουν την πρόθεσιν των όπως συμπληρώσουν τον εναέριον γύρον του κόσμου εντός εξ ημερών, ήτοι κατά δύο ημέρας ενωρίτερον από το προγενέστερον ρεκόρ των συμπατριωτών των.

ΕΘΙΜΟΝ: Ευρισκόμεθα εις το μέσον του θέρους, δηλαδή εις την εξαιρετικὴν ακμήν και έντασιν των κυνικών καυμάτων. Η ζέστη έχει καταντήσει αποπνικτική και η ζωή φρικώδες μαρτύριον. Το καλοκαίρι, παρά την ωριαιότητά του και παρά τας απολαύσεις που παρέχει, εν τούτοις περιλαμβάνει μέσα εις το πρόγραμμά του ποικίλα δυσάρεστα. Εν από αυτά είνε αναμφισβητήτως αι «πυρκαϊαί δασών». Το πράγμα έχει καταντήσει εις την Ελλάδα έθιμον. Από μακράς σειράς ετών έχει καθιερωθή η καλοκαιρινή «ατραξιόν» κατά την οποίαν τα δάση αναφλέγονται εν είδει τεραστίων πυροτεχνημάτων και μεταβάλλουν ωραίας πρασίνας εκτάσεις εις «πυρκαϊόστους ζώνας» και εις φρικώδεις και καπνίζουσας τοποθεσίας.

ΑΝΕΤΟΙΜΟΣ: Η «Γενική Γερμανική Εφημερίς» ευρίσκει τας συμφωνίας [της Λωζάνης] ήκιστα ικανοποιητικάς. Παρατηρεί ότι παρά τα τρομακτικά διδάγματα εκ της οικονομικής κρίσεως, και μετά 16 ετών καταστροφών, την οποία εδημιούργησεν η υπογραφή εις τας Βερσαλλίας, ο κόσμος δεν ωρίμασεν εισέτι δι' εποικοδομητικάς λύσεις εν τω πνεύματι της αληθούς ειρήνης.

Με άριστα το 10

1 Στην αχαριστία. Δεν γνωρίζουμε πώς θα εξελιχθεί η (δύσκολη) κατάσταση για τον Αβέρωφ Νεοφύτου. Ό,τι και να γίνει, πάντως του προτείνουμε στη θέση στις προτομής του Γλαύκου Κληρίδη να φτιάξει το μνημείο του «αγνώμονα επιχειρηματία».

2 Στην αβρότητα. Δύσκολες στιγμές για τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ, αφού μετά και τις τελευταίες δημοσκοπήσεις σίγουρα η προεκλογική δεν πηγαίνει όπως θα περίμενε. Στην Πινδόρου όμως ως δείξουν λίγη ψυχραιμία και αυτοσυγκράτηση οι κάτω όροφοι. Το ρετιρέ είναι ακόμη πιασμένο.

3 Στο αλλόκοτο. Οι Βρεττανοί δεν έριξαν τον πρωθυπουργό που τους έβγαλε από την Ευρώπη. Δεν έριξαν τον πρωθυπουργό που τους πήρε στον λαιμό του στην πανδημία. Έριξαν τον πρωθυπουργό για ένα ποτηράκι (παραπάνω).

4 Στη Δικαιοσύνη. Πέρασε (και) η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης. Αν βάλει κάποιος κάτω τις μεταρρυθμίσεις αλλά και τις λαϊκές πολιτικές που εφαρμόστηκαν επί Αναστασιάδη είναι με διαφορά η πλέον αριστερή (με την καλή έννοια του όρου) κυβέρνηση της Ευρώπης. Θα φύγει όμως ο αγαπούλας από την εξουσία

«Μερικές φορές αναρωτιέμαι αν τον κόσμο κυβερνούν κάποιοι έξυπνοι που σας δουλεύουν ή κάποιοι ηλίθιοι που μιλάνε σοβάρά». *Laurence J. Peter*

με την τάση της διαφθοράς, επειδή δεν πρόσεξε την εικόνα του.

5 Στην υποκρισία. Βουλή, κόμμα-τα, οικόλογοι και προεδρικό για δεκαετίες άφηναν τη χώρα όμπρο (με την καλή έννοια του όρου) κυβέρνηση της Ευρώπης. Θα φύγει όμως ο αγαπούλας από την εξουσία

στον Λακκοτρύπη.

6 Στα φυσικά φαινόμενα. Δεν σπκώνει λέει το δίκτυο της ΑΗΚ να βάλουμε σε όλα τα σπίτια φωτοβολταϊκά. Τα σπίτια της ΑΗΚ και της ΡΑΕΚ τι έκαναν τόσα χρόνια με τον εκσυγχρονισμό του δικτύου; Μην ανοίξω και το στόμα μου για εκείνο το

“

καλώςιο στην Τσερίου. Αγαπούλες.

7 Στη λύση. Αν λοιπόν δεν «σπκώ-σει» το δίκτυο της ΑΗΚ τα φωτοβολταϊκά μας, να σπκωθούμε εμείς να φύγουμε από το δίκτυο και να βάλουμε μπαταρίες σε κάθε σπίτι. Ε, τι λέτε, αγαπητοί μου;

8 Στα λαμόγια. Κυβέρνηση, ΑΗΚ, ΡΑΕΚ και κόμματα, τα σάβνια λοιπόν που μας κυβερνούν, επιβάλλουν να αγοράζουμε ως καταναλωτές την ηλιακή ενέργεια στην τιμή της ενέργειας του πετρελαίου! Κέρδη για τους λίγους, ζημιό για τους πολλούς. Σε όλες τις χώρες του κόσμου οι άδειες για φωτοβολταϊκά πάρκα παρέχονται με μειοδοτικό διαγωνισμό, με αποτέλεσμα η τιμή να έχει πέσει στα 0,6 - 0,3 σεντ την κιλοβατώρα. Εμείς την αγοράζουμε την ηλιακή στα 0,20 σεντ. Αγαπούλα Πρόεδρε, τα διαβάξεις αυτά;

9 Στις μάσκες. Έπεσαν οι μάσκες, ανέβηκαν οι μάσκες, ξαναέπεσαν, ξαναέβηκαν. Σαν την τιμή του πετρελαίου που όταν πέφτει δεν την νιώθουμε.

10 Στο αμίλητο νερό. Ο άνθρωπος μεγαλουργεί εμφανίζοντας τον εαυτό του. Το θείο βρέφος είναι ο Κύπριος Χουντίνι.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΛΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Wi-Fi
onboard

Καλωσορίζουμε
μια νεο εποχή.
Το Wi-Fi έφτασε!

aegeanair.com

Το Wi-Fi onboard έρχεται στο νεο στόλο μας και αλλάζει τα δεδομένα. Ολοένα και περισσότερα αεροσκάφη μας θα διαθέτουν Wi-Fi, για να είστε συνδεδεμένοι στο internet καθ' όλη τη διάρκεια της πτήσης σας και να κάνετε το ταξίδι σας ακόμη πιο απολαυστικό.

A STAR ALLIANCE MEMBER

AEGEAN

Ισχυρό προβάδισμα Νίκου Χριστοδουλίδη

Η υποψηφιότητα του πρώην ΥΠΕΕ κερδίζει απ’ όλους τους κομματικούς χώρους - Επισφαλείς οι εκτιμήσεις για τη δεύτερη θέση

Του ΜΙΧΑΛΗ ΒΡΥΩΝΙΔΗ

Η ακτινογράφηση του πολιτικού σκηνικού, όπως αποτυπώνεται μέσα από τη δημοσκόπηση της Symmetron για την «Καθημερινή», επιβεβαιώνει ότι ο Νίκος Χριστοδουλίδης παραμένει το αδιαμφισβήτητο φαβορί στην κούρσα των προεδρικών εκλογών. Η δυναμική του Χριστοδουλίδη, όπως διαφάνηκε από τις πρώτες δημοσκοπήσεις, παραμένει αμετάβλητη και ανθεκτική στις πιέσεις που εξασκούν τα αντίπαλα επιτελεία. Προηγείται με σημαντική διαφορά στον πρώτο γύρο των εκλογών και κερδίζει με μεγάλη άνεση και τους δύο διεκδικητές στον δεύτερο γύρο. Η δημοτικότητα του είναι υπερδιπλάσια των αντιπάλων και προηγείται σε όλα τα κριτήρια εικόνας που εξέτασε η δημοσκόπηση.

Στην αντίληψη των ψηφοφόρων είναι το ακλόνητο φαβορί των εκλογών. Ασφαλώς, ο δρόμος προς τις εκλογές είναι ακόμα μακρύς και ενδεχομένως να κρύβει εκπλήξεις, ωστόσο στην παρούσα χρονική περίοδο η αξία της υποψηφιότητας Χριστοδουλίδη παραμένει σταθερή, ακλόνητη και με επιβλητική διαφορά έναντι των άλλων δύο βασικών διεκδικητών. Η διεκδίκηση της δεύτερης θέσης είναι ρευστή και αμφίροπη, καθιστώντας έτσι την αναμέτρηση μεταξύ του Αβέρωφ Νεοφύτου και του Ανδρέα Μαυρογιάννη ένα συγκλονιστικό θρίλερ που κόβει ανάσες. Η διαφορά που χωρίζει σήμερα τους δύο είναι βραχεία και ως εκ τούτου οποισδήποτε προβλέψεις είναι παρακινδυνευμένες. Πρόκειται για μια μάχη εκ του συστάδην μεταξύ δύο ισοδύναμων μονομάχων που θα κριθεί στις λεπτομέρειες, ίσως στα τελευταία μέτρα του προεκλογικού αγώνα.

Εκλογικό περιβάλλον

Οι πολίτες ανησυχούν για την πορεία της χώρας, με τον δείκτη απαισιοδοξίας να αγγίζει το 86%. Οι συζητήσεις των πολιτών εστιάζουν στην οικονομία, ανεργία και κόστος ζωής με 68% σε σύγκριση με 46% τον Μάρτιο. Τα σκάνδαλα και η διαφθορά είναι στη δεύτερη θέση με 31% και το Κυπριακό στην τρίτη με μόλις 25% και φθίνουσα πορεία σε σύγκριση με προηγούμενες μετρήσεις. Στα ιδανικά χαρακτηριστικά του νέου προέδρου οι πολίτες τοποθετούν τις ηθικές αξίες στην πρώτη θέση. Δίνουν έμφαση στην εντιμότητα και δικαιοσύνη (79%) και έπεται η οικειότητα με τους απλούς ανθρώπους (52%). Ως προς τις δεξιότητες και προτεραιότητες του ιδανικού προέδρου προβάλλουν τις προτάσεις για την οικονομία (58%), τις καινοτόμες προτάσεις για βελτίωση της ποιότητας ζωής (43%) και τις θέσεις στο Κυπριακό (35%).

Εικόνα υποψηφίων

Ο Χριστοδουλίδης είναι ο μόνος υποψήφιος με θετικό πρόσμη δημοτικότητας. Η πλειοψηφία των πολιτών (57%) έχει θετική άποψη για τον Χριστοδουλίδη και 30% αρνητική. Για τους υπόλοιπους υποψηφίους οι αρνητικές κρίσεις υπερβαίνουν τις θετικές. Η δημοτικότητα του Νεοφύτου κυμαίνεται στο 25% και του Μαυρογιάννη στο 27% με τις αρνητικές κρίσεις να αγγίζουν το 67% για τον Νεοφύτου και το 42% για τον Μαυρογιάννη.

Με αυτά τα δεδομένα και για τους δύο υποψήφιους, ο δρόμος προς την προεδρία είναι μάλλον δύσβατος. Από τους υπόλοιπους υποψήφιους ξεχωρίζει ο Δημητριάδης με δημοτικότητα 22%, που υπερβαίνει κατά πολύ την εκλογική του επιρροή. Στα κριτήρια δεξιότητων διακυβέρνησης, ο Χριστοδουλίδης φαίνεται να μην έχει αντίπαλο. Προηγείται σε όλα τα κριτήρια με διαφορά, λαμβάνοντας 29% στη διαχείριση του Κυπριακού, 32% στη διαχείριση της οικονομίας, 35% στην κοινωνική πολιτική, 31% στην αντιμετώπιση της διαφθοράς και 38% στη βελτίωση της εικόνας της Κύπρου στο εξωτερικό. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου καταγράφει σημαντικό ποσοστό στη διαχείριση της οικονομίας της τάξης του 22% έναντι μόλις 10% για τον Μαυρογιάννη.

Πρώτος γύρος

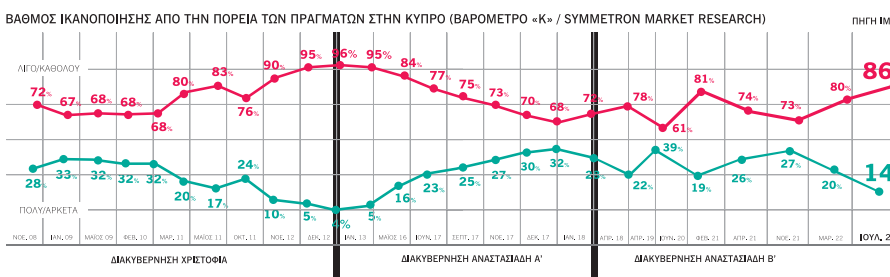
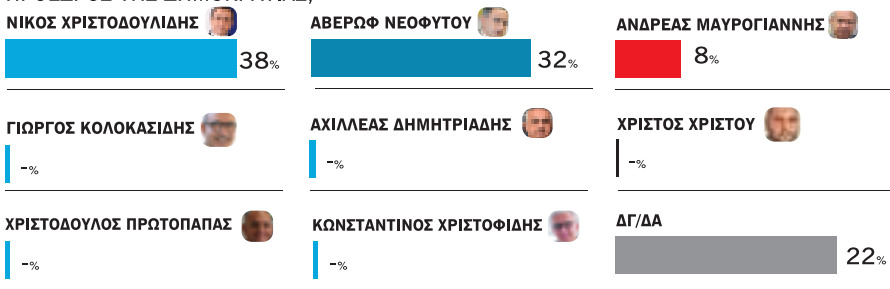
Το ενδιαφέρον για τον πρώτο γύρο εστιάζει στη μονομαχία που εξελίσσεται μεταξύ των διεκδικητών της δεύτερης πολυπόθητης θέσης, αφού ο Χριστοδουλίδης φαίνεται να εξασφαλίζει ξεκάθαρο προβάδισμα 19 μονάδων από το δεύτερο υποψήφιο. Η εκλογική επιρροή του Χριστοδουλίδη ανέρχεται στο 34% και διεμβολίζει όλους τους κομματικούς χώρους. Κερδίζει 69% των ψηφοφόρων του ΔΗΚΟ, αντίλει 32% από τον ΔΗΣΥ, ενώ κερδίζει ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του

ΠΟΙΟΝ ΘΑ ΨΗΦΙΖΑΤΕ ΓΙΑ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ:

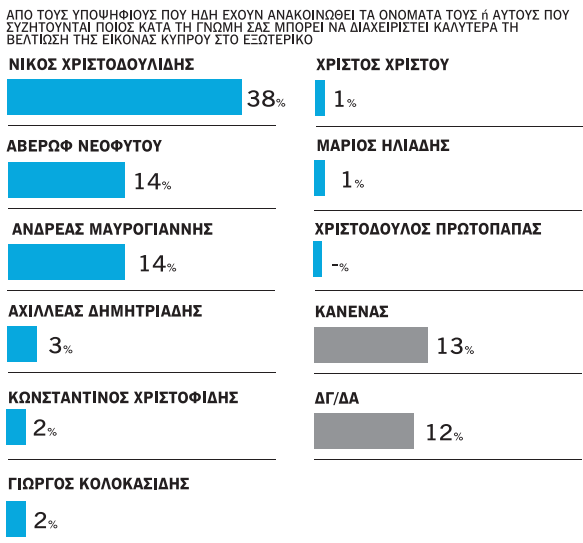
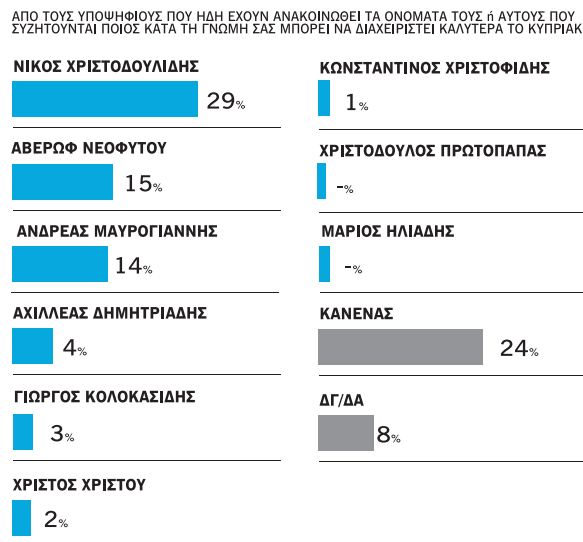
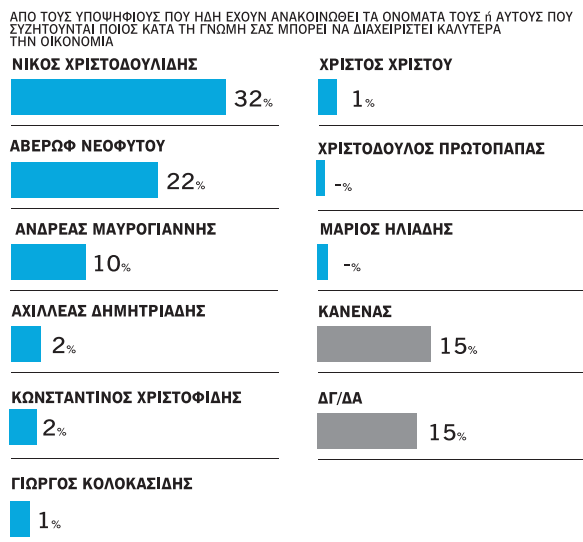
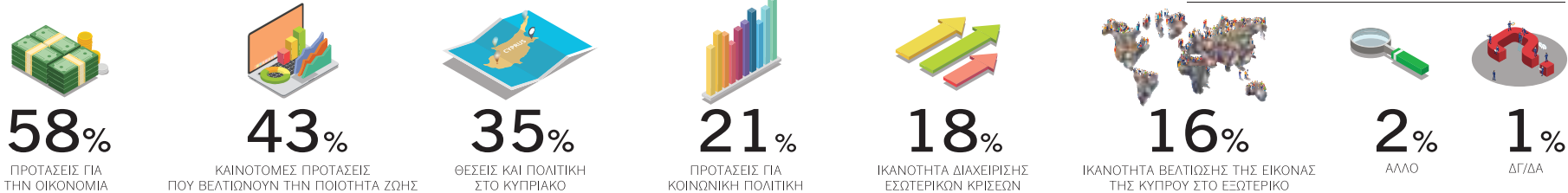

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΝΙΚΗΣ

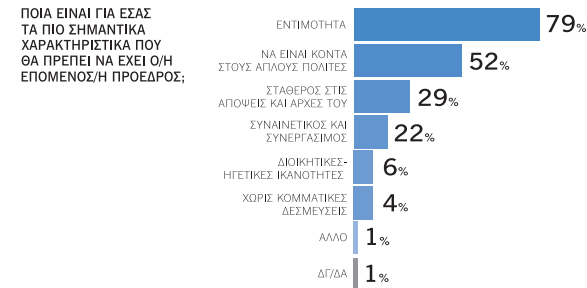
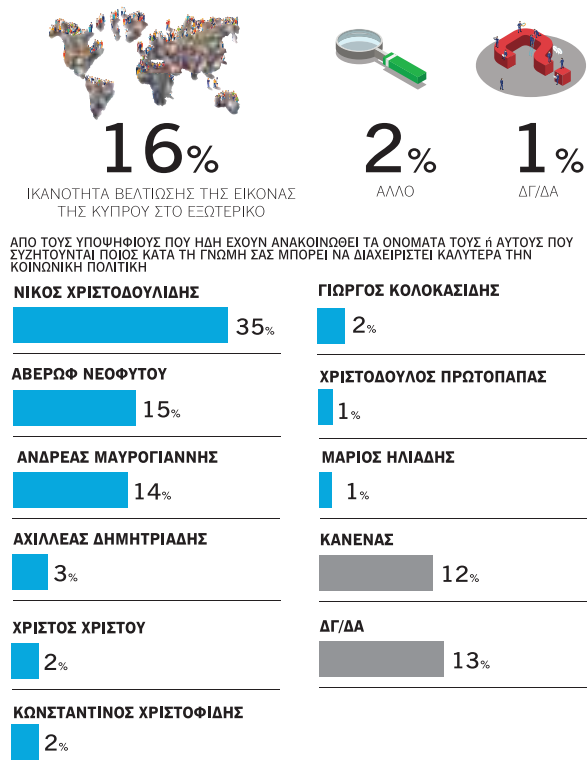
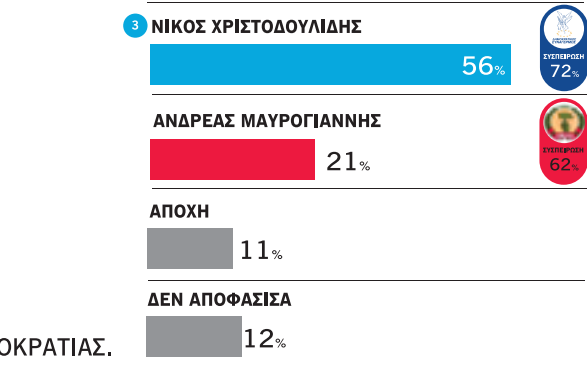
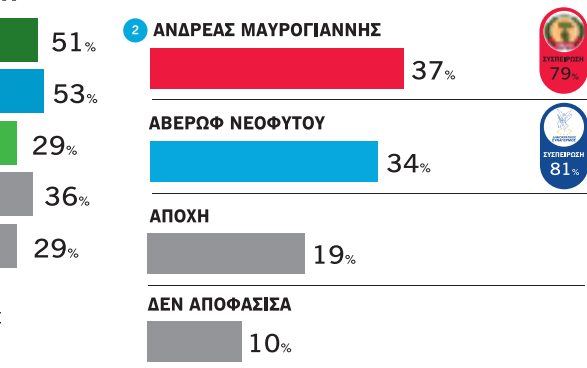
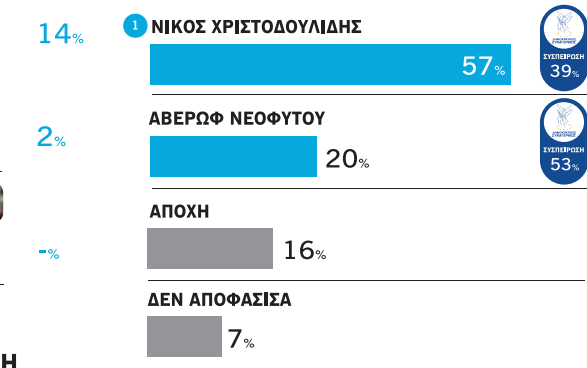
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΙΟΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΤΕ, ΠΟΙΟΣ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΘΑ ΕΚΛΕΓΕΙ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ;

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΔΥΟ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΕΣΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΕΠΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.

ΣΕΝΑΡΙΑ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΩΝ
ΠΟΙΟΝ ΘΑ ΨΗΦΙΖΑΤΕ ΓΙΑ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΓΥΡΟ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ:

Ταυτότητα έρευνας

Ανάθεση: Καθημερινή Κυπριακή Πολιτική & Οικονομική Εμπειρία ΑΤΔ. **Γραφείο:** Symmetron Market Research, μέλος ESOMAR. **Ημερομηνία διεξαγωγής:** 1-7 Ιουλίου 2022. **Κάλυψη:** Παγκύπρια, αστικές και αγροτικές περιοχές, άνδρες και γυναίκες 18 ετών και άνω με δικαίωμα ψήφου. **Μέγεθος Δείγματος:** 800 άτομα. **Μέθοδος Δειγματοληψίας:** Τυχιαία στρωματοποιημένη δειγματοληψία. **Συλλογή Δεδομένων:** Τηλεφωνικές συνεντεύξεις με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. **Τυπικό Περιθώριο Απόκλισης:** 95% βαθμός εμπιστοσύνης, περιθώριο απόκλισης +/- 3,5.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ / Symmetron Market Research

22% από το ΑΚΕΛ. Επιπλέον, κερδίζει 51% από την ΕΔΕΚ, 53% από την ΔΗΠΑ, 31% από το ΕΛΑΜ, 29% από τους Οικολόγους, 36% από τα εξωκοινοβουλευτικά κόμματα και 29% από τους ανένταχτους ψηφοφόρους.

Είναι εμφανές ότι η υποψηφιότητα Χριστοδουλίδη δεν είναι μόνο πολυσυλλεκτική αλλά κερδίζει σημαντικό όγκο εισροών από τα δύο κόμματα που στηρίζουν τους βασικούς του αντιπάλους. Η συνολική εκλογική επιρροή του Χριστοδουλίδη (34%) καταμερίζεται σε 7% από ΔΗΣΥ, 4% από ΑΚΕΛ, 6% από ΔΗΚΟ, 8% από τα υπόλοιπα κόμματα και 9% από τους πολίτες που δεν ψήφισαν στις βουλευτικές εκλογές.

Οι εκτιμήσεις για τη δεύτερη θέση είναι επισφαλείς. Ο Νεοφύτου προηγείται

οριακά με 15% έναντι 13% του Μαυρογιάννη που μόλις πρόσφατα εισήλθε στην προεκλογική μάχη. Η συσπείρωση στον ΔΗΣΥ κυμαίνεται στο 49%, ωστόσο το μεγαλύτερο πρόβλημα του Νεοφύτου δεν είναι η επίδοση στον ΔΗΣΥ, αλλά οι ελαχιστες εισροές από άλλους χώρους. Η εκλογική επιρροή του Νεοφύτου εξαρτάται στην παρούσα φάση σχεδόν αποκλειστικά από τον ΔΗΣΥ, αφού το 15% καταμερίζεται σε 11% από ΔΗΣΥ, 2% από άλλα κόμματα και 2% από την αποχή.

Η συσπείρωση του ΑΚΕΛ είναι 49%, που κρίνεται σχετικά ικανοποιητική λόγω της πρόσφατης επιλογής του Μαυρογιάννη. Σημειώνεται ότι τον Ιούλιο του 2012 η συσπείρωση προς τον τότε υποψήφιο Μαλά ήταν 55%. Η υποψηφιότητα Μαυρογιάννη αντιμετωπίζει σήμερα τα ίδια

προβλήματα με την υποψηφιότητα Νεοφύτου. Εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από το ΑΚΕΛ με μέτριας έντασης εισροές από άλλους χώρους. Η κατανομή της εκλογικής του επιρροής είναι 8% από ΑΚΕΛ, 3% από άλλα κόμματα και 2% από τους ανένταχτους. Επιπλέον, έχει ν’ αντιμετωπίσει και τις σημαντικές εκροές ψηφοφόρων του ΑΚΕΛ προς τον Χριστοδουλίδη. Η πρόθεση ψήφου στα έγκυρα ψηφοδέλτια διαμορφώνει την εκλογική επιρροή σε 38% για τον Χριστοδουλίδη, 16% για τον Νεοφύτου, 14% για τον Μαυρογιάννη, 4% για τον Δημητριάδη, 3% για τον Κολοκασίδη και 2% αντίστοιχα για τον Χριστοφίδη και Χρίστου.

Ο κ. Μιχάλης Βρυωνίδης είναι διευθύνων σύμβουλος της Symmetron Market Research.

Σενάρια β’ γύρου

Ο δεύτερος γύρος είναι μια νέα εκλογική διαδικασία και είναι δύσκολο να εκτιμηθεί το αποτέλεσμα χωρίς να είναι γνωστές οι ενδεχόμενες συνεργασίες. Όμως, όπως αποτυπώνονται σήμερα οι τάσεις, ο Χριστοδουλίδης εξασφαλίζει την εκλογή του στον δεύτερο γύρο και με τους δύο βασικούς διεκδικητές με επιβλητική μάλιστα διαφορά. Στα δύο σενάρια, η εκλογική του επιρροή είναι 57% έναντι 20% για τον Νεοφύτου και 56% έναντι 21% για τον Μαυρογιάννη. Στο σενάριο Μαυρογιάννη - Νεοφύτου, ο πρώτος προηγείται οριακά με 37% έναντι 34% του δεύτερου.

Απελευθέρωσε την επικοινωνία σου!

Νέα υπηρεσία
OneNumber με eSIM,
αποκλειστικά από τη Cytta

W A T C H M E

Αυτό το καλοκαίρι μπορείς να το ζήσεις
όπως θέλεις εσύ, ελεύθερα με το Apple Watch
σου, χωρίς να έχεις μαζί σου το iPhone σου!

Μάθε περισσότερα στο www.cyta.com.cy/eSIM

Together we can

Μετά τη Μαδρίτη, όλη η πίεση στη Λευκωσία

Τα ευρω-ατλαντικά κέρδη που έλαβε ο Ταγίπ Ερντογάν μετά τη Σύνοδο του ΝΑΤΟ έχουν περιφερειακή διάσταση

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Το πώς επέστρεψε ο Ερντογάν από το διπλωματικό μπρα-ντε-φερ Τουρκίας-Δύσης, με φόντο τη Σύνοδο του ΝΑΤΟ της Μαδρίτης, έχει ήδη αποστασιοποιηθεί χρονικά από την ίδια τη διαδικασία εισόδου της Σουηδίας και της Φινλανδίας στη Συμμαχία. Φανερώνει έτσι τη μεγάλη εικόνα της νέας συναλλακτικής σχέσης της Τουρκίας με ΝΑΤΟ και Ε.Ε., σε μια περίοδο που οι εκλογές στη χώρα εργαλειοποιούν αυτό το πλέγμα. Ο Τούρκος Πρόεδρος κράτησε τους υψηλούς τόνους στα ελληνοτουρκικά για ουρά της συνάντησής του με τον Αμερικανό ομόλογό του Μπάιντεν, έδωσε και πήρε αναφορικά με τις προσλήψεις ασφάλειας της Άγκυρας σε σχέση με την ατλαντική πορεία των δύο σκανδιναβικών χωρών και το επόμενο χρονικό διάστημα κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό για το τι πρέπει να αναμένεται στην ανατολική πλευρά της Μεσογείου σε σχέση με τις τουρκικές κινήσεις: Αφενός, γιατί ο Ιούλιος παραμένει υψηλά συμβολικός για την Τουρκία στην περίπτωση της Κύπρου αλλά και εσωτερικά λόγω της επετείου του πραξικοπήματος του 2016 και αφετέρου γιατί ο χρονισμός στην περίπτωση των μηνυμάτων, που καταφτάνουν στο Κυπριακό, δημιουργεί μια δυστοπική εικόνα για τη συνέχεια των εξελίξεων.

Θα πιέσει τη Λευκωσία

Η μερίδα των ευρωατλαντικών κερδών του Ερντογάν μετά τη Σύνοδο του ΝΑΤΟ στη Μαδρίτη δεν εντάσσεται μόνο στο πλαίσιο της συγκυρίας που το Ουκρανικό φέρει διεθνώς, αλλά έχει και περιφερειακή

διάσταση: Η Τουρκία θα μπορούσε στην πτυχή που αφορά τις δεσμεύσεις Σουηδίας και Φινλανδίας για στήριξη προς την πλευρά της στην εμπλοκή της στη ΡΕΣΟ να δημιουργήσει ζητήματα ως προς το εργαλείο αυτό της Ε.Ε. και την συμμετοχή της Κ.Δ. Η τελευταία εξέλιξη στο πλαίσιο της ΡΕΣΟ συμμετέχει σε δράσεις και προγράμματα με συγκεκριμένα οφέλη λόγω της μη συμμετοχής της στο ΝΑΤΟ αλλά και αναφορικά με την άμυνα της (πτυχή εξοπλιστικών). Μετά

Ο Ιούλιος παραμένει υψηλά συμβολικός για την Τουρκία στην περίπτωση της Κύπρου, αλλά και εσωτερικά λόγω της επετείου του πραξικοπήματος του 2016.

τη Μαδρίτη συνεπώς, η Τουρκία δημιουργεί ένα ισχυρό «διαπραγματευτικό προηγούμενο», κατορθώνοντας να συνοψίσει, σε σχέση με την Κύπρο:

- Το χαρτί της «ενίσχυσης του μπλοκαρίσματος» της μελλοντικής ένταξης της Κ.Δ. στο ΝΑΤΟ –εντός ή εκτός λύσης– αξιοποιώντας έτσι όλη την προϊστορία με τις δύο σκανδιναβικές χώρες στην πιο κρίσιμη μάλιστα, διεθνώς, συγκυρία διεύρυνσης της Συμμαχίας ή ως προς το ΝΑΤΟ ως σύστημα κατάρνησης εγγυήσεων στο Κυπριακό.

- Την «κληρονομιά» του άλυτου Κυπριακού ως μια πτυχή, εντός ΡΕΣΟ, στην οποία οι πιέσεις της Τουρκίας θα υπενθυμίζουν προς

τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες την προβληματική αυτή διάσταση και

- Την «αποσύνδεση» του Κυπριακού από τη μεγάλη εικόνα της Ανατολικής Μεσογείου, με την Τουρκία να επιτυγχάνει στη Μαδρίτη να μην κρίνεται για το θέμα των νέων τετελεσμένων επί του Κυπριακού. Η ένταση στο Αιγαίο και η διάσταση του Συριακού αποτελούν, αυτή τη στιγμή, τα μόνα δύο θέματα που δοκιμάζουν την αντοχή της συνοχής της νότιας πτέρυγας του ΝΑΤΟ –εν μέσω πολέμου με τη Ρωσία– και των αμερικανοτουρκικών σχέσεων –μετά τη φάση που εισήλθαν μετά το 2016.

Η επόμενη μέρα

Ο Ιούλιος έχει σαφώς συμβολικό χαρακτήρα για την Τουρκία λόγω Κύπρου και οι ενδείξεις πως η Λευκωσία θα καταστεί ο «αδύναμος κρίκος» για την τουρκική εξωτερική πολιτική στην Ανατολική Μεσόγειο είναι πλέον πέρα από προφανείς. Η μία διάσταση, όπως αναφέρθηκε η «Κ» από τον περασμένο Μάιο, θα είναι η έξοδος του νέου τουρκικού γεωτρύπανου «Αμπντούλχαμίτ» στην Ανατολική Μεσόγειο για διενέργεια ερευνών (γεωτρήσης). «Το πλοίο μας θα μεταβεί στην πρώτη αποστολή του το πρώτο μισό του Αυγούστου. Συζητούνται 5-6 εναλλακτικές λύσεις για την πρώτη τοποθεσία. Θα κάνουμε υπομονή για άλλο έναν μήνα, ελπίζω. Η τοποθεσία της αποστολής πιθανότατα θα είναι η Μεσόγειος», τόνισε χαρακτηριστικά την περασμένη εβδομάδα ο Τούρκος υπουργός Ενέργειας Φατίχ Ντονμέζ, επιβεβαιώνοντας ουσιαστικά τη μερίδα εκείνη της ανάλυσης που φέρει το

Η μερίδα των ευρωατλαντικών κερδών του Ερντογάν μετά τη Σύνοδο του ΝΑΤΟ στη Μαδρίτη δεν εντάσσεται μόνο στο πλαίσιο της συγκυρίας που το Ουκρανικό φέρει διεθνώς, αλλά έχει και περιφερειακή διάσταση.

πλοίο-γεωτρύπανο της ΤΡΑΟ να δραστηριοποιείται σε θαλάσσια περιοχή περίξ της Κύπρου, ακόμη κι εντός αδειοδοτημένου τεμαχίου στην ΑΟΖ. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο τα ελληνοτουρκικά (Αιγαίο) και η επικείμενη επέμβαση της Τουρκίας στη Β.Δ. Συρία θα εκτονώονταν έναντι μιας γεωτρήσης στην Κύπρο χωρίς ωστόσο να φεύγουν από τον χάρτη της μεγάλης εικόνας (ειδικά το δεύτερο). Εξάλλου την περίοδο 2018-2020 και παρά τις κινήσεις της Άγκυρας στην κυπριακή ΑΟΖ δεν υπήρξε ισχυρή κινητοποίηση –σε ευρωπαϊκό επίπεδο– υπέρ της Λευκωσίας.

Και το Κυπριακό

Το ανεπίσημο έγγραφο της έκθεσης του γ.γ. του ΟΗΕ για την Ειρηνευτική Δύναμη των Η.Ε. στην Κύπρο (περίοδος Δεκεμβρίου 2021-Ιουνίου 2022) συνοψίζει προβληματικές διαστάσεις στο σύνολο σχεδόν του Κυπριακού. Εκφράζει

ακόμη κι ανησυχία για επιδείνωση του κλίματος –που το χαρακτηρίζει ήδη δύσκολο πέντε χρόνια μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα και τη δυστοκία στο να υπάρξει επανέναρξη του διαλόγου. Πώς η Τουρκία θα μπορούσε –ιδίως μετά τη Μαδρίτη– να κινηθεί στον ορίζοντα κινήσεων που έμπειροι κύκλοι χαρακτηρίζουν στην «Κ» ως «καθοριστικούς» για την πορεία του Κυπριακού; Οι πτυχές εδώ αφορούν σε δύο στοιχεία:

- Στην περαιτέρω ανάπτυξη των κινήσεων της Τουρκίας στο Βαρώσι, αυτό το καλοκαίρι, που σε συνδυασμό με την ύπαρξη γεωτρύπανου στη θάλασσα περίξ της Κύπρου θα εμπέδωναν την τουρκική στρατηγική για «τετελεσμένα σε ξηρά και θάλασσα» και

- Στην ίδια την παρουσία του Ερντογάν στη βόρεια, κατεχόμενη, Κύπρο για τις ανάγκες των «εορτασμών» του παράνομου καθεστώτος για την 20ή Ιουλίου ως προς

το πεδίο της πολιτικής επικοινωνίας: Ειδικά αν ο ίδιος ο Τούρκος Πρόεδρος ανακοίνωνε κάτι για ενσωμάτωση του γεωγραφικού χώρου των Κατεχομένων στην Τουρκία, μιας και το Κυπριακό πάντα τέμνει οριζοντίως μια μερίδα της πολιτικής στο εσωτερικό της Τουρκίας, στη συγκυρία μάλιστα που ο Ερντογάν πιέζεται εκλογικά.

Καταληκτικά, το Κυπριακό δεν πρέπει να θεωρείται πως τίθεται εκτός του προεκλογικού στην Τουρκία. Το σημαντικό παράδειγμα που ωστόσο, αυτή τη φορά, δείχνει να αλλάζει είναι πως επανέρχεται ως στοιχείο της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής. Σε μια χρονική στιγμή που η Τουρκία όχι μόνο αναβαθμίζεται στο δυτικό πλέγμα συμφερόντων αλλά και που για το ίδιο δεν παρουσιάζονται –λόγω εκλογών σε Τουρκία και Κύπρο– κάποιες σοβαρές πιθανότητες αναμόχλευσης ή προοπτικές άμεσης επανέναρξης του διαλόγου.

ΑΡΘΡΟ / Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

Ασθένεια παγκόσμια, άκρως μεταδοτική

Είναι μια παρωπιδική μονολιθική θεώρηση, άκρως εμπρηστική σε μια υψηλίο τραυματισμένη από τις παρελθούσες και τρέχουσες κρίσεις, από τις εναγώνιες αναμονές των οδυνηρών αναράξεων στην οικονομία εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία: ότι ο εξαιρετικά πολύπλοκος, συγκεκριμένος και ρευστός κόσμος μας χωρίζεται σε δύο στεγανά μέρη, σε άσπρο και μαύρο, σωστό και λάθος, αθώο και ένοχο, οικείο και αλλότριο. Μία θεώρηση ανεδαφική, λίκν μεταδοτική, καρπός πλώρασεων και απουσίας κοινών ζωών συνεννόησης και διαλόγου.

Είναι μια παγκόσμια αρρώστια, η οποία εξελίσσεται σε μαστίγα της τελευταίες δεκαετίες, σχεδόν σε κάθε ήπειρο, σε εδραιωμένες και νέες δημοκρατίες, ακόμη και σε ομοιογενείς κοινωνίες, και προκαλεί την επιλεκτική τύφλωση μπροστά στις αποχρώσεις, διεγεί-

ρει τον φανατισμό, στομώνει την περιέργεια, καλλιεργεί την αδιαφορία, ακόμη και την εκθρόνιση απέναντι στα κεντρίσματα των μερικών απαντημένων και ανεπαρκώς εξηγημένων, κατέληξε έρευνα ανεξάρτητου σουηδικού ινστιτούτου. Στην Ευρώπη, η διαίρεση της κοινωνίας σε εχθρικά πολιτικά στρατόπεδα δεν είναι φαινόμενο νέο. Σύμφωνα με μελέτη σε 47 ευρωπαϊκές χώρες, για μια περίοδο 172 ετών (1848-2020), καταγράφεται ιδιαίτερα στον μεσοπόλεμο και στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, κλιμακώνεται στη δεκαετία του '60, φτάνει σε πρωτοφανή επίπεδα στη δεκαετία του 1990. Από το 2005 παρουσιάζει νέα αύξηση σε κάθε μεμονωμένη χώρα της Ευρώπης (και ένδεκα κοινωνικών δικτύων), ειδικά σε εκείνες που πλήττονται από τη μετανάστευση (Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία) και την οικονομική κρί-

Αυξάνεται η πολιτική πόλωση σχεδόν σε κάθε ήπειρο, σε εδραιωμένες και νέες δημοκρατίες, ακόμη και σε ομοιογενείς κοινωνίες.

ση (Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα, Κύπρος). Τα τελευταία επτά χρόνια τριπλασιάστηκε.

Η πόλωση καταργεί τους άτυπους κανόνες ανεκτικότητας και μετριοπάθειας – όπως η ειρηνική παραδοχή της εκλογικής ήττας και η διατήρηση του πολιτικού ανταγωνισμού εντός ορίων. Κλιμακώνεται γρήγορα (το δημοψήφισμα για το Brexit το 2016 διέλυσε ταχύτατα το Ηνωμένο Βασίλειο), δημιουργεί έναν φαύλο κύκλο εντάσεων (Ελλάδα), παρασύρει τις

κοινωνίες σε μια καθολική σπείρα οργής και δικασμού και ωθεί σε εγκλήματα μίσους και πολιτική βία (ΗΠΑ, Πολωνία, Ινδία), δηλητηριάζει τις καθημερινές σχέσεις. Στην Τουρκία 8 στους 10 δεν θα αποδέχονταν γάμο της κόρη τους με ψηφοφόρο του κόμματος που αντιπαθούν· 3 στους 4 δεν επιθυμούν την παραμικρή συνδιαλλαγή με ένα τέτοιο άτομο. Στις ΗΠΑ οι 9 στους 10 ψηφοφόρους αμφότερων των κομμάτων πιστεύουν ότι μια νίκη του αντιπάλου θα προκαλούσε «μόνιμο κακό» στη χώρα, μολονότι οι 6 στους 10 συμφωνούν πάνω σε βασικά ζητήματα.

Οι πολωτικοί ηγέτες ακόμη και χωρών με εντελώς διαφορετικό οικονομικό και πολιτισμικό προφίλ, ακολουθούν κοινά πρότυπα, όπως έδειξε έρευνα σε Μπανγκλαντές, Βραζιλία, Κολομβία, Ινδία, Ινδονησία, Κένυα, Πολωνία, Τουρκία και Ηνωμένες Πολιτείες. Με πα-

νομοιότυπους τρόπους πυροδοτούν και εδραιώνουν διαιρέσεις στην κοινωνία, δαιμονοποιούν τους αντιπάλους, υπονομεύουν την ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος, καταχρώνται την εκτελεστική εξουσία, πολιτικοποιούν τη γραφειοκρατία, ενισχύουν τις πελατειακές σχέσεις, περιφρονούν τους θεσμούς, ακυρώνουν τις δημοκρατικές διαδικασίες.

Στις πολωμένες κοινωνίες η δημοκρατία υποφέρει από ρητορικές που επιχειρούν να πείσουν τους πολίτες ότι το να αφήσουν την άλλη πλευρά να κυβερνά αποτελεί απειλή για την ευημερία. Σε ακραίες περιπτώσεις εκτρέφουν στους ψηφοφόρους τους το μίσος προς τον αντίπαλο και τους ωθούν σε ενέργειες που θα τορπίλιζαν τη δημοκρατία. Ούτε λόγος για πολιτικούς συμβιβασμούς και συμφωνίες σε κρίσιμα ζητήματα. Κατά την πανδημία πολλοί μίλησαν για

την αρχή του τέλους του λαϊκισμού, κυρίως εξαιτίας της κακής διαχείρισης της κρίσης σε χώρες με λαϊκιστές ηγέτες (Τραμπ στις ΗΠΑ, Τζόνσον στη Βρετανία, Μπολσονάρο στη Βραζιλία, Ομπραδόρ στο Μεξικό). Όμως όχι. Οι ανελεύθερες παραλλαγές του αυταρχισμού ανέρχονται σε δημοφιλία.

Η δικαστική σκέψη αρνείται την αξιοπρεπή συνύπαρξη. Είναι αποκαρδιωτικό για τις σημερινές δημοκρατίες οι πολιτικές διαφωνίες να εξελίσσονται σε προσωπικές βεντέτες· η αντιπολιτευτική εμπάθεια, η κακόβουλη εγκατάσταση μέσα στα πολιτικά πεπραγμένα να παράγει υψηλό κομματικό κέρδος. Σίγουρα όχι πρόοδο. Η πόλωση δεν έφερε ποτέ θριάμβους. Μόνο ολέθρους. Αυτό δεν διαφεύγει από τους φιλοκατήγορους κυνηγούς της εξουσίας, όμως παραβλέπεται. Ο κοντινός στόχος οδηγεί μακριά και επιτρέπει τα πάντα.

Κυπριακές Αξίες,
Παγκόσμιας Αποδοχής

46
ΧΡΟΝΙΑ
Φροντίδα για τον Άνθρωπο
και την Υγεία

Επικίνδυνη στροφή ΟΗΕ στο Κυπριακό

«Διμερής» συνεργασία οντοτήτων με όχημα τις τεχνικές επιτροπές - Μένει εκτός κάδρου ευθυνών η Τουρκία

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Στροφή, η οποία δημιουργεί εντύπωση αλλαγής πλεύσης στο Κυπριακό, επιχειρεί ο ΟΗΕ, εξαφανίζοντας τη διζωνική, διοικητική ομοσπονδία και οριοθετώντας το πρόβλημα σε επίπεδο δύο οντοτήτων, που συνεργάζονται με «διμερείς» (σ.σ. και όχι διοικητικούς) μηχανισμούς, αυτονομώντας στο πλαίσιο αυτό τις «τεχνικές επιτροπές». Οι προσανατολισμοί του ΟΗΕ αντανακλώνται στην έκθεση Γκουτέρες για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ, καθιστώντας σαφές ότι «η επόμενη μέρα» στο Κυπριακό επιφυλάσσει πλέον ένα «ανοικτό πεδίο» σε σχέση με τη βάση διευθέτησης του προβλήματος, προκρίνοντας σε όλα σχεδόν τα επίπεδα μηχανισμούς συνεργασίας και επίλυσης προβλημάτων, διφυσούς υπόστασης, οι οποίοι αν αφενός ρίχνουν νερό στον μύλο των τουρκικών επιδιώξεων για λύση συνομοσπονδίας ή/και χωριστών κρατών, ενώ αφετέρου αφήνουν εκτός κάδρου ευθυνών την Τουρκία. Στο πλαίσιο αυτό, ο κ. Γκουτέρες επενδύει, μεταξύ άλλων, στη δημιουργία μηχανισμού μεταξύ των δύο πλευρών για τη διαχείριση του μεταναστευτικού, ως επίσης και στις τεχνικές επιτροπές, οι οποίες αποκτούν αυτονομία.

Επί του προκειμένου, μάλιστα, ο κ. Γκουτέρες επικαλείται και επιστρατεύει συμφωνία των εκπροσώπων Αναστασιάδη - Τατάρ (Μαυρογιάννη - Ολγκούν) για «απομόνωση του έργου των τεχνικών επιτροπών από την ευρύτερη πολιτική δυναμική για το Κυπριακό»... Όπως λοιπόν συνάγεται αβίαστα, οι τεχνικές επιτροπές τείνουν να καταστούν πλατφόρμα υποκατάστασης της διαδικασίας των απευθείας διαπραγματεύσεων, εγκαθιδρύοντας ένα μοντέλο συνεργασίας μεταξύ δύο οντοτήτων που διαβιούν διπλά-διπλά, αγγίζοντας ακόμη και θέματα κρατικών αρμοδιοτήτων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Σημει-

ώνεται ότι οι τεχνικές επιτροπές θα έπρεπε να έχουν ρόλο υποστήριξης της διαδικασίας συνολικής επίλυσης του Κυπριακού, μέσω απευθείας διαπραγματεύσεων, και όχι να λειτουργούν αυτόνομα, προκειμένου να καταστούν ένα μέσο συνεργασίας και συντονισμού «δύο γεγονικών οντοτήτων», όπως πλέον προδιαγράφεται. Ο κ. Γκουτέρες αναφέρεται μάλιστα σε «διμερείς συμφωνίες» (bilateral) στο πλαίσιο των τεχνικών επιτροπών και όχι σε διοικητικές αποφάσεις, γεγονός που δεν αντέχει σε κριτική και δημιουργεί εύλογα ερωτηματικά για τις επιδιώξεις της γραμματείας των Ηνωμένων Εθνών. Αναφέρει χαρακτηριστικά ότι οι τεχνικές επιτροπές «πέτυχαν μια σειρά από νέες διμερείς συμφωνίες για τη συνεργασία για το έγκλημα και τα ποινικά θέματα, τη συμμετοχή των

Στην έκθεσή του ο γ.γ. των Η.Ε. αποδίδει ευθύνες στην ελληνοκυπριακή πλευρά, υποστηρίζοντας ότι επιδίδεται σε «απωθήσεις» (pushback) μεταναστών.

γυναικών στη διαδικασία διευθέτησης, τη συνεργασία για το περιβάλλον και πολλά άλλα θέματα».

Επιβεβαιώνοντας πληροφορίες που δημοσίευσε η «Κ», η έκθεση του γενικού γραμματέα για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ δεν διατάζει ακόμη και σε αυτό το ζήτημα της μη αμφισβητούμενης διοικήσεως παράτυπων μεταναστών από την Τουρκία προς την Κύπρο, να παραπέμψει στις «δύο πλευρές», αποσπασματοποιώντας την Άγκυρα. Αναφέρει χαρακτηριστικά: «Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το νησί αντιμετωπίζει μια πραγματική κρίση ως προς τον αριθμό των αιτούντων άσυλο, των

Ο κ. Αντόνιο Γκουτέρες επικαλείται και επιστρατεύει συμφωνία των εκπροσώπων Αναστασιάδη - Τατάρ (Μαυρογιάννη - Ολγκούν) για «απομόνωση του έργου των τεχνικών επιτροπών από την ευρύτερη πολιτική δυναμική για το Κυπριακό»...

Τ/κ «ναι» σε «διμερή μηχανισμό»

Στην γραπτή του τοποθέτηση (στο πλαίσιο των Καλών Υψηρεσιών του γ.γ. ΟΗΕ) ο Ερσίν Τατάρ τάσσεται για ευνότους λόγους υπέρ της σύστασης ενός διμερούς μηχανισμού διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών στην Κύπρο. Πέραν της οριοθέτησης των συζητήσεων σε επίπεδο δύο οντοτήτων, στο οποίο επενδύει, η τουρκοκυπριακή πλευρά φλερτάρει με μια τέτοια εξέλιξη, καθώς παράλληλα θέτει εκτός του κάδρου ευθυνών την Τουρκία. Στο πλαίσιο αυτό, ο Ερσίν Τατάρ επισμαίνει: «Υπογραμμίσαμε τη σημασία της συνεργασίας για την αντιμετώπιση αυτού του ανθρωπιστικού ζητήματος με τη συμμετοχή αξιωματούχων από τα αρμόδια τμήματα των δύο πλευρών. Δυστυχώς, οι Ελληνοκύπριοι ομολογού μας δεν έχουν ακόμη ανταποκριθεί θετικά για να αρχίσουν να συνεργάζονται αποτελεσματικά σε αυτό το σημαντικό και ευαίσθητο θέμα». Γίνεται κατανοητό ότι επί του προκειμένου διαπιστώνεται ταύτιση θέσεων μεταξύ του ΟΗΕ και της τουρκικής πλευράς, για την εγκαθίδρυση ενός διμερούς μηχανισμού διαχείρισης του μεταναστευτικού, κάτι που είχε ζητήσει ο γ.γ. από τον περασμένο Δεκέμβριο (σ.σ. προηγούμενη έκθεση ΟΥΝΦΙΚΥΠ), αναμένοντας όπως λέει «απάντηση». Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός, ότι προ ολίγων εβδομάδων, ο Αντιπρόεδρος της Κομισιόν, Μαργαρίτης Σχοινάς, μετέθεσε την ευθύνη των ροών παράτυπων μεταναστών από την Τουρκία, στην τουρκοκυπριακή κοινότητα.

προσφύγων και των παράτυπων μεταναστών που φτάνουν σε μεγάλους αριθμούς σε σύγκριση με το μέγεθος του κυπριακού πληθυσμού. Ωστόσο, η έλλειψη πρόσβασης στις διαδικασίες ασύλου σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο συνεχίζει να επιδεινώνει το πρόβλημα και προκαλεί σοβαρή ανησυχία για τα Ηνωμένα Έθνη» (σ.σ. τα οποία όμως δεν δείχνουν ανάλογη «ανησυχία» για το φαινόμενο διοικήσεως παράτυπων μεταναστών από την Τουρκία). «Ταυτόχρονα», όπως λέει ο κ. Γκουτέρες, «καλά και τις δύο πλευρές να συνεργαστούν και να κινητοποιήσουν τις προσπάθειες

τους για την αντιμετώπιση της πηγής του προβλήματος. Θα ενθαρρύνω τη συνέχιση της τακτικής αλληλεπίδρασης μεταξύ εμπειρογνομόνων και από τις δύο πλευρές για να συζητηθεί το θέμα της παράτυπης μετανάστευσης σε συναντήσεις που διευκολύνουν οι αποστολές των Ηνωμένων Εθνών, στις οποίες ο εκπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο νησί παρέχει τεχνική εμπειρογνωμοσύνη» καταλήγει ο κ. Γκουτέρες, φωτογραφίζοντας ευκρινώς έναν διμερή μηχανισμό επίλυσης του προβλήματος αυτού, μεταξύ οντοτήτων...

Καρφιά για «απωθήσεις»

Την ίδια ώρα, οι εμπειρογνώμονες από τις δύο πλευρές καλούνται από τον γ.γ. να λύσουν ένα πρόβλημα, με επίκεντρο την έλλειψη πρόσβασης στις διαδικασίες ασύλου, ενώ σε άλλο σημείο της έκθεσης, ο κ. Γκουτέρες αποδίδει ευθύνες στην ελληνοκυπριακή πλευρά, υποστηρίζοντας ότι επιδίδεται σε «απωθήσεις» (pushback) μεταναστών. Επί του προκειμένου αναφέρει χαρακτηριστικά: «Η πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου στα σημεία διέλευσης της ελληνοκυπριακής πλευράς, εξακολούθησε να απαγορεύεται, με τους αιτούντες άσυλο να παρουσιάζονται στην αστυνομία στα σημεία διέλευσης για να ζητήσουν άσυλο και να τους απαγορεύεται η πρόσβαση και να αποθύνονται πίσω στη νεκρή ζώνη. Αυτή η έλλειψη πρόσβασης σε τακτικές διαδικασίες, σε συνδυασμό με την απόδοση σκαφών το 2021, η οποία οδήγησε σε εννέα επιβεβαιωμένες περιπτώσεις απόθνησης ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας, συνέβαλε στην εκθετική αύξηση του αριθμού των ατόμων που διέσχισαν παράτυπα την Πράσινη Γραμμή να αποκτήσουν τελικά πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου, θέτοντάς τους σε κίνδυνο εκμετάλλευσης και κατάχρησης από λαθρεμπόρους και διακινητές» επισημαίνει χαρακτηριστικά ο Αντόνιο Γκουτέρες.

Οι αιχμές του γ.γ. ΟΗΕ για μεθόδους «απόθνησης» που αποδίδει στην ελληνοκυπριακή πλευρά (σ.σ. που, εάν ισχύουν, είναι αναμφισβήτητα καταδικαστέες) δεν είναι

οι μόνες για το εν λόγω ζήτημα, κάτι που καταδεικνύει ότι θα ακολουθήσουν και άλλα επεισόδια αντιπαράθεσης. Στο πλαίσιο αυτό, ο κ. Γκουτέρες προειδοποιεί ότι «αρκετές κατηγορίες παραβάσεων οδήγησαν στην ενίσχυση της αντίληψης ότι η ουδέτερη ζώνη εκλαμβάνεται ως σκληρό σύνορο», ενώ σε άλλο σημείο της έκθεσης επικρίνει την ελληνοκυπριακή πλευρά για τον συρμάτινο φράκτη που εγκατέστησε, αλλά και για την πρόθεσή της να αναπτύξει «τεχνολογία επιτήρησης» κατά μήκος της «νότιας γραμμής» κατάπαυσης του πυρός καθώς και για την ανάπτυξη μιας νέας «δύναμης 300 ατόμων», για να αποτρέψει παράτυπους μετανάστες και αιτούντες άσυλο να περάσουν στις ελεύθερες περιοχές. Ο κ. Γκουτέρες διαμνύει μάλιστα ότι «η ανάπτυξη της νέας αστυνομικής δύναμης μπορεί να οδηγήσει σε χρόνιες νέες εισβολές στη νεκρή ζώνη».

Επί του μεταναστευτικού, η μόνη ουσιαστική επίκριση Γκουτέρες κατά της τουρκικής πλευράς αφορά αποκλειστικά στις «τουρκοκυπριακές αρχές» και δεν αγγίζει καν τον ηθικό αυτουργό, δηλαδή την Τουρκία, οι ευθύνες της οποίας έχουν εξαφανιστεί. Όπως αναφέρει ο γ.γ. «αναγνωρίστηκε ότι θα μπορούσαν να γίνουν πολύ περισσότερα για τον περιορισμό της ροής παράτυπων μεταναστών μέσω του βόρειου τμήματος της Κύπρου, ιδίως εν όψει του μεγάλου αριθμού αιτούντων άσυλο που διαθέτουν έγκυρες φοιτητικές άδειες που εκδίδονται από τις τουρκοκυπριακές αρχές».

Νέα βάση λύσης ζητάει ο Τατάρ

Ο Ερσίν Τατάρ τοποθετήθηκε με δωδεκασέλιδο έγγραφο, στο πλαίσιο της έκθεσης «Καλών Υψηρεσιών» του γ.γ. ΟΗΕ, θέτοντας ως προϋπόθεση για διευθέτηση του Κυπριακού την «εξίσωση» τόσο στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων όσο και εκτός, «μέσω της επιβεβαίωσης της εγγενούς κυριαρχίας ισότητας και του ισότιμου διεθνούς καθεστώτος των δύο πλευρών». Στο έγγραφο Τατάρ, το οποίο επισυνάπτεται στην έκθεση «Καλών Υψηρεσιών» (όπως και αντίστοιχο του Προέδρου Αναστασιάδη), ο Τ/κ νγέτης υποδεικνύει χαρακτηριστικά: «Είναι καιρός να αναγνωρίσουμε αυτό το γεγονός (σ.σ. περί δόθεν εγγενούς κυριαρχίας ισότητας), μέσω της υιοθέτησης μιας νέας διαπραγματευτικής βάσης με τη βοήθεια του ΟΗΕ». Ο κ. Τατάρ αναφέρει ότι τα ΜΟΕ που πρότεινε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης «ισοδυναμούν με εκχώρηση της εξουσίας και της κυριαρχίας μας στον ΟΗΕ στο αεροδρόμιο Τύμπου, μαζί με την παράδοση του FIR μας στην ελληνοκυπριακή πλευρά», ενώ επικρίνει την ε/κ πλευρά ότι «ζήτησε να εκχωρήσουμε την εξουσία και την κυριαρχία μας στον ΟΗΕ στην περικλειστή Αμμόχωστο», ως επίσης και στην Κομισιόν το λιμάνι της πόλης.

Παράλληλα, ο κ. Τατάρ δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στις τεχνικές επιτροπές, σημειώνοντας ότι «έχουν εξελιχθεί σε ένα φόρουμ μεταξύ των δύο πλευρών όπου εξετάζονται προ-

Ο Τ/κ νγέτης Ερσίν Τατάρ επαναλαμβάνει τις θέσεις για την Αμμόχωστο, τους υδρογονάνθρακες και το χαλλούμι.

βλήματα που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή των Τουρκοκυπρίων και των Ελληνοκυπρίων». Υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι «πρέπει να εγκαθιδρυθεί συνεργασία σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης και φυσικών καταστροφών που επηρεάζουν και τις δύο πλευρές, όπως δασικές πυρκαγιές και σεισμοί, και ότι αναπτύσσεται ένας αποτελεσματικός μηχανισμός με τη συμμετοχή αξιωματούχων και από τις δύο πλευρές». Στο έγγραφο του, ο κ. Τατάρ επαναλαμβάνει τις θέσεις για την Αμμόχωστο, τους υδρογονάνθρακες, ακόμη και το χαλλούμι, ενώ δεν παραλείπει να κατηγορήσει την ε/κ πλευρά για την «απομόνωση» των Τουρκοκυπρίων και για ανεπαρκή εφαρμογή του Κανονισμού 866 της Ε.Ε. για την Πράσινη Γραμμή.

Στο βάθος «απομόνωση»

Η έκθεση του γ.γ. ΟΗΕ για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ αναφέρεται και στη λεγόμενη «απομόνωση» των Τουρκοκυπρίων, υποστηρίζοντας αφενός την ενίσχυση του «διανθρωπιστικού εμπορίου» και αφετέρου «βαθύτε-

ρους οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς αθλητικούς και άλλους δεσμούς και επαφές». Στην παράγραφο 53 της έκθεσής του, ο κ. Γκουτέρες αναφέρει: «Παρά τις επανειλημμένες εκκλήσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας και του γ.γ., οι προσπάθειες στην Κύπρο για επίτευξη μεγαλύτερης οικονομικής και κοινωνικής ισοτιμίας μεταξύ των δύο πλευρών και για διεύρυνση και εμπάθυνση οικονομικών, πολιτιστικών και άλλων μορφών συνεργασίας παραμένουν περιορισμένες. Τα σημεία διέλευσης θα διευκολύνουν τη ροή της κυκλοφορίας και η πλήρης εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα συμβάλει σημαντικά στην αύξηση του όγκου των συναλλαγών και θα πρέπει να συνεχιστεί με νέα δυναμική. Το αυξημένο διανθρωπιστικό εμπόριο, μαζί με βαθύτερους οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς, αθλητικούς και άλλους δεσμούς και επαφές, θα βοηθούσε στην αντιμετώπιση των αυξανόμενων ανησυχιών των Τουρκοκυπρίων σχετικά με την απομόνωσή τους και θα προωθούσε την εμπιστοσύνη μεταξύ των κοινοτήτων» υποστηρίζει ο Αντόνιο Γκουτέρες.

Στα αζήτητα η Αμμόχωστος

Η έκθεση του γ.γ. ΟΗΕ δημιουργεί την εικόνα μιας αποκάλυπτης ανοχής στις έκνομες ενέργειες της

Τα Ηνωμένα Έθνη θεωρούν ως ήσσονος σημασίας το ζήτημα των Βαρωσιών, υποστηρίζοντας μάλιστα ότι οι νέες ενέργειες της Τουρκίας εξαντλούνται «στην περαιτέρω ανάπτυξη επιπλέον 145 μέτρων παραλίας σε περιοχή που έγινε προσβάσιμη στο κοινό πέρυσι».

Τουρκίας στην περικλειστή πόλη της Αμμοχώστος, υποβαθμίζοντας το ζήτημα των νέων έκνομων ενεργειών στο παραλιακό μέτωπο.

Ο κ. Γκουτέρες αναφέρει μεν το αυτόνομο, ότι δηλαδή η ευθύνη στην περικλειστή πόλη εξακολουθεί να ανήκει στην Τουρκία και ότι ο ΟΗΕ συνεχίζει να έχει ως πυξίδα τα ψηφίσματα του Σ.Α.

Αν και σημειώνει ότι δεν έγιναν βήματα ώστε να αναστραφούν οι ενέργειες του Οκτωβρίου 2020 (σ.σ. πρώτο άνοιγμα παραλιακού μετώπου), φροντίζει την ίδια ώρα να καταλήξει στην εκτίμηση ότι γενικό-

τερα, οι τουρκικές ενέργειες δεν αποκλίνουν από την προετοιμασία ανακαίνισης με το πλοτικό άνοιγμα του 3,5% της περικλειστής πόλης. Αναφέρει χαρακτηριστικά ότι: «Η αποστολή δεν παρατήρησε καμία σημαντική αλλαγή στο 3,5% των Βαρωσιών, όταν ανακοινώθηκε τον Ιούλιο του 2021 ότι το στρατιωτικό καθεστώς είχε αρθεί στο πλαίσιο της προετοιμασίας για ανακαίνιση».

Με άλλα λόγια, τα Ηνωμένα Έθνη θεωρούν ως ήσσονος σημασίας το ζήτημα, υποστηρίζοντας μάλιστα ότι οι νέες ενέργειες της Τουρκίας εξαντλούνται «στην πε-

ραιτέρω ανάπτυξη επιπλέον 145 μέτρων παραλίας σε περιοχή που έγινε προσβάσιμη στο κοινό πέρυσι». Άρα, όλος ο καβγάς, σύμφωνα πάντα με τα Ηνωμένα Έθνη, γίνεται για 145 μέτρα παραλίας, ανάγνωση με την οποία η Λευκωσία διαφωνεί. Άλλωστε, θα ανέμενε κανείς, ότι στο επίκεντρο του κ. Γκουτέρες θα βρισκόταν το ζήτημα της εκπλήρωσης των τουρκικών υποχρεώσεων στη βάση των ψηφισμάτων του Σ.Α. ΟΗΕ για απόδοση της περικλειστής πόλης στους νομίμους κατοίκους τους, μέσω των Ηνωμένων Εθνών.

Ψάχνουν άρμα να προσδεθούν οι μικροί

Οι ζημώσεις, κινήσεις και διαδικασίες σε ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ και Οικολόγους ενόψει των προεδρικών εκλογών του 2023

Της **ΟΡΙΑΝΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Με εντατικούς ρυθμούς συνεχίζονται οι διεργασίες εντός των κομμάτων που δεν έχουν εξαγγείλει ακόμη τον υποψήφιο που θα σπνρίζουν στις προεδρικές εκλογές του 2023. Μπορεί οι δημοσκοπήσεις, που βλέπουν το φως της δημοσιότητας να δίνουν εικόνα για το πού κινούνται οι ψηφοφόροι, ωστόσο, τα συλλογικά όργανα ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ και Οικολόγων ζητούν διευκρινίσεις από τους υποψήφιους για συγκεκριμένα ζητήματα προτού λάβουν τις τελικές τους αποφάσεις.

Στην ΕΔΕΚ το θέμα ξεκαθαρίζει άμεσα, στις 13 Ιουλίου, οπότε και θα συνεδριάσει το έκτακτο Παγκύπριο Συνέδριο των αντιπροσώπων. Εκεί θα αποφασιστεί και ο υποψήφιος που θα στηρίξει το Κίνημα στις επικείμενες προεδρικές εκλογές. Ήδη έχουν ολοκληρωθεί οι επαρχιακές συνελεύσεις, κατά τις οποίες αποφασίστηκαν ανά

Μια υποστήριξη του τέως ΥΠΠΕΞ φαντάζει το πιο πιθανό σενάριο, αν αναλογιστεί κανείς πως άνθρωποι κοντά στη ΔΗΠΑ όπως οι Πάλλμας και Κε-νεβέζος βρίσκονται ήδη δεμένοι στο άρμα του.

Η πρόταση του πολιτικού γραφείου της ΕΔΕΚ, που θα αφορά τη στήριξη της ανεξάρτητης υποψηφιότητας Νίκου Χριστοδουλίδη, θεωρείται σχεδόν βέβαιη.

επαρχία οι αντιπρόσωποι που θα συμμετάσχουν στο Συνέδριο. Απομένει να συνέλθει το Πολιτικό Γραφείο για την οριστικοποίηση της πρότασης που θα κατατεθεί ενώπιον των 400 και πλέον αντιπροσώπων. Αν δηλαδή θα είναι υπέρ ενός συγκεκριμένου υποψηφίου ή αν θα υπάρχουν περισσότερες επιλογές. Βάσει των όσων έχουν λεχθεί μέχρι τώρα, οι πιθανότητες για συγκεκριμένη πρόταση, που θα αφορά την στήριξη της ανεξάρτητης υποψηφιότητας Νίκου Χριστοδουλίδη, θεωρείται σχεδόν βέβαιη.

Άλλωστε, το μήνυμα σε σχέση με την υποψηφιότητα του προέδρου του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου ήταν ξεκάθαρο και από τις δύο πλευρές με το ενδεχόμενο μιας συνεργασίας στον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών να είναι απομακρυσμένο. Σχεδόν αδύνατη φαίνεται να είναι και η υποστήριξη της υποψηφιότητας του Ανδρέα Μαυρογιάννη μετά και τη χθεσινή δήλωση του Μαρίνου Σιζόπουλου ότι «η μέχρι σήμερα στάση της ηγεσίας του ΑΚΕΛ επιβεβαιώνει τις υπόνοιες ότι ουσιαστικά δεν επιθυμεί τη συ-

νεργασία με την ΕΔΕΚ και ενδεχομένως και με το ΔΗΚΟ».

ΔΗΠΑ και Οικολόγοι

Στη Δημοκρατική Παράταξη το θέμα του υποψηφίου που θα στηρίζει το κόμμα στις Προεδρικές εκλογές του '23 αναμένεται να ξεκαθαρίσει μέσα στο φθινόπωρο, χωρίς να έχει οριστεί ακόμη συγκεκριμένη ημερομνία. Μέχρι τότε η ηγεσία του κόμματος θα συνεχίσει τις επαφές με στόχο μια ξεκάθαρη εικόνα σε σχέση με τις συγκλίσεις και αποκλίσεις που υπάρχουν με

τους υποψήφιους. Με τον Νίκο Χριστοδουλίδη εκκρεμεί άλλη μία συνάντηση για τα θέματα της εσωτερικής διακυβέρνησης, μιας και στις δύο πρώτες συζητήθηκαν αναλυτικά Κυπριακό, ενέργεια, άμυνα και γεωπολιτικά ζητήματα.

Άλλωστε, μια υποστήριξη του τέως ΥΠΠΕΞ φαντάζει το πιο πιθανό σενάριο αν αναλογιστεί κανείς πως άνθρωποι κοντά στη ΔΗΠΑ, όπως ο Βασίλης Πάλλμας και ο Κυριάκος Κενεβέζος, βρίσκονται ήδη δεμένοι στο άρμα του. Ωστόσο, στελέχη της ΔΗΠΑ εμμένουν εδώ και καιρό

πως ακόμη είναι νωρίς για τελικές αποφάσεις, εκτιμώντας πως δεν έχει ξεκαθαρίσει το παζλ των βασικών υποψηφίων γι' αυτό και δεν βιάζονται να λάβουν τις τελικές αποφάσεις.

Πάντως, οι δύο συναντήσεις που είχαν με τον Αβέρωφ Νεοφύτου φαίνεται προς το παρόν πως ολοκληρώνουν τον κύκλο επαφών με τον υποψήφιο του ΔΗΣΥ. Μπορεί να υπάρχει κάποια ταύτιση απόψεων με τον κ. Νεοφύτου σε ό,τι αφορά την εσωτερική διακυβέρνηση, η απόσταση όμως που χωρίζει

τις δύο πλευρές στα γεωπολιτικά είναι μεγάλη.

Πάντως, πέρα από τη νέα συνάντηση με τον Νίκο Χριστοδουλίδη δεν αποκλείεται να τα πουν εκ νέου, αν και δύσκολο, και με τον εκλεκτό του ΑΚΕΛ. Οι καλές προσωπικές σχέσεις του Μάριου Καρογιάν με τον Ανδρέα Μαυρογιάννη βοήθησαν να υπάρχει ένα καλό κλίμα στις συναντήσεις, ωστόσο, είναι δύσκολο να γεφυρωθούν ουσιαστικές διαφορές και να υπάρξουν συγκλίσεις σε ουσιαστικά ζητήματα.

Το Σεπτέμβριο αναμένεται και η απόφαση των Οικολόγων. Θα προηγηθεί πιθανότατα εντός Ιουλίου εσωτερική δημοσκόπηση, μεταξύ όλων των εγγεγραμμένων μελών του Κινήματος σε σχέση με τον υποψήφιο της επιλογής τους, αφού πρώτα ενημερωθούν για τις θέσεις τους.

Ήδη αρκετοί από τους υποψήφιους έχουν στείλει απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο που τέθηκε από πλευράς Οικολόγων, ενώ άλλοι αναμένεται να το πράξουν εντός των ημερών. Της διαδικασίας εξαιρέθηκε ο Αβέρωφ Νεοφύτου μιας και τα μέλη με απόφασή τους ξεκαθάρισαν πως δεν επιθυμούν συνέχιση κυβέρνησης ΔΗΣΥ. Σε εξέλιξη βρίσκονται και οι επαφές της ηγεσίας των Οικολόγων με τους υποψήφιους προέδρους. Πιθανότατα το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου αναμένεται να συγκληθεί η διευρυμένη κεντρική επιτροπή όπου θα λάβει και την τελική απόφαση. Έχοντας υπόψη τις θέσεις των υποψηφίων όσο και το αποτέλεσμα της εσωτερικής δημοσκόπησης τα 62 μέλη θα ψηφίσουν τον εκλεκτό. Τα δύο επικρατέστερα σενάρια από την πρώτη ψηφοφορία θα θεθούν εκ νέου ενώπιον των μελών της διευρυμένης. Ο υποψήφιος που θα στηρίξει το κίνημα πρέπει να αποσπάσει το 60% της πλειοψηφίας των μελών. Σε διαφορετική περίπτωση το Κίνημα μπορεί να προχωρήσει με ψήφο κατά βούληση ένα ενδεχόμενο που με βάση τα σημερινά δεδομένα δεν θεωρείται απίθανο.

Αξεσουάρ του καλοκαιριού οι προστατευτικές μάσκες

Δύσκολα θα ανακληθεί το μέτρο εκτιμάται από τη Μονάδα Επιδημιολογικής Επιτήρησης της πανδημίας - Αυξητική η τάση

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Μια απλή ανάγνωση των εβδομαδιαίων ενημερώσεων του Υπουργείου Υγείας για την πανδημία είναι αρκετή για να αποκαλύψει το σκεπτικό, που οδήγησε επιδημιολόγους και Υπουργείο Υγείας σε επαναφορά της προστατευτικής μάσκας έστω και σε περιορισμένη κλίμακα. Το επτάημερο 24-30 Ιουνίου, οι νοσηλείες ανήλθαν στις 75, εκ των οποίων

Οι ειδικοί ανέμεναν ένα νέο κύμα μέσα στην καλοκαιρινή περίοδο, ωστόσο, εκείνο το οποίο δεν περίμεναν ήταν το μέγεθος το οποίο αποδεικνύεται ιδιαίτερα μεγάλο.

Οι 4 σε σοβαρή κατάσταση. Την ίδια περίοδο τα νέα κρούσματα άγγιξαν τις 11 χιλιάδες με ποσοστό θετικότητας 11,62%. Μια εβδομάδα μετά (1-7 Ιουλίου) οι νοσηλείες από 75 αυξήθηκαν σε 97 ενώ οι σοβαρές νοσηλείες από 4 διπλασιάστηκαν. Τα νέα κρούσματα άγγιξαν τις 15 χιλιάδες (+4000) με ποσοστό θετικότητας 13,42%. Στη Μονάδα Επιδημιολογικής Επιτήρησης το καμπανάκι κτύπησε πολύ πριν από τη λήψη μέτρων, μιας και τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται δείχναν μια τάση, η οποία δεν ήταν αναμενόμενη. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία το τελευταίο δεκαπενθήμερο τόσο οι νοσηλείες όσο και τα νέα κρούσματα διέψευσαν τα μοντέλα

Μέσα σε ένα μήνα ο αριθμός των νοσηλείων έχει διπλασιαστεί, ενώ στα νέα κρούσματα το ποσοστό θετικότητας, για την ίδια περίοδο, έχει εκτοξευθεί από το 0,49% στο 13,42%. Ο μόνος δείκτης που δεν διαγράφει παράλληλη πορεία είναι οι βαριές νοσηλείες.

που υπήρχαν τα οποία ναι μεν έδειχναν πως θα υπάρχει ένα μικρό κύμα μέσα στο καλοκαίρι, ωστόσο έπεσαν έξω ως προς το μέγεθος, έλεγε στην «Κ» αρμόδια πηγή. Για τις νοσηλείες μέσα σε δεκαπέντε μέρες έχει σημειωθεί αύξηση 100% ενώ στα νέα κρούσματα το ποσοστό θετικότητας έχει σχεδόν δεκαπλασιαστεί, το ίδιο διάστημα.

Οι μάσκες

Όπως είχε γράψει εγκαίρως η «Κ» μετά την τελευταία απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου που επανέφερε τις μάσκες, θεωρείται απομακρυσμένο το ενδεχόμενο ανάκλησης της απόφασης μέχρι το τέλος του καλοκαιριού. Στη Μονάδα Επι-

δημιολογικής Επιτήρησης η άποψη που επικρατεί για τον αριθμό των νέων κρουσμάτων είναι αισιόδοξη. Λαμβάνοντας υπόψη τα νούμερα που δείχνουν δεκαπλασιασμό του ποσοστού θετικότητας, εκτιμάται πως ο πραγματικός αριθμός είναι πολύ μεγαλύτερος. «Όταν έχεις ποσοστό θετικότητας κοντά στο 15% οι πάντες καταλαβαίνουν πόσα είναι τα κρούσματα που δεν εντοπίζονται», μας είπε αρμόδια πηγή. Τα νούμερα δείχνουν μεγάλη διασπορά στην κοινότητα συμπλήρωσε η ίδια πηγή το μέγεθος της οποίας μόνο κατά προσέγγιση μπορεί να υπολογισθεί μιας και σε σχέση με το παρελθόν ο αριθμός των τεστ είναι μικρός. Ενδεικτικά για το πρώτο

επτάημερο Ιουλίου, πραγματοποιήθηκαν 111 χιλιάδες τεστ, αριθμός που παλαιότερα αφορούσε ελέγχους μιας ημέρας. Υπό τις περιστάσεις το μοναδικό ενθαρρυντικό στοιχείο είναι οι εκτιμήσεις που υπάρχουν και θέλουν τον δείκτη των νέων νοσηλείων να φθάνει σε κορύφωση.

Οι νοσηλείες

Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί στις νοσηλείες, βασικό παράγοντα που οδήγησε στην επαναφορά της μάσκας, αποτυπώνεται στα επιδημιολογικά δεδομένα του τελευταίου μήνα. Το επτάημερο 3-9 Ιουνίου, οι νοσηλείες βρέθηκαν στα χαμηλότερο σημείο: 31 ασθενείς εκ των οποίων 4 σε σοβαρή

κατάσταση (ΜΕΘ: 0 εκτός αναπνευστήρα/2 διασωληνωμένοι, ΜΑΦ: 2). Σε σχέση με προηγούμενα κύματα της πανδημίας το ποσοστό νοσηλείων σαφώς είναι πιο χαμηλό, ωστόσο η αύξηση που καταγράφεται είναι ραγδαία. Στα θετικά του νέου κύματος της πανδημίας συγκαταλέγεται η ήπια μορφή των νέων κρουσμάτων που χρήζουν νοσοκομειακής περίθαλψης. Και αυτό φαίνεται στον δείκτη με τις βαριές νοσηλείες, ο αριθμός των οποίων παραμένει μονοψήφιος. Αυτό σημαίνει πως το σύστημα υγείας δεν δέχεται πιέσεις με αποτέλεσμα εντατικές μονάδες που το προηγούμενο διάστημα επιστρατεύτηκαν, σήμερα να είναι κλειστές για βαριά περιστατικά COVID και ανοικτές για τα υπόλοιπα περιστατικά.

Οι κλίνες COVID

Η ύφεση που παρατηρήθηκε το προηγούμενο διάστημα είχε ως αποτέλεσμα την εκτόνωση της κατάστασης που είχε δημιουργηθεί στα νοσοκομεία που υποδεχόντουσαν ασθενείς COVID. Τόσο οι απλές κλίνες όσο και εκείνες για τα βαριά περιστατικά μειώθηκαν με αποτέλεσμα να τερματισθεί το εμπάργκο που είχε αποφασισθεί στις νοσηλείες άλλων περιστατικών. Η τρίτη Εντατική Μονάδα Θεραπείας έχει κλείσει, η δεύτερη, κληροδόχημα της πανδημίας, χρησιμοποιείται για κανονικά περιστατικά. Στις απλές κλίνες COVID η κατάσταση φαίνεται να είναι στα όρια με τους ειδικούς να εκτιμούν πως ενδεχομένως να προκύψουν ανάγκες για περισσότερες κλίνες, κάτι που αποτελεί πισωγύρισμα.

Τρία σενάρια για τα εμβόλια

Το τέλος του καλοκαιριού θα είναι η περίοδος κατά την οποία οι υγειονομικές αρχές θα εισέλθουν σε διαδικασία προετοιμασίας για αντιμετώπιση της πανδημίας τον επόμενο χειμώνα. Τα εμβόλια και σε αυτή την περίπτωση θα χρησιμοποιηθούν ως το βασικό όπλο αναχαίτησης των επιπτώσεων της πανδημίας. Τελικές αποφάσεις δεν έχουν ληφθεί, ωστόσο υπάρχουν τρεις προσεγγίσεις, σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η «Κ». Η πρώτη προσέγγιση αφορά μια ενισχυτική δόση εμβολίου για τις παραλλαγές του COVID-19. Η αναγκαιότητα της ενισχυτικής δόσης θα φανεύει στην πορεία. Η δεύτερη προσέγγιση αφορά ένα νέο εμβόλιο το οποίο θα καλύπτει όλους του κορωνοϊούς. Η τρίτη προσέγγιση έχει να κάνει με τον επόμενο εμβολιασμό. Ως προς τον χρόνο λήψης των εμβολίων, για την πρώτη προσέγγιση ο εμβολιασμός τοποθετείται τον επόμενο Οκτώβριο με Νοέμβριο, ενώ για τη δεύτερη, κατά πάσα πιθανότητα, ο εμβολιασμός μετατίθεται για το 2023.

Είμαστε μακριά από τα επίπεδα του '19

Αισιοδοξία για το β' εξάμηνο του 2022, αργεί όμως η πλήρης ανάκαμψη, λέει στην «Κ» ο υφυπ. Τουρισμού Σάββας Περδίδος

Συνέντευξη στη
MARIA ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Ικανοποίηση για τη μέχρι στιγμής εικόνα του τουρισμού και αισιοδοξία για το δεύτερο εξάμηνο του έτους εκφράζει ο υφυπουργός Τουρισμού. Ο Σάββας Περδίδος περιγράφει στην «Κ» τις μεγαλύτερες ανησυχίες του για το μέλλον του τουρισμού, τις κινήσεις που θα οδηγήσουν στην ανάκαμψη και την πεποίθησή του ότι τα επίπεδα του 2019 θα αργήσουμε να τα ξαναδούμε στα στατιστικά των τουριστικών αφίξεων. Εξηγεί γιατί υπάρχει διαφορετική εικόνα σε άλλους προορισμούς, όπως η Ελλάδα και τονίζει την ανάγκη για βελτίωση στις τουριστικές υπηρεσίες και το προϊόν που παρέχει η Κύπρος αλλά και την ενίσχυση σχέσεων με τις αγορές.

–Βγήκαν τα τελευταία στατιστικά για την επιβατική κίνηση Ιουνίου και για τις τουριστικές αφίξεις Μαΐου. Τι λένε τα δεδομένα αλλά και οι εκτιμήσεις σας για τη φετινή πορεία του τουρισμού;

–Θεωρώ ότι για το πρώτο εξάμηνο του 2022 έχουμε ξεπεράσει το ένα εκατ. αφίξεις σε τουρισμό. Αυτό προκύπτει εφόσον μέχρι τον Μάιο, που είναι τα επίσημα στατιστικά των τουριστικών αφίξεων, οι αφίξεις ανέρχονται στις 850.000. Συνυπολογίζουμε ότι γύρω στους 300-400 χιλιάδες της επιβατικής κίνησης Ιουνίου ήταν τουρίστες. Άρα ξεπεράσαμε το φράγμα του ενός εκατ. μέχρι στιγμής και περίπου η τουριστική κίνηση για το πρώτο εξάμηνο κυμαίνεται στο 75% σε σχέση με το 2019. Φαίνεται ότι πάμε καλά όσον αφορά τον στόχο μας να ξεπεράσουμε τα επίπεδα του 2021, τώρα σε ποιο βαθμό θα γίνει αυτό, εξαρτάται από το πόσο καλά θα πάει το υπόλοιπο της χρονιάς.

–Πώς αναμένετε ότι θα κινηθούν οι επόμενοι μήνες;

–Τόσο ο Ιούλιος και ο Αύγουστος όσο και ο Σεπτέμβριος θα πάνε καλά. Είμαστε ικανοποιημένοι και νιώθουμε συγκρατημένα αισιόδοξοι και για το δεύτερο εξάμηνο του έτους, αφού βλέπουμε ότι παρά τις αντιξοότητες και τις δυσκολίες η ζήτηση εξακολουθεί να είναι σε υψηλά επίπεδα, ειδικά για τον Σεπτέμβριο. Από την πλευρά μας, λόγω και των δυσκολιών που υπάρχουν με τις ακυρώσεις ταξιδιών, τον τελευταίο μήνα ξεκινήσαμε μια λεκτική τροποποίηση της καμπάνιάς μας στις αγορές του εξωτερικού, ώστε να δώσουμε το μήνυμά στον κόσμο ότι η καλοκαιρινή περίοδος στην Κύπρο επεκτείνεται μέχρι τον Νοέμβριο. Έτσι, αν για οποιοδήποτε λόγο έχει ακυρωθεί το ταξίδι σε κάποιο άλλο προορισμό ή δεν έχουν καταφέρει να ταξιδέψουν τους κατ' εξοχήν καλοκαιρινούς μήνες, η Κύπρος θα είναι εδώ ως το τέλος Νοεμβρίου.

–Πάντως, έκαναν αίσθηση πρόσφατες δηλώσεις σας για το θέμα. Τι εννοούσατε με την προτροπή σας προς τον κόσμο να μην ταξιδεύει Ιούλιο-Αύγουστο;

–Σίγουρα δεν ήταν γενική προτροπή. Αυτό που ήθελα να πω είναι ότι ο καθένας που θέλει να ταξιδέψει να ενημερώνεται για το τι γίνεται στη χώρα που πηγαίνει και ακολουθώντας να πράττει. Σίγουρα η Κύπρος, ως προορισμός, μπορεί να αποτελέσει επιλογή για διακοπές ακόμα και μετά το τέλος των καλοκαιρινών μηνών.

Η μεγαλύτερη ανησυχία –Έχει εκφραστεί η εκτίμηση ότι μετά το πυροτέχνημα του καλοκαιριού θα επέλθει μείωση στα ταξίδια κυρίως λόγω της ακρίβειας.

“

Για το πρώτο εξάμηνο του 2022 έχουμε ξεπεράσει το 1 εκατ. αφίξεις σε τουρισμό, ποσοστό γύρω στο 75% του 2019.

“

Θεωρούμε ότι η βάση σύγκρισης των αποτελεσμάτων του τουρισμού, από το 2023 και μετά, πρέπει πλέον να είναι το 2022.

–Όντως μετά τον Σεπτέμβριο και για το 2023 η ακρίβεια και το κόστος ζωής, θα είναι η πρώτη ανησυχία του κόσμου. Δεν πρέπει λοιπόν να θεωρείται δεδομένο ότι θα συνεχίσει η ζήτηση ταξιδιών σε υψηλά επίπεδα αλλά επίσης δεν σημαίνει ότι θα πάμε στο μηδέν.

–Πέραν της ακρίβειας και των επιπτώσεων της στα ταξίδια, τι είναι αυτό που σας ανησυχεί;

–Αυτό που με ανησυχεί είναι ότι θα αργήσουμε να επιστρέψουμε στους συνολικούς αριθμούς του 2019. Γεωπολιτικά ομιλώντας, οι αλλαγές που επέφερε η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, είναι τεράστιες. Δεν πρέπει κάποιος να αναμένει ότι ως διά μαγείας του χρόνου η ρωσική αγορά θα επανέλθει στα προ πανδημίας δεδομένα. Κατ' ακρίβεια εμείς θεωρούμε ότι θα χρειαστούν 3-4 χρόνια προκειμένου να επανέλθει στα προ-

«Θα χρειαστούν 3-4 χρόνια προκειμένου να επανέλθει στα προηγούμενα επίπεδα η αγορά της Ρωσίας» εκτιμά ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίδος.

ηγούμενα επίπεδα η αγορά της Ρωσίας. Αν υπολογίσουμε ότι χάσαμε 800.000 τουριστικές αφίξεις και φέτος αναπληρώσαμε ένα 25%, δηλαδή 200.000 –από αύξηση ροών από υφιστάμενες και από νέες προσθήκες αγορών– τότε μας υπολείπονται 600.000 αφίξεις.

Οπότε αυτό είναι κάτι που πρέπει όλοι μας να έχουμε υπόψη, ούτως ώστε να ενισχύσουμε ακόμα περισσότερο τις προσπάθειες σε νέες αγορές. Αλλά αυτό συνεπάγεται ότι τους αριθμούς του 2019 θα κάνουμε πολλά χρόνια να τους δούμε. Δεν μπορούμε να περιμένουμε ότι εξερχόμενοι από αυτή την κατάσταση, αμέσως θα πάμε στους αριθμούς του 2019.

–Άρα δεν θα δούμε αριθμούς του 2019 ούτε το 2023;

–Όχι, δεν αναμένουμε ότι το 2023 θα είμαστε στα επίπεδα του 2019. Θεωρούμε επίσης ότι η βάση

σύγκρισης των αποτελεσμάτων του τουρισμού, από το 2023 και μετά, πρέπει να είναι το 2022. Δεν μπορούμε να συγκρίνουμε τις τουριστικές επιδόσεις με μια περίοδο που δεν υπήρχε το παραμικρό πρόβλημα, ενώ πλέον ζούμε σε μία κατάσταση που έχει σημαντικές γεωπολιτικές εξελίξεις, που επηρεάζουν την Κύπρο τουριστικά, λόγω της μεγάλης εξάρτησής μας από τη ρωσική αγορά.

–Ήδη όμως χώρες όπως η Ελλάδα έχουν αναφέρει ότι οι φετινές επιδόσεις θα φτάσουν τα επίπεδα του 2019.

–Αυτό δεν πρέπει να μας ανησυχεί. Συνολικά η αναλογία των αγορών Ρωσίας - Ουκρανίας - Κίνας στο σύνολο των τουριστικών αφίξεων που δέχεται η Ελλάδα είναι πολύ μικρότερη (1 εκατ. από 35 εκατ. τουρίστες) ενώ για την περίπτωση της Κύπρου αυτός ο αριθμός

αντιστοιχεί στο 25%. Άρα δεν μπορεί να γίνει σύγκριση με την Ελλάδα, υπάρχει τεράστια διαφορά.

–Τεράστια διαφορά όμως έχουν ποσοστά άλλων αγορών όπως για παράδειγμα της γερμανικής - μιας αγοράς στόχευσης για την Κύπρο.

–Έτσι όπως διαμορφώνεται το πλαίσιο του τουρισμού πλέον, πολύ πιθανόν ως το τέλος της χρονιάς οι Γερμανοί να είναι το 10% των τουριστικών αφίξεων και στα ίδια επίπεδα εκτιμούμε ότι θα είναι και οι Πολωνοί. Άρα, ξεκίνησε μια ανακατανομή στις αγορές και λόγω της πανδημίας και λόγω των γεωπολιτικών εξελίξεων και των προσπαθειών του υφυπουργείου Τουρισμού τα τελευταία τρία χρόνια. Φέτος θα δούμε τα πρώτα δείγματα της νέας εποχής του τουρισμού στην Κύπρο, μετά την πανδημία και τις γεωπολιτικές εξελίξεις.

Φωτοβολταϊκά στα ξενοδοχεία

–Ένα πολύ σημαντικό κομμάτι στο θέμα των αλλαγών και για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας είναι η αντιμετώπιση της ακρίβειας μέσω της μείωσης του λειτουργικού κόστους των τουριστικών επιχειρήσεων. Προωθείται η κυκλική οικονομία στα ξενοδοχεία και γενικότερα στον τουριστικό κλάδο; –Είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό θέμα. Ήδη τρέχει ένα σχετικό σχέδιο το οποίο υλοποιεί η ΟΕΒ μέσα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο οποίο συμμετέχουν 50 ξενοδοχεία. Εμείς το υποστηρίζουμε. Επιπλέον κάτι το οποίο απορρέει από αυτό που ζήσαμε τα τελευταία χρόνια είναι ότι θα πρέπει να προτιμώνται πρώτες ύλες είτε εγχώριας αγοράς είτε ευρωπαϊκής. Θεωρώ ότι και αυτό βοηθά στην υλοποίηση των στόχων για την κυκλική οικονομία, λόγω μειωμένου κόστους μεταφορές κτλ.

–Προκύπτει όμως ένα ζήτημα ως προς το virtual net metering στις ξενοδοχειακές μονάδες. Εισάσσει σε συνεννόηση με το υπουργείο Ενέργειας για το θέμα;

–Θεωρώ ότι αν δεν επιτραπεί κάτι τέτοιο τότε θα είναι πολύ δύσκολο για ένα ξενοδόχο να εγκαταστήσει φωτοβολταϊκά, να ρίξει την κατανάλωση από συμβατικά μέσα και κατ' επέκταση το κόστος. Είναι κατανοητό το αίτημά τους και ελπίζω να βρεθεί ένας τρόπος να ικανοποιηθεί. Είναι ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα, και το υπουργείο Ενέργειας γνωρίζει τις απόψεις μας γύρω από αυτό.

–Ευνόησαν, θα λέγατε, οι συνθήκες την προσπάθεια για αλλαγές στον κυπριακό τουρισμό;

–Σίγουρα οι κρίσεις βοήθησαν το υφυπουργείο Τουρισμού να επισπεύσει την υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής και βλέπουμε ότι σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα έγιναν σημαντικές βελτιώσεις στο τουριστικό μας προϊόν.

Προστέθηκαν ειδικές μορφές τουρισμού, ειδικά προϊόντα, καινούργιες αγορές, άλλαξαν μάρκετινγκ και κονδύλια και προχωρούν νέα σχέδια βελτίωσης των τουριστικών υποδομών και υπηρεσιών. Πάντα όμως έχω αυτό το ερωτηματικό στο μυαλό μου.

Αν δεν είχαμε να αντιμετωπίσουμε αυτές τις κρίσεις, θα μπορούσαμε να πείσουμε ότι αυτός είναι ο δρόμος που πρέπει να ακολουθήσουμε; Διότι όταν κινείται η δουλειά, είναι μικρό το ενδιαφέρον για αλλαγή.

Πολύ δύσκολο το λειτουργικό περιβάλλον για τις αεροπορικές

–Δεδομένης της κατάστασης, ποια είναι η εικόνα των κυπριακών αεροπορικών εταιρειών και κατά πόσο σας ανησυχεί;

–Θεωρώ ότι στην Κύπρο έχουμε υψηλές απαιτήσεις από τις αεροπορικές εταιρείες, αφού αντιμετωπίζουν αντικειμενικές δυσκολίες ένεκα της απαγόρευσης πτήσης στον τουρκικό εναέριο χώρο. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι δυσκολεύεται η Κύπρος να προσελκύσει ξένες αεροπορικές εταιρείες. Γιατί λοιπόν έχουμε αυτή την τεράστια προσδοκία από την οποιαδήποτε εταιρεία να έλθει να εγγραφεί στην Κύπρο, να εκτελεί τόσα δρομολόγια χωρίς να λαμβάνουμε υπόψη αυτό το τεράστιο μειονέκτημα. Πρέπει επίσης να καταλάβουμε ότι η κάθε επιχείρηση λειτουργεί σήμερα σε μια κατάσταση πρωτόγνωρη. Δεν είναι και το πιο εύκολο πράγμα βγαίνοντας από την πανδημία που διέλυσε τα οικονομικά των εταιρειών για δύο χρόνια, να ακολουθεί η ακρίβεια σε μισθούς και πρώτες

«Σίγουρα φέτος υπήρχαν ατυχίες, όχι μόνο για εκείνους [σ.σ. αεροπορικές] αλλά και για εμάς ως χώρα, αλλά είναι πράγματα που δεν είναι υπό τον έλεγχο κανενός».

ύλες και οι αυξήσεις πετρελαίου. Είναι πολύ δύσκολο το λειτουργικό περιβάλλον οπότε δεν θα κατακρίνουμε την οποιαδήποτε αεροπορική εταιρεία, για το ότι παίρνει αποφάσεις διαφορετικές σε σχέση με εκείνα που ήθελε να κάνει, ειδικότερα μια εταιρεία η οποία είναι πολύ μικρή, τη στιγμή που βλέπω ότι τα μεγαθήρια της Ευρώπης δεν άντεξαν την πίεση του πληθωρισμού, είτε της τεράστιας ζήτησης.

–Πρόσφατα, πριν από μερικούς μήνες, είχε δοθεί τόσο εκ μέρους

Την περίοδο Σεπτεμβρίου- Νοεμβρίου θα επισκεφθούμε οκτώ χώρες. Εκεί θα έχουμε επαφές με οργανωτές ταξιδιών και αεροπορικές εταιρείες, θα παρουσιάσουμε τη νέα τουριστική μας ταυτότητα.

σας όσο και εκ μέρους του υπ. Μεταφορών μεγάλη προβολή στο ξεκίνημα της TUS Air, μιας εκ των δύο κυπριακών εταιρειών. Δεν σας αφήνουν εκτεθειμένους τώρα αυτές οι εξελίξεις;

–Καθόλου, γιατί τον καιρό που έγινε η παρουσίαση δεν ήξερε κανένας ότι η τιμή του πετρελαίου θα ακολουθούσε αυτή την πορεία το επόμενο διάστημα και ότι το κόστος θα εκτοξευόταν. Για εμάς το σημαντικό είναι ότι τα δρομολόγια του Παρισιού πάνε πάρα πολύ καλά για όλες τις εταιρείες, μαζί και η TUS, οπότε σίγουρα φέτος υπήρχαν ατυχίες, όχι μόνο για εκείνους αλλά και για εμάς ως χώρα, αλλά είναι πράγματα που δεν είναι υπό τον έλεγχο κανενός.

–Τι ενέργειες γίνονται από πλευράς σας για διατήρηση του ταξιδιωτικού ενδιαφέροντος;

–Αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι να συνεχίσουμε να επενδύουμε στην ποιότητα, να συνεχίσουμε τις

καμπάνιες και την προσπάθεια για ενδυνάμωση υφιστάμενων αγορών καθώς και άνοιγμα καινούργιων. Θεωρούμε ότι επενδύοντας σε περισσότερες αγορές και παράλληλα, δίνοντας σημασία σε υφιστάμενες αλλά δεύτερης προτεραιότητας, ανοίγουμε περισσότερα παράθυρα για να είναι ο τουρισμός πιο ασφαλής. Έτσι, την περίοδο Σεπτεμβρίου-Νοεμβρίου θα επισκεφθούμε οκτώ χώρες, Βέλγιο, Γαλλία, Ουγγαρία, Αυστρία, Ην. Βασίλειο, Τσεχία, Ισραήλ και Πολωνία. Εκεί θα έχουμε επαφές με οργανωτές ταξιδιών και αεροπορικές εταιρείες, θα παρουσιάσουμε τη νέα τουριστική μας ταυτότητα. Επίσης στην Τσεχία θα συμμετέχουμε στη Σύνοδο των Υπουργών Τουρισμού της Ε.Ε. και στο Ισραήλ θα συμμετέχουμε σε συνέδριο για επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού. Επίσης, θα είναι η πρώτη φορά που το υφυπουργείο Τουρισμού θα έχει τόσο μεγάλη δυναμική παρουσία στη Γαλλία, αλλά και στην Πολωνία τον Νοέμβριο.

Από τα επιδόματα σε ολική πολιτική

Η υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας κ. Αναστασία Ανθούση εξηγεί στην «Κ» τις αλλαγές με αφορμή το σχέδιο ΘΑλεια

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες, **ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ**

Τον εκμοντερνισμό σε σημαντικό βαθμό της κοινωνικής πρόνοιας στην Κύπρο μπορεί να φέρουν τα κονδύλια των ταμείων συνοχής για τα οποία έγιναν ανακοινώσεις τόσο από τις Βρυξέλλες όσο και από τη Λευκωσία την Παρασκευή. Είναι εύκολο να χαθεί κανείς στα νούμερα, στις προτεραιότητες πολιτικής και τα ακρωνύμια ευρωπαϊκών ταμείων και οργανισμών μετά τις ανακοινώσεις για το πώς η Κύπρος σχεδιάζει να αξιοποιήσει σειρά κονδυλίων από τα ταμεία συνοχής την επόμενη πενταετία.

Πέρα από τον δημόσιο διάλογο στην Κύπρο για τον ρόλο των Βρυξέλλων, που εστιάζει συνθήως στην οικονομία, το Κυπριακό και τα ευρωτουρκικά, αρκετές φορές το κράτος δικαίου και το περιβάλλον, τα ταμεία συνοχής βελτιώνουν και ζητήματα κοινωνικής πολιτικής. Τα κονδύλια που ανακοινώθηκαν την Παρασκευή και θα διοχετευθούν μέσω του προγράμματος ΘΑλεια της κυπριακής κυβέρνησης και μια σειρά από άλλα προγράμματα αφορούν σε μεγάλο βαθμό και την πράσινη μετάβαση (βελτίωση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής) και την ψηφιακή μετάβαση (τη χρήση της τεχνολογίας σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής). Όμως αφορούν και την κοινωνική συνοχή, δηλαδή τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ κρατών και περιφερειών, αλλά και μεταξύ κοινωνικών ομάδων στο εσωτερικό κάθε χώρας.

Μιλώντας στην «Κ», η υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας Αναστασία Ανθούση, κατέγραψε τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής που θα επωφεληθούν από τα χρήματα αυτά, και πώς στην πράξη σχεδιάζεται να αξιοποιηθούν. Μεταξύ άλλων μίλησε για τον πλήρη εκσυγχρονισμό των κοινωνικών υπηρεσιών για καλύτερο έλεγχο και στόχευση, την παροχή υπηρεσιών πέρα από αυτές των κοινωνικών λειτουργιών, και την αποϊδρυματοποίηση των ατόμων με αναπηρία

και τη δημιουργία καλύτερων τρόπων ενσωμάτωσης και ευκαιριών για ποιοτική ζωή.

Σημαντική αναδιάρθρωση

Το μεγαλύτερο κονδύλι αφορά, όπως εξήγησε η κ. Ανθούση, την αναδιάρθρωση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας με αξιοποίηση 37 εκατομμυρίων ευρώ, υπογραμμίζοντας όμως πως σωστότερος όρος για την προσπάθεια που γίνεται είναι ο εκσυγχρονισμός του συγκεκριμένου τομέα πολιτικής.

Το μεγαλύτερο κονδύλι αφορά, όπως εξήγησε στην «Κ» η κ. Ανθούση, την αναδιάρθρωση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας με αξιοποίηση 37 εκατομ. ευρώ.

Συνολικά 30 εκατ. ευρώ θα δαπανηθούν για δημιουργία δικτύου υπηρεσιών κοινωνικής ενσωμάτωσης, για ημερήσια φροντίδα και ανάπτυξη δεξιοτήτων.

Η αναδιάρθρωση θα φέρει νέο μοντέλο λειτουργίας που δεν θα μένει μόνο στις υπηρεσίες κοινωνικών λειτουργών, αλλά θα παρέχει και προγράμματα που αφορούν ευρύτερα τις ανάγκες της κοινωνίας όπως η δράση κέντρων 24ωρης άμεσης παρέμβασης και αγορά υπηρεσιών από παιδοψυχολόγους και ψυχολόγους.

Η άλλη σημαντική μεταρρύθμιση είναι η στήριξη με 11 εκατ. ευρώ της σχετικής νέας υπηρεσίας διαχείρισης επιδομάτων πρόνοιας, που ξεκίνησε το 2014 με το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, αλλά που πλέον θα είναι ξεχωριστή υπηρεσία

Τα κονδύλια που ανακοινώθηκαν την Παρασκευή και θα διοχετευθούν μέσω του προγράμματος ΘΑλεια της κυπριακής κυβέρνησης και μια σειρά από άλλα προγράμματα αφορούν σε μεγάλο βαθμό και την πράσινη μετάβαση και την ψηφιακή μετάβαση.

με ενιαίο μπρόδο επιδομάτων και ενιαίο αρχείο. Μέσω της υπηρεσίας τα επιδόματα από διάφορες υπηρεσίες συγκεντρώνονται σε ένα (όπως για παράδειγμα τα επιδόματα τέκνου και μονογονιού που μεταφέρονται από το υπουργείο Οικονομικών στο υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας) ώστε να υπάρχει καλύτερος έλεγχος. Το κονδύλι θα πάει στη λειτουργία αλλά και στην αναδιαμόρφωση του μηχανογραφικού τμήματος και την απλοποίηση των διαδικασιών, ενώ ο σχεδιασμός είναι η επιδοματική πολιτική να συμπληρωθεί με κοινωνικές παρεμβάσεις οι οποίες θα μπορούν

να γίνονται πιο στοχευμένα.

Στήριξη και δομές

Στον τομέα των επιδομάτων, 27 εκατομμύρια ακόμα θα δαπανηθούν για το σχέδιο επιδόματος μέχρι και 80% υπηρεσιών φροντίδων και νηπίων για όσους το δικαιούνται βάσει εισοδηματικών κριτηρίων. Στο πρόγραμμα που ξεκινά τον Σεπτέμβριο θα συμμετάσχουν αδειοδοτημένα ιδιωτικά και άλλα προγράμματα φροντίδας, με στόχο την πιο γρήγορη κοινωνικοποίηση του βρέφους και να δοθεί δυνατότητα σε μητέρες και γιαγιάδες να επιστρέψουν ή να βρίσκονται στην αγορά εργασίας.

Το επίδομα θα παρέχεται κατευθείαν στους παρόχους για καλύτερο έλεγχο της επιδότσης και των υπηρεσιών. Οι κοινωνικές υπηρεσίες αναμένεται να ενισχυθούν ακόμα μέσω εξασφάλισης κοινωνικών λειτουργών και κοινοτήτων, συμπλέγματα κοινοτήτων και τις αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης (11 εκατ. ευρώ), με την αρχή να γίνεται πιλοτικά τον Σεπτέμβριο με τους πέντε κεντρικούς δήμους της ελεύθερης Κύπρου και τρία περιφερειακά κέντρα σε ορεινούς δήμους.

Επίσης στην πράξη σχεδιάζεται μηχανισμός στήριξης της άτυπης φροντίδας (2 εκατ. ευρώ) που αφορά

τη στήριξη ασθενών ή ηλικιωμένων από συγγενικά πρόσωπα που δεν είναι επαγγελματίες, και την επέκταση του προγράμματος του λεγόμενου «σχεδίου προίκα του μωρού» ώστε να στηρίζει βάσει εισοδηματικών κριτηρίων, την αγορά ειδών πρώτης ανάγκης για μεγαλύτερη περίοδο από ότι γίνεται σήμερα.

Ολιστική για ΑμεΑ

Τα κονδύλια από το ΘΑλεια θα αξιοποιηθούν και για τον τομέα της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ), εκσυγχρονίζοντας και αυτή την προσέγγιση μακριά από την πρακτική του κλεισίματος αυτών των ανθρώπων σε ιδρύματα. Το συγκεκριμένο τμήμα θα αποτελεί μέρος του υφυπουργείου από την 1η Ιανουαρίου του 2023. Μεταξύ άλλων, θα δαπανηθούν 10,5 εκατ. στην αναβάθμιση του συστήματος αξιολόγησης της αναπηρίας, ώστε η κάθε περίπτωση να δέχεται τον κατάλληλο χειρισμό. Ακόμα 20 εκατ. ευρώ θα αξιοποιηθούν για τη δημιουργία υποστηρικτικού δικτύου δομών και υπηρεσιών στις ίδιες τις κοινότητες, τις οποίες θα λειτουργούν ΜΚΟ και οργανισμοί υπό την εποπτεία του κράτους. Παράλληλα, 30 εκατ. ευρώ θα δαπανηθούν για δημιουργία δικτύου υπηρεσιών κοινωνικής ενσωμάτωσης, για ημερήσια φροντίδα και ανάπτυξη δεξιοτήτων. Η λογική των πιο πάνω είναι από τη μια να αλλάξει η προσέγγιση αφήνοντας πίσω την ιδρυματοποίηση σε χώρους αποκομμένους από την κοινωνία και από την άλλη να παρέχονται ευκαιρίες πραγματικής ένταξης. Γίνονται ακόμα σχεδιασμοί για τη δημιουργία στο μέλλον ενός κέντρου παρέμβασης και στήριξης για τον αυτισμό, με κονδύλι 5 εκατ. ευρώ. Όπως εξήγησε τέλος η κ. Ανθούση, το ζήτημα της προστασίας και της ενσωμάτωσης των ανηλικών αιτητών ασύλου δεν εντάσσεται στο πρόγραμμα ΘΑλεια, αλλά θα αντλήσει κονδύλια μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης. Ωστόσο, είναι θέμα το οποίο θα απασχολήσει το υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, και θα γίνουν συζητήσεις για στήριξη από ευρωπαϊκά ταμεία.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΘΟΔΩΡΗ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Κάτω από έναν ενιαίο ευρωπαϊκό ουρανό

Όπως όλοι γνωρίζουν, οι αερομεταφορές είναι μία από τις οικονομικές δραστηριότητες που επιβαρύνουν το πρόβλημα της κλιματικής κρίσης. Τα αεροπλάνα καίνε επεξεργασμένα ορυκτά καύσιμα και, ως εκ τούτου, εκλύουν αέρια που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Περίπου το 3% των συνολικών εκπομπών CO2 στην ατμόσφαιρα κάθε χρόνο προέρχεται από αυτά. Δεν είναι πάρα πολύ μεγάλο ποσοστό (οι αγελάδες εκλύουν περισσότερα αέρια) αλλά είναι υπολογίσιμο και, κυρίως, ως πρόβλημα είναι και κάτι άλλο: άλυτο.

Στις οδικές μεταφορές, κυρίως στο θέμα των επιβατηγών αυτοκινήτων, μια λύση βρέθηκε: ο εξηλεκτισμός. Εμπορικά αξιοποιήσιμα ηλεκτρικά επιβατικά αεροπλάνα σχεδιάζονται αυτήν τη στιγμή, η κατασκευή τους όμως σε κλίμακα αρκετά μεγάλη για να κάνει διαφορά θα χρειαστεί δεκαετίες. Προς το πα-

ρόν, λύση σε αυτό το πρόβλημα δεν φαίνεται να υπάρχει. Τι θα λέγατε, όμως, αν μαθαίνατε ότι υπάρχει μια σχετικά απλή, καλά μελετημένη παρέμβαση, μια πολιτική απόφαση που θα μπορούσε να μειώσει τις εκπομπές των αεροσκαφών που πετούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά 6% – και, υπό προϋποθέσεις, έως και κατά 10%; Χωρίς νέες τεχνολογικές ανακαλύψεις, χωρίς επιπλέον φορολογία ή επιβαρύνσεις. Με ένα νόμο και ένα άρθρο, που λένε. Πώς θα σας φαινόταν; Επιτρέψτε μου να σας μιλήσω σήμερα για τον «Ενιαίο Ευρωπαϊκό Ουρανό».

Στα τέλη του προηγούμενου αιώνα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε μια ιδέα: αντί κάθε χώρα να έχει τη δικιά της υπηρεσία διαχείρισης εναέριας κυκλοφορίας, να υπαχθούν όλες σε μία, ενιαία, ευρωπαϊκή, που θα συντονίζει κεντρικά την εναέρια κυκλοφορία πάνω από όλα τα κράτη-μέλη – περίπου όπως λειτουργούν

τα πράγματα στις ΗΠΑ, δηλαδή. Ήταν μια πολύ καλή ιδέα, επειδή μέχρι τότε ο εναέριος χώρος της Ευρώπης ήταν κατακερματισμένος σε κομματάκια, όσα και τα κράτη. Κάθε αεροπλάνο που έπρεπε να πετάξει από τη μια άκρη της Ευρώπης μέχρι την άλλη, έπρεπε να περνάει από τον ένα εναέριο χώρο στον άλλο, υπό την επίβλεψη πολλών διαφορετικών κρατικών υπηρεσιών – πληρώνοντας κάθε μία ξεχωριστά για το προνόμιο. Το αποτέλεσμα ήταν ότι οι περισσότερες αεροπορικές εταιρείες αναγκάζονταν να σχεδιάζουν τα δρομολόγια τους με σχήμα ζιγκ ζαγκ, για να πετούν πάνω από όσο το δυνατό λιγότερες διαφορετικές χώρες στον δρόμο προς τον προορισμό. Δεν ήταν καθόλου ορθολογικός, οικονομικός ή περιβαλλοντικός υπεύθυνος τρόπος να λειτουργεί ο εναέριος χώρος μιας ηπείρου που θεωρεί τον εαυτό της «ενωμένο». Οπότε η Ευρωπαϊκή

Επιτροπή δημιούργησε το πρόγραμμα «Single European Sky», το οποίο πέρασε από διάφορες παραλλαγές, επικαιροποιήσεις και στάδια μέσα στη βρυξελλίτικη/στρασβουργιανή γραφειοκρατία, άλλαξε και επανασχεδιάστηκε πολλές φορές, εντάχθηκε και στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία του 2019 και, τελικά, σήμερα, 23 χρόνια μετά τη διατύπωση της αρχικής ιδέας, και αφού η επιβατική κίνηση στους ευρωπαϊκούς ουρανούς σχεδόν τετραπλασιάστηκε, εξακολουθεί να μη βρίσκεται καν σε στάδιο υλοποίησης. Γιατί; Για διάφορους λογικούς και παράλογους λόγους, όπως για παράδειγμα η διαχρονική διαφωνία Ισπανίας - Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με το αεροδρόμιο του Γιβραλτάρ. Κυρίως, όμως, επειδή τα κράτη-μέλη δεν θέλουν να εκχωρήσουν το μονοπώλιο της διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας (στην Ελλάδα το έχει η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας)

που το κάθε ένα διατηρεί χώρα από τα υπόλοιπα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα στην ιστορία της ανθρωπότητας. Σήμερα έχουμε φτάσει στο σημείο οι μισοί νόμοι που ισχύουν σε κάθε χώρα της Ε.Ε. να είναι ίδιοι σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. και αρκετά από πολύ σημαντικά πράγματα σε διάφορους τομείς (από τις προδιαγραφές ποιότητας και ασφάλειας των προϊόντων μέχρι το αν θα υπάρχει ή όχι θανατική ποινή) να συναποφασίζονται από όλες μαζί. Ωστόσο, το δεύτερο συστατικό της «Ευρωπαϊκής Ένωσης» δεν είναι πλήρες. Υπάρχουν πάρα πολλοί τομείς στους οποίους τα κράτη-μέλη δεν λειτουργούν μαζί, αλλά το καθενα κάνει ό,τι θέλει, από την παιδεία και την υγεία μέχρι την εξωτερική πολιτική και την άμυνα. Ούτε η ίδια η περιβόητη «ενιαία αγορά» δεν είναι και τόσο ενιαία. Εγώ σήμερα δεν μπορώ να πάω να πάρω στεγα-

στικό δάνειο από μια ισπανική τράπεζα, να αγοράσω αυτοκίνητο από μια τσεχική αντιπροσωπεία, ή συμβόλαιο κινητής τηλεφωνίας από μια ιρλανδική εταιρεία τηλεπικοινωνιών. Υπάρχουν, ωστόσο, κάποια θέματα στα οποία η ανολοκλήρωτη ευρωπαϊκή ενοποίηση έχει μεγαλύτερο κόστος. Σήμερα οδεύουμε ολοτακώς προς το +3° C' τώρα που μιλάμε η Ευρώπη γονατίζει από την ξηρασία, κομμάτια του εναέριου χώρου της έχουν κλείσει λόγω πολέμου, οι αερομεταφορές έχουν γονατίσει μετά την τραυματική διετία της πανδημίας, οι καθυστερήσεις στα αεροδρόμια (κυρίως της βόρειας Ευρώπης, όχι εδώ ακόμη) είναι τεράστιες και ταυτόχρονα εξακολουθούμε να πιεστούμε στους φιλόδοξους στόχους περί μηδενικών εκπομπών έως το 2050. Δεν γίνεται να ισχύουν όλα αυτά και εμείς να αφήνουμε ακόμη τα αεροπλάνα να κάνουν ζιγκ ζαγκ μέσα στην Ευρώπη.

Πρόγραμμα Εγγύησης Ελαστικών

από το δίκτυο επιλεγμένων συνεργατών της Εταιρείας Καποδιστριας

warrantytyres@chrkapodistrias.com

www.safetytogether.cy

Πρώτη επιλογή, δεύτερη Κυριακή, τρίτη θητεία

Στην πόρτα

Έκπληξη δημιούργησε στους στενούς συνεργάτες του Προέδρου η πληροφορία πως ο Νίκος Αναστασιάδης, προσφάτως και διακριτικά, ζήτησε από νομικούς συμβούλους γνωμάτευση αν μπορεί να διεκδικήσει ξανά την προεδρία. Ως γνωστόν με δική του πρωτοβουλία η Βουλή προσφάτως πέρασε αλλαγή του συντάγματος όπου περιορίζονται οι θητείες ενός προέδρου στις δύο. Κατά κάποιους η ισχύς της συνταγματικής αναθεώρησης ξεκινά από τον επόμενο πρόεδρο, κατά άλλους καλύπτει και τον νυν. Μαθαίνουμε πως η γνωμάτευση που παραδόθηκε κατ’ ιδίαν στο προεδρικό τραπέζι ήταν αντίστοιχη της Πυθίας στο μαντείο των Δελφών. Με λίγα λόγια, ενδεχομένως να μπορεί να διεκδικήσει ξανά την προεδρία, αλλά του εφιστάται η προσοχή πως ενδεχομένως να μπλέξει σε νομικές διαμάχες με δυσοίωνες προοπτικές για τον ίδιο και την πολιτική ζωή του τόπου. Έτσι έκλεισε συνοπτικά και αυτό το κεφάλαιο.

Απουσίαζαν οι νέοι

Μια εκδήλωση για νέους, όπου ο πρόεδρος του κόμματος ανήμερα των γενεθλίων του ΔΗΣΥ επέλεξε να εξαγγείλει τους 100 άξονες για το μέλλον της Κύπρου. Αυτή την εικόνα θέλησαν να βγάλουν προς τα έξω. Ωστόσο, ο μέσος όρος ηλικίας των παρευρισκόμενων καταδεικνύει ότι ο συγκεκριμένος στόχος απέτυχε. Πέρα από τους νέους που «υποχρεωτικά» έπρεπε να δώσουν το «παρών» τους οι περισσότεροι που παρευρέθηκαν ήταν πέραν του ορίου ηλικίας που στόχευε η εκδήλωση. Ίσως θα πρέπει να προβληματιστούν εκεί στον ΔΗΣΥ για τον τρόπο που προσεγγίζουν τους νέους και τα προβλήματα τους, γιατί φαίνεται πως τους γυρνάνε την πλάτη.

Σκέψεις για αντικατάσταση

Πάντως, οι δημοσκοπήσεις που βλέπουν το φως της δημοσιότητας την τελευταία εβδομάδα προκάλεσαν μεγάλο εκνευρισμό στην Πινδόρου. Αν και γνώριζαν ότι παρουσιάζονταν μη ευνοϊκές για την υποψηφιότητα του Αβέρωφ Νεοφύτου, οι αριθμοί και το μικρό περιθώριο λάθους δεν δημιουργούν και πολλές ελπίδες. Μάλιστα, οι συναγερμικές φωνές που ζητούν αντικατάσταση του υποψηφίου όλο και πληθαίνουν. Ορισμένοι ρίχνουν και ονόματα στο τραπέζι, αν και γνωρίζουν πως είναι δύσκολο να ανατρέψουν την ανοδική πορεία του Νίκου Χριστοδουλίδη και να βρεθεί ο αντικαταστάτης που θα καταφέρει να συσπειρώσει το κόμμα, ωστόσο ελπίζουν.

Τον «ανάγισσαν» και τώρα η ενότητα του κόμματος απειλείται από την υψηλή δημοτικότητα Χριστοδουλίδη.

Ποιος κατώτατος;

Δεύτερες σκέψεις φαίνεται να έκανε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σε σχέση με τον κατώτατο μισθό και έδωσε εκ νέου οδηγίες ώστε να δοθούν κίνητρα και στις δύο πλευρές να καθίσουν στο τραπέζι του διαλόγου με την πρόθεση να κλείσει το θέμα μέχρι 22 Ιουλίου. Οι αντιδράσεις που προκλήθηκαν και η δυσaráσκεια που εκφράστηκε για τα όσα λέχθηκαν μετά τη συνεδρία στο Προεδρικό, όπου μεταξύ άλλων έγινε λόγος για κατώτατο μισθό στη βάση των υπολογισμών της Στατιστικής Υπηρεσίας και που πιθανόν δεν θα ξεπερνούσε τα 800 ευρώ, οδήγησαν την κυβέρνηση στο να ανακρούσει πρύμναν, βάζοντας ταυτόχρονα φρένο στις κακές γλώσσες που έλεγαν ότι δεν θα καταφέρει να κλείσει επιτυχώς το θέμα ως φόρος τιμής στην αδικαυμένη Ζέτα Αιμιλιανίδου. Βέβαια, όπως όλα δείχνουν, ζητήθηκε από όλες τις πλευρές να βάλουν νερό στο κρασί τους, ώστε να καταλήξουν σε συμβιβασμό. Η κυβέρνηση γνωρίζει καλά πως δεν είναι ώρα για πειραματισμούς, ούτε είναι συνετό να εξοργίσεις μια τεράστια ομάδα ψηφοφόρων όπως είναι οι εργαζόμενοι αλλά και

ούτε να δυσareστήσεις βέβαια τους βασικούς τροφодότες σου, τους εργοδότες. Αναγκαστικά λοιπόν θα καταλήξεις σε σολομώντεια λύση, ειδικά όταν ο Αβέρωφ δεν τα πάει και τόσο καλά στις δημοσκοπήσεις.

Η εικόνα

Ο Ευγένιος Ευγενίου, τέως επικεφαλής συντάιρος της PWC, είναι ένας άνθρωπος κοντά στον ΔΗΣΥ και το Προεδρικό, και τακτικός συνομιλητής για τα θέματα οικονομίας. Σοβαρός και γενικώς αξιόπιστος. Ο διορισμός του όμως ως προέδρου του Invest Cyprus, δημιούργησε μαθαίνουμε αρνητικές αντιδράσεις σε πηγαδάκια της Λευκωσίας αλλά και στο εξωτερικό. Ο λόγος; Ο κ Ευγενίου ήταν πρόεδρος του Ρωσο-Κυπριακού Επιμελητηρίου την εποχή της ακμής στις μπίζνες των διαβατηρίων, ενώ η PWC επί των ημερών του καταγράφεται από την έκθεση Καλογήρου ως μια από τις κύριες πηγές διαχείρισης αμφιλεγόμενων πελατών. «Ωραία εικόνα θέλετε να εκπέμψετε» λένε στις Βρυξέλες, όπου

παρακολουθούν πλέον όλα τα της νήσου των αγίων.

Ασθενείς με ωράριο

Σε λειτουργία οι υπηρεσίες εφημερίας προσωπικού ιατρού στο ΓεΣΥ κατά τα Σάββατοκύριακα και τις δημόσιες αργίες. Όταν λοιπόν οι ασθενείς δεν μπορούν να εντοπίσουν τον προσωπικό τους γιατρό θα απευθύνονται στα εφημερεύοντα. Αλλά πρώτα θα παίρνουν τηλεφώνω. Και αν είναι τυχεροί και απαντήσει κάποιος και χρήζουν ιατρικής περίθαλψης θα γίνεται η διάγνωση από το τηλέφωνο. Και αν λάβουν θετική απάντηση θα πρέπει να κλείσουν ραντεβού, αν υπάρχει διαθέσιμο, μιας και οι εργάσιμες ώρες είναι το Σάββατο από τις 9 το πρωί μέχρι τις 5 το απόγευμα και Κυριακή και αργίες από τις 3 το μεσημέρι μέχρι τις 7 το απόγευμα. Τώρα αν δεν γίνει σωστή διάγνωση διά τηλεφώνου, αν πάλι δεν υπάρχει ελεύθερο ραντεβού, μην πω για το χειρότερο να νιώσεις αδιαθεσία μετά τις 7 το απόγευμα... να ευχηθώ να είναι περαστικό. Πιο κρατικό ΓεΣΥ... πεθαίνεις.

ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ανδρέας Μάτσας

Ο γ.γ. της ΣΕΚ Ανδρέας Μάτσας που δεν διάσπεσε να δώσει την πραγματική εικόνα για τα όσα εξελίχθηκαν στη σύσκεψη στο προεδρικό σε σχέση με τον κατώτατο μισθό. Χαρακτηριστική η φράση του με το τέλος της συνάντησης : «Θα πρέπει να αποδείξω πως δεν είμαι εξωγήινος».

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / Γράφει ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Σήμερα εκδήλωση γίνεται σε μίαν αυλή ωραία

Κόσμος κοσμικής συγκεντρώθηκε την περασμένη Πέμπτη το απόγευμα στην αυλή του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών για τη δεξίωση-εκδήλωση γνωριμίας με το υφυπουργείο Πολιτισμού και τον πρώτο υφυπουργό Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας. Πραγματικά πολύς κόσμος, από τον χώρο των τεχνών, των γραμμάτων, του θεάτρου, του χορού, της φωτογραφίας, και πολιτικός κόσμος, όπως ο κ. Καδής, ο υπουργός μας της Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Για να είμαι ειλικρινής ξεπελάγην όταν τον είδα και σιγοτραγουδούσα, τι γυρεύει ο ψαράς μέσα στη χώρα... Λίγο αργότερα όμως κατάλαβα... Πήγε να δώσει κι εκείνος τα συγχαρητήριά του στον κ. Τουμαζή και ίσως να δει αν όλα βαίνουν καλώς με τη στελέχωση του υφυπουργείου, διότι αγωνίστηκε και ο ίδιος, και γλώσσες λένε πως υπάρχουν προεκλογικά παίγνια... Δεν ξέρω, δεν τα ενστερνίζομαι, αλλά μια απορία που την είχα σας την εξομολογούμαι...

Το νέο υφυπουργείο και η έδρα του

Πάντως, πολύ χάρηκα που είδα τόσο ζωή σε αυτόν τον σπουδαίο χώρο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών. Συνήθως ο χώρος είναι έρημος και μοναχισιασμένος, αφού το Κέντρο ννέει τα λοιόθια, υποβοηθούσης και της διάθεσης της Πολιτείας..., η οποία δεν έχει καταλάβει ότι το εν λόγω Κέντρο επιτελεί σπουδαία δουλειά στην ιστορική

Οι εργοδοτικές οργανώσεις θρηνοδούσες γοερώς για τον θάνατο της Ζέτας Αιμιλιανίδου, αφού απόκλαψαν αποφάνθηκαν ότι τέρμα τα κλάματα... πάμε να δούμε πώς θα συντρίψουμε το κράτος... της ποιότητας ζωής του/της εργαζόμενου/ης.

έρευνα και στον τομέα της Λαογραφίας. Ελπίζω τώρα που έγινε έδρα του υφυπουργείου να καταλάβουν και αυτοί που θα το επισκέπτονται ότι αξίζει να κρατηθεί στη ζωή. Αυτό που σίγουρα δεν θα ήθελα να δω είναι η σταδιακή αποδιοργάνωσή του με πρόσχημα τις ανάγκες του υφυπουργείου... στεγαστικές ή άλλες. Δεν είναι ανάγκη επειδή φτιάξαμε κάτι, να χαλάσουμε κάτι άλλο... Ευκαιρία να δει ο κ. Τουμαζής πώς μπορεί το

υφυπουργείο του να αξιοποιήσει τον πλούτο του Κέντρου.

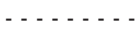

Είπαμε – Ξείπαμε και τα ξαναλέμε

Τελικά, σε αυτή τη χώρα έχουμε πρόβλημα με το τι είναι τελειωμένη υπόθεση και τι όχι. Η πρόωρα εκλιπούσα Ζέτα Αιμιλιανίδου είχε βάλει το νερό στ’ αυ-

λάκι για τον κατώτατο μισθό και οδηγούσε τα πράγματα προς ολοκλήρωση. Επήλθε ωστόσο το μοιραίο και δεν πρόλαβε να τελειώσει το έργο της. Μετά τον χαμό της πλείστοι όσοι διερρήγνυαν τα ιμάτιά τους ότι θα συνεχίσουν το έργο της, θα προχωρήσουν όσα εκείνη άφησε ημιτελή... και πριν αλέκτορα φωνήσαι, πούκουπα όλα. Οι εργοδοτικές οργανώσεις θρηνοδούσες γοερώς για τον θάνατο της Ζέτας Αιμιλιανίδου,

αφού απόκλαψαν αποφάνθηκαν ότι τέρμα τα κλάματα... πάμε να δούμε πώς θα συντρίψουμε το κράτος... της ποιότητας ζωής του/της εργαζόμενου/ης. Όπως είχε πει ο κ. Αντωνίου στην «Κ» για τις διαβουλεύσεις με τους ξενοδόχους και την αείμνηστη Ζέτα Αιμιλιανίδου, να κλειστούν στο Προεδρικό και να μη βγουν αν δεν συμφωνήσουν σ’ έναν μισθό που θα διασφαλίζει ότι κανείς και καμία δεν θα κινδυνεύει να καταστεί εμπερίστατος.

Δυο παλεύουν κι ο τρίτος τραγουδά

Η σημερινή δημοσκόπηση της «Κ» (διαβάστε στη σελίδα 4) είναι άκρως ενδιαφέρουσα, αφού δείχνει τον τρίτο πόλο, τον κ. Νίκο Χριστοδουλίδη να παίρνει σβάρνα τους κύριους Αβέρωφ Νεοφύτου και Ανδρέα Μαυρογιάννη. Ο κ. Νίκος Χριστοδουλίδης φαίνεται ότι παίζει εν ου παικτοίς. Πρόγραμμα δεν έχει εξαγγείλει (κάτι βεβαιότερες παλαιότερα μόνο, που τελικά δεν επαληθεύτηκαν), είναι χαμπλών τόνων, λειτουργεί σιγανά και παντού, έχει δούρειους ίππους επίσης παντού... κυκλοφορεί ταπεινά, εν τέλει πείθει... Ο κ. Νεοφύτου προσπαθεί αλλά άμα δεν σε θέλει, δεν σε θέλει, ό,τι και να κάνεις... όσα περβόλια κι αν οργώσεις, αν σε προγράψει η κοινωνία και πολύ περισσότερο η υψηλή, τελείωσε! Ο κ. Ανδρέας Μαυρογιάννης είναι καλός, είναι χρυσός, έχει τις χάρες όλες, αλλά μπήκε στο παιχνίδι αργά, είναι και έτσι και αλλιώς, διπλωμάτης είναι ο άνθρωπος... με τα πύτουμα της πολιτικής τι δουλειά έχει;

Η ώρα του λογαριασμού

Του **ΣΤΑΘΗ Ν. ΚΑΛΥΒΑ**

Λένε πως στη ζωή πάντοτε φθάνει η ώρα του λογαριασμού, η στιγμή δηλαδή που εισπράττεται το τίμημα των πράξεων και παραλείψεων που προηγήθηκαν. Δεν έχω ιδέα αν πράγματι ισχύει κάτι τέτοιο, όμως γνωρίζω πως τουλάχιστον στις δημοκρατίες η πιθανότητα να συμβεί είναι πολύ μεγαλύτερη απ’ ό,τι, αν όχι στη ζωή, τουλάχιστον στα αυταρχικά καθεστώτα. Αφορμή είναι η πρόσφατη αποπομπή του Βρετανού πρωθυπουργού Μπόρις Τζόνσον, που είχε χαρακτηρίσει γενικευμένης απαξίωσης αφού προήλθε από το ίδιο του το κόμμα, και μάλιστα τους πιο έμπιστους συνεργάτες του.

Γιατί όσο και να πονάει η εκλογική ήττα, η εκπαράθρωση από το κόμμα σου είναι μικρότερη. Εκ των υστέρων, μπορούν να ειπωθούν πολλά για το αναποφρευκτο της κατάληξης αυτής, όμως είναι εξίσου αλήθεια πως μέχρι να φθάσει στο σημείο αυτό ο Βρετανός πολιτικός διέψευσε επανειλημμένως όσους προέβλεπαν το τέλος του, κατορθώνοντας όχι μόνο να κυριαρχήσει στο πολιτικό σύστημα της χώρας του, αλλά να το επιτύχει με φαντασμαγορικό τρόπο. Η αποχώρηση της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και μάλιστα όπως έγινε, είναι σε μεγάλο βαθμό δικό του έργο. Όταν όμως πολιτεύεσαι, όπως έκανε, δίχως αρχές και έρμα, κάποια στιγμή θα έρθει η ώρα που τα ψέματα θα τελειώσουν. Και από ψέματα, ο Μπόρις Τζόνσον χόρτασε τους Βρετανούς, έτσι ώστε να γίνουν το σήμα κατατεθέν της καριέρας του. Άλλωστε, από το ξεκίνημά του, ως ανταποκριτής της Daily Telegraph στις Βρυξέλλες, η καριέρα του υπήρξε μια αλυσιδα αδιάκοπων, σχεδόν παθολογικής ψευδολογίας, που τη χειριζόταν με την ελαφράδα και άνεση ενός χαριτωμένου και αυτοσαρκαστικού ύφους.

Όσπου το ποτήρι των ψεμάτων ξεχείλιζε και τα ψεύδη μεταμορφώθηκαν σε ασήκωτα βάρη. Προσπάθησε να γαντζωθεί στην πρωθυπουργική καρέκλα ως την τελευταία στιγμή αδυνατώντας παρ’ όλ’ αυτά να διορθώσει τη συμπεριφορά του, γιατί απλούστατα ήταν η ίδια του η φύση. Και καθώς το ένα σκάνδαλο διαδεχόταν το άλλο, ο κόσμος άρχιζε να απομακρύνεται από αυτόν. Η ειρωνεία είναι πως οι Βρετανοί κατάπιαν τις καταστροφικές συνέπειες του Brexit αμάσπτες, για να συγκλονιστούν από τα κορονοϊάρτι του πρωθυπουργικού γραφείου και τα σεξουαλικά σκάνδαλα των συνεργατών του. Είναι όμως αλήθεια πως συχνά το μικρό και το συγκεκριμένο γίνονται πολύ πιο εύκολα αντιληπτά από τις μάζες σε σχέση με το τεράστιο και το αφηρημένο. Δεν είναι αλήθεια περισσότεροι εκείνοι που έψεξαν τον Τσίπρα για τη συμπεριφορά του στο Μάτι από όσους τον καταλογίζουν την «περήφανη διαπραγμάτευση» του 2015 και το καταστροφικό δημοψήφισμα;

Στις δημοκρατίες, η στιγμή του λογαριασμού συμπίπτει συνήθως με τις εκλογές. Ορισμένες φορές, βέβαια, προηγείται. Αυτό γίνεται όταν οι πολιτικοί αντιλαμβάνονται πως ο ηγέτης τους έχει μετατραπεί σε βαρίδι που μειώνει την πιθανότητα επανεκλογής τους – και αυτό συνέβη στη Βρετανία. Είναι ένα από τα πολύ ενδιαφέροντα συστατικά της δημοκρατίας, καθώς στρέφει την προσωπική φιλοδοξία των πολιτικών εναντίον των ηγετών τους, εξυπηρετώντας έτσι το δημόσιο συμφέρον. Είναι παράλληλα ένα στοιχείο που στα μάτια των αυταρχικών ηγετών φαντάζει αυταρεσκο και αυτοκαταστροφικό. Αρκεί να φανταστούμε το πώς αντιλαμβάνονται την πτώση του Μπόρις ο Ερντογάν, ο Πούτιν ή ο Σι. Εκεί ακριβώς ωστόσο έγκειται η δύναμη της δημοκρατίας: όχι μόνο γιατί επιτρέπει την έκφραση του λαϊκού αισθήματος, αλλά και γιατί διευκολύνει το κλάδεμα των ηγετών. Γι’ αυτό και είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς μια απόφαση τύπου εισβολής στην Ουκρανία σε μια δημοκρατική χώρα ή, τουλάχιστον, έναν ηγέτη να κατορθώνει να παραμείνει στην εξουσία ύστερα από ένα τέτοιο σφάλμα. Οσοι θα μπορούσαν να τον αμφισβητήσουν δεν έχουν ούτε τη δυνατότητα αλλά, κυρίως, ούτε το κίνητρο να το κάνουν. Εκτός και αν ρισκάρουν (κυριολεκτικά) το κεφάλι τους.

Ο κ. Στάθης Ν. Καλύβας είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης, κάτοχος της έδρας Gladstone στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

ΕΡΩ/ASHRAF AMBA

Μουσουλμάνοι προσκυνντές φτάνουν στις πεδιάδες του όρους Αραφάτ κατά τη διάρκεια των τελε-
τουργιών του προσκυνήματος Χατζ, νοτιοανατολικά της Μέκκας, Σαουδική Αραβία, 08 Ιουλίου 2022.

«Έπεια πτερόεντα...»

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Διαχρονικά οι εργασιακές σχέσεις στην Κύπρο διέπονταν από μια κουλτούρα που σε δύσκολες στιγμές του τόπου αποδεικνυόταν η σοβαρότητα των κοινωνικών εταίρων. Το μεν συνδικαλιστικό κίνημα στην ολότητα του απέφυγε την άκρατη και ανεδαφική διεκδίκηση αιτημάτων, η δε εργοδοτική πλευρά δεν λειτουργούσε ψυχρά και επιτύχανε να διατηρήσει την ηρεμία στο εσωτερικό σε ακραίες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, όπως αυτές του 2013. Παρόλα αυτά, όσα συνέβησαν την περασμένη εβδομάδα στο Προεδρικό Μέγαρο στη σύσκεψη για τον Εθνικό Κατώτατο Μισθό κινούντα μακριά από την εμπειδωμένη φιλοσοφία που είναι παράδοση στις εργασιακές σχέσεις του τόπου. Η πρώτη προσπάθεια του Προέδρου της Δημοκρατίας απέτυχε, την ώρα που δίδυνη ήταν η εντύπωση πως η τελική συμφωνία ήταν μια τυπική διαδικασία. Τουλάχιστον αυτό έβγαине απ’ όλες τις πλευρές, όταν αποκαιρετούσαν τη Ζέτα Αιμιλιανίδου. Δεν μπορούν να ξεχαστούν τα λόγια της εργοδοτικής πλευράς αλλά και των συντεχνιών, όταν απαριθμούσαν τα επιτεύγματα της υπουργού Εργασίας. Εάν δεν είχε συμβεί το μοιραίο, κανονικά το θέμα του Εθνικού Κατώτατου Μισθού θα είχε κλειστεί.

Είχαν απομείνει μόνο τα τυπικά. Με δεδομένο το ναυάγιο στο Προεδρικό δύο τινά μπορεί να συμβαίνουν. Είτε τα όσα έλεγαν οι κοινωνικοί εταίροι πάνω από το φέρετρο της Ζέτας ήταν λόγια του αέρα, απότοκα της έντονης συναισθηματικής φόρτισης, είτε κάποιοι βρήκαν την ευκαιρία να το σκεφτούν καλύτερα. Η εργοδοτική πλευρά όπως και αυτή των εργαζομένων έχουν αποδείξει διαχρονικά την εθνική και κοινωνική τους ευαισθησία. Τίποτα από τα όσα επιτεύχθηκαν μετά το 1974 δεν θα ήταν πραγματικότητα, εάν π.χ. ο επιχειρηματικός κόσμος λειτουργούσε με την τετριμμένη λογική του εργοδότη.

Το μεγαλύτερο κομμάτι του έργου για τον Εθνικό Κατώτατο Μισθό το είχε ολοκληρώσει η αείμνηστη υπουργός Εργασίας Ζέτα Αιμιλιανίδου. Το μόνο που απέμενε ήταν τα τυπικά και δεν είναι λόγια δικά μου αλλά της εργοδοτικής πλευράς. Εάν η μοίρα δεν έπαιζε τα δικά της παιχνίδια την ώρα που η Ζέτα ταξίδευε για την Αθήνα, θα πραγματοποιούνταν οι προγραμματισμένες τελικές πινελιές επί του Εθνικού Κατώτατου Μισθού. Άπαντες οι εμπλε-

κόμενοι είναι υποχρεωμένοι να κινηθούν στον δρόμο που χάραξε η Ζέτα. Αυτό επιτάσσει η κουλτούρα των εργασιακών σχέσεων στην Κύπρο αλλά και η ελάχιστη ένδειξη τιμής σε μια πολιτικό που όλοι παραδέχθηκαν πως κόσμησε την πολιτική στην Κύπρο. Η σύσκεψη στο Προεδρικό την περασμένη εβδομάδα θα έπρεπε να μετατραπεί σε πολιτικό μνημόσυνο για τη Ζέτα Αιμιλιανίδου. Τώρα το αποτέλεσμα δεν τιμά κανένα.

Ο νέος υπουργός Εργασίας θα πρέπει να βάλει στη ντράμια της προκατόχου του. Να συγκεντρώσει όλες τις πλευρές σε μια αίθουσα και να βγουν από αυτή όταν θα υπάρχει άσπρος καπνός, όπως έλεγε στην «Κ» ο γενικός διευθυντής της ΟΕΒ Μιχάλης Αντωνίου, όταν επιτεύχθηκε η συμφωνία του 2019 στην ξενοδοχειακή βιομηχανία. Τα λόγια μένουν και στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι νωπά. Την επόμενη φορά που όλοι θα συγκεντρωθούν στο Προεδρικό δεν θα πρέπει να υπάρξει άλλο αποτέλεσμα εκτός από τη συμφωνία.

Εάν παρ’ ελπίδα κάποιοι επιλέξουν να φανούν κατώτεροι των περιστάσεων, το όλο θέμα θα πρέπει να το πάρει στους ώμους του ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Τα επιχειρήματα των εργοδοτών περί εσφαλμένης εντύπωσης πως το όλο θέμα ήταν κλειστό, δεν πείθουν, όταν από τη Δεξιά έως την Αριστερά οι συντεχνίες λένε το ίδιο, για υπαναχώρηση των εργοδοτών. Ο Νίκος Αναστασιάδης δεν έχει τα βαρίδι της προεκλογικής περιόδου. Ο Εθνικός Κατώτατος Μισθός πρέπει να έχει ουσιαστική επίδραση στα οικονομικά των εργαζομένων. Η θέση των συντεχνιών για κατώτατο μισθό κοντά στα 1000 ευρώ κινείται στη λογική ισορροπίας της Ζέτας Αιμιλιανίδου. Τα περί παζαριών για 800 ευρώ δικαιολογημένα προκαλούν τις ενστάσεις των συντεχνιών. Το μόνο που δεν χρειάζεται ο τόπος αυτή την περίοδο είναι μια αναταραχή. Οι εργαζόμενοι –και δεν πρέπει να μας διαφεύγει αυτό– έβαλαν πλάτη τα τελευταία δέκα δύσκολα χρόνια και αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη από τους εργοδότες, οι οποίοι καλούνται για άλλη μια φορά να αποδείξουν πως αδικώς κάποιοι τους δαιμονοποιούν. Εάν δεν υπάρξει συμφωνία, η κυβέρνηση θα πρέπει να προχωρήσει χωρίς αυτή και να ορίσει Εθνικό Κατώτατο Μισθό που να ικανοποιεί κατ’ ελάχιστο τους εργαζόμενους.

tomarasa@kathimerini.com.cy

Το κόμμα ουκ έλαττον παραδώσω

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Δεν είμαι βέβαιος πού πρέπει να το αποδώσουμε. Σε τύψεις γιατί δεν έκανε όσα έπρεπε για να σπηρίξει τον Αβέρωφ; Σε ετεροχρονισμένη αυτοκριτική, γιατί υπέθαλψε την υποψηφιότητα Χριστοδουλίδη; Σε υπερβάλλοντα κομματικό ζήλο ή απλώς σε λεκτικό ολισθημα που είναι και της μόδας τελευταία; Σε κάθε περίπτωση η δήλωση του προέδρου Αναστασιάδη «Μην προδώσετε την παράταξή μας, μην προδώσετε την πατρίδα μας», απευθυνόμενος στους συναγερμικούς ψηφοφόρους, ήταν τουλάχιστον ατυχής. Η δε ουρά της «δεν ζητούμε τίποτα άλλο παρά την προσήλωση, την αγάπη στην πατρίδα και τη στήριξη στη σιγουριά, στη σταθερότητα, στην προοπτική» θα προστεθεί στη μαύρη λίστα της σημερινής διακυβέρνησης, καθώς ταυτίζει τον κομματικό πατριωτισμό με τη φιλοπατρία.

Η απόσταση από «την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω» του Γλαύκου Κληρίδη μέχρι «το κόμμα ουκ έλαττον παραδώσω» της σημερινής ηγεσίας του Δημοκρατικού Συναγερμού δεν είναι απλώς μεγάλη, είναι και κατηφορική. Ο δε εκνευρισμός που προκαλούν τα χαμηλά ποσοστά του Αβέρωφ Νεοφύτου, σε σχέση με το σαρωτικό προβάδισμα του Νίκου Χριστοδουλίδη, οδηγεί σε ανεπιτρεπτες υπερβολές. Με κορυφαία όλων βεβαίως τη θλιβερή εικόνα του πρώτου πολίτη της Δημοκρατίας να ψαρεύει κομματικές ψήφους στα θολά νερά του φτηνού πατριωτισμού. «Ο Αβέρωφ αντιλαμβάνόμενος την πίεση που του ασκούσε η εσωτερική αμφισβήτηση έκτισε ένα συγκεντρωτικό μηχανισμό ελέγχου που βασιζόταν στις πελατειακές σχέσεις σε όλα τα επίπεδα» αναφέρει ο Χάρης Φωκάς, πρώην πρόεδρος ΔΗΣΥ Βορείου Ελλάδας, σε πρόσφατο άρθρο του με τίτλο «Ποιος τελικά υπονομεύει τον Δημοκρατικό Συναγερμό;». Ο κύριος Φωκάς είναι υποστηρικτής του Νίκου Χριστοδουλίδη, εξ ου και σπηρίζει την επιχειρηματολογία του στη διαπίστωση ότι «ο Αβέρωφ Νεοφύτου ουδέποτε είχε ευρεία αποδοχή στη βάση του ΔΗΣΥ». Δεν έχει νόημα να υπεισέλθουμε σε αυτή τη διαμάχη. Αν έχει μια αξία άλλωστε η αναφορά στο άρθρο είναι για να αντιληφθούμε το εύρος της ρήξης του κυβερνώντος κόμμα.

Η υποψηφιότητα Χριστοδουλίδη είναι σαν να σήκωσε μια κουρτίνα και ν’ αποκάλυψε το διαλυμένο τοπίο που κρυβόταν από πίσω. «Το παράδοξο ωστόσο είναι ότι όλα αυτά τα ανακάλυψαν κάποιοι μόλις τώρα» σχολίασε ο πρώην υπουργός Γιώργος Παμπορίδης στο Twitter. Και συνέχισε, «με το γνωστό αντικομοφομιστικό του ύψος, λέγοντας ότι «το 2019 που τόλμησα να κρούσω τον κώδωνα του κινδύνου και ζητούσα επειγόντως εκλογικό και ιδεολογικό συνέδριο, έβγαλαν όλοι τον σκασμό. Βλέπεις τότε πόνταραν στα δεκαδικά του προεδρικού και του Αβέρωφ». Ενδιαφέρουσα διαπίστωση από κάποιον που γνωρίζει τον ΔΗΣΥ από τα γεννοφάσκια του. Αν και ακόμα πιο ενδιαφέρουσα ήταν η διαπίστωση Παμπορίδη τρία χρόνια πριν, σε συνέντευξή του στον «Φιλελεύθερο»: «Η ηγεσία του κόμματος βρίσκεται σε πρόδηλη δυσαρμονία με τον συναγερμικό κόσμο. Και το χειρότερο είναι ότι δεν φαίνεται να το αντιλαμβάνεται κιόλας. Προφανώς τότε δεν ίδρωσε το αφτί κανενός. Και δεν θα ίδρωνε βεβαίως ούτε και τώρα, αν δεν ήταν ορατός ο κίνδυνος να μείνει ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ εκτός δεύτερου γύρου.

Κάπως έτσι λοιπόν, ξεπέρασαν «για τιποτένια πραγματάκια της ζωής» όπως έγραψε κάποτε ο Τεύκρος Ανθίας, φτάσαμε στα μαθήματα πατριδογνωσίας από τον Νίκο Αναστασιάδη. Για να αναστηλωθεί ο λαβωμένος κομματικός πατριωτισμός! Αν υποψιαζόταν έστω και λίγο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας το κατρακύλημα της κομματικής αξιοπιστίας μάλλον θα σκεφτόταν διπλά αυτή τη δήλωσή του. Και δεν αναφέρομαι μόνο στον ΔΗΣΥ αλλά στο σύνολο των κομμάτων, τα οποία βρίσκονται σε μια δίνη πρωτοφανούς απαξίωσης από τον λαό. Από ένα κόσμο που κουράστηκε, απογοητεύτηκε και απομακρύνθηκε. Από τις δεκάδες χιλιάδες ψηφοφόρους που οι δημοσκοπικοί χαρακτηρίζουν «αποστασιοποιημένους».

Αυτή τη χαράμδα είδε ο Νίκος Χριστοδουλίδης και γλίστρησε ανάμεσα στις κομματικές μυλόποτρες. Το πρόβλημα όμως δεν περιορίζεται στον ΔΗΣΥ, ούτε στην αμφισβήτηση που υφίσταται ο αρχηγός του. Πρόκειται για ένα φαινόμενο της εποχής μας με βαθιές κοινωνικές ρίζες. Απλώς στον Αβέρωφ έλαχε ο κλήρος για να πληρώσει το τίμημα της απαξίωσης του παλαιοκομματισμού. Ανέναντι σε αυτή τη νέα πραγματικότητα η μελοδραματική έκκληση του Προέδρου περί προδοσίας δεν είναι απλώς γραφική ή εκτός τόπου και χρόνου. Είναι και επικίνδυνη.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο «ξεχασιάρης» Μπόρις και η βρετανική πολιτική που δεν θα ξεχάσουμε

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Είναι δυνατόν ο Πρωθυπουργός της Βρετανίας Μπόρις Τζόνσον να έλεγε ψέματα, όταν διαβεβαίωνε με παρρησία ότι δεν είχε ιδέα για την καταγγελία σεξουαλικής παρενόχλησης ενός πρώην αθλητή της κωπλασίας εναντίον του βουλευτή των Συντηρητικών Κρίστοφερ Πίντοσερ; Τον βουλευτή που ο ίδιος διόρισε στη συνέχεια σε υπεύθυνη θέση για την «κομματική πειθαρχία» (!) των Συντηρητικών και ο οποίος πρόσφατα κατηγορήθηκε ότι θώπησε δύο άλλους άνδρες, σε κατάσταση μέθης. Με αποτέλεσμα να παραιτηθεί από τη θέση αυτή, αλλά και να αποβληθεί από την κοινοβουλευτική ομάδα των Συντηρητικών.

Ο Μπόρις Τζόνσον αναγκάστηκε πάντως να θυμηθεί στη συνέχεια ότι γνώριζε για την καταγγελία του κωππλάτη κατά του Πίντοσερ. Είχε ενημερωθεί, λέει, το 2019, αλλά το «είχε ξεχάσει» και γι’ αυτό διόρισε τον εν λόγω βουλευτή σε υπεύθυνη θέση για την «κομματική πειθαρχία» των Συν-

τηρητικών. Είναι δυνατόν, αυτός ο ισχυρισμός του Πρωθυπουργού να μην είναι αληθής; Δηλαδή, τι να υποθέσουμε; Ότι τελικά ο κ. Τζόνσον γνώριζε για την καταγγελία, αλλά επεδίωξε να διορίσει στη θέση για την «κομματική πειθαρχία» των Συντηρητικών τον Κρίστοφερ Πίντοσερ; Και τι είδους «κομματική πειθαρχία» ονειρευόταν να επιβάλει ο κ. Τζόνσον στους Συντηρητικούς, μέσω του Κρίστοφερ Πίντοσερ; Αυτήν που ο ίδιος ο βουλευτής των Συντηρητικών επεφύλασσε για τον εαυτό του, όταν ήταν μεθυσμένος;

Δεν θέλω καν να φανταστώ ότι μπορεί να κάνει τέτοιο φάουλ ο Πρωθυπουργός της Βρετανίας. Άλλωστε, θυμίζουμε ότι ο συγκεκριμένος, ο Μπόρις Τζόνσον, γυρνούσε προεκλογικά από σπίτι σε σπίτι στις 4 το πρωί και μοίραζε γάλα στους ψηφοφόρους της χώρας του. Τέτοιοι άνθρωποι είναι...

Άρα γιατί υπουργόι και βουλευτές του κόμματός του «έκοψαν λάσπη» και παραιτήθηκαν, εξωθώντας τελικά και τον ίδιο τον Πρωθυπουργό σε παραίτηση; Μήπως

φοβήθηκαν την «κομματική πειθαρχία» που ήθελε να επιβάλει ο κ. Τζόνσον μέσω του βουλευτή Πίντοσερ; Τέτοιες φοβίες προκαλεί ο «γαλατάς» της βρετανικής πολιτικής;

Σε κάθε περίπτωση όπως εξήγησε η «Ντάουνινγκ 10», ο Πρωθυπουργός έτυχε απλώς να «ξεχάσει» μια καταγγελία. Και εξαιτίας της «αδυναμίας του να θυμηθεί», διόρισε τον βουλευτή Πίντοσερ σε υπεύθυνη θέση για την «κομματική πειθαρχία» των Συντηρητικών... αλλά μετά το νέο περιστατικό σεξουαλικής παρενόχλησης, η πρωθυπουργική μνήμη επανήλθε και ο βουλευτής αποβλήθηκε. Τόσο απλά!

Και λέω «ο Πρωθυπουργός» και όχι «έννας Πρωθυπουργός», διότι ο Μπόρις Τζόνσον δεν είναι οποιοσδήποτε τυχαίος. Είναι ο ηγέτης της Βρετανίας, η οποία είναι «φίλη» της Κυπριακής Δημοκρατίας και μας έχει «στηρίξει διαχρονικά», όπως είπε και η Πρόεδρος της Βουλής μας, Αννίτα Δημητρίου.

Ανάλογου είδους «στήριξη», μας παρείχε η Βρετανία και στην πρόσφατη έκθεση του γ.γ. ΟΗΕ. Και παρά το γεγονός ότι ο Μπόρις

Τζόνσον είναι «ξεχασιάρης», εμείς οφείλουμε να μην ξεχάσουμε τη βρετανική πολιτική στο Κυπριακό. «Για να μην ξεχνιόμαστε» λοιπόν, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το φλερτ των Ηνωμένων Εθνών με τον τερματισμό της λεγόμενης «απομόνωσης» των Τουρκοκυπρίων, έχει αφετηρία τη «φίλη» μας, τη Βρετανία. Το Λονδίνο είναι αυτό που είχε κινήσει γη και ουρανό για να υποβληθεί η πρόταση Κανονισμού Ε.Ε. για το «απευθείας εμπόριο», η οποία εξακολουθεί να επικρέμεται πάνω από το κεφάλι της Κυπριακής Δημοκρατίας, προκειμένου να οδηγήσει σε «ταίβανοποίηση» το κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου και συνεπώς σε ντε φάκτο αναγνώριση της «ΤΑΒΚ». Το ζήτημα της «απομόνωσης» και της «άθλιας οικονομικής κατάστασης» των Τ/κ είχε, όπως πληροφορούμαστε, συζητηθεί μεταξύ του Υπάτου Αρμοστή της Βρετανίας Stephen Lillie και του εκπροσώπου του γ.γ. ΟΗΕ Colin Stewart, ο οποίος «όλως τυχαίως» στη συνέχεια έσκισε τα μιάτια του, καταφέροντας να περάσει ευθεία αναφορά περί

«απομόνωσης», στην έκθεση Γκουτέρες. Επίσης, δεν πρέπει να ξεχάσουμε ότι ο «ξεχασιάρης» Πρωθυπουργός της Βρετανίας έστρωσε χαλί στην Τουρκία, για λύση συνομοσπονδίας. Μας είπε κατάμουτρα ότι: Η λύση του Κυπριακού «θα βασίζεται στο διεθνώς αποδεκτό μοντέλο μιας διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας, με πολιτική ισότητα και στις υφιστάμενες παραμέτρους όπως αυτές ορίζονται στα σχετικά ψηφίσματα του Σ.Α. Η Βρετανία πιστεύει ότι αυτές είναι αρκετά ευρείες ώστε να περιλαμβάνουν μια σειρά από λύσεις», φρόντισε να διευκρινίσει ο «ξεχασιάρης» κ. Τζόνσον, διευρύνοντας το πλαίσιο και φωτογραφίζοντας ευκρινώς, λύση συνομοσπονδίας.

Εμείς πάντως δεν θα τον ξεχάσουμε ακόμη και τώρα που τελεί «υπό παραίτηση». Ούτε αυτόν, ούτε βεβαίως την πολιτική της χώρας του, η οποία θα συνεχίσει να βάζει τρικλοποδιές στην Κυπριακή Δημοκρατία, ανεξαρτήτως προσώπων...

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Δύσκολη απόφαση προσωπικού ρίσκου

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ο πρωθυπουργός πήρε τις αποφάσεις του. Δεν πρέπει να ήταν εύκολο, αλλά εδώ που τα λέμε τίποτα δεν είναι εύκολο όταν κυβερνάς αυτή τη χώρα, ειδικά σε αυτούς τους καιρούς. Η μία κρίση διαδέχεται την άλλη, χωρίς να διαθέτουμε θεσμούς και κράτος που να μπορούν να τις χειριστούν στον «αυτόματο».

Η απόφαση ήταν θεσμική γιατί πράγματι η χώρα πρέπει κάποια στιγμή να μπει σε μία ιστορική φάση όπου οι εκλογές θα γίνονται στο τέλος της τετραετίας. Είναι βαριά άρρωστη αυτή η συνήθεια, λίγους μήνες μετά τις εκλογές να αρχίζουμε όλοι να μιλάμε για το πότε

Η Ελλάδα πρέπει κάποια στιγμή να μπει σε μία ιστορική φάση όπου οι εκλογές θα γίνονται στο τέλος της τετραετίας.

θα γίνουν οι επόμενες. Ήταν επίσης μια απόφαση προσωπικού ρίσκου, γιατί ο κ. Μητσοτάκης γνωρίζει καλά ότι ο χειμώνας, να το πούμε ευγενικά, δεν θα είναι εύκολος.

Εχει ρίσκα αυτή η απόφαση; Ω, ναι. Μία προεκλογική περίοδος πολλών μηνών θα συνδυαστεί αναπόφευκτα με πιέσεις για παροχές, χωρίς να υπάρχει δημοσιονομικός χώρος. Η Αθήνα θα δοκιμαστεί από τις διαδηλώσεις και κάποιοι θα θελήσουν να προκαλέσουν μία «κόλαση» στον δρόμο προς τις εκλογές.

Οι υπουργοί θέλουν μάζεμα, γιατί έχουν ξεκινήσει ήδη τραπέζια, sms και περιοδείες. Μερικοί ασχολούνται με την κανονική τους δουλειά, αλλά είναι λίγοι. Χρειάζεται ένα κανονικό

restart και όποιος αντέξει.

Ο πληθωρισμός και το κόστος της ενέργειας συνεχίζουν να αποτελούν τον μεγάλο άγνωστο Χ. Κάποιοι πιστεύουν ότι η Ευρώπη θα πάρει δραστικές αποφάσεις τον Οκτώβριο, που θα θεραπεύσουν το πρόβλημα σε μεγάλο βαθμό. Άλλοι προβλέπουν ότι ο πρόεδρος Πούτιν θα παίξει σκληρά, προκαλώντας και αποσταθεροποιώντας κάποιες ευρωπαϊκές χώρες.

Και βέβαια έχουμε τις ελληνο-τουρκικές σχέσεις. Κατά μια διαβολική σύμπτωση θα έχουμε ταυτόχρονα, περίπου, προεκλογικές αναμετρήσεις στην Ελλάδα, στην Κύπρο και την Τουρκία. Το καλοκαίρι ίσως να είναι ήσυχο, αλλά όσο θα αυξάνει η πίεση στον Ερντογάν μέσα στην Τουρκία, το ρίσκο μας εσκεμμένς περιπέτειας στο Αιγαίο ή την Ανατολική Μεσόγειο θα αιωρείται πάνω από τη γειτονιά μας.

Μέσα σε όλα αυτά έχουμε τη βόμβα που μπήκε στα θεμέλια του πολιτικού συστήματος και λέγεται απλή αναλογική. Και μόνο το γεγονός ότι υπάρχει, την κάνει να μοιάζει με απειλητικό σκόπελο στον ορίζοντα. Η απλή αναλογική πρέπει να φύγει από τη μέση γιατί ο τόπος δεν αντέχει την πολιτική αστάθεια και δεν διαθέτει κουλτούρα συναίνεσης.

Ο πρωθυπουργός έχει μπροστά του έναν περίπου χρόνο. Εχοντας πάρει ένα ρίσκο, για τον ίδιο και όχι για τη χώρα, μπορεί να συνεχίσει στο ίδιο μοτίβο και να αγνοήσει δημοσκοπήσεις, κουτσουμπολιά, τη γενικότερη περιρρέουσα ατμόσφαιρα, να βάλει 2-3 στόχους και να τους υλοποιήσει με αυτούς που θεωρεί ικανούς και πολιτικά γενναίους. Ούτως ή άλλως έχει ξεχωρίσει στα βαθιά και τα δύσκολα, όχι στα ρηκά, στα οποία ενίοτε η κυβέρνηση μοιάζει να πνίγεται...

Πολίτης, λαός ή αγέλη

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

«**Α**ν' την αρχή

άλλωστε, από τις προγραμματικές μας δηλώσεις, έχω διακηρύξει ότι στο επίκεντρο όλων των δράσεών μας είναι ο πολίτης. Οχι γενικά και αόριστα “ο λαός” –η λέξη που χρησιμοποιούν συχνά όσοι θέλουν να θολώνουν την κατεύθυνση των επιλογών τους–, αλλά κάθε Ελληνίδα και κάθε Έλληνας ως ξεχωριστές προσωπικότητες και πιο στοχευμένα η μεσαία τάξη και πρωτίστως οι πιο ευάλωτοι συμπολίτες μας», είπε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης στη Βουλή.

«Εμάς μας αρέσει να χρησιμοποιούμε αυτή τη λέξη (σ.σ. λαός)

Πολύ εύκολα εξουδετερώνεται και πολύ δύσκολα κατακτάται η έννοια της ατομικής ευθύνης, μέσα από την οποία οικοδομείται και η έννοια του δημοσίου συμφέροντος.

που έχει ισχυρό πρόσημο και φορτίο σε τούτη εδώ τη χώρα. Αυτός ο λαός ήταν που ανέδειξε κυβερνήσεις, που έδιωξε τυράννους, που κατοχύρωσε την ελευθερία, που έκτισε τα θεμέλια της προόδου γι' αυτόν τον τόπο. Μην τον υποτιμάτε έτσι τον λαό», είπε ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης Αλέξης Τσίπρας.

Πολίτης ή λαός, λοιπόν; Ο Μπόρις Τζόνσον, πάλι, στο τελευταίο διάγγελμά του, εκφράζοντας τη λύπη του για την αποχώρησή του, έριξε την ευθύνη για την κατάρρευση του όχι στα δικά του λάθη, αλλά σε κάποιο είδος «ανόητον πανικού». «Το ένστικτο της αγέλης είναι ισχυρό και όταν το κοπάδι κινείται, δεν σταματά», είπε, επιλέ-

γοντας την «εικόνα» της αγέλης.

Πολίτης, λαός ή αγέλη; Ο Κυριάκος Μητσοτάκης επενδύει στη λέξη «πολίτης» την έννοια της υπευθυνότητας, ατομικής και συλλογικής. Ο πολίτης είναι ιδιότητα που «διαμεσολαβεί» ανάμεσα στο άτομο και στην εξουσία. Ο «λαός», από την άλλη, είναι το καύσιμο μιας λαϊκίστικης ρητορικής, το απαύγασμα της «θολούρας». Γνώρισε την αποθέωσή του με το σύνθημα «ο λαός στην εξουσία». Η ευθύνη διαχέεται, γι' αυτό και η επίκλησή του μπορεί να συνεγείρει, να αγκαλιάσει, να καταστρέψει. Κανείς δεν θα λογοδοτήσει ούτε για τη «θερμότητα» ούτε για την «ψυχρότητα» των αντιδράσεων. Ο λαός προσδιορίζεται ως η «ψυχή» της δημοκρατίας.

Η «αγέλη» του Τζόνσον είναι η επιτομή του κυνισμού. Σηματοδοτεί την εκτόπιση της λογικής, οποιουδήποτε συλλογισμού που μπορεί να ελεγχθεί. Οδηγεί στην αβουλία, στην απόλυτη έκπτωση.

Η διαδρομή από τον πολίτη με «ονοματεπώνυμο» στον λαό δεν έχει τον ίδιο κόπο με την αντίστροφη πορεία. Πολύ εύκολα εξουδετερώνεται και πολύ δύσκολα κατακτάται η έννοια της ατομικής ευθύνης, μέσα από την οποία οικοδομείται και η έννοια του δημοσίου συμφέροντος. Η διολίσθηση προς τον «λαό» υποδαυλίζεται εύκολα, κολακεύεται με «δημοφιλήματα», ακόμη κι όταν τα ερωτήματα, το αποτέλεσμα και η ισχύς του δεν έχουν καμία επικοινωνία μεταξύ τους... Οι επιλογές των λέξεων πάντα κάτι δηλώνουν. Άλλοι πολιτικοί επιλέγουν να δοκιμαστούν σε έναν σύγχρονο λόγο, που απαιτεί ενεργή, υπεύθυνη, συμμετοχή, άλλοι παραμένουν εγκλωβισμένοι σε μια παρελθοντική εσωστρέφεια. Το διακύβευμα είναι πάντα η εξουσία, αλλά έχει σημασία πώς την αντιλαμβάνεται κανείς: με όρους πολίτη, λαού ή αγέλης.

Το ανθρώπινο δυναμικό του ΕΚΠΑ

Του **ΤΟΥ ΘΑΝΟΥ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ**

Το ανθρώπινο δυναμικό του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚ-ΠΑ) υπήρξε πάντοτε και είναι η κρισιμότερη παράμετρος για τη λειτουργία, την εξέλιξη και την ανανέωσή του. Ήταν και είναι ο βασικός μοχλός ανάπτυξης του έργου και της προσφοράς του ως Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Η κοινότητα του ΕΚΠΑ αποτελείται από ταλαντούχους φοιτητές, καθηγητές, αρκετοί εκ των οποίων έχουν θητεύσει σε διεθνώς γνωστά πανεπιστήμια, ερευνητές και άλλο ειδικό επιστημονικό προσωπικό με πολλά προσόντα, με υψηλό δείκτη απήκησης και έργο με πολλές αναφορές, εργαστηριακό διδακτικό και τεχνικό προσωπικό υψηλής εξειδίκευσης, ικανό διοικητικό και τεχνικό προσωπικό και, βεβαίως, πολλούς αποφοίτους διάσπαρτους σε όλο τον κόσμο.

Το ΕΚΠΑ είναι ένας χώρος όπου ενθαρρύνεται ο συνδυασμός της βαθιάς επιστημονικής γνώσης με την καινοτομία και την ανθρώπινη δημιουργικότητα. Είναι, λοιπόν, κρίσιμη η παράμετρος του ανθρώπινου δυναμικού και γι' αυτό σε μια περίοδο κανονικότητας και εξορθολογισμού είναι απολύτως αναγκαία η διατήρηση αυτού του δυναμικού –ποιοτικά και ποσοτικά– έτσι ώστε να συνεχίσουν να εξυπηρετούνται οι ανάγκες και να

επιτυγχάνονται οι σκοποί του Ιδρύματος. Τα τελευταία χρόνια οι αποχωρήσεις μελών ΔΕΠ διατάραξαν σημαντικά τον παράγοντα του ανθρώπινου δυναμικού, με συνακόλουθη πίεση και στο παραγόμενο έργο. Συγκεκριμένα: 136 μέλη ΔΕΠ αποχώρησαν το 2010, 115 το 2011, 114 το 2012, 98 το 2013, 109 το 2014, 89 το 2015, 94 το 2016, 90 το 2017, 83 το 2018, 77 το 2019, 77 το 2020, 69 το 2021 και φέτος έχουν αποχωρήσει 72 μέλη ΔΕΠ. Η μερική αναπλήρωσή τους δεν κάλυψε τα κενά που προέκυψαν.

Παρόμοια είναι η εικόνα σχετικά με τις αποχωρήσεις και στις άλλες κατηγορίες προσωπικού του ΕΚΠΑ. Είναι επομένως απολύτως αναγκαίο να γνωρίζει το Ίδρυμα ότι πλέον το δυναμικό του, σε κάθε επίπεδο και βαθμίδα, θα μπορεί να ανανεώνεται τουλάχιστον με ρυθμό ίδιο με τις αποχωρήσεις και με βραχείες χρονικές διαδικασίες.

Παράλληλα, η ανάπτυξη της έρευνας και η διεθνής διάκριση στον τομέα αυτό, συνιστά τον έναν από τους δύο βασικούς πυλώνες της αποστολής του ΕΚΠΑ, μαζί με την ποιοτική και σύγχρονη εκπαίδευση. Κατά την περίοδο 2015-2021 απασχολήθηκαν σε έργα -προγράμματα που διαχειρίζεται ο ΕΛΚΕ του ΕΚΠΑ, είτε δυνάμει σύμβασης μίσθωσης έργου είτε δυνάμει σύμβασης εργασίας ορισμένου χρό-

νου, 38.491 φυσικά πρόσωπα και υπεγράφησαν 56.901 Ιδιωτικά Συμφωνητικά Απασχόλησης προσωπικού.

Μόνο στο πλαίσιο των ερευνητικών έργων που εκτελούνται στο ΕΚΠΑ απασχολούνται ετησίως από 5.000-9.000 ερευνητές, οι οποίοι είναι νέοι επιστήμονες, όπως υποψήφιοι διδάκτορες, μεταδιδάκτορες, νέοι ερευνητές, τεχνικοί και επιστημονικοί και άλλο προσωπικό για την υποστήριξη των έργων. Επομένως είναι σημαντική η συμβολή του ΕΚΠΑ στη μείωση της ανεργίας των νέων επιστημόνων και της διαρροής επιστημονικού δυναμικού προς το εξωτερικό.

Επίσης, πρέπει να τονίσουμε τη συνεισφορά του ανθρώπινου δυναμικού των πανεπιστημιακών νοσοκομείων, καθώς και των κλινικών και των εργαστηρίων του ΕΚΠΑ, που είναι εγκατεστημένα σε πολλά νοσοκομεία, στην καθημερινή λειτουργία του ΕΣΥ, καλύπτοντας ένα ποσοστό άνω του 40% του συνολικού ιατρικού έργου που προσφέρεται στην Αττική. Η συνεισφορά αυτή φάνηκε ιδιαίτερα και κατά την περίοδο της πανδημίας. Τα ερευνητικά έργα που υλοποιούνται στο ΕΚΠΑ είναι καινοτόμα, προάγουν την επιστημονική αριστεία και συμβάλλουν καθοριστικά στην εξωστρέφεια του Ιδρύματος, καθώς στη μεγάλη τους πλει-

ονότητα αποτελούν διεθνείς συνεργασίες. Ειδικότερα, κατά το χρονικό διάστημα 2010-2017 εκτελέστηκαν 478 έργα -προγράμματα χρηματοδοτούμενα από τα εκάστοτε προγράμματα πλαίσιο (FP7, Horizon 2020 κ.λπ.), από εξειδικευμένα προγράμματα και κοινοτικές πρωτοβουλίες (π.χ. Public Health Programme, Fundamental Justice Programme), από tenders ευρωπαϊκών φορέων και από διεθνείς φορείς. Το Ίδρυμά μας υλοποίησε το 2018 215 έργα -προγράμματα και το 2019 217 έργα -προγράμματα. Αξίζει, επίσης, κανείς να αναφερθεί ιδιαίτέρως στο πλήθος των ακαδημαϊκών υποτρόφων που απασχολήθηκαν στο Ίδρυμά μας κατά το διάστημα 2017-2019 οι οποίοι ανέρχονται συνολικά σε 637, εκ των οποίων 589 απασχολήθηκαν μέσω των συγχρηματοδοτούμενων έργων από την Ε.Ε. (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και εθνικούς πόρους).

Με βάση όλα τα παραπάνω, καθίσταται σαφές ότι η διατήρηση και η ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού του ΕΚΠΑ, όπως και όλων των πανεπιστημίων της χώρας, πρέπει να είναι απόλυτη προτεραιότητα για την Πολιτεία.

Ο κ. Θάνος Δημόπουλος είναι καθηγητής της Ιατρικής Σχολής και πρώτανος του ΕΚΠΑ.

Το τίμημα της ποιότητας

Του **ΧΡΗΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ποιο ποσοστό του ελλαδικού πληθυσμού βρίσκεται σήμερα σε επίπεδο γλωσσικού (επομένως και ψυχικού) πρωτογονισμού; Είναι ένα μικρό, περιθωριακό ποσοστό, είναι πολύ μεγαλύτερο από όσο αντέχουμε να παραδεχτούμε;

Οι δημοσκοπήσεις μας πληροφορούν, συνθήως, για τα ποσοστά λαϊκής προτίμησης που συγκεντρώνουν κατά καιρούς οι πολιτικοί και τα κόμματα ή για την ιεράρκηση από την κοινή γνώμη της σπουδαιότητας των προβλημάτων – διερευνούν, κατά κανόνα, ποσοστά απόψεων και γνώμων ανεξέλεγκτης σπουδαιότητας ή και μικρόνοιας. Δεν ενδιαφέρουν (γι' αυτό και δεν δημοσιεύονται) στατιστικές που να καταμετρούν, ποιο ποσοστό του πληθυσμού κατανοεί (ή απλώς διαβάξει) το κύριο άρθρο μιας εφημερίδας, δημοσιογραφικές πολιτικές αναλύσεις, τους προβληματισμούς μιας επιφυλλίδας. Δεν ξέρουμε πόσοι Έλληνες σήμερα μπορούν να εντοπίσουν γεωγραφικά την Τσετσενία ή και τη Λήμνο, να κατανοήσουν τις πολιτικές αναλύσεις του Ιωάννη Μάζη ή του Σάββα Καλεντερίδη, πόσοι μπορούν να διηγηθούν την «υπόθεση» ενός κινηματογραφικού έργου που μόλις παρακολούθησαν.

Γήπεδα, καφετέριες, σχολικά προαύλια, στρατόπεδα, χώροι κοινήςσχόλης δίνουν συνθήως την

εικόνα ότι η συντριπτική πλειονότητα του ελληνικού πληθυσμού σήμερα είναι, μέχρι σημείου αναπρίας, βυθισμένη σε γλωσσική (άρα και νοητική) υστέρηση. Το χρήμα, η τεχνολογία και οι σωματικές απολαύσεις είναι τα όσα κυρίως απασχολούν τον ανθρωπολογικό τύπο, που επίμονα προβάλλουν τα ιδιωτικά τηλεοπτικά κανάλια. Τον καμβά της εκφραστικής του Ελλάδιτην τον συνιστούν κυρίως λέξεις σεξουαλικών απηχάσεων – μοιάζει μάλλον ανίκανος να αρθρώσει ένα πλήρες νόημα, να διατυπώσει επεχείρημα, να χτίσει λογικό συμπέρασμα.

Δεν πρόκειται για περιθωριακή κοινωνική μερίδα, που υπάρχει και επιμένει (ολοφάνερα λένε οι στατιστικές) σε μορφωτική καθυστέρηση. Μάλλον μιλάμε για φαινόμενο γενικευμένου αυθυποβιβασμού και νεο-πρωτογονισμού, όπου ο καταναλωτικός απολυτοποιείται, γίνεται μοναδική συλλογική στόχευση, ενιαία διακομματική επιδίωξη. Μην ξεχνάμε ότι στην Ελλάδα, εδώ και πολλές δεκαετίες, το «φροντιστήριο» έχει υποκαταστήσει το σχολείο, η συνδικαλισμένη ημιμάθεια έχει επιβάλει την κατάργηση της αξιοκρατίας και τον κλεισασμό της αριστείας, ζούμε τον εφιαλτικό κρετινισμό να ταυτίζεται η «ακαδημαϊκή ελευθερία» με τη μόνιμη κατάληψη των πανεπιστημιακών χώρων και

δημόσιων κτιρίων από τη νεολαιίστικη κομματική καφρίλα.

Ας τολμήσουμε, επιτέλους, μια στατιστική έστω προσέγγιση: Να αντιληφθούμε, ποιο ποσοστό του ελλαδικού πληθυσμού είναι ανέλπιδα βυθισμένο στον πρωτογονισμό της ανέμελης αφέλειας. Ρεαλιστικά, μοιάζει να μετρούν ποσοτικές αναλογίες ευθιείας μόνο οι πολιτικοί. Μόνο πατώντας σε έγκυρες διαγνώσεις απερισκεψίας των εκλογέων τους μπορούν να παραβλέπουν οι πολιτικοί τις κριτικές καταγγελίες και την οργή των σκεπτόμενων πολιτών. Ξέρουν οι επαγγελματίες της εξουσίας ότι τόσο ο λόγος τους όσο και τα έργα τους δεν θα περάσουν από τον λογικό κριτικό έλεγχο των πολιτών, το σχολείο στην Ελλάδα της μεταπολίτευσης (1974-2022) έχει μεθοδικά χειραγωγήσει τους Ελληνών νηπιους υπηκόους του ΝΑΤΟ στην κατάφωρη αδυναμία να κρίνουν, να συγκρίνουν, να σκέφτονται, να επαληθεύουν εμπειρικά την πληροφορία, την είδηση, εν μέρωση, κριτική αποτίμηση.

Τις εκλογές τις κρίνει ο πρωτογονισμός της συνθηματολογικής προπαγάνδας, το μέγεθος και το πλήθος από αφίσες, η ψυχολογική υποβολή της ψευδολογίας των «σποτς», η πρόκληση ορμήφυτων δικαστικών αντανάκλαστικών. Γι' αυτό και η κρατική προστασία που επισήμως προσφέρεται στον πρω-

τογονισμό, είναι κυριολεκτικά εξωφρενική: Πολυδάπανη αστυνομική προστασία του κρετινισμού των γηπέδων, διακριτική εύνοια για τους κουλίγκανς, που με τακτική περιοδικότητα καίνε και λεηλατούν περιουσίες, άκρατος λαϊκισμός στην ανοχή της συνδικαλιστικής αυθαιρεσίας, θεσμοποιημένη κατάργηση πειθαρχικών συμβουλίων και αξιοκρατικής ιεραρχίας σε κάθε πτυχή του δημόσιου βίου.

Με ποιο συνειδησιακό αντίκρισμα οι συγκεκριμένοι διαχειριστές εξουσίας αναλαμβάνουν την ευθύνη και πρωτοβουλία τέτοιων εν ψυχρώ κοινωνικών εγκλημάτων; Είναι δυνατό, νοήμονες άνθρωποι να πιστεύουν ότι ο μεθοδικός εκμαυλισμός του δημόσιου και ιδιωτικού ήθους συνιστά «εκσυγχρονισμό», «φιλελευθεροποίηση», «δημοκρατία»; Τους καλύπτουν ψυχολογικά οι εξωραϊσμοί του μπδενημού ως της μόνης πολιτικής φιλοσοφίας, με τους οποίους κατακλύζει τα κυριακάτικα φύλλα των εφημερίδων η «προοδευτική» μας διανόηση;

Ας τολμήσουν, σαν τον βασιλιά του παραμυθιού, να εισχωρήσουν, μεταμφιεσμένοι και αγνώριστοι, σε γήπεδα, καφετέριες, σχολικά προαύλια, στρατόπεδα, χώρους κοινήςσχόλης. Ή ας τολμήσουν (τουλάχιστον) μια στατιστική καταμέτρηση του πρωτογονισμού στην Ελλάδα σήμερα.

Δεν θα σταματήσει ποτέ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Γιατί στην Κύπρο, που τα οδικά δίκτυα είναι σε γενικές γραμμές καλά, τα αυτοκίνητα που κυκλοφορούν όχι 30ετίας όπως στα Βαλκάνια ή στην Αφρική, και οι χιλιομετρικές αποστάσεις λόγω μεγέθους του νησιού μικρές, συμβαίνουν τόσα πολλά δυστυχήματα; Πριν αναλύσει κανείς τις κακοτεχνίες, την υπερβολική ταχύτητα, την οδήγηση υπό την επήρεια ποτού, την αποτελεσματικότητα των αρμόδιων αρχών και την ίδια την νοοτροπία του Κύπριου οδηγού ας πάμε πίσω στα βασικά.

Γνωρίζει ο μέσος Κύπριος οδηγός ή δικυκλιστής ή επαγγελματίας οδηγός να κρατεί τιμόνι; Να οδηγεί δηλαδή αποτελεσματικά, αμυντικά, γνωρίζοντας πώς πρέπει να στρίβει το αυτοκίνητό του αριστερά ή δεξιά, πώς να εισέρχεται και να εξέρχεται ενός κυκλικού κόμβου, πώς να ελαττώνει ή να επιταχύνει, πώς να παρκάρει και να ξεπαρκάρει και πώς να αποφεύγει ή να προνοεί, οδηγικά, έναντι μιας δύσκολης κατάστασης; Η απάντηση είναι ξεκάθαρα όχι και έχει τόσο κοινωνιολογική όσο και contemporary διάσταση.

Η κοινωνιολογική διάσταση εδράζεται στο πώς η κυπριακή κοινωνία μεταπήδησε από την ισχνή χρήση αυτοκινήτου στις δεκαετίες του '60 και του '70 στη διάδοση του αυτοκινήτου ως μέσου ιδιωτικής μετακίνησης. Και πώς στα 80's και 90's το ΙΧ εκτοξεύτηκε με την ευκολία πρόσβασης στην αγορά ενός αυτοκινήτου και στο πώς μια μέση οικογένεια λίγων μελών (π.χ. μια τετραμελής οικογένεια) μπορεί να είχε 4 ή και 5 αυτοκίνητα. Η μετάβαση αυτή από τον γάρο στο αυτοκίνητο μέσα σε λίγα χρόνια δεν αύξησε μόνο την χρήση του αυτοκινήτου ως Μέσου per se αλλά αύξησε την προσφορά για να γίνει κάποιος στα 17 ή 18 του, οδηγός. Η σύγχρονη διάσταση είναι ο τρόπος ελέγχου και διδασκαλίας του αντικειμένου προκειμένου κάποιος να μάθει να οδηγεί. Να αποκτήσει δηλαδή, νόμιμα, άδεια οδήγησης. Μια διαδικασία που αν την δει κανείς στην πραγματική της διάσταση είναι της... πλάκας. Ένας παπαγαλιός των σημάτων και των κανόνων σήμανσης και οδηγικής συμπεριφοράς όπου κανείς δεν κόβεται, σειρά μαθημάτων, μια εξέταση τυπική για να εκτελέσει κανείς την «οπισθογωνία» και η παράδοση του οδηγού, εκεί έξω.

Αν ένα τυχαίο σύστημα κληρωτίδας έβαζε ένα δείγμα 5.000 οδηγών ηλικίας 20-55 να εκτελέσουν με κάποιον εκπαιδευτή μια οδηγική πορεία 45 λεπτών και να εξεταστούν επί βασικών θεμάτων κανόνων σήμανσης / ΚΟΚ, οδηγικής συμπεριφοράς και ασφάλειας, είμαι πεπεισμένος

πως ένα μεγάλο ποσοστό θα κόβονταν. Δηλαδή ένα μεγάλο ποσοστό αυτών που σε καθημερινή βάση τρέχουν με 80 κλμ. σε δρόμους με όριο 30 κλμ., που στρίβουν δεξιά μπαίνοντας στο αντίθετο ρεύμα, που πετάγονται από τα roundabout ή που σε μπλοκάρουν στο ελεγχόμενο τετράγωνο. Αυτό υποδεικνύει η εμπειρική παρατήρηση πριν πάμε στο αν κάποιος μιλάει στο κινητό του ενώ οδηγεί, έχει πει ποτό ή θέλει να οδηγεί το διπλοκάμπινό του με τεραστίων διαστάσεων ελαστικά ή το σπορ αυτοκίνητό του με θορυβώδη εξάτμιση. Εδώ βρίσκεται συνεπώς η πηγή του προβλήματος. Στο πώς εκπαιδεύεται ο οδηγός που η Πολιτεία θα κρίνει πώς μπορεί νόμιμα να οδηγεί ΙΧ, μοτοσικλέτα, επαγγελματικό φορτηγό.

Υπάρχει τρόπος να αλλάξει αυτό; Δεν είμαι σίγουρος. Όσες πολιτικές κι αν σχεδιάσει κάποιος, αν συλλογικά δεν εγκύψει κάποιος στην αυστηροποίηση και τον επανέλεγχο του πώς εκπαιδεύεται κάποιος για να αποκτήσει άδεια οδηγού και πώς επιμορφώνεται, στη συνέχεια, διά βίου στο αντικείμενο και πώς διαρκώς ελέγχεται –όχι μόνο μέσω της τιμωρίας– ως ικανός να οδηγεί, τότε δεν υπάρχει και σωτηρία. Η νοοτροπία της οδηγικής συμπεριφοράς στην Κύπρο εξάλλου είναι απότοκο του «να μην κοπεί ο μισός» στην εξέταση. Ο ίδιος μισός (ή 50άρης 30 χρόνια μετά) που κυριολεκτικά «θα σε πατήσει και θα σου ζητήσει και τον λόγο από πάνω».

Δικαιούμαστε σε μια χώρα με καλό σχετικά δίκτυο, καλά γενικά αυτοκίνητα και μικρές αποστάσεις να μη θρηνούμε τόσα πολλά θύματα ετησίως, να μην αγανακτούμε για να πάμε καθημερινά από το σημείο Α στο σημείο Β για την εργασία μας ή τα παιδιά μας και να μη φοβόμαστε αν ο μέσος ψυχοπαθής εκεί έξω θέλει να κάνει τη λεωφόρο Κυρηνείας πίστα; Ή ακόμη χειρότερα να μη φτάσουμε εμείς κάποια στιγμή να... κατέβουμε κάτω με κανά ρόπαλο ή με κανά G3 κι αυτόν που μόλις πήγε να μας σκοτώσει, παραβιάζοντας μια ντουζίνα κανόνες, ενώ πάμε το μωρό μας στο παιδίατρο, τον στείλουμε στον διάολο; Η απάντηση είναι πως ναι. Το δικαιούμαστε. Δεν πρέπει να θρηνούμε θύματα.

Αλλά αν δεν το διεκδικήσουμε ως κοινωνία δεν θα σταματήσει ποτέ. Και αυτό που πρέπει να διεκδικήσουμε είναι πως όποιος οδηγεί, εκεί έξω, πρέπει κατ' αρχάς να ξέρει να το κάνει. Το σωρευτικό αποτέλεσμα αυτού θα βελτιώσει και την κακή νοοτροπία. Και σταδιακά θα την αλλάξει κιόλας.

ioannoug@kathimerini.com.cy
Twitter: @JohnPikpas

Πολίτες αγοράζουν εφημερίδες μετά τη δολοφονία του πρώην πρωθυπουργού της Ιαπωνίας Σίνζο Άμπε, στο κέντρο του Τόκιο, κατά τη διάρκεια προεκλογικής εκστρατείας για την υποστήριξη ενός υποψηφίου του κόμματός του στις 8 Ιουλίου. Ο ύποπτος τέθηκε υπό κράτηση.

Απεσταλμένοι χωρίς αιτία

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Γιατί είμαστε στο πιο σκληρό αδιέξοδο στο Κυπριακό; Από τύχη; Από νομοτέλεια. Ή από επιλογή; Υποστηρίζω πως, σε αυτή τη φάση, ισχύει μόνο το τρίτο. Κάθε παίκτης που έχει καταβάλει μια προσπάθεια για πρόοδο στο Κυπριακό, έχει αποχωρήσει. Ο γ.γ. του ΟΗΕ ευχήθηκε το 2017 «καλή τύχη στους Κύπριους στον Νότο και στον Βορρά». Έζησε το Κραν Μοντάνα, άρα γνώριζε τι ακριβώς εννοούσε με την ευχή αυτή. Αφού κατέρρευσε το σύστημα των συνομιλιών, η μάχη δόθηκε επί τετραετία στο να πεισθεί η ε/κ κοινή γνώμη ότι «νικώμεν αλλού». Με Τριμερείς. Με συμμαχία με Ισραήλ. Με EastMed. Με Γραμματεία για Τριμερείς. Με εβραϊκό λόμπι στις ΗΠΑ. Με Μενέντεζ κάθε βράδυ.

Οι πρόσφατες επιτυχίες της τουρκικής διπλωματίας στη Μαδρίτη, προβληματίζουν πολλούς Ε/κ. Μα, τι ακριβώς κάνουμε; Δεν θέλαμε κυρώσεις; Δεν θωρακίσαμε την ΑΟΖ μας; Πώς, αντί για τιμωρίες, αυτοί έχουν επιτυχίες; Η πραγματικότητα με βούλα: ότι οργάνωσε το σύστημα «Αναστασιάδης και βοηθοί» έχει αποτύχει. Γι' αυτό τρέχει σε Συνόδους, κώνεται σε κάποιες κουβέντες στο πόδι, λέει ότι «συνομιλούσε» με τον ένα ή τον άλλο ηγέτη. Για τον Ερντογάν είπε πως «ήταν μια εθιμοτυπική, φιλική συνάντηση». Η διπλωματία έχει κανόνες. Ούτε το ένα, ούτε το άλλο ήταν. Αλλά το «φιλική», πάλι πέρα από τα όρια της φαντασίας!

Στη Γερμασούγεια, (2/7) ο Ν. Αναστασιάδης μνηνεί «τους οραματισμούς του Γλαύκου Κληρίδη, του πολιτικού μου μέντορα, του καλού καρaboκυρή της Κύπρου... που άφρησε ανεξίτηλη τη σφραγίδα του παραδειγμάτος του στην πολιτική ζωή του τόπου, μέσα από το ήθος του». Ήταν ο Κληρίδης μέντορας του Αναστασιάδη; Ο αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος διαψεύδει Αναστασιάδη. Λέει πως «ο Πρόεδρος σε συζητήσεις που είχαμε μου έλεγε πως έβλεπε τη λύση “δύο κρατών” και εγώ διαφώνησα έντονα μαζί του» («Πολίτης», 27/12/20).

Στις 5/7 ο Ν. Αναστασιάδης δήλωσε πως «οποιοσδήποτε αναλάβει καθήκοντα απεσταλμένου για το Κυπριακό εκ μέρους των Η.Ε. θα πρέπει να λειτουργεί μέσα στο πλαίσιο των εντολών που έχει ο γ.γ. διεθνούς οργανισμού στη βάση των ψηφισμάτων του ΟΗΕ». Έτσι καθόρισε το πλαίσιο πάνω στο οποίο θα «πρέπει να λειτουργεί ο απεσταλμένος». Το «πρέπει» μιλά από μόνο του. Είναι όμως έτσι τα πράγματα; Έξι γ.γ. του ΟΗΕ (Βάλτκαϊν, Κουεγιάρ, Γκάλι, Ανάν, Μουν, Γκουτέρες) εργάστηκαν με βάση τις κατευθύνσεις των ψηφισμάτων του ΟΗΕ. Μας άρεσε κανένας; Ήταν κάποιος που πέρασε τις εξετάσεις και κρίθηκε ότι είναι «καλός»; Τι σημαίνει, βέβαια, «καλός» γ.γ.; Προφανώς να λέει ότι αν εκάστοτε Ε/Κηγέτης. Αλλά αν θέλει και η άλλη πλευρά το ίδιο, τότε το τρένο θα βρίσκεται μόνιμα στον σταθμό! Αναλύοντας τη μεγάλη εικόνα, θεωρώ, πως είναι ένα προνόμιο για

το νησί, πως όλοι οι γ.γ. του ΟΗΕ δοκίμασαν να επιλύσουν το κυπριακό ζήτημα –κάτι που ούτε έχουμε εκτιμήσει και προφανώς δεν θα εκτιμήσουμε ούτε στο μέλλον. Αλλά η μεσολάβιση έχει πλαίσιο τα ψηφίσματα και ύστερα, δοκιμές, αναζητήσεις, σενάρια, φόρμουλες, προσπάθεια για αναζήτηση κοινά αποδεκτών λύσεων. Όλοι οι γ.γ. του ΟΗΕ υιοθέτησαν ένα ισχυρό κίνητρο, «ας προσπαθήσουμε, ας προσπαθήσουμε ακόμα μια φορά, οι Κύπριοι αξίζει να ζήσουν καλύτερες μέρες». Για χρόνια εμπόδιο για την πρόοδο ήταν ο Ρ. Ντενκτάς. Ύστερα η ανειλικρίνεια μέρους της ε/κ ηγεσίας. Εδώ στο νησί, μετά στην Ελβετία (δεν έμεινε θέρετρο που δεν το μάθαμε), μετά στις ΗΠΑ, στο Λονδίνο. Μόλις διαμορφωνόταν μια βάση, η ε/κ ηγεσία άρχιζε να τσαπίζει: άλλα είπαμε, άλλα κάνετε, οι απεσταλμένοι σας είναι σκάρτοι, παράξενοι, «τουρκολάγνοι».

Η μάσκα της διπλής γλώσσας: στον έξω κόσμο λέγαμε πως θέλουμε λύση, αλλά όλα τα σχέδια τα θεωρούσαμε απαράδεκτα με εκατό επίθετα! Το στόρι έφτασε στο τέλος του. Όλοι έχουν καταλάβει ότι δεν εννοούσαμε λύση, θέλαμε μόνο συνομιλίες. Δεν εννοούσαμε συμβιβασμό για μια ομοσπονδία με ισορροπίες, εννοούσαμε παιχνίδι με τον χρόνο. Η βαριά βιομηχανία του Κυπριακού είχε άλλη αξιολόγηση, «αλλάζω το νόημα των λέξεων και μάχομαι υπέρ πίστεως στους πύργους της μικρής και ελεγχόμενης Βαβέλ μας».

Η Έκθεση του γ.γ. του ΟΗΕ Α.

Γκουτέρες (6/7) για την Κύπρο είναι το φυσικό επακόλουθο μιας διαρκούς πορείας στην κατηφόρα. Αφορά λίγους, που ολοένα και γίνονται πιο λίγοι. Η Έκθεση επικεντρώνεται στις εξελίξεις από τις 16 Δεκεμβρίου 2021 έως τις 14 Ιουνίου 2022. Ο γ.γ. θεωρεί πως «το μέλλον της διαδικασίας παραμένει στα χέρια των μερών». Ο γ.γ. είναι σαφής, η ευθύνη ανήκει στα μέρη να βρουν κοινό έδαφος. Προφανώς αυτό κάτι θυμίζει. Δεν μιλούσαμε για κυπριακές ιδιοκτησίες διαδικασία; Τώρα η διαδικασία παίρνει εκδίκηση! Προσθέτει πως «η απουσία ουσιαστικού διάλογου για το Κυπριακό μεταξύ των δύο πλευρών προκαλεί αβεβαιότητα όσον αφορά στις προοπτικές επίτευξης κοινού εδάφους για την ειρηνευτική διαδικασία στην Κύπρο». Ο γ.γ. σημειώνει πως «για άλλη μια φορά, ενθαρρύνω όλους τους Κύπριους να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση του μέλλοντος του νησιού και να κοιτάξουν μπροστά». Αυτό που λέει ο γ.γ. του ΟΗΕ έπρεπε να τα λέει κάθε μέρα ένας Ε/κ ηγέτης, ένας ηγέτης που θα είχε συναισθητό των στιγμών. Αλλά αν είχε, δεν θα άφηνε τα πράγματα να καταρкулίσουν σε αυτό το σημείο. Ολοφάνερα η κόπωση, οι διαψεύσεις των ελπίδων, το διαρκές παιχνίδι επιρρίψης ευθυνών, οι τακτικοί, έχουν επηρεάσει τις διαθέσεις της κοινής γνώμης. Ο γ.γ. επικουρεί, μόνο εάν και εφόσον. Είμαστε ακόμα στο εάν...

www.larkoslarkou.org.cy

Κάποιες εξωφρενικές ιδέες

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ**

Ακόμα μία έκθεση του γ.γ. του ΟΗΕ για το Κυπριακό, ακόμα ένας γύρος ανησιωχών για τις «ίσες αποστάσεις» (όπως ερμηνεύεται το γεγονός πως ναι, ο ΟΗΕ δεν είναι μία από τις πλευρές από εκείνες που θα θέλαμε να μας λένε όλοι πάντα ότι έχουμε δίκαιο), και κουραστικές μεμφιμορίες για τον ρόλο των κακών Βρετανών και άλλων διαχρονικών δαιμόνων της Κύπρου.

Σχεδόν δεν χρειάζεται να διαβάσουμε τις αναλύσεις αρθρογράφων και πολιτικών, οι οποίοι ακόμα λειτουργούν ως και βρισκόμαστε στις δεκαετίες του 1980 και του 1990 και του 2000, όταν τα πράγματα δεν είχαν πάρει τον κατήφορο που έχουν πάρει σήμερα.

Τότε μπορούσαμε να εκμεταλλευτούμε τη διπλωματική νίκη της μη αναγνώρισης της «ΤΑΒΚ» (κάτι

το οποίο η Κυπριακή Δημοκρατία πέτυχε, γιατί παρά το αφήγημα της θυματοποίησης, μπορούμε να πετύχουμε και δύσκολα πράγματα, αν το θέλουμε) για να φέρουμε την άλλη πλευρά πιο κοντά στη λύση. Το προσπαθήσαμε αλλά πάντα βρίσκαμε τρόπο να βάλλουμε αυτονόητο, και να πείθουμε τους πολίτες πως η επόμενη προσπάθεια θα είναι πιο επιτυχημένη.

Σήμερα, εδώ που φτάσαμε στο Κυπριακό, όσο και αν επιμένουν οι υποψήφιοι Πρόεδροι πως με την εκλογή ενός εξ αυτών τα πράγματα θα είναι business as usual (σταδιακά ΜΟΕ, διαβουλεύσεις για το πώς θα γίνουν οι διαπραγματεύσεις, επιτροπή στο προηγούμενο πλαίσιο διαπραγματεύσεων – κάτι που ιστορικά συμβαίνει σπάνια έως ποτέ) θα έπρεπε να συζητάμε θαρραλέα, ακόμα και συμβολικά ΜΟΕ. Βήματα που να σοκάρουν τόσο την άλλη πλευρά όσο και τη διεθνή κοινό-

Βήματα που να σοκάρουν τόσο την άλλη πλευρά όσο και τη διεθνή κοινότητα, και τους πολίτες τους οποίους η τάξη που άρχει έχει διδάξει πως τίποτα δεν αλλάζει ποτέ.

τητα, και τους πολίτες τους οποίους η τάξη που άρχει έχει διδάξει πως τίποτα δεν αλλάζει ποτέ.

Αντί αυτών βλέπουμε σήμερα τον Πρόεδρο Αναστασιάδη να επαφέρει ενδιαφέροντα αλλά ξαναβρασμένα ΜΟΕ, και τον Τ/κ ηγέτη Ερσίν Τατάρ να επαναφέρει συζητήση για αποναχοθέτηση ή νέα οδοφράγματα (που αποτελούν παλιές συζητήσεις) ή ακόμα και για κοινή διαχείριση του μεταναστευτικού (που θα είχε προοπτική από

έναν ηγέτη υπέρ της λύσης αλλά στα χέρια του κ. Τατάρ διατρέχει τον κίνδυνο να εξελιχθεί σε ακόμα μια μάχη μεταξύ των εμμονών των Ε/κ για αποαναγνώριση και των Τ/κ για αναγνώριση).

Τι θα μπορούσε να εκπλήξει εμάς και τους άλλους και τους παραξένω; Διατρέχοντας τον κίνδυνο να γίνω γραφικός, ας βάλουμε κάτω μερικές απλές έως τραβηγμένες ιδέες, κάποιες από τις οποίες έχουμε ξαναπει:

- Τροποποίηση του Συντάγματος και ένταξη της έννοιας του στο στόχο της ομοσπονδοποίησης, ή της μεταρρύθμισης του κυπριακού κράτους, για αποτελεσματική συμμετοχή, ισότητα, ασφάλεια, ελεύθερη διακίνηση και διαβίωση όλων των πολιτών, ως υπαρκτού ο στόχος της Κυπριακής Δημοκρατίας, παράλληλα με την κατάργηση του ψηφίσματος της Βουλής του 1967 για ένωση με την Ελλάδα.

- Συγκέντρωση των Ε/κ μελών των Τεχνικών Επιτροπών κάτω από ένα υπουργείο Επανεξέτασης με αποκλειστικό αντικείμενο την ανάπτυξη συγκεκριμένων τεχνοκρατικών λύσεων για την καθημερινότητα των πολιτών, και ανάπτυξη των μοντέλων λειτουργίας του ομοσπονδιακού κράτους στα πάντα, από τα σκύβαλα και τις τηλεοπτικές συχνότητες μέχρι τις αποχετεύσεις, την προστασία του περιβάλλοντος και τις πολεοδομικές άδειες για πύργους και μαρίνες.

- Μονομερής δημιουργία ομοσπονδιακών δομών όπως οι συμφωνημένες συγκλίσεις για Γερουσία και Κάτω Βουλή, οι οποίες είναι ανοικτές για να αρχίσουν να λειτουργούν μόλις βρεθεί τρόπος συμμετοχής της άλλης κοινότητας σε αυτές (το υπουργείο Επανεξέτασης θα μπορούσε να είναι ακόμα μία),

- Συνεννόηση με διεθνείς οργανισμούς για διεξαγωγή των επόμε-

νων εκλογών στα κατεχόμενα με παρατηρητές από την Ε.Ε. και τον ΟΑΣΕ, ούτως ώστε είτε να αναγνωριστεί η τ/κ συνέλευση ως η Βουλή της τ/κ ομοσπονδίας πολιτείας και να συμμετάσχουν οι εκλεγμένοι σε όλα ομοσπονδιακά όργανα συμφωνηθεί να λειτουργήσουν σε πρώτο στάδιο.

- Κήρυξη ανοικτού διαγωνισμού για τον νέο εθνικό ύμνο της Κυπριακής Δημοκρατίας, ή ακόμα και για νέα σημαία ή τροποποίηση της υπάρχουσας, αν κριθεί απαραίτητο.

Ακόμα και οι τραβηγμένες και εξωφρενικές προτάσεις έχουν την αξία τους: δίνουν στο μυαλό χώρο να αναπνεύσει, να ανοίξει και να ξεδιπλώσει τους νόμους των πιθανοτήτων, χωρίς να μείνει εγκλωβισμένο στα μονοπάτια του στερεότυπου και δοκιμασμένου.

ykakouris@gmail.com

Πληρωμή εξωδίκων σε 30 δευτερόλεπτα

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Ταξιδιάρης Κύπριος, με πολύ καλή παράε, πήγε πρόσφατα στη Γαλλία, ενοίκιασε αυτοκίνητο και άρxisε τις περιπλανήσεις στην Ευρώπη. Πέρασαν και από το Μονακό. Οδηγώντας είδαν ξαφνικά μια λάμψη στον δρόμο και σε λίγα δευτερόλεπτα ο οδηγός άκουσε ένα μήνυμα στο κινητό του τηλέφωνο. Η κάμερα φωτοεπισήμανσς κατέγραψε παρανομία στην ταχύτητα, το πρόστιμο έφυγε από την πιστωτική του κάρτα και ειδοποιήθηκε με μήνυμα στο κινητό τηλέφωνο. Τόσο απλή είναι η υπόθεση και με τα αυτοκίνητα ενοικίασς στο Μονακό.

Η ταξιδιάρικη παρέα σταμάτησε σε ένα σταθμό ξεκούρασς για να βάλουν καύσιμα και να τσιμπήσουν κάτι. Στην κουβέντα με ένα Έλληνα τουρίστα, έμαθε και για την εφαρμογή στο κινητό, η οποία σε ειδοποιεί για τα σημεία όπου υπάρχει κάμερα φωτοεπισήμανσς, τα σημεία όπου συνέβησαν δυστυχήματα και για τους δρόμους με μεγάλη κίνηση. Η παρέα κατέβασε αμέσως την εφαρμογή στο κινητό και από εκείνη τη στιγμή δεν χρειάστηκε να πληρώσουν κανένα πρόστιμο. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, όλοι οι συμμετέχοντες με ένα απλό πάτημα στην οθόνη, καταγράφουν τα επίμαχα και επικίνδυνα σημεία. Η καλή παρέα έμαθε λίγο αργότερα στο ξενοδοχείο στο οποίο διέμεναν, ότι από την εφαρμογή στα κινητά, μειώθηκαν κάθετα τα δυστυχήματα και φυσικά τα πρόστιμα.

Στην Κύπρο με την εγκατάσταση του συστήματος φωτοεπισήμανσς, τυχαία ή όχι, αυξήθηκαν αντί να μειωθούν τα θανατηφόρα δυστυχήματα. Το κυκλοφοριακό χάος, ειδικότερα στο κέντρο της Λευκωσίας, κυρίως στη διασταύρωση της Γρίβα Διγενή, όπου τοποθετήθηκαν κάμερες, έγινε ακόμη χειρότερο. Όλοι από τον φόβο της «καμπάνας» μειώνουν ταχύτητα για να ανάψει το κόκκινο και να μη ριψοκινδυνεύσουν τα πανάκριβα φλας της κάμερας. Το μεγάλο ερώτημα όσων επισκέφθηκαν ευρωπαϊκές και όχι μόνο χώρες, είναι γιατί επιλέχθηκε μια «κυπριακή πατέντα» η οποία ήδη αποδείχθηκε, στατιστικά τουλάχιστον, ότι απέτυχε. Αντιθέτως, κοινή είναι η εντύπωση, ότι στόχος των «εγκεφάλων» με τις κάμερες είναι μόνο τα πρόστιμα και τα έσοδα της ιδιωτικής εταιρείας, η οποία διαχειρίζεται το σύστημα.

Ο νόμος προβλέπει και όλοι οι αρμόδιοι συχνά πυκνά το επαναλαμβάνουν, ότι πρέπει να υπάρχει προειδοποίηση πριν από τις κάμερες. Ωστόσο, όταν οι ταμπέλες τοποθετούνται όπου νομίζει ο κάθε αναρμόδιος, η προειδοποίηση αποτελεί ουσιαστικά κενό γράμμα. Καλό θα είναι επιτέλους να εγκατασταθεί και

στην Κύπρο, μια εφαρμογή στα κινητά τηλέφωνα, η οποία να κάνει ακριβώς αυτό το οποίο λένε ότι θέλουν να κάνουν οι ταμπέλες προειδοποίησης. Και σίγουρα δεν χρειάζεται να εμπλακεί το κράτος, αλλά να αφεθούν νέα παιδιά να δημιουργήσουν την εφαρμογή. Και σίγουρα θα βρουν και τους τρόπους χρηματοδότησς της εφαρμογής.

«Το ψάρι από την κεφαλή βρωμάει» λέει η παροιμία. Το σοβαρότατο πρόβλημα με τα θανατηφόρα δυστυχήματα, ο αφανισμός κάθε χρόνο ενός μικρού χωριού με νεαρούς ανθρώπους, δεν είναι μόνο θέμα απλών ανακοινώσεων. Ότι τάχα φταίει πρώτα και κύρια ο ανθρώπινος παράγοντας και ότι τάχα με απειλές και πρόστιμα θα αντιμετωπιστεί η λαίλαπα των θανατηφόρων. Ανθρώπινος παράγοντας είναι η ποιότητα των δρόμων, οι οποίοι είναι γεμάτοι με παγίδες, είτε με λακκούβες, είτε με παράνομα εκτός προδιαγραφών, κυρτώματα.

Ανθρώπινος παράγοντας είναι τα συστήματα ασφάλειας στα αυτοκίνητα, τα οποία αποτελούν ξεχασμένη παράμετρο. Ανθρώπινος παράγοντας είναι και η ψυχολογία των οδηγών, οι οποίοι βασανίζονται κυριολεκτικά, όταν περιμένουν με τις ώρες, μέσα στο λιοτύρι, για να κάνουν μια απλή δουλειά ή απλώς για να πάνε να πούν ένα καφέ. Άσε το βρισίδι, με τους νέους ακατανόητους δρόμους, οι οποίοι δεν χωρούν δύο αυτοκίνητα. Είναι απλά μια τρέλα η κυκλοφορία στις πόλεις.

Το πρόβλημα μπορεί να λυθεί πολύ απλά, όταν επικρατήσει η κοινή λογική και σταματήσουν τα σωπαλά ρουσφέτια, σε καταστηματαρχες, μικροεμπόρους και άλλους προνομίους με επαύλεις. Απλά να γίνουν όλοι οι δρόμοι μονόδρομοι, να απαγορευτούν οι δεξιές στροφές και τα λεωφορεία να αλλάζουν τακτικά και να εξυπηρετούν συγκεκριμένες ομάδες πολιτών, δηλαδή κάτι ανάλογο με τα σχολικά λεωφορεία. Κάθε οργανισμός, ή κάθε μεγάλη εταιρεία να χρησιμοποιεί λεωφορεία για τη διακίνηση των υπαλλήλων τους. Με αυτό τον τρόπο θα βελτιωθούν και οι σχέσεις ανάμεσα στο προσωπικό, κάτι εξαιρετικά σημαντικό για τις επιχειρήσεις.

Το σημαντικότερο, όμως, είναι η ανάγκη αλλαγή νοοτροπίας στον τρόπο αντιμετώπιςς του προβλήματος. Απαιτείται να μπουν νέοι επιστήμονες, νέα μυαλά, στη μάχη κατά των θανατηφόρων, οι οποίοι να έχουν και εμπειρίες άλλων χωρών, οι οποίες εδώ και δεκαετίες σταμάτησαν να πάμε σε νέους. Παροδικότητα της διακίνησης των υπαλλήλων τους. Με αυτό τον τρόπο θα βελτιωθούν και οι σχέσεις ανάμεσα στο προσωπικό, κάτι εξαιρετικά σημαντικό για τις επιχειρήσεις.

kaparispan@yahoo.gr

Υψηλό το πολιτικό κόστος της «συγγνώμης»

Της **ΜΑΡΘΑΣ ΓΚΙΑ, THE NEW YORK TIMES**

Η αυτοκριτική, εν μέσω αλληπαλλήλων σκανδάλων, μπορεί να αποδειχθεί μοίραια για ριψοκίνδυνους λαϊκιστές ηγέτες.

Μπορεί να ηχεί παράξενα, αλλά η πτώση του Μπόρις Τζόνσον δεν οφείλεται σε κάποιο σκάνδαλο, αλλά σε μία συγγνώμη. Την Τρίτη, έσπασε παράδοση ετών και παραδέχθηκε ότι ο διορισμός του κατηγορουμένου για σεξουαλική κακοποίηση βουλευτή Πίντσερ σε ανώτατο κομματικό θάκο ήταν σφάλμα. Λίγα λεπτά μετά την παραδοχή αυτή, οι παραιτήσεις άρχισαν να πέφτουν βροχή.

Σε μια θητεία γεμάτη σκάνδαλα και ανηπαράθεσς, ο Τζόνσον φρόντισε να μην απολογηθεί ποτέ, πέρα από χλιαρές δηλώσεις ότι «τα πράγματα θα αλλάξουν». Μαζί με το χιούμορ και τον μόνιμο ενθουσιασμό του, η άρνηση να ζητήσει συγγνώμη υπήρξε θεμέλιο της πολιτικής στάσς του. Η ανεξάρτητη έρευνα έδειξε ότι στελέχη της Ντάουνινγκ Στρίτ παραβίασαν επανειλημμένους τους κανόνες καραντίνας, με αυτοσχέδια πάρτι να διοργανώνονται στην πρωθυπουργική κατοικία.

Αξίζει, ωστόσο, να θυμηθούμε ότι τα σκάνδαλα τείνουν να ξεσπούν όχι όταν το κοινό «ανακαλύπτει» την παράτυπη συμπεριφορά των εμπλεκομένων, αλλά όταν η πλειοψηφία της κοινωνίας κρίνει ότι η συμπεριφορά του δράστη υπήρξε ανήθικη. Ιστορίες για τις κακοποιητικές συνήθειες του Πίντσερ κυκλοφορούσαν εδώ και χρόνια στους διαδρόμους του Ουέστμινστερ, χωρίς ο βετεράνος βουλευτής να

έχει δεχθεί επικρίσεις, μέχρι την περασμένη εβδομάδα.

Αποδοχή σφάλματος

Στην πολιτική, όπου η στήριξη μετριέται σε αριθμούς, μία συγγώμη μπορεί να ανοίξει τις πύλες πραγματικής παλirroιας. Η δημόσια επιβεβαίωση σφάλματος προσφέρει άδεια στους επικριτές σας να επιδιώξουν την τιμωρία σας και επιβεβαιώνει απόλυτα ότι οι κρίσεις εναντίον σας είναι

θεμιτές. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι πολιτικοί δεν πρέπει να ζητούν συγγώμη όταν σφάλλουν. Αποδεικνύει, όμως, ότι η αυτοκριτική στην πολιτική δεν καταλήγει πάντα καλά.

Το φαινόμενο δεν είναι νέο, ενώ στους σημερινούς χαλεπούς καιρούς, το πολιτικό κόστος της συγγώμης μοιάζει να έχει μειώσει μεγάλη άνοδο. Η πολιτική σταδιοδρομία του Βρετανού αντιπροέδρου της κυβέρνησς, Νικ

Κλεγκ, δεν επανήλθε μετά τη συγγώμη του για παραβίαση προεκλογικής δέσμευσς. Ο Ρίτσαρντ Νίζον σφράγισε τη λήξη της πολιτικής του καριέρας όταν ζήτησε συγγώμη για τις πράξεις του, ενώ οι απολογητικές δηλώσεις του πρώην γερουσιαστή και πθοποιού Αλ Φράνκεν για κατηγορίες σεξουαλικής παρενόχλησς εναντίον του έπληξαν τη θέση του.

Εντυπωσιακές απολογίες

Ο Μπόρις Τζόνσον έμοιαζε πιο πολύ από τους προκατόχους του να συνειδητοποιεί το γεγονός αυτό. Η ικανότητά του να μην απολογείται ήταν εντυπωσιακή. Οι γεμάτες ελαφρότητα και χιούμορ συγγώμες του προκαλούσαν την ειλικρινή απορία των κατηγόρων και επικριτών του – μήπως μας διέφυγε κάτι, μήπως τρέλαιναται, μήπως εμείς τρέλαινόμαστε– επιτρέποντας στους οπαδούς του να υιοθετούν τις διαψεύσεις του γέγνη τους. Τους τελευταίους μήνες, η στάση του αυτή οδήγησε στη δημιουργία ιδιότυπου πθικού κενού στη βρετανική κυβέρνηση, τα μέλη της οποίας πίστεψαν ότι δεν διέθεταν την απαιτούμενη πολιτική ισχύ για να τον θέσουν προ των ευθυνών του.

Σήμερα, η πολιτική ισχύς του Τζόνσον έχει σχεδόν εξανεμισθεί. Καμία ανακούφιση δεν προκαλεί, όμως, το γεγονός ότι μόνον ο ίδιος ευθύνεται για την εξέλιξη αυτή.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. Ιmακris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ**

Το οργανωμένο χάος

Διάχυτη είναι η άποψη σήμερα ότι οι δυτικές κοινωνίες βυθίζονται σε μια хаοτική πραγματικότητα, γίνονται αποδέκτες εξελξεών που τις ξεπερνούν, τις αποσταθεροποιούν και τις απορρυθμίζουν. Άλλοτε πηγές σταθερότητας, οι πολιτικές και κοινωνικές δομές σήμερα μοιάζουν να φθείρονται και να διαλύονται. Βασικοί πυλώνες του δυτικού πολιτικού πολιτισμού, προϊόντα μακραίωνων διαδικασιών, όπως η αντιπροσώπευση και η συμμετοχική δημοκρατία, το κράτος και η βιοπολιτική, φαντάζουν δυσλειτουργικοί και ανίκανοι να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της νέας παγκόσμιας κοινωνίας και αγοράς. Το 1970, οι διάσημοι συγγραφείς Alvin και Heidi Toffler εισάγουν τον όρο «σοκ του μέλλοντος» (Future Shock). Στο ομώνυμο έργο τους περιγράφουν το «σοκ του μέλλοντος» ως το τραυματικό άγχος (stress) και τον αποπροσανατολισμό που προκαλείται λόγω των πολλαπλών αλλαγών μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Σύμφωνα με τους συγγραφείς, οι αλλαγές που δύσκολα

ελέγχει κανείς προκύπτουν από την παροδικότητα, την καινοτομία και την ποικιλομορφία. Οι λόγοι αυτοί λαμβάνουν ανεξέλεγκτες και τεράστιες διαστάσεις στη σύγχρονη εποχή. Παροδικότητα των πραγμάτων: πετάμε τα υπάρχοντά μας για να αποκτήσουμε νέα. Παροδικότητα των τόπων: αφήνουμε τους τόπους όπου γεννηθήκαμε για να πάμε σε νέους. Παροδικότητα των ανθρώπων: κάνουμε την επαφή με παλιούς φίλους και γνωστούς και δυσκολευόμαστε να επικοινωνήσουμε με νέους. Παροδικότητα των οργανισμών: κυβερνητικές και επιχειρηματικές εταιρείες δημιουργούν νέες θέσεις μόνο και μόνο για να τις αναμορφώσουν. Παροδικότητα της πληροφόρησς: η επιστημονική και λαϊκή γνώση δεν είναι σταθερή, αλλά αυξάνεται διαρκώς με ιλιγγιώδεις ρυθμούς. Σε αυτό συμβάλλει η καινοτομία είτε της επιστήμης, η οποία εξελίσσεται αλλάζοντας ενδεχομένως το ανθρώπινο είδος ή συνδυάζοντάς το με τις μηχανές, είτε των διαρκώς μεταβαλλόμενων κοινωνικών σχέσεων και των οικογενειακών δομών. Τέλος, η ποικιλία επιλογών, υποκουλύουν και ει-

δικοτήτων, η ποικιλομορφία δηλαδή τρόπων ζωής επιτρέπει στα άτομα να βρουν τον εαυτό τους, να εξατομικεύουν μέσα σε μια κοινωνία στην οποία τα ίδια δεν αναγνωρίζονται και την οποία δεν αναγνωρίζουν. Ο κατακλυσμός των αλλαγών που έχει γνωρίσει η Δύση το πρώτο σχεδόν τέταρτο του 21ου αιώνα επιβάλλει έναν άλλο τρόπο σκέψης, μια άλλη κατανόηση και προσέγγιση των κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων.

Το 1984, ο νομπελίστας χημικός και φιλόσοφος Ilya Prigogyne υπογράφει, μαζί με τη φιλόσοφο των επιστημών Isabelle Stengers, ένα σπουδαίο έργο: «Τάξη μέσα από το χάος» (Order out of Chaos). Ο Prigogyne κάνει τη διακρίση ανάμεσα σε δύο τύπους συστημάτων, τα κλειστά και τα ανοικτά. Τα πρώτα είναι μηχανικά συστήματα, τα οποία δεν αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον τους και διέπτονται από μια σταθερή, αναλλοίωτη δομή. Τα δεύτερα, ανοικτά στο περιβάλλον τους, δέχονται ισχυρές επιρροές από αυτό, αλλάζουν τα ίδια μέσα από την αλληλεπίδραση αυτή, αλλά και συνδιαμορφώνουν τις νέες συνθήκες του

περιβάλλοντός τους, οι οποίες εκ νέου προκαλούν νέες αλλαγές στο σύστημα κ.ο.κ. Δημιουργείται έτσι, για τα ανοικτά συστήματα, μια δυναμική αένας αλλαγής. Τα βιολογικά και τα κοινωνικά είναι κατεξοχήν ανοικτά συστήματα. Όλα τα συστήματα περιέχουν υποουστήματα, τα οποία υπόκεινται σε συνεχείς «διακυμάνσεις» (fluctuations), τόσο ως προς την έκτασή τους όσο και ως προς τον ρόλο και τη σημασία τους εντός του συστήματος και του περιβάλλοντός του. Κατά καιρούς, μια μεμονωμένη διακύμανση ενός υποσυστήματος, προϊόν ανατροφοδότησς από το περιβάλλον, ή ένας συνδυασμός διακυμάνσεων μεταξύ υποσυστημάτων, μπορεί να γίνει τόσο ισχυρή, ώστε να διαλύσει την προϋπάρχουσα οργάνωση. Σε αυτή την επαναστατική στιγμή, την οποία οι συγγραφείς αποκαλούν «μοναδική στιγμή» (singular moment) ή «σημείο διακλάδωσς» (bifurcation point) είναι εγγενώς αδύνατο να προσδιοριστεί εκ των προτέρων ποια κατεύθυνση θα πάρει η αλλαγή. Το σύστημα μπορεί να διαλυθεί στο «χάος» ή να μεταμορφωθεί σε ένα νέο, πιο διαφοροποι-

ημένο, υψηλότερο επίπεδο «τάξης» ή οργάνωσς, το οποίο οι συγγραφείς ονομάζουν «διαχυτική δομή» (dissipative structure). Τέτοιες φυσικές ή χημικές δομές ονομάζονται «διαχυτικές», επειδή, σε σύγκριση με τις απλούστερες δομές που αντικαθίστούν, απαιτούν περισσότερη ενέργεια για τη διατήρησή τους. Μία από τις βασικές διαμάχες γύρω από την έννοια της διαχυτικής δομής σχετίζεται με την εμμονή του Prigogyne ότι η τάξη και η οργάνωση μπορούν πράγματι να προκύψουν «αυθόρμητα» από την αταξία και το χάος μέσω μιας διαδικασίας «αυτοοργάνωσς».

Σήμερα περισσότερο από ποτέ, βιώνουμε μια τέτοια «μοναδική στιγμή», ένα «σημείο διακλάδωσς». Βιώνουμε την πραγματικότητα της «διαχυτικής» δομής, τη хаοτική δηλαδή μορφή που παίρνουν οι πλέον δεδομένες συνθήκες διαβίωσς μας. Αισθανόμαστε τις βαθιές αλλαγές του πολιτισμού μας: το «κρήνη» αλλάζει, η χρήση του μάς γίνεται όλο και πιο ανοίκεια, η εθνική ταυτότητα αλλάζει, έννοιες όπως το «έθνος» ή το «έθνος κράτος» γίνονται όλο και πιο συγκεχυμένες, αν

όχι παρωχημένες, η τοπική κοινότητα και η παράδοση βομβαρδίζονται από την παγκόσμια αγορά του τουρισμού και του θεάματος, με απώτερο σκοπό τη διασκέδαση του επισκέπτη, ο έρωτας, ο γάμος και η φιλία διακείνται μέσα στα κοινωνικά δίκτυα και την υπερκινητικότητα του εργατικού δυναμικού, και μάλιστα του πλέον εξειδικευμένου και ενημερωμένου εργατικού δυναμικού. Παράλληλα, οι νέες δομές είναι ακόμη αδιαμόρφωτες: η Ευρώπη, η παγκόσμια αγορά, το παγκόσμιο κράτος δικαίου, το παγκόσμιο φιλελεύθερο σύστημα μοιάζουν με φενάκες. Ωστόσο, όλες αυτές τις διαχυτικές δομές τις αισθανόμαστε ως το πλέον κοντινό μέλλον μας. Σήμερα είτε εμπιστευόμαστε τις συλλογικές ικανότητες για αυτοοργάνωση του χάους, συμβάλλοντας έτσι και ο ίδιος με τη στάση του σε αυτή τη διαδικασία, είτε βυθίζεται στη βία και τη μισολοδοξία μέσα από μια διαδικασία αυτοάνησς και αυτοαναιρέσς.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Άρση και των οικονομικών εμποδίων

Η Επίτροπος Διοικήσεως Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη μιλάει στην «Κ» για το θεσμικό πλαίσιο των αμβλώσεων στην Κύπρο

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«**Δεν αρκεί** η άρση των νομοθετικών εμποδίων για τη διασφάλιση νόμιμων και ασφαλών υπηρεσιών αμβλώσεων [...] αλλά απαιτείται και η άρση των οικονομικών εμποδίων, ούτως ώστε, καμία γυναίκα, λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων να μην αναγκάζεται να προσφεύγει σε μη επαγγελματικές ή επικίνδυνες για τη ζωή ή την υγεία της μεθόδους αμβλώσης» λέει στην «Κ» η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη. Η κα Στυλιανού-Λοττίδη τονίζει επίσης ότι η ύπαρξη επαρκών και αξιόπιστων στοιχείων και δεδομένων θα μπορούσε να συνεισφέρει στον σχεδιασμό και την υλοποίηση αποτελεσματικότερων διεπιστημονικών παρεμβάσεων για τη μείωση των αμβλώσεων και την εμπέδωση του γεγονότος ότι η αμβλωση σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να συνιστά μέθοδο αντισύλληψης.

—**Πώς διασφαλίζεται στην Κύπρο το δικαίωμα της γυναίκας στην άμβλωση;**

—Η πρόσβαση σε ασφαλή και νόμιμη άμβλωση αποτελεί ένα νομικά κατοχυρωμένο ανθρώπινο δικαίωμα, στενά συνδεδεμένο με την αρχή της ισότητας, αφού απορρέει από την ατομική αυτονομία και αυτοδιάθεση των γυναικών και τη δυνατότητά τους να κάνουν τις δικές τους επιλογές για τη ζωή τους, χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου και χωρίς να στιγματίζονται κοινωνικά εξαιτίας των επιλογών τους αυτών. Ταυτόχρονα, η πρόσβαση σε ιατρικές υπηρεσίες άμβλωσης συνιστά έκφανση του δικαιώματος των γυναικών στην υγεία (σωματική και ψυχική), αφού όπως υπογραμμίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, «για να γίνει πραγματικότητα το σύνθημα “υγεία για όλους” και να προχωρήσουμε προς την προοδευτική πραγματοποίηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, χρειάζεται όλα τα άτομα να έχουν πρό-

σβαση σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένων ολοκληρωμένων υπηρεσιών περίθαλψης για τις αμβλώσεις – που περιλαμβάνει ενημέρωση, διαχείριση της άμβλωσης και φροντίδα μετά την έκτρωση».

—**Πώς ρυθμίζεται αυτό το δικαίωμα στην Κύπρο;**

—Στην Κύπρο το δικαίωμα αυτό ρυθμίζεται από τον Ποινικό Κώδικα και συγκεκριμένα, από το άρθρο 169Α, σύμφωνα με το οποίο δεν θεωρείται ως ποινικό αδίκημα ο ιατρικός τερματισμός της εγκυμοσύνης, όταν η εγκυμοσύνη τερματι-

“

Δεν αρκεί η άρση των νομοθετικών εμποδίων για τη διασφάλιση νόμιμων και ασφαλών υπηρεσιών αμβλώσεων και συναφούς ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, αλλά απαιτείται και η άρση των οικονομικών εμποδίων.

ζεται με τη συναίνεση της εγκύου από ιατρό μαιευτήρα-γυναικόλογο με τη συμμετοχή αναισθησιολόγου, σε οργανωμένη νοσηλευτική μονάδα και εφόσον συντρέχει μια από τις ακόλουθες περιπτώσεις: (α) Δεν έχουν συμπληρωθεί δώδεκα (12) εβδομάδες εγκυμοσύνης. (β) Η εγκυμοσύνη είναι αποτέλεσμα βιασμού, σεξουαλικής κακοποίησης ενήλικης ή ανήλικης ή σεξουαλικής κακοποίησης γυναίκας με νοητική αναπηρία ή αιμομιξίας και εφόσον δεν έχουν συμπληρωθεί δεκαεννέα (19) εβδομάδες εγκυμοσύνης. (γ) Κατόπιν γνωμοδότησης αρμόδιου ιατρού εγγεγραμμένου σύμφωνα

Η Επίτροπος Διοικήσεως Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη λέει πως θα ήταν σημαντική η δημιουργία κέντρων οικογενειακού προγραμματισμού, προσβάσιμων σε όλες τις γυναίκες χωρίς διακρίσεις, ώστε να διασφαλίζεται η παροχή επιστημονικής πληροφόρησης και συμβουλευτικής πριν και μετά τον τερματισμό εγκυμοσύνης.

με την οποία παρουσιάζονται ενδείξεις ανωμαλίας του εμβρύου που επάγονται τη γέννηση νεογνού με παθολογικά προβλήματα ή (δ) κατόπιν γνωμοδότησης αρμόδιου ιατρού ότι υπάρχει αναπότρεπτος κίνδυνος για τη ζωή της εγκύου ή κίνδυνος σοβαρής βλάβης της σωματικής ή της ψυχικής υγείας της. —**Μπορεί να αρνηθεί ιατρός να προχωρήσει σε άμβλωση, ενώ η γυναίκα έχει το δικαίωμα; Υπάρχουν παρόμοια περιστατικά;**

—Δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση που να ρυθμίζει αυτό το ζήτημα, ούτε έχουν τεθεί υπόψη του Γραφείου μου τέ-

τοιες καταγγελίες. Η γνώμη μου είναι ότι, εκεί ιδίως που υπάρχουν ιατρικά διαπιστωμένοι κίνδυνοι για τη ζωή ή την υγεία της γυναίκας, ένας ιατρός δεν θα πρέπει να αρνείται την πρόσβαση σε φροντίδα αμβλώσης, γιατί να μην ξεκνάμε ότι σύμφωνα και με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων τα όποια προγεννητικά δικαιώματα του εμβρύου υπαναχωρούν μπροστά στα δικαιώματα της γυναίκας στην υγεία, τη ζωή και την ιδιωτικότητα. Αναμφίβολα, σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται η παραπεμπή της γυναίκας σε άλλο για-

τρό, ώστε αυτή να μην εμποδίζεται να ασκήσει το δικαίωμά της σε υπηρεσίες άμβλωσης και ιατροφαρμακευτικής παρέμβασης.

—**Τηρούνται στατιστικά στοιχεία στην Κύπρο; Ποιες είναι οι υποχρεώσεις των ιδιωτών ιατρών;**

—Μέχρι το 2018, ο τερματισμός της εγκυμοσύνης επιτρεπόταν στην Κύπρο κατ’ εξαίρεση, και συγκεκριμένα μόνο σε περίπτωση βιασμού ή εφόσον η συνέχιση της εγκυμοσύνης θα έθετε σε κίνδυνο τη ζωή ή την υγεία της εγκύου ή επειδή υπήρχε ουσιαδής κίνδυνος γέννησης παιδιού με σοβαρές σωματικές ή άλλες διαταραχές. Αυτό δεν σημαίνει ότι έως το 2018 δεν πραγματοποιούνταν αμβλώσεις, αλλά ότι αυτές γίνονταν σε ένα εκτός νόμου πλαίσιο και ότι σίγουρα δεν καταγράφονταν ώστε να υπάρχουν σχετικά στατιστικά στοιχεία. Ακόμη, όμως, και μετά την τροποποίηση της νομοθεσίας το 2018, δεν έχω υπόψη μου να υπάρχουν επικαιροποιημένα στατιστικά στοιχεία, ιδίως για τις αμβλώσεις που γίνονται εκτός ΓεΣΥ. Η τήρηση τέτοιων στοιχείων, ωστόσο, θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμη, αφού θα στόχευε στο να καταγραφεί και να αναλυθεί η έκταση και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του τερματισμού των ανεπιθύμητων εγκυμοσύσεων στη χώρα μας. Η ύπαρξη επαρκών και αξιόπιστων στοιχείων και δεδομένων θα μπορούσε, επίσης, να καταδείξει τα αίτια και τις επιπτώσεις σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο των αμβλώσεων, και κατ’ επέκταση θα μπορούσε να συνεισφέρει στον σχεδιασμό και την υλοποίηση αποτελεσματικότερων διεπιστημονικών παρεμβάσεων για τη μείωση των αμβλώσεων και την εμπέδωση του γεγονότος ότι η αμβλωση σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να συνιστά μέθοδο αντισύλληψης.

—**Έχουν απόρροια η πρόσβαση οι γυναίκες στην άμβλωση σε περιβάλλον ΓεΣΥ; Υπάρχουν καταγγελίες στο Γραφείο σας σχετικά με τις αμβλώσεις;**

—Εξ όσων γνωρίζω, η οικονομική

κάλυψη της άμβλωσης, στο πλαίσιο του Γενικού Συστήματος Υγείας, παρέχεται μόνο στις περιπτώσεις που κρίνεται πως υπάρχει ιατρική αναγκαιότητα για μια τέτοια επέμβαση. Επίσης, η ψυχολογική στήριξη των γυναικών που οδηγήθηκαν σε άμβλωση καλύπτεται από το ΓεΣΥ αναλόγως της συμπεριλαμβανόμενης που θα παρουσιάσει η συγκεκριμένη γυναίκα, ούτως ώστε να μπορεί να παραπεμφθεί σε κλινικό ψυχολόγο. Παρότι έως σήμερα το Γραφείο μου δεν έχει δεχθεί, ούτε έχει εξετάσει σχετικές καταγγελίες και χωρίς να θέλω να υπεισέλθω στα οικονομικά του ΟΑΥ, εντούτοις θεωρώ ότι θα πρέπει να ξεκινήσει μία ευρεία και εις βάθος συζήτηση επί του θέματος. Και τούτο, διότι δεν αρκεί η άρση των νομοθετικών εμποδίων για τη διασφάλιση νόμιμων και ασφαλών υπηρεσιών αμβλώσεων και συναφούς ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, αλλά απαιτείται και η άρση των οικονομικών εμποδίων, ούτως ώστε, καμία γυναίκα λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων να μην αναγκάζεται να προσφεύγει σε μη επαγγελματικές ή επικίνδυνες για τη ζωή ή την υγεία της μεθόδους αμβλώσης.

—**Τι άλλο θα ήταν χρήσιμο;**

—Σημαντική θα ήταν, επίσης, η δημιουργία κέντρων οικογενειακού προγραμματισμού, προσβάσιμων σε όλες τις γυναίκες χωρίς διακρίσεις, ώστε να διασφαλίζεται η παροχή, επιστημονικά τεκμηριωμένων υπηρεσιών πληροφόρησης και συμβουλευτικής πριν και μετά τον τερματισμό εγκυμοσύνης σε περίπτωση που μία γυναίκα το επιθυμεί. Τα κέντρα αυτά μπορεί να αξιοποιηθούν και για την ανάπτυξη σύγχρονων προγραμμάτων ενημέρωσης για την πρόληψη ανεπιθύμητων εγκυμοσύσεων και οικογενειακού προγραμματισμού και την καλλιέργεια διαπροσωπικών σχέσεων και σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, που να ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες και τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης κυπριακής κοινωνίας.

Πρόσβαση στην πληροφόρηση για όλες και όλους

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η άμβλωση στην Κύπρο νομιμοποιήθηκε πλήρως τον Μάρτιο του 2018 και μπορεί να πραγματοποιηθεί κατόπιν αιτήματος μέχρι τη 12η εβδομάδα της κύησης και μέχρι την 19η εβδομάδα σε περιπτώσεις βιασμού, ωστόσο ακόμα στη χώρα υπάρχουν δυσκολίες, αφού η νομοθεσία δεν εφαρμόζεται και ούτε υπάρχει έλεγχος εφαρμογής της, όπως λέει στην «Κ» η δρ Χριστίνα Καϊλή, κοινωνιολόγος, ερευνήτρια στο Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, η οποία επιστημαίνει: «Δεν παρέχεται δωρεάν άμβλωση στα κρατικά νοσοκομεία μέσω του ΓεΣΥ παρά μόνο εάν η γυναίκα βρίσκεται σε μεγάλο κίνδυνο. Ταυτόχρονα, το ΓεΣΥ δεν παρέχει δωρεάν σύγχρονες μεθόδους αντισύλληψης» και λέει πως η έλλειψη έγκυρων στοιχείων για τον αριθμό των αμβλώσεων αντικατοπτρίζει τη γενικότερη πραγματικότητα στην Κύπρο τονίζοντας χαρακτηριστικά: «χωρίς επίσημα στοιχεία και αριθμούς πώς θα έχουμε πραγματική εικόνα για τις αμβλώσεις, για το αν οι γυναίκες έχουν πρόσβαση στο δικαίωμα, και τις ανάγκες που υπάρχουν σε ατομικό, συλλογικό και θεσμικό επίπεδο;».

—**Είναι επαρκή τα νομικά εργαλεία της χώρας, στην Κύπρο, έπαψε να είναι ποινικό αδίκημα από το 2018, ώστε να διασφαλίζονται τα δικαιώματα των γυναικών;**

—Η νομική κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ύψιστης σημασίας αλλά δεν είναι αρκετό από μόνο του, αν δεν υπάρχουν δημόσιες πολιτικές οι οποίες να εξασφαλίζουν την πρόσβαση σε αυτά τα δικαιώματα. Η απονινοποίηση των αμβλώσεων λοιπόν, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για τα αναπαραγωγικά δικαιώματα και υγεία στην Κύπρο.

Όμως υπάρχουν τέσσερις σοβαρές προκλήσεις: Πρώτον, η νομοθεσία δεν εφαρμόζεται και ούτε υπάρχει έλεγχος εφαρμογής της: δηλαδή, δεν παρέχεται δωρεάν άμβλωση στα κρατικά νοσοκομεία μέσω του ΓεΣΥ παρά μόνο εάν η γυναίκα βρίσκεται σε μεγάλο κίνδυνο. Ταυτόχρονα, το ΓεΣΥ δεν παρέχει δωρεάν σύγχρονες μεθόδους αντισύλληψης. Έτσι, συνήθως οι αμβλώσεις γίνονται σε ιδιωτική ιατρεία (για όσες μπορούν να επωμιστούν το κόστος) ή αλλιώς σε μη ασφαλείς μεθόδους διακοπής εγκυμοσύνης. Αυτό οδηγεί στη δεύτερη πρόκληση που είναι η έλλειψη δεδομένων: λόγω του ότι οι εκτρώσεις γίνονταν κάτω από παράνομη και μυστική διαδικασία σε ιδιώτες γιατρούς δεν υπάρχουν στοιχεία για τις αμβλώσεις. Τρίτον, αφορά το κόστος που επιμίζονται οι γυναίκες που ζητούν άμβλωση από ιδιώτες γιατρούς με το κόστος να κυμαίνεται από 800-1000 ευρώ. Τέλος, οι γυναίκες δεν γνωρίζουν τα δικαιώματά τους. Πώς θα τα υπερασπιστούν, όταν τους τα στερούν; Η πρόσβαση στην πληροφόρηση για όλες και όλους αποτελεί πάγια διεκδίκηση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

—**Διατρέχουμε παρόμοιους κινδύνους οπισθοδρόμησης, όπως στις ΗΠΑ;**

—Αν αναλογιστούμε ότι οι ΗΠΑ είναι η πιο προηγμένη δημοκρατία στον κόσμο, η αποστέρηση του πιο βασικού δημοκρατικού δικαιώματος των γυναικών μάς δείχνει την κρίση που περνάει η δημοκρατία παγκοσμίως. Μας δείχνει ότι ο συντηρητισμός ζει και βασιλεύει ειδικά σε περιόδους κρίσεων στη δημοσσία υγεία, την οικονομία, την πολιτική και φυσικά την ειρήνη. Και as σκεφτούμε, επίσης, ποιες θνήσκεις στην πρόσβαση, δηλαδή και κοινωνικο-πολιτικά τις ομάδες κατά της ισότητας των φύλων και όσων αντιτίθενται στο δικαίωμα στην

Δεν έχουμε πραγματική εικόνα για τις αμβλώσεις στην Κύπρο, τονίζει στην «Κ» η κοινωνιολόγος δρ Χριστίνα Καϊλή.

“

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για να αποτρέψει παρόμοια προβλήματα την εβδομάδα που μας πέρασε διαμνύει τη διαφύλαξη του δικαιώματος σε ασφαλή και νόμιμη άμβλωση με συγκεκριμένο ψήφισμα.

επιλογή ανά τον κόσμο, μεταξύ άλλων και στην Ευρώπη. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για να αποτρέψει παρόμοια προβλήματα την εβδομάδα που μας πέρασε διαμνύει τη διαφύλαξη του δικαιώματος σε ασφαλή και νόμιμη άμβλωση. Κά-

λεσε επίσης στο συγκεκριμένο ψήφισμα όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. να απονινοποιήσουν την άμβλωση και να άρουν και να καταπολεμήσουν τους νομικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς και πρακτικούς περιορισμούς που εξακολουθούν να παρεμποδίζουν την πρόσβαση. Συγκεκριμένα το ΕΚ θα προχωρήσει σε συμπερίληψη του δικαιώματος στην άμβλωση στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Ταυτόχρονα διαμνύει ότι: 1) Το Αμερικανικό Κογκρέσο θα πρέπει να προστατεύσει το δικαίωμα στην άμβλωση σε ομοσπονδιακό επίπεδο, 2) οι χώρες της Ε.Ε. πρέπει να εγγυηθούν την πρόσβαση σε ασφαλείς, νόμιμες και δωρεάν υπηρεσίες άμβλωσης και 3) Απαραιτήται η πολιτική στήριξη για τους ακτιβιστές και τους παρόχους υπηρεσιών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας. Αυτό αποτελεί πολύ σημαντική συλλογική διεκδίκηση μέρους της οποίας είναι και η Κύπρος ως κράτος μέλος και την οποία πρέπει στηρίζουν τόσο οι ευρωβουλευτές μας όσο και οι βουλευτές/τριες μας. As μην ξεκνάμε, επίσης, ότι κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική του ασφάλεια.

—**Υπάρχουν έστω και ανεπίσημα στοιχεία για τον αριθμό των αμβλώσεων που έχουν γίνει στη χώρα; Πού βοηθάει η ύπαρξη στοιχείων;**

—Όχι, δεν υπάρχουν έγκυρα στοιχεία για τον αριθμό των αμβλώσεων. Αυτό αντικατοπτρίζει τη γενικότερη πραγματικότητα στην Κύπρο έλλειψης ή και ανεπαρκούς συλλογής στοιχείων και δεδομένων (τόσο ποσοτικών όσο και ποιοτικών) – πέρα από τις αμβλώσεις, για τις καισαρικές, τις μορφές βίας κατά των γυναικών και πολλά άλλα κοινωνικά προβλήματα. Χωρίς επίσημα στοιχεία και αριθμούς πώς θα έχουμε πραγματική εικόνα για τις αμβλώ-

σεις, για το αν οι γυναίκες έχουν πρόσβαση στο δικαίωμα, και τις ανάγκες που υπάρχουν σε ατομικό, συλλογικό και θεσμικό επίπεδο; Οι δημόσιες πολιτικές γενικότερα, και στην προκειμένη για την υγεία, για να είναι επαρκείς πρέπει να έχουν στο επίκεντρό τους τον άνθρωπο και τις πιο περιθωριοποιημένες ομάδες. Διαφορετικά οι κάτοικοι της χώρας δεν έχουν ενημέρωση και υπηρεσίες που σώζουν ζωές. Με άλλα λόγια χωρίς ελευθερία, ασφάλεια, και αυτονομία του σώματος, δεν υπάρχει δημοκρατία.

—**Υπάρχουν θεσμοθετημένες διαδικασίες παραπομπής και πρόσβασης σε υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας; Ποιες είναι αυτές;**

—Το κράτος πρέπει να θεσμοθετήσει τις ανάλογες διαδικασίες παραπομπής και να εγγυηθεί την πρόσβαση σε ασφαλείς, νόμιμες και δωρεάν υπηρεσίες άμβλωσης, σε υπηρεσίες προγεννητικής και μαιτρικής υγειονομικής περίθαλψης, σε οικογενειακό προγραμματισμό, σε φιλικές προς τους νέους υπηρεσίες, καθώς και στην πρόληψη, τη θεραπεία και τη στήριξη του HIV, χωρίς διακρίσεις, όπως αναφέρεται εξάλλου και στο πρόσφατο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Επιπλέον, όλες οι νομοθεσίες αλλά και τα ανάλογα στατιστικά δεδομένα για τα θέματα αυτά πρέπει να ανακινούνται κάθε χρόνο, να είναι διαθέσιμα διαδικτυακά σε όλες τις επίσημες γλώσσες του κράτους. Τέλος, οι έχοντες την εξουσία και όλοι οι θεσμοί του κράτους πρέπει να ενισχύουν την πολιτική στήριξη προς τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, υπερασπιστές/τριες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και τους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης που εργάζονται για την προώθηση της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων (SRHR).

Η Γραμμή 1455

Η Γραμμή 1455 του Κυπριακού Συνδέσμου Οικογενειακού Προγραμματισμού είναι δωρεάν και προσφέρει πληροφόρηση και στήριξη στο κοινό για θέματα σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας. Η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και δικαιώματα είναι ουσιαστικής σημασίας για την επιτευξη της ισότητας των φύλων. Συνοπτικά πρέπει να διασφαλιστούν: α) Η πρόσβαση σε ασφαλή άμβλωση στο πλαίσιο του ΓεΣΥ να διασφαλίζεται όχι μόνο σε περιπτώσεις σοβαρού ιατρικού λόγου, αλλά όπως ορίζεται σήμερα από το νόμο - μέχρι τη 12η εβδομάδα και 19η εβδομάδα - κατ’ επιλογή της γυναίκας. β) Η πρόσβαση σε δωρεάν μεθόδους αντισύλληψης μέσω του ΓεΣΥ. γ) Να χρηματοδοτηθούν προγράμματα πρόληψης, ευαισθητοποίησης /ενημέρωσης σε ολόκληρο τον πληθυσμό. δ) Η θεσμοθέτηση της περιεκτικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στο αναλυτικό πρόγραμμα όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης για όλες τις ηλικίες (αρχίζοντας από την προδημοτική) και να υιοθετηθούν μηχανισμοί ελέγχου και αξιολόγησης για την εφαρμογή της. Είναι τεκμηριωμένο ότι σε χώρες όπου εφαρμόζεται η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση μειώνονται τα ποσοστά αμβλώσεων. Παρά τις αξιολογες προσπάθειες των ΜΚΟ και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, η εφαρμογή της ΠΣΔ είναι ανεπαρκής, ενώ τα ίδια τα παιδιά και οι νέοι/ες μας δηλώνουν την ανάγκη εδώ και δεκαετιών. Μόνο έτσι καλλιεργείται η ενεργός πολιτότητα και καλλιέργουμε συνειδήσεις που διεκδικούν και υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο χάρτης των τουρκικών υπερπτήσεων

Η «Κ» φέρνει στο φως τα στοιχεία που πιστοποιούν την όξυνση της παραβατικής συμπεριφοράς στον αέρα του Αιγαίου

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Η Τουρκία έχει αυξήσει κατακόρυφα την παραβατική συμπεριφορά της στο Αιγαίο, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που φέρνει στο φως η «Καθημερινή» της Κυριακής. Τα περιστατικά παραβιάσεων του Εθνικού Εναέριου Χώρου από τον Ιανουάριο μέχρι τον Απρίλιο έχουν τετραπλασιαστεί σε σχέση με το 2021, ενώ οι υπερπτήσεις κατά το ίδιο διάστημα είναι οκτώ φορές περισσότερες.

Πιο συγκεκριμένα, όπως φαίνεται στον πίνακα, το πρώτο τετράμηνο του έτους οι υπηρεσίες του υπουργείου Εθνικής Αμυνας κατέγραψαν 2.377 περιστατικά, όταν το 2021, χρονιά που ακολούθησε την κρίση του «Ορούτς Ρέις», ήταν μόλις 618. Μάλιστα, τα 1.465 σημειώθηκαν από την περίοδο 14 Μαρτίου έως 30 Απριλίου, με την Τουρκία να κλιμακώνει επικίνδυνα την επιθετικότητα της στο Αιγαίο, αξιωνοντας παράλληλα τη σύνδεση της κυριαρχίας των νησιών με την αποστρατιωτικοποίησή τους. Μεγαλύτερη αξία, όμως, έχουν οι υπερπτήσεις των τουρκικών μαχητικών, που αποτελούν κατάφωρη παραβίαση της εθνικής κυριαρχίας.

Από τον Ιανουάριο έως τον Απρίλιο, τουρκικά αεροσκάφη πέταξαν 120 φορές πάνω από ελληνικά εδάφη, αριθμός οκταπλάσιος σε σχέση με τις 15 υπερπτήσεις του 2021. Αυτό που αξίζει να σημειωθεί, όμως, είναι το πρωτοφανές μπαράζ υπερπτήσεων της 27ης Απριλίου, λίγα 24ωρα μετά την ανακοίνωση της επίσημης επίσκεψης του Κυριάκου Μητσοτάκη στον Λευκό Οίκο. Εκείνη την Τετάρτη η ένταση «χτύπησε κόκκινο», με την Τουρκία να πραγματοποιεί 42 υπερπτήσεις πάνω από 21 ελληνικά νησιά. Πρόκειται για

Πρώτο τετράμηνο
2021 ΙΑΝ. - ΑΠΡ.
Δεύτερο τετράμηνο
2022 ΙΑΝ. - ΑΠΡ.

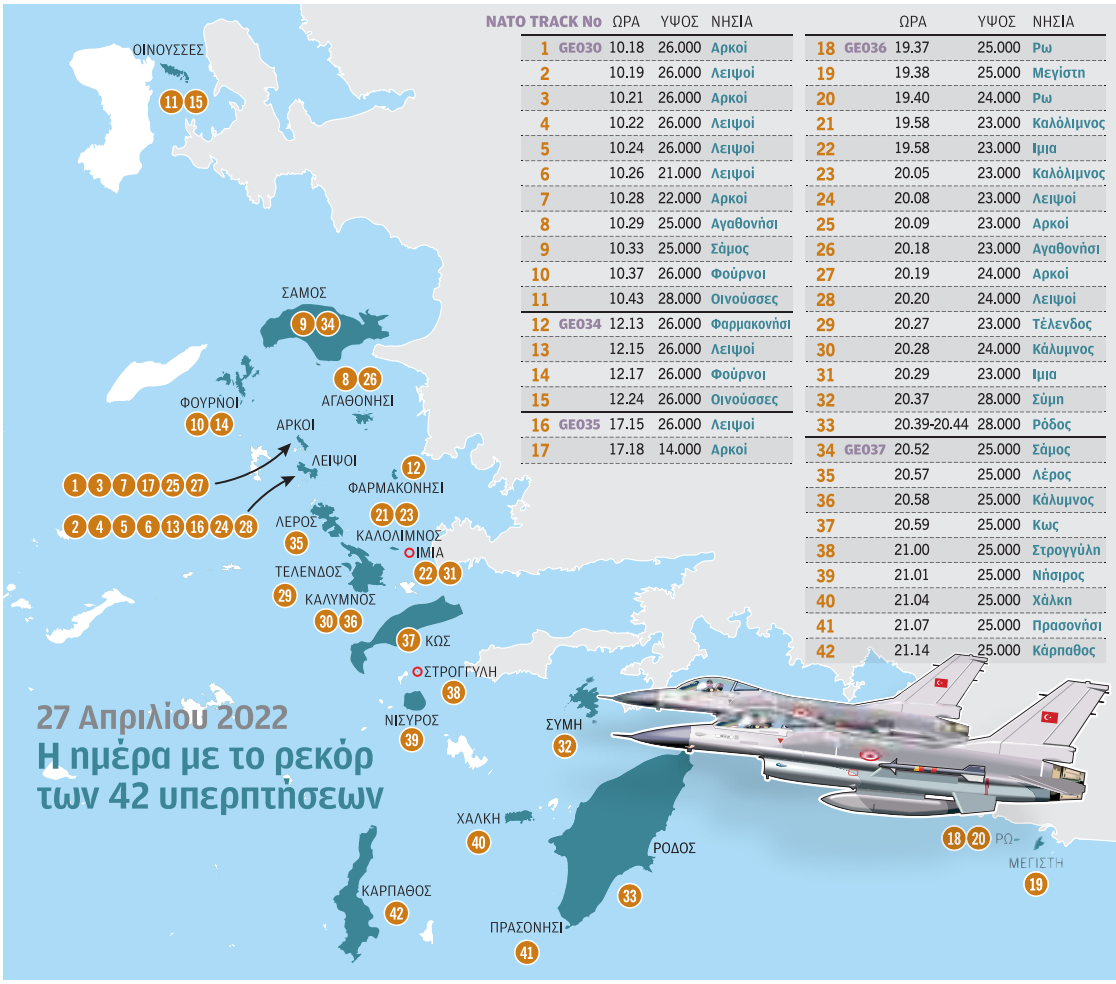
Λίγα 24ωρα μετά την ανακοίνωση της επίσκεψης Μητσοτάκη στις ΗΠΑ, τουρκικά μαχητικά πέταξαν πάνω από 21 ελληνικά νησιά.

τις περισσότερες υπερπτήσεις που έχουν καταγραφεί σε μόνο μία ημέρα από το 1974.

Το πρώτο κύμα ξεκίνησε στις 10.18 το πρωί, με δύο τουρκικά F-16 να εισέρχονται στο FIR Αθηνών από τα ανατολικά της Ρόδου. Στη συνέχεια κινούνται βόρεια και μέχρι τις 10.43 πραγματοποιούν έντεκα υπερπτήσεις πάνω από τους Αρκιούς, τους Λειψούς, το Αγαθονήσι, τη Σάμο, τους Φούρνους και τις Οινούσσες. Στις 12.13 τα ελληνικά ραντάρ καταγράφουν ακόμη δύο τουρκικά F-16 να εισέρχονται νοτίως της Σάμου και να στρέφονται βόρεια πετώντας πάνω από το Φαρμακονήσι, τους Λειψούς, τους Φούρνους και τις Οινούσσες.

Όσο τα τουρκικά μαχητικά βρίσκονται εντός του FIR Αθηνών, παραβιάζοντας τον Εθνικό Εναέριο Χώρο, ελληνικά αεροσκάφη απογειώνονται από τις Σμηναρχίες Μάχης στο Καστέλι, στη Σκύρο και στη Λήμνο, και λίγη ώρα αργότερα δίνεται σήμα και στις μπτρικές βάσεις να απογειώσουν μαχητικά. Στο Ανατολικό Αιγαίο λαμβάνουν χώρα σκληρές αερο-

ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΝΑΕΡΙΟΥ ΧΩΡΟΥ	ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΕΝΑΕΡΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	ΥΠΕΡΠΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΔΑΦΟΣ	ΑΕΡΟΜΑΧΙΕΣ	ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΟΠΛΙΣΜΕΝΑ ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ
618	272	15	35	30
2.377	622	120	81	70

μαχίες, καθώς τα τουρκικά F-16 ερπονούνται να εγκαταλείψουν τον ελληνικό εναέριο χώρο. Στις 17.15 το απόγευμα ξεκινά-

ει ακόμη ένα κύμα, με δύο τουρκικά F-16 να εισέρχονται και πάλι νοτίως της Ρόδου πραγματοποιώντας υπερπτήση πάνω από τους

Λειψούς και τους Αρκιούς. Λίγο αργότερα, στις 19.37, σε μια κίνηση που δεν συνήθίζεται αφού έχει σχεδόν νυχτώσει, ακόμη ένα

ζευγάρι τουρκικών μαχητικών πραγματοποιεί αρχικά υπερπτήση πάνω από τη Ρω και τη Μεγίστη, και στη συνέχεια πραγματοποιεί συνεχόμενες εισόδους και εξόδους, πετώντας πάνω από την Καλόλιμνο, τα Ιμια, τους Λειψούς, τους Αρκιούς, το Αγαθονήσι, την Τέλενδο, την Καλόλιμνο, τη Σύμη και τη Ρόδο. Το τελευταίο κύμα ξεκίνησε λίγα λεπτά αργότερα, με τα τουρκικά F-16 να βάζουν πορεία πάνω από τη Σάμο, τη Λέρο, την Καλόλιμνο, την Κω, τη Στρογγυλή, τη Νίσυρο, τη Χάλκη, το Πρασονήσι και την Κάρπαθο, και να αποχωρούν από το FIR Αθηνών λίγο μετά τις 21.14. Εκείνο το βράδυ η στρατιωτική ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων παρέμεινε στο Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων, ενώ το υπουργείο Εξωτερικών είχε ήδη απαντήσει με αυστηρότατο διάβημα διαμαρτυρίας προς την τουρκική πλευρά. Από τις 27 Απριλίου, η ένταση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις κλιμακώθηκε ραγδαία. Η Αθήνα ακύρωσε την πρόσκληση για τη συμμετοχή της τουρκικής αεροπορίας στη διεθνή νατοϊκή άσκηση Tiger Meet και ενημέρωσε τους εταίρους της στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε. για τις επιθετικές ενέργειες της Αγκυρας.

Τα παραπάνω στοιχεία συμπεριέλαβαν οι Αμερικανοί γεωρυσταστές στην επιστολή που έστειλαν στον πρόεδρο Μπάιντεν στις 5 Ιουλίου, ζητώντας να «παγώσει» η πώληση F-16 στην Τουρκία, καθώς τα χρησιμοποιεί για να παραβιάζει τον Εναέριο Χώρο της Ελλάδας. Η σύνδεση της τουρκικής προκλητικότητας με την αποδέσμευση αμυντικού υλικού από τις Ηνωμένες Πολιτείες μπορεί να αποτελέσει το ισχυρότερο «όπλο» για να «μπλοκαριστεί» ο εκσυγχρονισμός της τουρκικής αεροπορίας.

ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
www.ouc.ac.cy

25 ΧΡΟΝΙΑ
ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ευέλικτες σπουδές εξ αποστάσεως στο καινοτόμο δημόσιο ψηφιακό πανεπιστήμιο της Κύπρου

ΠΤΥΧΙΟ | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ | ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- Υψηλής ποιότητας, σύγχρονα προπτυχιακά, μεταπτυχιακά, διδακτορικά και διδακτορικά προγράμματα.
- Ευέλικτες σπουδές από τον προσωπικό σου χώρο, στον δικό σου χρόνο και ρυθμό μάθησης, προσαρμοσμένες στις ανάγκες σου.
- Εύχρηστη και λειτουργική Πλατφόρμα Τηλεκπαίδευσης και τελευταίας τεχνολογίας εργαλεία ψηφιακής διδασκαλίας και μάθησης.
- Συνεχής αλληλεπίδραση, υποστήριξη και καθοδήγηση από εγνωσμένου κύρους διδακτικό προσωπικό.

Ακαδημαϊκό έτος 2022-2023

2η περίοδος υποβολής αιτήσεων

ΩΣ ΤΙΣ 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2022

ouc.ac.cy

Η ζωή χωρίς το ρωσικό αέριο

Η ημερομηνία-κλειδί για την παροχή και τα ελληνικά σχέδια για την αποφυγή ενεργειακού «μπλακ άουτ»

1. Πόσο πιθανό είναι να κλείσει ο Πούτιν τη στρόφιγγα στις 21 Ιουλίου;

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Αύριο κλείνει προσωρινά η Ρωσία τον αγωγό Nord Stream 1, τη μεγαλύτερη δηλαδή υποδομή της Ε.Ε. για την εισαγωγή φυσικού αερίου, και ξεκινάει το θρίλερ για την ενεργειακή επάρκεια της Ευρώπης τον προσεχή χειμώνα. Επίσημη αιτία της αναστολής λειτουργίας είναι η καθιερωμένη ετήσια συντήρηση. Ωστόσο, σε 10 μέρες θα γνωρίζουμε αν η Μόσχα θα συμμορφωθεί με το χρονοδιάγραμμα ή αν θα χρησιμοποιήσει τον αγωγό ως εργαλείο για την άσκηση πιέσεων στην Ευρώπη. Οι φόβοι ότι η Μόσχα θα κλείσει οριστικά τις στρόφιγγες είναι μεγάλοι. Σε αυτή την περίπτωση η Γηραιά Ηπειρος θα πρέπει να ετοιμάζεται για ένα δύσκολο χειμώνα με παγωμένα σπίτια, κρύο νερό και δελτίο στην κατανάλωση ενέργειας. Με βάση τις εκτιμήσεις ειδικών, τα υπάρχοντα αποθέματα φυσικού αερίου στη Γερμανία π.χ. φθάνουν για 1-2 μήνες και ενδεχόμενες ελλείψεις στη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης θα είχαν αμέσως ευρύτερες συνέπειες: εκτόξευση των τιμών της ενέργειας σε πρωτόγνωρα επίπεδα, κοινωνική έκρηξη, χώρες σε οικονομικές συνθήκες πολέμου είναι τα εφιαλτικά σενάρια Ευρωπαίων αξιωματούχων, μεταξύ άλλων και του αντικαγκελάριου της Γερμανίας, Ρόμπερτ Χάμπεκ.

Θεωρητικά οι καλοκαιρινές εργασίες συντήρησης του αγωγού Nord Stream 1, που διατρέχει τη Βαλτική από τη Ρωσία με κατάληξη τη Γερμανία, έχουν σχεδιαστεί να διαρκέσουν έως τις 21 Ιουλίου. Ουδείς όμως γνωρίζει ποιες είναι οι διαθέσεις της Μόσχας μετά το επόμενο δεκαήμερο και οι πρώτες ενδείξεις είναι μάλλον δυσοίωτες: την περασμένη Τρίτη ρωσικό δικαστήριο διέταξε αφανιστικά την 30ήμερη αναστολή λειτουργίας του αγωγού της κοινοπραξίας Caspian Pipeline Consortium (CPC) που χρησιμοποιείται από το Καζακστάν για να εξαγει το μεγαλύτερο ποσοστό του πετρελαίου του και της οποίας μέλη είναι οι Chevron και ExxonMobil. Η απόφαση ελήφθη στο όνομα της προστασίας του περιβάλλοντος, στην πραγματικότητα όμως συνιστά τιμωρητικό μέτρο της Μόσχας απέναντι στο Νουρ-σουλτάν (πρώην Αστάνα), επειδή ο Καζάκος πρόεδρος Κασίμ Γιομάρτ Τοκάγιεφ δεσμεύθηκε να συνδράμει την Ε.Ε. στη σταθεροποίηση της παγκόσμιας αγοράς ενέργειας. Ακόμη και μόνο ένας μήνας απώλειας του εισοδήματος από τις εξαγωγές πετρελαίου αποτελεί σοβαρό πλήγμα

στην οικονομία του Καζακστάν. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το συνολικό ποσό που θα χάσουν εξαγωγείς και κράτος από την αναστολή λειτουργίας του αγωγού κυμαίνεται στο μισό δισεκατομμύριο δολάρια.

«Δεν μπορούμε να αποκλείσουμε την πιθανότητα να μην επανέλθει η ροή φυσικού αερίου για πολιτικούς λόγους», σχολίασε αυτή την εβδομάδα ο Κλάους Μίλερ, επικεφαλής της ρυθμιστικής αρχής ενέργειας της Γερμανίας (Bundesnetzagentur). Την υπόθεση εργασίας υιοθετούν και στελέχη του Eurasia Group. «Αν η ροή δεν αποκατασταθεί μετά τη συντήρηση επειδή ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν παίζει παιχνίδια ή θέλει να πλήξει την Ευρώπη εκεί που την πονάει, το σχέδιο αποθήκευσης της μεγαλύτερης δυνατής ποσότητας

Με βάση τις εκτιμήσεις ειδικών, τα υπάρχοντα αποθέματα φυσικού αερίου στη Γερμανία φθάνουν για 1-2 μήνες.

έως το τέλος του καλοκαιριού μάλλον θα αποτύχει», σχολίασε ο Χένινγκ Γκλόνισταϊν, διευθυντής ενέργειας, κλίματος και αποθεμάτων στο Eurasia Group, μιλώντας στο CNBC.

Πάντως οι ειδικοί θεωρούν μάλλον απίθανη μια ολοκληρωτική αναστολή λειτουργίας του Nord Stream 1 έως το τέλος της χρονιάς κατ' αρχάς για τον απλό λόγο ότι η απόφαση αυτή αντιβαίνει στο ίδιο το αφήγημα της Μόσχας, που επιμένει ότι η τρέχουσα μείωση στις ροές φυσικού αερίου οφείλεται σε τεχνικούς παράγοντες και στις οικονομικές κυρώσεις εναντίον της. Η διατήρηση έστω ενός μέρους της ροής φυσικού αερίου επιτρέπει εξάλλου στη Ρωσία να ωφελείται από τις υψηλές τιμές και να διατηρεί ακέραιη την πίεση για περαιτέρω δραστηριότητες μειώσεις αργότερα το 2022. Ο Πούτιν θα μπορούσε έτσι να απειλεί διαρκώς με αντίποινα σε περίπτωση που η Δύση προχωρήσει στην επιβολή πλαφόν στις τιμές πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Ανάλογο σπάσιμο νεύρων έκανε και στα τέλη Ιουνίου η Μόσχα με τον αγωγό Turkstream, που εφοδιάζει με ρωσικό αέριο τη Νοτιοανατολική Ευρώπη (και την Ελλάδα) μέσω Μαύρης Θάλασσας και Τουρκίας. Η αγωνία σε αυτή την περίπτωση διαφεύσθηκε, αφού η ροή αποκαταστάθηκε πλήρως μετά την προγραμματισμένη συντήρηση.

Η διατήρηση έστω μέρους της ροής στον αγωγό Nord Stream 1 επιτρέπει στον Βλ. Πούτιν να απειλεί διαρκώς με αντίποινα σε περίπτωση που η Δύση προχωρήσει στην επιβολή πλαφόν στις τιμές πετρελαίου και φυσικού αερίου.

2. Πόσο θα επιβαρυνθούν τα δημόσια οικονομικά;

«Ούτε ο δικός μας προϋπολογισμός ούτε καμίας άλλης ευρωπαϊκής χώρας περιλαμβάνει σενάριο διακοπής των ροών ρωσικού αερίου», έλεγε προηγουμένως ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θ. Σκυλακάκης.

Η ΤτΕ, που «έτρεξε» ένα τέτοιο σενάριο, έβγαλε ως αποτέλεσμα απότομη επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης σε 1,8% φέτος και 0,3% το 2023. Με άλλα λόγια, σε μια τέτοια περίπτωση ο κ. Σκυλακάκης θα πρέπει να «ξαναγράψει» τον φετινό προϋπολογισμό και να σχεδιάσει αυτόν του 2023 λαμβάνοντας ως δεδομένο ότι σε συνθήκες σχεδόν στασιμότητας και εκρηκτικής αύξησης των τιμών της ενέργειας θα πρέπει να δαπανήσει πολύ περισσότερα για τη στήριξη των καταναλωτών.

Ωστόσο, ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών δεν θα βρεθεί σε δύσκολη θέση ύστερα από μια ενδεχόμενη απόφαση

Πούτιν να διακόψει τις ροές αερίου προς την Ευρώπη. Είναι ήδη σε δύσκολη θέση. Για τις επιδοτήσεις καυσίμων και ρεύματος έχουν διατεθεί ήδη 7 δισ. ευρώ, από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης και από τον προϋπολογισμό. Μόνο τον Ιούλιο, για επιδοτήσεις των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας δόθηκαν 722 εκατ. ευρώ.

Εάν οι τιμές που «δείχνουν» τα προθεσμιακά συμβόλαια του Αυγούστου και των επόμενων μηνών επιβεβαιωθούν (σε λίγες ημέρες οι προμνηστευτές θα δώσουν τιμές καταναλωτή για τον Αύγουστο), το κόστος των επιδοτήσεων θα εκτιναχθεί. Προκειμένου να υλοποιηθεί η κυβερνητική δέσμευση για απορρόφηση των αυξήσεων σε ποσοστό 80%-85%, να συγκρατηθεί δηλαδή η τιμή της κιλοβατώρας για τον καταναλωτή στα 15-17 λεπτά, θα πρέπει να εξευρεθούν πόροι της τάξεως του 1-1,5 δισ. ευρώ τον μήνα.

3. Ποιες θα είναι οι απώλειες της Ελλάδας και πώς θα καλυφθούν;

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Μπορεί η κυβέρνηση να εμφανίζεται καθοπισμαστική ως προς τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η διακοπή της παροχής αερίου από τη Ρωσία, αποφεύγει ωστόσο αλτρίστοι μνήμης διαβεβαιώσεις όπως «η Ελλάδα είναι θωρακισμένη».

Τα δεδομένα εξηγούν την αυτοσυγκράτηση:

Η χώρα μας δεν έχει τη μεγαλύτερη εξάρτηση στην Ευρώπη από το ρωσικό καύσιμο, αλλά και πάλι καλύπτεται το 40% των αναγκών της σε αέριο μέσω των συμφωνιών με την Gazprom. Από τις 30 τεραβατώρες αερίου που εισήχθησαν για εγχώρια κατανάλωση το πρώτο εξάμηνο του 2022, οι 13,3 προήλθαν από τη Ρωσία.

Το αέριο στην Ελλάδα χρησιμοποιείται κυρίως για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα του σχεδίου είναι να υπάρχει διαθέσιμο LNG στη διεθνή αγορά.

Από τις 30 τεραβατώρες του πρώτου εξαμήνου, περίπου 20,5 καταναλώθηκαν από τις μονάδες παραγωγής ρεύματος, 8 από οικιακούς καταναλωτές για θέρμανση και 1,5 τεραβατώρες από τη βιομηχανία. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι δυνατότητες μείωσης της καταναλώσεως φυσικού αερίου δεν είναι μεγάλες.

Μείγμα καυσίμων, χωρίς αέριο, ικανό να καλύψει τις ανάγκες της χώρας σε ρεύμα δεν υπάρχει. Αν δεν έχουμε αρκετό αέριο είτε από τη Ρωσία είτε από οπουδήποτε αλλού, δεν θα έχουμε ρεύμα.

Οι εναλλακτικές

Το ελληνικό σχέδιο εκτάκτου ανάγκης σε περίπτωση που η Μόσχα αποφασίσει «γενικευμένο ενεργειακό πόλεμο» προβλέπει ότι το ρωσικό αέριο θα υποκατασταθεί από:

- Αύξηση της παραγωγής των λιγνιτικών μονάδων.
- Λειτουργία πέντε μονάδων φυσικού αερίου με πετρέλαιο.
- Ακόμη περισσότερα φορτία υδροπαραγόμενου φυσικού αερίου (LNG). Σημειώνεται πως στο εξάμηνο φέτος οι εισαγωγές LNG ανήλθαν σε 17,3 τεραβατώρες, ενώ πέρυσι την ίδια περίοδο ήταν λιγότερες από 12.

Προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα του σχεδίου είναι να υπάρχει διαθέσιμο LNG στη διεθνή αγορά προκειμένου να αγοράσουν οι ελληνικές εταιρείες. «Η Ελλάδα αντιμετωπίζει από τους μικρό-

τερους κινδύνους σε όλη την Ευρώπη από άποψη επάρκειας εφοδιασμού», είπε ο υπουργός Ενέργειας Κ. Σκρέκας μετά τη συνεδρίαση της Ομάδας Διαχείρισης Κρίσεων την περασμένη Δευτέρα, προσθέτοντας ωστόσο με νόημα «έχοντας ως δεδομένη τη διαθεσιμότητα των φορτίων LNG». Οι αριθμοί εξηγούν τον διακριτικό αστερίσκο που έβαλε ο υπουργός:

Η υψηλότερη ημερήσια ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας τον χειμώνα είναι 9.000-9.500 μεγαβατώρες. Οι υφιστάμενες διαθέσιμες λιγνιτικές μονάδες μπορούν να δώσουν 1.850 μεγαβατώρες. Από τον Σεπτέμβριο θα είναι έτοιμη να λειτουργήσει στο φουλ και η μονάδα Πτολεμαΐδα 5, συνεπφέροντας άλλες 650 μεγαβατώρες.

Οι πέντε μονάδες φυσικού αερίου που θα λειτουργήσουν με πετρέλαιο μπορούν να παράγουν 1.700 μεγαβατώρες, ενώ οι υδροηλεκτρικές μονάδες της ΔΕΗ μπορούν να δώσουν έως 2.000, αλλά όχι συνεχώς και όχι επί μακρόν. Σύμφωνα, 6.200 μεγαβατώρες το πολύ και υπό ιδανικές συνθήκες, δηλαδή χωρίς να υποστεί βλάβη καμία μονάδα. Οι υπόλοιπες 3.000 μεγαβατώρες θα πρέπει να καλυφθούν από μονάδες ΑΠΕ και από μονάδες φυσικού αερίου που θα καίνε LNG. Οι ΑΠΕ έχουν αυτό που οι επιστήμονες αποκαλούν «στοχαστικότητα». Αν έχει ήλιο ή αέρα, παράγουν ηλεκτρική ενέργεια, αν δεν έχει, δεν παράγουν. Συμπέρασμα: Αν υπάρχουν οι αναγκαίες ποσότητες LNG στην αγορά όταν τις χρειάζεται το σύστημα, θα έχουμε ρεύμα, αν όχι, θα έχουμε πρόβλημα.

Στο πλαίσιο του σχεδίου εκτάκτου ανάγκης έχει γίνει προγραμματισμός ώστε ο σταθμός της Ρεβυθούσας να έχει επαρκή αποθέματα για κάποιες ημέρες. Ωστόσο, επειδή το καύσιμο είναι πολύ ακριβό, κανένας δεν είναι πρόθυμος να παραγγείλει από τώρα μεγάλες ποσότητες που δεν είναι βέβαιο ότι θα χρειαστεί. Κατά συνέπεια, τους επόμενους μήνες υπάρχουν ημέρες με κενά, με έλλειμμα LNG, που θα πρέπει να καλυφθούν όσο πλησιάζουμε προς αυτές. Υπό στοιχειώδους κανονικής συνθήκες αυτό δεν θα ήταν πρόβλημα. Αλλά εάν έχουν διακοπεί πλήρως οι ροές ρωσικού αερίου, θα επικρατούν πιθανότατα συνθήκες πανικού, όπου όλοι Ευρωπαίοι, Βαλκάνιοι, Ασιάτες, Βόρειοι και Νότιοι, εχθροί και φίλοι θα διαγκωνίζονται για καθένα διαθέσιμο φορτίο LNG ξεχωριστά.

4. Τι θα συμβεί αν δεν βρεθούν εφεδρείες;

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Ήταν Μάρτιος του 2008 όταν για τελευταία φορά, λόγω απεργιακών κινητοποιήσεων στη ΔΕΗ, ο διαχειριστής του ηλεκτρικού συστήματος της χώρας υποχρεώθηκε να προχωρήσει σε κυκλικές διακοπές ρεύματος επειδή δεν υπήρχε η αναγκαία ισχύς για να καλύψει τη ζήτηση.

Θα ξαναζήσουμε κάτι ανάλογο εξαιτίας της έλλειψης αερίου; Δύσκολο, λένε οι ειδικοί της αγοράς, δεν αποκλείουν ωστόσο την πιθανότητα να βρεθεί το σύστημα σε οριακές καταστάσεις. Κάποιοι μήνες, όπως ο Ιανουάριος, οπότε καταγράφονται οι αιχμές της ζήτησης, είναι επικίνδυνοι. Ένας συνδυασμός παραγόντων θα μπορούσε να οδηγήσει ακόμη και σε διακοπές ρεύματος. Ένα φορτίο LNG που άργησε, μια γερασμένη λιγνιτική μονάδα που υπέστη βλάβη, περισσότερες ημέρες συννεφιάς ή άπνοιας θα μπορούσαν να φέρουν το σύστημα στο επίπεδο συναγερμού 3 και να ενεργοποιήσουν το μνημόνιο ΑΔΜΗΕ - ΔΕΔΔΗΕ για «κυκλικές περικοπές». Θα εξαιρεθούν τα κρίσιμα φορτία, όπως ονομάζονται, για ζωτικές υποδομές του κράτους (π.χ. νοσοκομεία), και από κει και πέρα θα μειώνονται τα φορτία για τη βιομηχανία, ενώ το επόμενο βήμα είναι οι τοπικές περικοπές: διακοπές ρεύματος για κάποιες ώρες σε μια περιοχή, μετά σε κάποια άλλη, στη συνέχεια σε μια τρίτη. Αν αυτό δεν είναι το πιθανότερο σενάριο, το βέβαιο είναι η εκτόξευση των τιμών και η ακόμη μεγαλύτερη αιμορραγία των οικονομικών προϋπολογισμών.

Τα δεδομένα είναι ήδη εφιαλτικά: Οι τιμές του φυσικού αερίου κινούνται τις τελευταίες ημέρες πάνω από τα 165 ευρώ η μεγαβατώρα. Η χονδρεμπορική τιμή ρεύματος την πρώτη εβδομάδα του Ιουλίου διαμορφώνεται στα 317,65 ευρώ η μεγαβατώρα, από 240,49 ευρώ τον Ιούνιο.

Σήμερα οι πάροχοι θα έπρεπε για πρώτη φορά να ανακοινώσουν πόσο θα κοστίζει στους καταναλωτές η κιλοβατώρα τον Αύγουστο βάσει πρόβλεψης για τη χονδρεμπορική τιμή ρεύματος τον επόμενο μήνα. Λόγω της αβεβαιότητας ως προς τις προθέσεις της Ρωσίας προέκυπταν τιμές της τάξης των 55-60 λεπτών η κιλοβατώρα. Έτσι αποφασίστηκε να ανακοινωθούν οι τιμές μετά τις 21 Ιουλίου, με την ελπίδα ότι οι ροές θα συνεχιστούν κανονικά και το φυσικό αέριο θα υποχωρήσει. Όσο υπάρχει η αβεβαιότητα πάντως, και αν τα προθεσμιακά συμβόλαια δείχνουν το μέλλον, τότε δεν έχουμε δει ακόμη τα χειρότερα. Τα προθεσμιακά συμβόλαια στο Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας για τον Αύγουστο έκλεισαν στα 413 ευρώ και του Σεπτεμβρίου στα 482 ευρώ. Στη Γαλλία, για το δ' τρίμηνο του έτους, μετά την είδηση για πλήρη κρατικοποίηση της EDF και τις προειδοποιήσεις για μείωση της πυρηνικής παραγωγής λόγω συντήρησης κάποιων αντιδραστήρων τον χειμώνα, κινούνται στη... στρατόσφαιρα των 1.000 ευρώ/μεγαβατώρα. Και όλα αυτά χωρίς να χρειαστεί καν κάποιος στη Μόσχα να μιλήσει για διακοπή ροών.

Η γερμανική συζήτηση για το τι συνιστά «κρίσιμη υποδομή» και τι όχι είναι τρομακτική: αφορά το πόσες εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι θα μείνουν άνεργοι αν μειωθεί η παροχή αερίου στη βιομηχανία, αν για τη χώρα είναι πιο σημαντικό να έχουν θέρμανση τα νοσοκομεία ή αν πρέπει στις κρίσιμες υποδομές να ενταχθούν και τα σχολεία. Στη φωτογραφία, ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς με την πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, δίπλα σε ανεμογεννήτριες στο λιμάνι του Εσπιμεργκ στη Δανία.

5. Πόσο κοντά είναι η Γερμανία στο να στηρίξει μια κοινή ευρωπαϊκή πολιτική κατά της ενεργειακής κρίσης;

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Αντιμέτωπος με το ενδεχόμενο κατάρρευσης της μεγαλύτερης εταιρείας μεταπώλησης φυσικού αερίου, Uniper, καθώς και εκατοντάδων δημοτικών επιχειρήσεων ενέργειας, ο Γερμανός αντικαγκελάριος Ρόμπερτ Χάμπεκ απάντησε ως άλλος Ντράγκι: «Δεν θα συμβεί. Είναι η στιγμή του whatever it takes». Και πράγματι, η γερμανική κυβέρνηση κάνει όσα χρειάζονται για να αποτραπούν αλυσίδωτές καταρρεύσεις στην αγορά ενέργειας, που θα διέκοπταν την παροχή αερίου πριν το κάνει ο Βλαντιμίρ Πούτιν.

Η Uniper έλαβε στήριξη δύο δισεκατομμυρίων ευρώ, ενώ αν οι ανάγκες της ανέλθουν σε άλλα 9 δισεκατομμύρια, όπως φημιολογείται, θα τα λάβει και αυτά. Ο νέος ενεργειακός νόμος που κατατέθηκε εσπευσμένα αυτή την εβδομάδα επιτρέπει στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση να εθνικοποιήσει κρίσιμες ενεργειακές υποδομές, αυξάνει το μερίδιο του λιθάνθρακα και του πετρελαίου και αντιμετωπίζει τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως «υποδομές εθνικής ασφαλείας».

Όμως τίποτα από όλα αυτά, ούτε και η εσπευσμένη κατασκευή δύο πλωτών θερματικών σταθμών υδροποιημένου φυσικού αερίου δεν πρόκειται να σώσουν τη Γερμανία αν η στρόφιγγα του ρωσικού αερίου παραμείνει κλειστή ή αν ανοίξει «με το σταγονόμετρο». Αυτό που θα συμβεί στη Γερμανία σε μια τέτοια περίπτωση ξεπερνά την φαντασία. Οι επιπτώσεις θα είναι πανευρωπαϊκές, αλλά δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι η Γερμανία έχει κάποια πρόθεση να αντιμετωπίσει τις ευρωπαϊκές

διαστάσεις του προβλήματος, απορροφημένη καθώς είναι με τη δική της, εσωτερική δραματική κατάσταση.

Σε περίπτωση που το αέριο δεν επανέλθει στη Γερμανία μετά τη συντήρηση του αγωγού Nord Stream I που ξεκινάει αύριο, η χώρα διαθέτει αέριο για δύο μήνες. Ακόμη και αν επανέλθει με την τωρινή, μειωμένη ροή που δεν επαρκεί για να γεμίσουν οι δεξαμενές αποθήκευσης, οι ειδικοί θεωρούν ότι θα υπάρξει έλλειψη την άνοιξη, άρα οι περικοπές θα αρχίσουν

Σύμφωνα με τον Γερμανό αντικαγκελάριο, είναι η στιγμή του «whatever it takes», όπως είχε πει και ο Ντράγκι στην κρίση του ευρώ.

νωρίτερα, ώστε να εξασφαλιστεί ο εφοδιασμός τουλάχιστον των απόλυτα κρίσιμων υποδομών.

Η γερμανική συζήτηση για το τι συνιστά «κρίσιμη υποδομή» και τι όχι είναι πολύ τρομακτικότερη από οτιδήποτε συζητείται στη Γαλλία, στην Ιταλία και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Δεν πρόκειται για το χαμψίλωμα του θερμοστάτη στα κτίρια, τη μείωση της διαθεσιμότητας ζεστού νερού χρήσης και για την αύξηση του ενεργειακού κόστους των νοικοκυριών κατά τετραψήφιο ποσό – αυτά θεωρούνται δεδομένα.

Η συζήτηση αφορά το πόσες εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι θα μείνουν άνεργοι αν μειωθεί η παροχή αερίου στη

βιομηχανία, το αν η χώρα θα επιλέξει να μην παράγει αζωτούχα λιπάσματα, ή να κόψει την ενέργεια στα εργοστάσια που παστεριώνουν το γάλα. Αν είναι πιο σημαντικό να έχουν θέρμανση τα νοσοκομεία ή αν πρέπει στις κρίσιμες υποδομές να ενταχθούν και τα σχολεία.

Από τώρα και στο εξής, επιτρέπεται στις εταιρείες ενέργειας να μετακυλίσουν μεγαλύτερο μέρος του κόστους τους στους καταναλωτές – αν όμως αυτοί είναι βιομηχανικοί πελάτες με συμβόλαια σε συγκεκριμένες τιμές, κινδυνεύουν με πτωχεύσεις που δεν θα είναι υπόθεση μόνο μιας εταιρείας αλλά της γερμανικής οικονομίας στο σύνολό της.

Αν πάλι είναι πολίτες που μετά bias τα βγάζουν πέρα, ο χρόνος για την κοινωνική έκρηξη μετράει αντίστροφα. Η γαλλική κυβέρνηση, παρότι βρίσκεται σε πολύ λιγότερο δεινή θέση από τη γερμανική, ανακοίνωσε την Πέμπτη πακέτο στήριξης της αγοραστικής δύναμης ύψους 20 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Είναι πολύ αργά;

«Θα ήμασταν πολύ καλύτερα σήμερα αν όλα αυτά τα είχαμε εφαρμόσει πριν από δέκα χρόνια», είπε ο Χάμπεκ, υποσχόμενος ότι το 80% της ηλεκτροπαραγωγής θα προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το 2030. Το ζήτημα, όμως, είναι το τώρα. Κάθε κιλοβατώρα φυσικού αερίου που καίγεται σήμερα θα λείπει από τη χώρα την άνοιξη. Μπορεί να μην υπάρχει άμεσο πρόβλημα στην παροχή ενέργειας, αλλά στην πραγματικότητα η στιγμή της κρίσης έχει φθάσει και τίποτα δεν εγγυάται ότι το «whatever it takes» θα είναι αρκετό.

6. Μπορεί η Ελλάδα να κόψει, αν χρειαστεί, τις εξαγωγές ρεύματος;

Αν πριν από την ενεργειακή κρίση έλεγε κάποιος ότι η Ελλάδα θα κινδύνευε να ξεμείνει από φυσικό αέριο εξαιτίας των εξαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας, το πιθανότερο είναι πως θα ασχολείτο μαζί του κάποια ειδικότητα της Ιατρικής.

Κι αυτό γιατί τα τελευταία χρόνια η χώρα μας καλύπτει περίπου το 20% των αναγκών της σε ρεύμα με εισαγωγές, αφού βρισκόταν φθηνότερο ρεύμα σε άλλες αγορές.

Τους τελευταίους μήνες αυτό έχει αλλάξει. Η Ιταλία,

Οι εγχώριες μονάδες μπορούν να σταματήσουν να στέλνουν ρεύμα στο εξωτερικό μόνο με την επίκληση λόγων ανωτέρας βίας.

η οποία έχει μεγάλη εξάρτηση από το ρωσικό αέριο και με την οποία έχουμε ηλεκτρική διασύνδεση, είναι πλέον πολύ ακριβότερη. Την Παρασκευή, η τιμή της μεγαβατώρας στη χονδρική αγορά ήταν 342,98 ευρώ στην Ελλάδα και 422,06 ευρώ στην Ιταλία. Λόγω αυτών των έκτακτων συνθηκών, λοιπόν, από εισαγωγές ρεύματος γίνεται εξαγωγέας. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως εγχώριες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής καταναλώνουν το πολύτιμο για την ενεργειακή επάρκεια της χώρας φυσικό αέριο, προκειμένου να παράγουν και να στέλνουν ρεύμα εκτός Ελλάδας.

Μάλιστα, λόγω των κανονισμών για τη λειτουργία της

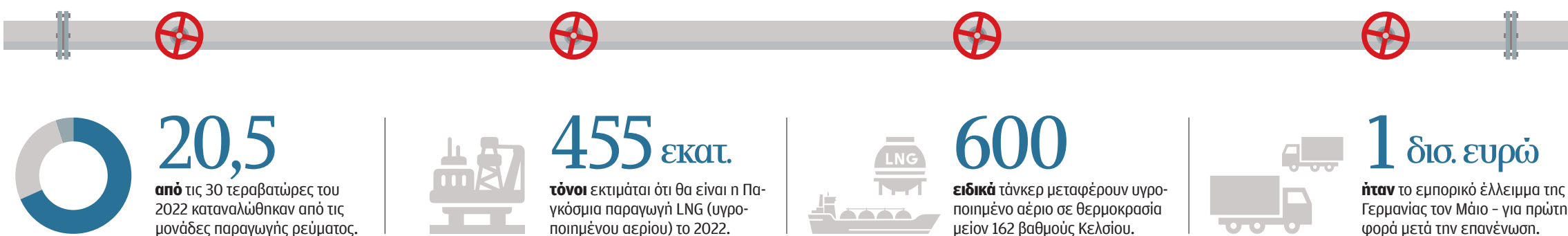
ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρικού δεν επιτρέπεται να σταματήσουμε τις εξαγωγές. Για την ακρίβεια, ένα κράτος-μέλος μπορεί να επικαλεστεί λόγους ανωτέρας βίας (force majeure) και να σταματήσει τις εξαγωγές μόνο αφού έχει εξαντλήσει όλα τα άλλα διαθέσιμα μέσα και μέτρα προκειμένου να καλύψει τις δικές του ανάγκες. Η αγορά θα πρέπει να λειτουργεί με οποιοδήποτε κόστος μέχρι το παρά ένα του black out.

Υποτίθεται πως γι' αυτό οι χώρες πρέπει να τηρούν αποθέματα ασφαλείας. Η Ελλάδα, μπαίνοντας αργά σε σχέση με άλλα κράτη-μέλη στο παιχνίδι του φυσικού αερίου, δεν έφτιαξε ποτέ υποδομές αποθήκευσης. Και όταν άρχισε να το εξετάζει ήταν χρεοκοπημένη, ενώ η Ευρώπη είχε αρχίσει να στρέφεται προς τις ΑΙΠΕ και σταμάτησε να χρηματοδοτεί τέτοιες υποδομές «βρώμικων» καυσίμων. Θα πρέπει να μας παραχωρήσουν χώρο αποθήκευσης άλλα κράτη που έχουν διαθέσιμο. Αλλά υπό τις παρούσες συνθήκες ο καθένας κοιτάζει πώς θα αυξήσει τα δικά του αποθέματα. Επίσης, με τις τιμές στα ύψη, ο σχηματισμός αποθεμάτων ασφαλείας κοστίζει πανακριβά.

Δοκιμασία

Σε κάθε περίπτωση, οι αντοχές αυτών των κανονισμών σε συνθήκες οξυτάτης κρίσης θα δοκιμαστούν τους προσεχείς μήνες. Και όπως εκτιμούν παράγοντες της αγοράς, εάν διακοπουν οι ροές ρωσικού φυσικού αερίου το ερώτημα δεν είναι αν, αλλά ποιος θα είναι ο πρώτος που θα τους παραβιάσει.

ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ

Αποφάσισε μόνος έπειτα από ζύμωση δύο μηνών

Το «όχι» Μπιστοτάκη σε πρόωρες εκλογές

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Την προσωπική σφραγίδα του ως πρωθυπουργού, ένα ισχυρό μήνυμα σεβασμού στους θεσμούς, αλλά και κρίσιμες πολιτικές σταθμίσεις εμπεριείχε η επιλογή του κ. Κυρ. Μπιστοτάκη να τερματίσει με κατηγορηματικό τρόπο τη φιλολογία περί πρόωρων εκλογών το φθινόπωρο και να εκπέμψει σήμα ολοκλήρωσης της τετραετίας.

Όπως αναφέρουν συνομιλητές του, η απόφαση του πρωθυπουργού ήταν «μοναχική» υπό την έννοια πως δεν αποτέλεσε προϊόν σειράς συσκέψεων. Ο κ. Μπιστοτάκης την επεξεργάστηκε το τελευταίο δεκαήμερο και οι επιτελείς του την έμαθαν κυριολεκτικά στο «παρά ένα»: Οι πλέον στενοί του συνεργάτες την Τρίτη το απόγευμα, όταν τους έστειλε την ομιλία που επρόκειτο να απευθύνει την επόμενη ημέρα στην προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση στη Βουλή. Και η διευρυμένη σύνθεση του «πρωινού καφέ» την Τετάρτη το πρωί, στη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε πριν ο πρωθυπουργός αναχωρήσει από το Μέγαρο Μαξίμου με κατεύθυνση την Ολομέλεια.

Το χρονικό

Σύμφωνα με πληροφορίες, η συζήτηση περί πρόωρων εκλογών άνοιξε πριν από περίπου δύο μήνες, μεταξύ άλλων με όχημα ένα «κίνημα» υπουργών που μετέδιδε στον πρωθυπουργό πως ο Σεπτέμβριος μπορούσε να αποτελέσει το καταλληλότερο δημοσκοπικό «ξέφωτο» που θα επέτρεπε στον κ. Μπιστοτάκη να επιτύχει έπειτα από διπλές κάλπες τον στόχο της αυτοδυναμίας. Παράλληλα συζήτηση διεξαγόταν και εντός των τειχών του Μεγάρου Μαξίμου, αλλά όχι με ιδιαίτερη θερμην: Ο υπουργός Επικρατείας Γ. Γεραπετρίτης ήταν, σύμφωνα με πληροφορίες, ο πλέον επιφυλακτικός, με το σκεπτικό ότι η συνταγματική τάξη και ο τετραετής εκλογικός κύκλος θα πρέπει να τηρούνται εάν δεν προκύπτει εξαιρετική ανάγκη για

το αντίθετο. Ενθερμος θιασώτης των πρόωρων εκλογών δεν ήταν ούτε ο έτερος υπουργός Επικρατείας Ακης Σκέρτσος, ενώ ο διευθυντής του Γραφείου του Πρωθυπουργού, Γρηγόρης Δημητριάδης φέρεται να εστίαζε στο ότι η Ν.Δ. θα έπρεπε να είναι έτοιμη για την όποια απόφαση του πρωθυπουργού.

Ακούγοντας την επιχειρηματολογία των δύο «στρατοπέδων», ο κ. Μπιστοτάκης αποφάσισε να ανοίξει ένα μικρό «παράθυρο» για πρόωρες εκλογές, συνδέοντας τη διεξαγωγή τους με την αποτροπή ενός περιβάλλοντος παρατεταμένης τοξικότητας εξαιτίας του ΣΥΡΙΖΑ. Στόχος ήταν να «προετοιμαστεί» η κοινή γνώμη για το ενδεχόμενο των εκλογών το φθινόπωρο, εάν τελικώς κατέληγε σε αυτή την απόφαση. Όμως, όπως σημειώνουν συνομιλητές του, ο πρωθυπουργός ουδέποτε «ταυτίστηκε» με την προοπτική της πρόωρης προσφυγής στην κάλπη. «Ήταν πάντα σαφές πως μέσα του είχε ισχυρές επιφυλάξεις», αναφέρεται χαρακτηριστικά.

Τελικά η πλάστιγγα έγειρε το τελευταίο δεκαήμερο: Ο δημόσιος διάλογος για την ημερομηνία των εκλογών εμφανίζει την κυβέρνηση να καθοδηγείται από τακτικισμούς, για τους οποίους στο παρελθόν κατηγορούσε τον κ. Αλέξη Τσίπρα. Επίσης, η εικόνα «εκλογολογούντων» υπουργών διαμόρφωνε σκηνικό εγκατάλειψης του κυβερνητικού έργου, και το κυριότερο ήταν αναντίστοιχη με την πίεση που ασκείται στα νοικοκυριά από την παρούσα κρίση, εξελίξεις που αμφότερες λέγεται ότι προβλημάτισαν ιδιαίτερα τον πρωθυπουργό.

Το πολιτικό σκεπτικό

Όπως προαναφέρθηκε, οι λόγοι για τους οποίους ο κ. Μπιστοτάκης έβαλε τώρα «τελεία και παύλα» στα εκλογικά σενάρια είχαν πρωτίστως σχέση με την πορεία της χώρας. Τον βασικότερο τον ανέλυσε στη συνέντευξη που παραχώρησε με αφορμή τα τρία χρό-

Ως καθοριστική ενεργειακή γέφυρα, σημαντική για την Ελλάδα, τη Βουλγαρία, τα Βαλκάνια και την Ευρώπη, χαρακτήρισε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μπιστοτάκης τον ελληνοβουλγαρικό αγωγό μεταφοράς φυσικού αερίου IGB, στην τελετή εγκαίνιων την Παρασκευή, παρουσία του Βούλγαρου ομολόγου του Κίριλ Πέτκοφ.

Οι λόγοι που οδήγησαν τον πρωθυπουργό στην εξάντληση της τετραετίας.

να από την εκλογική νίκη της Ν.Δ. στον ΣΚΑΪ: Ο πρωθυπουργός τόνισε πως με δεδομένη την «απρόβλεπτη» συμπεριφορά της Τουρκίας, θα ήταν παρακινδυνευμένες οι πρόωρες εκλογές το φθινόπωρο, καθώς για μερικές εβδομάδες στο «τιμόνι» της χώρας θα έπρεπε αναγκαστικά να βρεθεί υπηρεσιακή κυβέρνηση. Επίσης, αποτελεί πάγια αντίληψη του ότι η πολιτική ζωή πρέπει να αρχίσει να κινείται με πρόταγμα τον σεβασμό στους θεσμούς, περιλαμβανομένης της τήρησης του εκλογικού κύκλου.

Επιπροσθέτως, ο κ. Μπιστοτάκης έλαβε υπόψη του: • Πρώτον, το γεγονός ότι μια κρίσιμη μάζα ψηφοφόρων που κινούνται στον χώρο του κέντρου εμφανιζόταν να μην επιθυμεί την «αναταραχή» των διπλών εκλογών – αρχικά με απλή αναλογική και εν συνεχεία με τον εκλογικό νόμο της Ν.Δ. – εν μέσω των ισχυρών αναταράξεων που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία λόγω της κρίσης. • Δεύτερον, το ενδεχόμενο να χρειαστεί, λόγω της ενεργειακής κρίσης, να ληφθούν δύσκολες αποφάσεις τους επόμενους μήνες. Όπως λέγεται, τώρα η κυβέρνηση διαθέτει 157 βουλευτές. Μετά τις εκλογές η Ν.Δ. το πιθανότερο είναι είτε να διαθέτει οριακή αυτοδυναμία 152-153 εδρών ή να αποτελεί τον

κορμό σε κυβέρνηση συνεργασίας και άρα η ισχύς της ενδεχομένως θα είναι μικρότερη, παρά την ανανέωση της λαϊκής εντολής.

• Τρίτον, τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Παρότι ο πρωθυπουργός αναγνωρίζει την πίεση που ασκούν η κατακόρυφη αύξηση των τιμών της ενέργειας και ο πληθωρισμός, εκτιμά πως μεγάλο μέρος της θα «απορροφηθεί» με μέτρα στήριξης από πόρους από άλλες συνιστώσες της οικονομίας. Πέραν του τουρισμού, όπως λέγεται, «νέο χρήμα» θα προέλθει το αμέσως επόμενο διάστημα από τα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης, ενώ ο χρόνος μετράει αντίστροφα για την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης στον δημόσιο τομέα και στους συνταξιούχους, καθώς και για τις αυξήσεις στις συντάξεις. • Τέταρτον, παρότι δεν διαφαίνεται στον ορίζοντα, δεν μπορεί να αποκλειστεί η διαμόρφωση, τους επόμενους μήνες, μιας συνολικής ευρωπαϊκής λύσης για την αντιμετώπιση του κόστους της ενέργειας. Η προοπτική ενός δύσκολου χειμώνα είναι κοινή για Βορρά και Νότο και το γεγονός ίσως αποτελέσει καταλύτη για τη λήψη γενναίων αποφάσεων. • Πέμπτον, από τις δημοσκοπήσεις προκύπτει πως η κυβέρνηση έχει ισχυρές αντοχές και θα διατηρηθεί στη «θέση του οδηγού» μέχρι τον Μάιο: Προηγείται σαφώς στην ικανότητα διαχείρισης κρίσεων, ο ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζεται να έχει εκλογικό «ταβάνι» που δεν υπερβαίνει σε καμία των περιπτώσεων το 30%, ενώ την ευνοεί το γεγονός ότι οι πολίτες εμφανίζονται να μην ευνοούν τον σχηματισμό κυβερνήσεων συνεργασίας.

Ποια νομοσχέδια παίρνουν τώρα σειρά

Μετά τις τελευταίες εξελίξεις είναι σαφές, όπως αναφέρουν συνεργάτες του κ. Μπιστοτάκη, ότι οι εκλογές θα διεξαχθούν στο τέλος της τετραετίας, «εκτός εάν προκύψει πραγματικός εθνικός λόγος, όπως το Σύνταγμα επιτάσσει». Υπ' αυτήν την έννοια, στο προσκήνιο έρχεται ένα νέο κύμα δεκαεπτά νομοσχεδίων που με βάση τον κυβερνητικό σχεδιασμό θα ψηφιστούν μέχρι το τέλος του χρόνου.

Ενδεικτικά αναφέρονται: • Δημιουργία δικαστικής αστυνομίας: Θα στελεχωθεί από 2.000 άτομα που θα αναλάβουν τη φύλαξη των δικαστικών αιθουσών, ενώ ενδεχομένως θα εμπλέκονται στις μεταγωγές κρατουμένων. • Κατεχόμενα ακίνητα του Δημοσίου: Θα δίδεται κυριότητα σε καταπατημένα ακίνητα με την καταβολή αντιτίμου που θα είναι ίσο με την αντικειμενική τους αξία. • Αστυνομική εκπαίδευση: Αναβάθμιση της σχολής αξιωματικών της ΕΛ.ΑΣ. σε πανεπιστημιακή – ισότιμη της Σχολής Ευελπίδων. • Διαφάνεια στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο: Δημιουργία μπρώου στο οποίο θα εγγραφονται υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις ημερήσιες, εβδομαδιαίες και περιφερειακές εφημερίδες και sites. Μόνο εάν τις

πληρούν θα λαμβάνουν κρατική διαφήμιση. • Αναμόρφωση Δευτεροβάθμιας Φροντίδας Υγείας: Θα προβλέπεται παροχή κινήτρων ώστε οι γιατροί να μην αποχωρούν από το ΕΣΥ. Παράλληλα, δρομολογούνται αλλαγές στην ιατρική εκπαίδευση στον τομέα της απόκτησης ειδικότητας, ώστε να αντιμετωπιστούν ελλείψεις σε ορισμένες και να μειωθεί ο χρόνος αναμονής για άλλες. • Υπεράκτια αιολικά πάρκα: Δημιουργία πλαισίου για την ανάπτυξη υπεράκτιων αιολικών πάρκων ισχύος 2 γιγαβάτ έως το 2030. • Νέο πλαίσιο λειτουργίας των μουσείων: Το ν/σ αφορά τη μετατροπή πέντε αμιγώς κρατικών μουσείων σε ΝΠΔΔ. Το Εθνικό Αρχαιολογικό, τα Βυζαντινά Μουσεία σε Αθήνα - Θεσσαλονίκη, το Αρχαιολογικό Θεσσαλονίκης και του Ηρακλείου. Με τη μετατροπή αποκτούν διοικητικό συμβούλιο, διευθυντή και δικό τους προσωπικό. • Ενσωμάτωση ευρωπαϊκής οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα πνευματικά δικαιώματα: Το ν/σ αφορά, μεταξύ άλλων, τα πνευματικά δικαιώματα των εκδοτών άρθρων στις διαδικτυακές πλατφόρμες και την ευθύνη των πλατφορμών.

Ζητούνται τεχνοκράτες για τα ψηφοδέλτια του ΣΥΡΙΖΑ

Ποιους εξωτερικούς συμβούλους του προορίζει ο Αλέξης Τσίπρας για υποψηφίους στις προσεχείς εκλογές

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ**

Διάπυρες καλοκαιρινές ημέρες περνούν στον ΣΥΡΙΖΑ και αυτό δεν έχει καθόλου να κάνει με το αν τελικά ο πρωθυπουργός θα προκηρύξει ή όχι εκλογές. Ο Αλέξης Τσίπρας εδώ και μήνες έχει ξεκινήσει μια προσπάθεια να εντάξει στο κόμμα εμπροσθοβαρείς δυνάμεις από την κοινωνία και τον επιστημονικό κόσμο, που θα καθίστούν ελκυστική την προοπτική να ξαναβρεθεί στο Μέγαρο Μαξίμου. Χρειάζεται πολύ ψάξιμο, «βουτιά» στις παραγωγικές δυνάμεις εντός και εκτός των τειχών και «ανθρωποθυσίες», αν χρειαστεί.

Η απώλεια της εξουσίας πριν από τρία χρόνια έκανε σαφές πως τις εκλογές να μην τις κερδίζει η οικονομία, όμως οι ψηφοφόροι βάζουν σταυρό σε συγκεκριμένα πρόσωπα. Και η αξιοποίηση και ανάδειξη τεχνοκρατικών στελεχών αποτέλεσε προτεραιότητα, παρά τις όποιες αρχικές εσωτερικές διαφωνίες. Η δημιουργία του «think tank» ήταν ένα πρώτο θετικό βήμα,

που όμως ήρθε η ώρα να πάει παρακάτω. Ο Αλέξης Τσίπρας έχει πυκνώσει τις επαφές του με την επιστημονική ομάδα των «30», τους οποίους συμβουλευεται παράλληλα με τους τομάρχες του κόμματος. Η απειλή του έκτου κύματος της πανδημίας επιβάλλει στον πρόεδρο του ΣΥΡΙΖΑ να ενημερώνεται συνεχώς από τον Οθωνα Ηλιόπουλο, αναπληρωτή καθηγητή Ιατρικής και κλινικό ογκολόγο στο Harvard Medical School και στο Massachusetts General Hospital Cancer Center, και από τον Γρηγόρη Γεροτζιάφα, αναπληρωτή καθηγητή Αιματολογίας στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Pierre et Marie Curie (Paris VI). Για τον κ. Ηλιόπουλο οι πληροφορίες αναφέρουν πως μπορεί να βρεθεί στο ψηφοδέλτιο Επικρατείας του ΣΥΡΙΖΑ ως υποψήφιος της ομογένειας σε εκλόγιμη θέση. Το ίδιο έχει ακουστεί και για τον κ. Γεροτζιάφα.

Για τα θέματα της ενέργειας ο Νίκος Φαραντούρης, διδάκτωρ Νομικής του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης και καθηγητής της ευ-

Ο κ. Ευάγγελος Αποστολάκης (αριστερά) θα πολιτευθεί πιθανότατα στο Ρέθυμνο. Ο Ο κ. Γρηγόρης Γεροτζιάφας (κέντρο) ακούγεται για το Επικρατειακό. Ο κ. Νίκος Φαραντούρης θα είναι υποψήφιος στην Κεφαλονιά.

ρωπαϊκής Εδρας Jean Monnet, είναι σε συνεχή επαφή με τον τώως πρωθυπουργό. Έχει «κλειδώσει» η υποψηφιότητά του στην Κεφαλονιά. Η παρεξήγηση του περυσινού Αυγούστου με τον ανασχηματισμό της Ν.Δ. έχει ξεπεραστεί και ο Ευάγγελος Αποστολάκης παραμένει εξωτερικός σύμβουλος του Αλέξη

Τσίπρα για ζητήματα άμυνας. Εκτιμάται πως θα είναι υποψήφιος είτε στο Ρέθυμνο είτε κάπου στην Αθήνα. Σταθερή αξία στην Κουμουνδούρου παραμένει εδώ και χρόνια ο διπλωμάτης Βαγγέλης Καλπαδάκης για τα θέματα εξωτερικής πολιτικής. Η ασφάλεια και το προσφυγικό εντάσσονται στο πεδίο της αντι-

στρατήγου Ζαχαρούλας Τσιριγώτη, η οποία εξελέγη στη νέα Κεντρική Επιτροπή του κόμματος και αναμένεται να ενταχθεί στις εκλογικές λίστες.

Για τα δικαιωματικά ζητήματα ο Αλέξης Τσίπρας συμβουλευεται τον κοσμήτορα της Σχολής Πολιτικών Επιστημών και καθηγητή Πολιτειολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Δημήτρη Χριστόπουλο καθώς και τον Κωστή Παπαϊωάννου, που διετέλεσε πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και γενικός γραμματέας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στο πεδίο των οικονομικών, πέραν του κομματικού επιτελείου, ο Παναγιώτης Κορκολής, που θα είναι υποψήφιος, συμβάλλει συνεχώς με την εμπειρία του στην εκπόνηση των προγραμμάτων. Είχε διατελέσει γενικός γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ. Τη μάχη του σταυρού θα δώσει και ο Κώστας Στρατής, που συζητάει με τον Αλέξη Τσίπρα τα θέματα του πολιτισμού. Καλά πληροφορημένες πηγές μεταφέρουν πως από το «think

tank» στα ψηφοδέλτια του ΣΥΡΙΖΑ, που προγραμματίζεται να ανακοινωθούν στα τέλη του μήνα, θα βρίσκονται επίσης οι Τριαντάφυλλος Αλμπάνης, Γιάννης Μυλόπουλος, Σπύρος Κιντζής, Διάνα Βουτηράκου κ.ά.

Ανακατατάξεις

Οι πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν πως ο Νάσος Ηλιόπουλος επιθυμεί να δώσει τη μάχη του σταυρού αφήνοντας λίγο πριν από τις εκλογές τη θέση του εκπροσώπου Τύπου. Αναμένεται να βρεθεί στην Α' Αθήνας. Η Εφρ Αχτισόγλου φαίνεται να «κλείδωσε» τελικά για τον δυτικό τομέα της Β' Αθήνας. Το παρασκήνιο είναι πλούσιο, καθώς η τομεάρχης Οικονομικών, που θεωρείται ισχυρό καρτί, υπήρχαν σκέψεις να τοποθετηθεί στον βόρειο τομέα, όπου ο ΣΥΡΙΖΑ το 2019 έχασε με 17 μονάδες διαφορά. Η «Κ» πρώτη είχε δημοσιεύσει πως ο Γιώργος Σταθάκης θα αφήσει την Κρήτη. Η Α' Πειραιά είναι μια από τις βασικές περιφέρειες με τις οποίες φλερτάρει.

VOGUE
GREECE

17/07
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

THE BIG *Blue* ISSUE

Luna Bijl by Panos Davios

Η πτώση του πρίγκιπα - γελωτοποιού

Ο ριψοκίνδυνος χαρακτήρας του Μπόρις Τζόνσον δεν ήταν αρκετός για να καλύψει τα σφάλματα και τα σκάνδαλά του

Του ΜΑΡΚ ΛΑΝΤΕΡ /
THE NEW YORK TIMES

Την ώρα που γράφεται ο πολιτικός επικήδειος του Μπόρις Τζόνσον, οι ταραχώδεις εξελίξεις της εβδομάδας που μας πέρασε ίσως αποδεικθούν ενδεικτικές μιας πολιτικής σταδιοδρομίας που χαρακτηρίστηκε από πλήρη αδιαφορία για τους κανόνες, οζυδερκή διάγνωση των ορέξεων της κοινής γνώμης, ελαστική προσέγγιση σε ηθικά ζητήματα και ασίγηστη όρεξη για επιθετικές πολιτικές μεθόδους.

«Οι περισσότεροι πρωθυπουργοί θα είχαν λάβει το μήνυμα ωρύτερα. Η υπερβολή και η κραυγαλέα ρητορική αποτελούν τα πιο διάσημα υφολογικά γνωρίσματά του», λέει ο Αντριου Γκίμσον, ένας από τους βιογράφους του απερχόμενου πρωθυπουργού. Ο Γκίμσον παρομοίασε κάποτε τον Τζόνσον με τον ναύαρχο Οράτιο Νέλσον, τον ήρωα του 18ου αιώνα, ο οποίος νίκησε τον Ναπολέοντα στη ναυμαχία του Τραφάλγκαρ. «Ο Νέλσον πάντα έλεγε ότι οι τολμηρότερες ενέργειες είναι οι ασφαλέστερες», λέει ο βιογράφος του Τζόνσον.

Τελικά, όμως, η αποκοτιά του Τζόνσον δεν στάθηκε ικανή να κρύψει τα ελαττώματά του. Εμφανίσθηκε γεμάτος έπαρση, πιστεύοντας ακράδαντα ότι οι κανόνες δεν ισχύουν γι' αυτόν, τους βοηθούς και τον στενό κύκλο του. Οι επικριτές του τον κατηγορούν για έλλειψη ιδεολογικής και διοικητικής οργάνωσης.

Εχοντας οδηγήσει τη Βρετανία εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2020, ο πρωθυπουργός δεν εμφάνισε μακροπρόθεσμο σχέδιο μετά την επιτυχία του αυτή. Βρέθηκε γρήγορα σε καθεστώς ομηρίας, τρέχοντας να αντιμετωπίσει τη μία κρίση μετά την άλλη, καθώς η πανδημία του κορωνοϊού σκέπαζε τη χώρα. Τα σκάνδαλα, που τον ακολούθησαν σε όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του, έπνιξαν εντέλει την Ντάουνινγκ Στρίτ.

Όλη του τη ζωή ο Τζόνσον άκμασε χάρη στην περιφρόνησή του προς τις πολιτικές συμβάσεις. Η πλούσια και πάντοτε ατημέλητη ξανθιά κόμη του έμοιαζε με την περίπλοκη προσωπική και επαγγελματική του ζωή, με ορισμένους Βρετανούς ψηφοφόρους να απολαμβάνουν το θέαμα και άλλους απλά να το ανέχονται.

Η ανελικρίνεια του Τζόνσον,

Ο Μπόρις Τζόνσον, έχοντας οδηγήσει τη Βρετανία εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2020, δεν εμφάνισε μακροπρόθεσμο σχέδιο έπειτα από αυτή την επιτυχία του. Βρέθηκε γρήγορα σε καθεστώς ομηρίας, τρέχοντας να αντιμετωπίσει τη μία κρίση μετά την άλλη, καθώς η πανδημία του κορωνοϊού σκέπαζε τη χώρα.

Εμφανίσθηκε γεμάτος έπαρση, πιστεύοντας ακράδαντα ότι οι κανόνες δεν ισχύουν γι' αυτόν, τους βοηθούς και τον στενό κύκλο του.

όμως, αποδείχθηκε στο τέλος η αχίλλειος πτέρνα του. Οι διαρκώς μεταβαλλόμενες εκδοχές των πράξεών του –είτε με τη συμμετοχή του σε παράνομα πάρτι στην πρωθυπουργική κατοικία, την προσπάθεια να πείσει εύπορο δωρητή του Συντηρητικού Κόμματος για τη χρηματοδότηση της ανακαίνισης των διαμερισμάτων του ή με την προαγωγή βουλευτή των Τόρις με ιστορικό σεξουαλικής παρενόχλησης γυναικών– εξάντλησαν την υπομονή του κόμματος και πολλών ψηφοφόρων.

Ο ρόλος του Τζόνσον στην εκστρατεία υπέρ του Brexit, η

Ιντριγκες, αρνήσεις και συγκρίσεις

Κατά τη διάρκεια κατάθεσής του ενώπιον κοινοβουλευτικής επιτροπής την Τετάρτη, ο Τζόνσον αρνήθηκε να προκηρύξει πρόωρες εκλογές, παρακάμπτοντας το Συντηρητικό Κόμμα και ελπιίζοντας μάταια να εξασφαλίσει τη στήριξη των ψηφοφόρων. Το ίδιο βράδυ, αντιπροσωπεία υπουργών και υφυπουργών μετέβη στην Ντάουνινγκ Στρίτ και απήντηνε έκκληση στον Τζόνσον να παραιτηθεί. Αντί να αποχωρήσει με αξιοπρέπεια, ο Τζόνσον απέλυσε έναν από τους πιο πιστούς συμμάχους του, τον Μάικλ Γκόουβ, που ήταν ένας από αυτούς που τον προειδοποιούσαν ότι ο χρόνος του είχε πια εκπνεύσει. Οι παλατιανές ιντριγκες, σε συνδυασμό με την αρχική άρνηση του Τζόνσον να παραιτηθεί, οδήγησαν σε συγκρίσεις με τον πρόεδρο Τραμπ. «Εχουμε τη συνήθεια να ακολουθούμε τις αμερικανικές πολιτικές εξελίξεις, με δύο χρόνια καθυστέρηση. Καταλήξαμε έτσι στον “Τραμπ του φτωχού”, ο οποίος έχει τη μορφή του Τζόνσον», λέει ο Τζόναθαν Πάουελ, πρώην προσωπάρχης του Τόνι Μπλερ. Οι ΗΠΑ, εξηγεί ο Πάουελ, βιώνουν ακόμη τις επιπτώσεις της προεδρίας Τραμπ. «Το διαφορετικό σύστημα που ισχύει στη Βρετανία θα πρέπει να μας επιτρέψει να αναρρώσουμε ταχύτερα», σημειώνει.

διαχείριση της εξόδου της Βρετανίας από την Ένωση και η αντιμετώπιση της πανδημίας εγγυώνται ότι ο απερχόμενος πρωθυπουργός θα εξασφαλίσει θέση στον κατάλογο των σημα-

ντικών πρωθυπουργών της χώρας του. Πέρα απ' αυτό, αφήνει αμφιλεγόμενη πολιτική παρακαθήκη, ενώ ποτέ δεν κατάφερε να πείσει ότι η πολιτική του είχε αμιγώς ιδεολογικά κίνητρα και

Η πλούσια και πάντοτε ατημέλητη ξανθιά κόμη του έμοιαζε με την περίπλοκη προσωπική και επαγγελματική του ζωή.

δεν αποτελούσε κυνικό υπολογισμό με στόχο την αποκομιδή πολιτικού οφέλους.

Από την αρχή, ο Τζόνσον έγινε άτυπος εκπρόσωπος νέας τάσης στη βρετανική πολιτική. Ως δημοσιογράφος που στράφηκε στην πολιτική, είχε την ικανότητα να συνδυάσει τη δύναμη της κουλτούρας της διασημότητας με καιροσκοπική και ιδεολογικά εύκαμπτη προσέγγιση στα τρέχοντα ζητήματα. Με τα τσαλακωμένα κοστούμια και το ποκαίμισο έξω από το παντελόνι, ο Τζόνσον επιδείκνυε ταξικά ύποπτη χαλαρότητα απέναντι στα θήνη της άρχουσας τάξης,

συνδυάζοντάς την περίτεχνα με ανθρώπινη και ζεστή αντιμετώπιση ψηφοφόρων από τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα. Τα καμώματά του ως δημάρχου του Λονδίνου, όπως η προσγείωσή του σε στάδιο κρεμασμένος από συρματοσχοίνο με τη βρετανική σημαία, τον μετέτρεψαν σε πρίγκιπα-γελωτοποιό στα μάτια του κοινού.

Όλες αυτές οι φαιδρότητες, όμως, που έστρεψαν την προσοχή πάνω στον Τζόνσον, τον βοήθησαν να αναδειχθεί σε σοβαρό διεκδικητή της πρωθυπουργίας. Την ώρα που η Βρετανία είχε εμπλακεί σε αγωνιώδη συζήτηση για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Τζόνσον επέλεγε να εστιάσει σε ένα ζήτημα το οποίο θα τον εξαέλυε στην κορυφή του Συντηρητικού Κόμματος. Τους πρώτους μήνες, ο μετέπειτα πρωθυπουργός αμφισβητούσε ποια πλευρά της διένεξης για το Brexit να διαλέξει, συντάσσοντας άρθρα στις εφημερίδες που στήριζαν διαδοχικά και τις δύο θέσεις.

Μόλις αποφάσισε να συνταχθεί με το στρατόπεδο των οπαδών της εξόδου από την Ε.Ε., ο Τζόνσον αποδείχθηκε γεμάτος ενέργεια. Βοήθησε στη νίκη του Brexit στο δημοψήφισμα του 2016 και αξιοποίησε το θέμα για να ρίξει την πρωθυπουργό Τερέζα Μέι. Η μεγάλη νίκη του στις εκλογές του 2019 βασίσθηκε σε μεγάλο μέρος στη δέσμευσή του να ολοκληρώσει την έξοδο της χώρας του από την Ε.Ε.

Η εκλογική του νίκη, που προσέφερε στους Τόρις τη μεγαλύτερη κοινοβουλευτική πλειοψηφία από το 1987, έκανε τον Τζόνσον να νιώθει ανίκητος, παρότι η φήμη του δεχόταν απανωτά πλήγματα από τα διαδοχικά σκάνδαλα. Σε όσους ζητούσαν την παραιτήσή του, ο Τζόνσον απαντούσε ότι η «κολοσσαία αποστολή» του έπρεπε να συνεχισθεί, όπως υποστήριζε ότι απαιτούσαν τα 14 εκατομμύρια ψηφοφόροι του.

Σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, ωστόσο, ο Τζόνσον ηγείται κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, ενώ 14 εκατομμύρια ψηφοφόροι ψήφισαν το Συντηρητικό Κόμμα και όχι τον Τζόνσον, ο οποίος κατέχει την προεδρία χάρη στην ψήφο των βουλευτών. Όταν αυτοί αποσύρουν την εμπιστοσύνη στο πρόσωπό του, ο αρχηγός του κόμματος αντικαθίσταται.

ΑΠΟΨΗ

Ο Μπόρις Τζόνσον τελείωσε, όπως είχε αρχίσει

Του ΚΕΒΙΝ ΦΕΔΕΡΣΤΟΥΝ*

Ο Μπόρις Τζόνσον ήταν ένα πολιτικό φαινόμενο. Ναρκισσιστής. Καιροσκόπος. Εκ φύσεως επαναστάτης και δικαστική φιγούρα. Λαϊκιστής. Κανέναν άλλο πολιτικό ηγέτη δεν προσφωνούσαν οι Βρετανοί ψηφοφόροι με το μικρό του όνομα όσο αυτόν.

Τελικά, η πολιτική του καριέρα τελείωσε όπως είχε αρχίσει. Κατά τη διάρκεια της εκστρατείας για το Brexit, το 2016, κατηγορήθηκε ότι έλεγε κατάφωρα ψέματα. Στην πραγματικότητα, ήταν συχνά «μισές αλήθειες» και αυτό δεν τον ένοιαζε, επειδή εδραίωναν ένα ισχυρό πολιτικό μήνυμα στο μυαλό των ψηφοφόρων, το οποίο οι αντίπαλοι πάσχιζαν να διορθώσουν. Πιο πρόσφατα, αποδείχθηκε ότι δεν ήταν και τόσο ειλικρινής όταν απαντούσε σε διάφορες προσωπικές κατηγορίες. Γι' αυτόν, η αλήθεια είναι ένα εμπορεύσιμο αγαθό: η χρησιμότητά της εξαρτάται από το δικό του συμφέρον.

Η ψυχοσύνθεσή του καθόρισε την ηγεσία του. Όταν κατηγορούνταν για κάποιο παράπτωμα –όπως για παράδειγμα το να διοργανώνει

Η πολιτική του κληρονομιά είναι η εξασθένιση των ηθικών προτύπων στον δημόσιο βίο και ο διχασμός για το Brexit

πάρτι στην Ντάουνινγκ Στρίτ ενώ η χώρα βρισκόταν σε lockdown και ο νόμος απαγόρευε κάτι τέτοιο– η άμεση αντίδρασή του ήταν η άρνηση. Δεν απολογείται ποτέ για τη δική του συμπεριφορά. Αντιθέτως, κατηγορεί τους άλλους. Όταν βρεθεί παγιδευμένος, ξεσπάει κατά των κατηγορών του. Δεν αναλαμβάνει καμία προσωπική ευθύνη και δεν έχει καμία ταπεινοφροσύνη.

Η ομιλία της παραίτησής του την Πέμπτη ήταν όλο μεμψιμοιρία. Οι βουλευτές του κόμματός του ήταν «εκκεντρικοί» που επέμεναν στην παραιτήσή του, ενώ είχε πετύχει τόσο πολλά και είχε να προσφέρει περισσότερα. Ήταν οδυνηρό γι' αυτόν το πώς εξελίχθηκε το «δαρβινικό» σύστημα του κοινοβουλευτισμού στη Βρετανία.

Οι βουλευτές του φαίνονταν κοπάδι που ακολουθούσαν τη διδασκαλία της στιγμής. Η πολιτική ήταν ένα παιχνίδι ρουλέτας στο οποίο πρέπει κανείς να παίρνει ρίσκα. Ήταν θύμα των περιστάσεων. Δεν είχε καμία ενοχή που δεν είπε την αλήθεια.

Φυσικά, όλοι οι πολιτικοί αποφεύγουν την αλήθεια όταν βρίσκονται σε δύσκολη θέση. Αλλά ο Μπόρις δεν έπεσε επειδή οι υποσχέσεις που δόθηκαν στις εκλογές δεν τηρήθηκαν ή λόγω «επικοινωνιακής προπαγάνδας». Αντιθέτως, όταν του τέθηκαν ερωτήσεις σχετικά με τη δική του συμπεριφορά –πιο πρόσφατα, από τότε γνώριζε ότι ο υποδιευθυντής της κοινοβουλευτικής ομάδας του ήταν υπεύθυνος για σεξουαλικές παρενοχλήσεις– άλλαζε συνεχώς την ιστορία του και έλεγε επανειλημμένως ψέματα. Οι βουλευτές του σταδιακά (γιατί σταδιακά;) συνειδητοποιήσαν ότι ο Μπόρις ήταν ένας κατά συρροήν ψεύτης, που έστειλε τους συναδέλφους του να βγουν στην τηλεόραση και να επαναλάβουν όσα εκείνος γνώριζε ότι ήταν αναληθή και θα αποδεικνύονταν αργότερα ως τέτοια.

Όπως και ο Τραμπ, ο Μπόρις εναντιώθηκε στην προοπτική παραιτήσεως. Την περασμένη Τετάρτη, συνταγματολόγοι ρωτήθηκαν τι θα μπορούσε να συμβεί εάν αρνιόταν να παραιτηθεί, παρόλο που είχε χάσει την υποστήριξη του κόμματός του. Οι περίφημες «συνταγματικές δικλίδες» του βρετανικού συστήματος μπορεί να μη λειτουργούσαν όπως θα περιμέναμε. Η βασίλισσα θα μπορούσε να βρεθεί σε δύσκολη θέση εάν ο Μπόρις ζητούσε πρόωρες εκλογές για να αποδείξει ότι εξακολουθεί να έχει υποστήριξη στη χώρα. Ο Μπόρις έχει ιστορικό αμφισβήτησης του συντάγματος στο όνομα του Brexit, και οι σχολιαστές φοβούνταν τι θα μπορούσε να κάνει. Ισχυρίστηκε πως η μεγάλη εκλογική νίκη του 2019 ήταν προσωπική του νίκη. Το πόσο γρήγορα θα έφρευε δεν ήταν σαφές, αλλά τελικά αναγκάστηκε να συνειδητοποιήσει ότι είναι πρωθυπουργός, όχι πρόεδρος, και το κόμμα του έχει εξουσία πάνω του. Η στάση του σε τίποτα δεν θύμιζε την γεμάτη αυταπάτηρήν απόφαση του Γιώργου Παπανδρέου να παραιτηθεί από πρωθυπουργός το 2011.

Οι ξένοι ηγέτες δεν μπορούσαν να τον καταλάβουν. Έμοιαζε με ανέκδοτο. Ήταν μια αγγλική εκδοχή του Τραμπ.

Οι ξένοι ηγέτες –σύμφωνα με πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένου του Κυριάκου Μητσοτάκη– δεν μπορούσαν να καταλάβουν τον Μπόρις. Έμοιαζε με ανέκδοτο. Ήταν μια αγγλική εκδοχή του Τραμπ. Αλλά, όπως και ο Τραμπ, έχει μια βάση υποστηρικτών που άλλοι ηγέτες δυσκολεύονται να κερδίσουν. Με τον Μπόρις εκτός, η αντιπολίτευση των Εργατικών πρέπει τώρα να στραφεί από τις επιθέσεις που αφορούν την προσωπικότητά του σε αυτές που αφορούν την πολιτική του Συντηρητικού Κόμματος. Υπό τον Κιρ Στάρμερ, δυσκολεύονται να καθορίσουν το δικό τους πρόγραμμα. Ωστόσο, η εμπάθυνση της οικονομικής κρίσης μπορεί να το καταστήσει ευκολότερο.

Έτσι, το φαινόμενο Μπόρις εί-

ναι κοντά στο να εξαφανιστεί. Κατά πάσα πιθανότητα, η προσωποπαγής πολιτική θα είναι λιγότερο έντονη. Ο Μπόρις είχε μια μοναδική εκλογική βάση, η οποία τώρα μπορεί να μην έχει πολιτική φωνή. Ο διάδοχός του θα είναι σχεδόν σίγουρα πιο δεξιός. Η «κανονικότητα» μπορεί να επιστρέψει στη βρετανική πολιτική.

Ωστόσο, η Ιστορία δεν θα είναι επική της εποχής του Μπόρις. Η πολιτική του κληρονομιά είναι η εξασθένιση των ηθικών προτύπων στον δημόσιο βίο και ο διχασμός για το Brexit, που δημιούργησαν ένα πολιτικό χάος. Η διερεύνηση των πεπραγμένων του θα αναδείξει και τις απαράδεκτες παλινωδίες στην αντιμετώπιση της COVID-19. Η επίδραση του Μπόρις είχε να κάνει περισσότερο με τα συναισθήματα, παρά με την ουσία. Όπως θα μπορούσε να πει η Κριστίν Λαγκάρντ, «οι ενήλικες επιστρέφουν στο δωμάτιο».

* Ο κ. Κέβιν Φεδερστών είναι κάτοικος της έδρας σύγχρονων ελληνικών σπουδών «Ελευθέριος Βενιζέλος» στο London School of Economics.

Φράνσις Φουκουγιάμα,
καθηγητής πολιτικών επιστημών

Οι δυτικές δημοκρατίες θα αντέξουν

Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, οι αναταράξεις στην Ευρώπη και ο Τραμπ

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΜΑΓΓΗΤΡΙΑΔΗ

Ο **Φράνσις Φουκουγιάμα** ήταν ίσως ο πιο αναγνωρίσιμος καθηγητής πολιτικών επιστημών τη δεκαετία του 1990, όταν είχε γράψει το πολυσυζητημένο βιβλίο του «Το τέλος της Ιστορίας και ο τελευταίος άνθρωπος». Ο ίδιος –που είχε προβλέψει τη συνολική επικράτηση της φιλελεύθερης δημοκρατίας στον κόσμο μετά την πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων– έχει ασκήσει έκτοτε την αυτοκριτική του, επιμένει ωστόσο να υπερθεματίζει υπέρ των δυτικών αξιών και μοντέλου διακυβέρνησης. Στη συζήτησή του με την «Κ», ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Στάνφορντ της Καλιφόρνιας είπε πως η Ουκρανία πρέπει να στηριχθεί για να ανακτήσει δυναμική απέναντι στη Ρωσία, ενώ προβλέπει πως εάν ο Τραμπ επανεκλεγεί στην προεδρία των ΗΠΑ το 2024, τα πράγματα θα είναι πολύ δύσκολα για την Ευρώπη.

– **Κύριε Φουκουγιάμα, πιστεύετε ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία θα διαρκέσει και ποιος θα είναι ο μακροπρόθεσμος συνέπεια για την ευρωπαϊκή ήπειρο;**

– Κοιτάξτε, νομίζω ότι έχει επικρατήσει η αντίληψη πως θα είναι ένας μακρύς πόλεμος. Ότι θα υπάρξει αδιέξοδος. Δεν είμαι σίγουρος πως έτσι θα κινηθούν τα πράγματα. Νομίζω ότι στην πραγματικότητα οι Ουκρανοί έχουν αγγίξει το χειρότερο σημείο της δικής τους κατάστασης. Και στην παρούσα συγκυρία λαμβάνουν πολλά δυτικά όπλα, πολλή εκπαίδευση. Και νομίζω ότι είναι πιθανό να απωθήσουν τους Ρώσους από ορισμένα από τα εδάφη που κατέλαβαν στην αρχή του πολέμου. Νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό να επιδείξουν δυναμική, διότι τη στιγμή που τα πράγματα επιβραδύνουν, έρχονται όλες αυτές οι εκκλήσεις για κατάπαυση του πυρός, για διαπραγματεύσεις, για κάποιο είδους διευθέτηση μέσω διαπραγματεύσεων. Και νομίζω ότι αυτό θα ήταν μεγάλο λάθος διότι θεωρώ ότι ο Πούτιν θα τηρήσει κατάπαυση του πυρός μέχρι να επανεξοπλιστεί και να ξεκινήσει

Οι Ουκρανοί λαμβάνουν πολλά δυτικά όπλα. Νομίζω ότι είναι πιθανό να απωθήσουν τους Ρώσους από ορισμένα από τα εδάφη που κατέλαβαν στην αρχή του πολέμου.

Θεωρώ ότι κάθε κράτος που συγκεντρώνει την εξουσία σε ένα μόνο άτομο, όπως συμβαίνει στη Ρωσία και στην Κίνα, θα κάνει σοβαρά λάθη.

Ξανά. Επομένως, πιστεύω ότι είναι σημαντικό οι Ουκρανοί να ανακτήσουν αυτήν τη δυναμική.

– **Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο στρατηγικός στόχος της Ρωσίας σε αυτόν τον πόλεμο;**

– Δεν είναι κάποιο μεγάλο μυστήριο. Εννοώ ότι ο Πούτιν μιλούσε γι' αυτό. Θέλει πραγματικά να αντιστρέψει την κατάρρευση της Σοβιετικής Ενωσης. Θέλει να επεκτείνει τη ρωσική επιρροή πίσω στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη. Αυτός είναι ο απώτερος στόχος του. Δεν του αρέσει η ευρωπαϊκή διευθέτηση που προέκυψε μετά το 1991. Και αυτό είναι, τελικά, που θέλει.

– **Και μπορεί η Ευρώπη να τα βγάλει πέρα; Γιατί διαβάζουμε τρομακτικές προβλέψεις για τον επερχόμενο χειμώνα.**

– Λοιπόν, θα είναι πολύ δύσκολο. Νομίζω πως εξαρτάται από τους αγέτες να πείσουν το κοινό τους ότι πρέπει να περάσουν αυτή την περίοδο «στέρησης». Και γι' αυτό είναι σημαντικό, στην πραγματικότητα, να ανακτήσουμε κάποια δυναμική στον πόλεμο, γιατί αν πούμε «καλά, αυτή θα είναι μια κατάσταση για τα επόμενα πέντε χρόνια», δεν είναι πολιτικά βιώσιμη. Αν

«Δεν πρόκειται για υβριδικό πόλεμο. Είναι ένας θερμός πόλεμος, σαν τον Β΄ Παγκόσμιο. Και, βέβαια, σε κάθε πόλεμο χρησιμοποιείς τα οικονομικά εργαλεία, όπως οι κυρώσεις ή η ενέργεια, για να βλάψεις τον αντίπαλο», επισημαίνει ο Φράνσις Φουκουγιάμα.

πεις, «αυτός ο χειμώνας θα είναι σκληρός, αλλά μετά υπάρχει φως στο τέλος του τούνελ», τότε εκτιμώ ότι μπορείς να το ξεπεράσεις.

– **Τον πόλεμο αυτό της Ρωσίας στη Δύση θα τον αποκαλούσατε υβριδικό;**

– Ξέρετε, είναι ένας «θερμός» πόλεμος. Δεν είναι υβριδικός. Θέλω να πω, υπάρχει κάτι καινούργιο, υπό την έννοια ότι η διάστασή του στον κυβερνοχώρο έχει γίνει πολύ σημαντική, το κομμάτι του «πληροφοριακού πολέμου». Και υπάρχουν πολλές νέες τεχνολογίες που χρησιμοποιούν οι Ρώσοι. Αλλά δεν πρόκειται ότι και οι Ουκρανοί μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν. Και έτσι αυτό το κάνει λίγο διαφορετικό. Για κάθε ρωσικό τανκ που έχει καταστραφεί υπάρχουν εκατοντάδες τεκμήρια, τα βλέπουμε στο Διαδίκτυο. Αλλά δεν πρόκειται για έναν υβριδικό πόλεμο. Είναι ένας θερμός πόλεμος, είναι σαν τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ξανά. Και βέβαια σε κάθε πόλεμο χρησιμοποιείς τα οικονομικά εργαλεία, όπως οι κυρώσεις ή η ενέργεια, για να βλάψεις τον αντίπαλο.

– **Και τι γίνεται με τις ΗΠΑ; Τι**

θα συμβεί εάν, για παράδειγμα, ο Τραμπ κερδίσει τις επόμενες εκλογές; Πρέπει να περιμένουμε διαφορετική προσέγγιση;

– Λοιπόν, θα ήταν μια καταστροφή. Ξέρετε, ο Τζον Μπόλτον, ο πρώην σύμβουλός του για την εθνική ασφάλεια, είπε ότι σκόπευε να αποχωρήσει από το ΝΑΤΟ εάν είχε επανεκλεγεί το 2020. Και νομίζω ότι θα το κάνει εάν εκλεγεί το 2024. Του αρέσει ο Πούτιν. Προτιμά τη Ρωσία από την Ουκρανία. Οπότε, ναι, θα υπάρξει τεράστια αλλαγή εάν επανεκλεγεί.

– **Αλλά εάν οι Δημοκρατικοί κερδίσουν τις επόμενες εκλογές, θα πρέπει να περιμένουμε ότι οι ΗΠΑ θα διατηρήσουν τη στενή σχέση με την Ευρώπη μέσα στο ΝΑΤΟ;**

– Νομίζω ότι σχεδόν οποιοσδήποτε εκλεγεί, εκτός από τον Τραμπ, πιθανότατα θα διατηρήσει την ιδιότητα του μέλους του ΝΑΤΟ. Ξέρετε, ο μεγαλύτερος αντίπαλος του Τραμπ είναι ο Ρον ντε Σάντις, ο σημερινός κυβερνήτης της Φλόριντα. Δεν ξέρουμε πώς θα ήταν η εξωτερική του πολιτική, αλλά θα εκπλαγώ πολύ αν είχε αυτά τα «κολλήματα» που έχει ο Τραμπ για τους συμμάχους μας στο ΝΑΤΟ, που

λέει πως «είναι αχάριστοι, που δεν πληρώνουν αυτά που πρέπει και ούτω καθεξής». Νομίζω, λοιπόν, ότι το ΝΑΤΟ είναι ασφαλές με οποιονδήποτε άλλον, πλην του Τραμπ, αλλά υπάρχει πραγματική πιθανότητα ο Τραμπ να επανεκλεγεί.

– **Προβλέπετε ύφεση για την Ευρώπη και τις ΗΠΑ, και πρέπει να περιμένουμε πιθανές πολιτικές συνέπειες και την άνοδο λαϊκιστών και εξτρεμιστών;**

– Φυσικά, αυτό νομίζω ότι γίνεται όλο και πιο πιθανό, όσο περνάει ο καιρός ότι θα έχουμε ύφεση. Το αν αυτό οδηγεί σε άνοδο του λαϊκισμού, αυτό βέβαια εξαρτάται από πολλούς άλλους παράγοντες.

– **Έχετε εκφράσει την αυτοκριτική σας στο περίφημο βιβλίο σας «Το τέλος της Ιστορίας και ο τελευταίος άνθρωπος», που προέβλεπε τον θρίαμβο και την επικράτηση των φιλελεύθερων δημοκρατιών στον κόσμο. Αν γράφατε σήμερα ξανά αυτό το βιβλίο, ποια θα ήταν η άποψή σας για το μέλλον των φιλελεύθερων δημοκρατιών ανά τον κόσμο;**

– Πρώτα απ' όλα, δεν έκανα πρόβλεψη. Απλώς έλεγα ότι

υπάρχει αυτή η μακροπρόθεσμη διαδικασία που κινείται προς την κατεύθυνση της φιλελεύθερης δημοκρατίας. Έχουμε, όμως, πλέον 15 χρόνια τώρα όπου αυτή η διαδικασία έχει αντιστραφεί, και έτσι προφανώς βρισκόμαστε σε μια πολύ διαφορετική περίοδο απ' ό,τι το 1989 ή το 1991. Αλλά νομίζω ότι υπάρχει ακόμη λόγος να πιστεύουμε ότι η δημοκρατία είναι το καλύτερο σύστημα και ότι είναι περισσότερο ανθεκτικό και βιώσιμο από άλλα είδη συστημάτων. Και εξακολουθώ να πιστεύω ότι τα αυταρχικά καθεστώτα μπορούν να κάνουν τρομερά λάθη, πολύ χειρότερα λάθη από αυτά που μπορούν να κάνουν οι δημοκρατίες. Νομίζω ότι η Ουκρανία είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Επίσης το lockdown στη Σαγκάι που επινόησε το Κομμουνιστικό Κόμμα είναι άλλο ένα. Θεωρώ πως κάθε κράτος που συγκεντρώνει την εξουσία σε ένα μόνο άτομο, όπως συμβαίνει στη Ρωσία και στην Κίνα, θα κάνει σοβαρά λάθη. Και όταν κάνουν ένα λάθος χωρίς ελέγχους και ισορροπίες, είναι πολύ χειρότερο λάθος απ' ό,τι σε μια δημοκρατική κοινωνία. Και αυτό, εκτιμώ, είναι ένα από τα δυνατά σημεία μιας δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΟΜΑ

ΣΥΝΟΔΟΣ ΥΠΕΞ

Εφυγε από το G20 ο Λαβρόφ

ΜΟΣΧΑ. Ο Ρώσος ΥΠΕΞ Σεργκέι Λαβρόφ απέρριψε χθες κατά τη σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών του G20 στο Μπαλί τη «φρενήρη», όπως τη χαρακτήρισε, κριτική της Δύσης στον πόλεμο στην Ουκρανία, επιπλητώντας τους αντιπάλους της Ρωσίας ότι κάνουν την ευκαιρία να αντιμετωπίσουν παγκόσμια οικονομικά ζητήματα. «Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, Δυτικοί εταίροι απέφυγαν να ακολουθήσουν την προτροπή του G20, να ασχοληθούν με ζητήματα της παγκόσμιας οικονομίας», σημείωσε ο Λαβρόφ. Η συζήτηση «ξέφυγε σχεδόν αμέσως, μόλις πήραν τον λόγο εκπρόσωποι της Δύσης, ασκώντας φρενήρη κριτική της Ρωσικής Ομοσπονδίας σε σχέση με την κατάσταση στην Ουκρανία. "Επιτιθέμενοι", "εισβολείς", "κατακτητές" – ακούσαμε πολλά πράγματα σήμερα», σημείωσε. Ο Λαβρόφ αποχώρησε νωρίς από τη σύνοδο των υπουργών του G20 στο Μπαλί, την ώρα

που ξεκινούσε την ομιλία της η Γερμανίδα ΥΠΕΞ Αναλένα Μπέρμπακ, παραλείποντας τις συνεδριάσεις που είχαν προγραμματιστεί για το απόγευμα, όπως και το επίσημο δείπνο.

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

Ζητεί σταθερότητα στα δυτικά Βαλκάνια

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ. Την πιθανότητα εκμετάλλευσης των πολιτικών αναταραχών που σημειώνονται στα δυτικά Βαλκάνια και στη Βόρεια Μακεδονία από τη Ρωσία ή άλλες ξένες δυνάμεις κατέδειξε η Βιόλα φον Κράμον, εισηγήτρια της Ε.Ε. για τα δυτικά Βαλκάνια. Σε ανάρτησή της στο Twitter η Φον Κράμον τόνισε ότι για την πολιτική αποσταθεροποίηση των δυτικών Βαλκανίων ευθύνεται η αποτυχία των κρατών-μελών της Ε.Ε. να ανταμείψουν τις προοδευτικές κυβερνήσεις της περιφέρειας, υπογραμμίζοντας ταυτόχρονα ότι η Μόσχα και άλλοι ξένοι παράγοντες ενδέχεται να εκμεταλλευτούν τον αναβρασμό προς ίδιον όφελος.

ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΓΙΑ ΔΥΣΦΗΜΗΣΗ

Εχασε την έφεση η νομπελίστρια Ρέσα

ΜΑΝΙΛΑ. Η Φιλιππινέζα δημοσιογράφος Μαρία Ρέσα, που τιμήθηκε με βραβείο Νομπέλ Ειρήνης το 2021, έχασε την έφεση που είχε ασκήσει για καταδίκη της για δυσφήμιση σε διαδικτυακό μέσο ενημέρωσης, ανακοίνωσε ο ενημερωτικός ιστότοπος της Rappler. Η Μαρία Ρέσα και ο πρώην συνάδελφός της Ρέι Σάντος Τζούνιορ διατρέχουν τον κίνδυνο να τους επιβληθούν μεγάλες ποινές κάθειρξης, αλλά «θα χρησιμοποιήσουν όλες τις νομικές οδούς προφυγής που έχουν στη διάθεσή τους», σημείωσε ο Rappler. Η υπόθεση μπορεί να φτάσει στο Ανώτατο Δικαστήριο.

ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΩΔΕΙΣ ΒΡΟΧΕΣ

Συναγερμός για πλημμύρες

ΜΟΝΜΠΑΪ. Σε συναγερμό για το ενδεχόμενο πλημμυρών έχει τεθεί η ινδική μεγαλού-

πολη της Μουμπάι (πρώην Βομβάν) καθώς συνεχίζονται οι καταρρακτώδεις βροχές. Μέρος της πόλης βρίσκεται κάτω από τα νερά από την αρχή της εβδομάδας εξαιτίας του ασυνήθιστα ισχυρού μουσώνα. Οι ειδικοί εκτιμούν ότι η κλιματική αλλαγή και η ανεξέλεγκτη οικοδομική δραστηριότητα έχουν συντελέσει στις πλημμύρες των τελευταίων ετών. Την Πέμπτη απαγορεύσαν η παραμονή πολιτών στις παραλίες και η κολύμβηση εξαιτίας της έντονης βροχόπτωσης και των κεραυνών.

ΑΠΟ 27 ΕΩΣ 4.000 ΔΟΛΑΡΙΑ

Με εισιτήριο στις ομιλίες Τραμπ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ. Σημαντικά ποσά εισπράττει ο τέως πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ χρεώνοντας εισιτήρια στους θεατές των ομιλιών του. Η τιμή της εισόδου κυμαίνεται από 27 δολάρια για το «απλό» εισιτήριο, έως και 4.000 δολάρια για τα λεγόμενα VIP που προσφέρουν τη δυνατότητα γνωριμίας με τον τέως πρόεδρο. Οι εκδηλώσεις αυτές

δεν αποσκοπούν στην πλήρωση των προεκλογικών ταμείων της εκστρατείας Τραμπ, ενόψει ενδεχόμενης καθόδου του στις εκλογές του 2024, αλλά στη συγκέντρωση «λειτουργικών κεφαλαίων», χρημάτων δηλαδή για τα προσωπικά έξοδα και την πολυτελή διαβίωση της οικογένειας Τραμπ.

ΜΠΟΡΙΣ ΚΑΙ ΚΑΡΙ ΤΖΟΝΣΟΝ

Νέα τοποθεσία για το γαμήλιο πάρτι

ΛΟΝΔΙΝΟ. Ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον και η σύζυγός του Κάρι αλλάζουν τον τόπο διοργάνωσης του γαμήλιου πάρτι τους, διαφεύγοντας έτσι δημοσιεύματα του ταμπλόιντ Τύπου ότι ο λόγος που έμεινε στον θώκο του είναι για να πραγματοποιηθεί η τελετή στη θερμνή πρωθυπουργική κατοικία, στο Τσέκερς, στα τέλη του μήνα, όπως έγραψε προχθές η εφημερίδα Mirror. Απαντώντας ανώνυμα στη φημολογία, φίλος του ζευγαριού ανέφερε ότι είναι εντελώς γελοίο να υπονοείται κάτι τέτοιο.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΙΟΥΛΙΟΥ 2022

Stoiximan

Stoiximan

Το καλοκαιράκι στην... εξέδρα

19, 20 και 21 Ιουλίου αρχίζουν την ευρωπαϊκή προσπάθεια ΑΕΚ, ΑΠΟΕΛ και Άρνης

Τον **ΠΑΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Τέτοια περίοδο, θα έπρεπε να απολαμβάναμε το Μουντιάλ, αλλά as όψεται η ΦΙΦΑ που ανέθεσε τη διοργάνωση στο Κατάρ. Ετοιμαζόμαστε όμως, διότι όπου να 'ναι μπαίνουν στη μάχη των ευρωπαϊκών κυπέλλων τρεις κυπριακές ομάδες. Άλλωστε, δεν υπάρχει μεγαλύτερη απόλαυση από τη γλυκιά διαδικασία στη διάρκεια των διακοπών. Μια διαδικασία που περιλαμβάνει (συνήθως) θάλασσα, ωρίς το απόγευμα μάζεμα της ομπρέλας και λοιπών αξεσουάρ, στο αυτοκίνητο με πρόχειρο ντύσιμο, γήπεδο και επιστροφή το βράδυ για συνέχιση της καλοκαιρινής ραστώνης. Είναι και τα εκτός έδρας παιχνίδια τα οποία απολαμβάνεις κάτω από τον φεγγαρόλουστο ουρανό του νησιού μας, με αλκοόλ ή μεταλλικό νερό όσοι και όσες κάνουν διατροφή!

Σημειώστε την ημερομηνία. Από τις 19 Ιουλίου αρχίζει η πρώτη μάχη και θα συνεχιστεί όλο το τριήμερο μέχρι και τις 21 του μήνα.

Πρώτη θα ξεκινήσει τις προσπά-

Απόλλωνας και Ομόνοια, λόγω της καλής βαθμολογίας της Κύπρου στην ΟΥΕΦΑ, έχουν κερδίσει μερικές ημέρες παραπάνω ξεκούρασης.

θείες της η ΑΕΚ Λάρνακας η οποία θα αντιμετωπίσει τη δευτεραθλήτρια Δανίας, Μίτζιλαντ για τον 2ο προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ, στο μονοπάτι των μη πρωταθλητών. Οι αγώνες είναι προγραμματισμένοι στις 19 και 26 Ιουλίου με το πρώτο ματς να διεξάγεται στη Δανία.

Μία μέρα αργότερα (20/7) θα ριχθεί στη μάχη του Γιουρόπα Κόνφερενς Λιγκ ο ΑΠΟΕΛ που θα αντιμετωπίσει για τον 2ο προκριματικό γύρο, την Μπότεφ Πλόβντιβ (Φιλιππούπολη) η οποία πέρσι τερμάτισε στην 3η θέση στο Βουλγαρικό πρωτάθλημα. Το παιχνίδι θα διεξαχθεί στη Σόφια αφού στο γήπεδό της πραγματοποιούνται έργα, ενώ ο επαναληπτικός είναι προγραμματισμένος στις 28 του μήνα στο ΓΣΠ.

Η τρίτη ομάδα από κυπριακής πλευράς που θα ξεκινήσει νωρίς τις προσπάθειές της στην Ευρώπη είναι ο Άρνης Λεμεσού που συμμετέχει για πρώτη φορά στην ιστορία του. Θα πάρει το «βαπτισμα του πυρός» στις 21 Ιουλίου απέναντι στη δευτεραθλήτρια Αζερμπαϊτζάν, Νέφτσι. Ο επαναληπτικός είναι προγραμματισμένος στο Μπακού στις 28 Ιουλίου.

Οι άλλες δύο κυπριακές ομάδες που μετέχουν στα ευρωπαϊκά κύπελλα λόγω της καλής βαθμολογίας της Κύπρου στην ΟΥΕΦΑ έχουν κερδίσει μερικές ημέρες παραπάνω ξεκούρασης. Πρόκειται για τον πρωταθλητή Απόλλωνα που θα ξεκινήσει από τον 3ο προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ (2 ή 3/8) και την κυπελλούχο Ομόνοια που θα αρχίσει από τα πλέι οφ του Γιουρόπα Λιγκ (18/8). Αμφότερες έχουν εξασφαλίσει ήδη θέση σε ευρωπαϊκό όμιλο. Σε περίπτωση που δεν καταφέρουν να προκριθούν στις διοργανώσεις που μετέχουν, τότε ο μεν ο Απόλλωνας θα έχει μια δεύτερη ευκαιρία στο Γιουρόπα Λιγκ και αν πάλι αποτύχει τότε θα μετασχη στο Γιουρόπα Κόνφερενς Λιγκ. Το ίδιο και η Ομόνοια, εάν αποτύχει να προκριθεί στο Γιουρόπα Λιγκ, αυτόματα θα μετασχη σε όμιλο του Γιουρόπα Κόνφερενς Λιγκ.

Καλές πιθανότητες για είσοδο σε ευρωπαϊκό όμιλο έχει και η ΑΕΚ η οποία ξεκινά από το 2ο προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ

Ο Άρνης ιδρύθηκε το 1930 και παρ' ότι είναι μία από τις ιστορικές ομάδες του νησιού και ιδρυτικό μέλος της ΚΟΠ, εντούτοις φέτος είναι η πρώτη φορά που κερδίζει εισιτήριο για τις ευρωπαϊκές διοργανώσεις.

Η Ομόνοια τα τελευταία χρόνια μετέχει ανελλιπώς σε ευρωπαϊκό όμιλο.

και εάν αποκλειστεί, θα υποβιβαστεί στον 3ο προκριματικό γύρο του Γιουρόπα Λιγκ και αν πάλι αποτύχει θα έχει και τρίτη ευκαιρία στα πλέι οφ του Γιουρόπα Κόνφερενς Λιγκ.

Αντίθετα, ΑΠΟΕΛ και Άρνης δεν έχουν δικαίωμα στην αποτυχία. Χρειάζονται τρεις προκρίσεις για να εξασφαλίσουν συμμετοχή στους ομίλους του Γιουρόπα Κόνφερενς Λιγκ.

ΑΠΟΕΛ

Ο ΑΠΟΕΛ είναι η ομάδα με τις περισσότερες ευρωπαϊκές επιτυχίες. Ανεξίτηλο στη μνήμη θα μείνει το κατόρθωμά του τη σεζόν 2011-12 να προκριθεί στα προημιτελικά του Τσάμπιονς Λιγκ. Οι «γαλαζοκίτρινοι» έχουν να επιδείξουν επίσης προκρίσεις στους «16» και τους «32» του Γιουρόπα Λιγκ τις σεζόν 2016-17 και 2019-20 αντίστοιχα. Συνολικά προκρίθηκε τέσσερις φορές σε όμιλο Τσάμπιονς Λιγκ και άλλες τόσες στο Γιουρόπα Λιγκ. Στην ιστορία του μέχρι το 2020, έδωσε 222 αγώνες σε όλες τις διοργανώσεις.

Είναι η πρώτη κυπριακή ομάδα που προκρίθηκε στον επόμενο γύρο και μάλιστα στην πρώτη του συμ-

Η ΑΕΚ έχει να επιδείξει δύο προκρίσεις σε ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ.

μετοχή, τη σεζόν 1963-64 όταν για το κύπελλο κυπελλούχων απέκλεισε τη Νορβηγική Λιν με δύο νίκες (6-0, 1-0).

ΑΕΚ

Είναι η πρώτη φορά που η ΑΕΚ θα συμμετάσχει στα προκριματικά του Τσάμπιονς Λιγκ. Στη σύγχρονη ιστορία της έχει να επιδείξει δύο προκρίσεις στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ. Η πρώτη ήταν τη σεζόν 2011-12 και η δεύτερη τη σεζόν 2018-19. Παρ' όλο που μετρά μόλις 28 χρόνια ζωής μετά την ενοποίηση της ΕΠΙΑ με τον ΠΙΟΛ, εντούτοις από το 1994 μέχρι σήμερα έχει δώσει 54 ευρωπαϊκούς αγώνες. ΕΠΙΑ και ΠΙΟΛ μέτρησαν από μία συμμετοχή στο Κύπελλο Πρωταθλητριών Ευρώπης, δύο η ΕΠΙΑ και τρεις ο ΠΙΟΛ στο κύπελλο ΟΥΕΦΑ και άλλες τρεις ο ΠΙΟΛ στο Κύπελλο Κυπελλούχων.

Άρνης

Ο Άρνης αυτό το μήνα συμπληρώνει 92 χρόνια ζωής. Ιδρύθηκε το 1930 και παρ' ότι είναι μία από τις ιστορικές ομάδες του νησιού και ιδρυτικό μέλος της ΚΟΠ εντούτοις, ποτέ στο παρελθόν δεν κα-

τάφερε να εξασφαλίσει ευρωπαϊκό εισιτήριο. Έφτασε κοντά την περίοδο 1988-89 όταν μετείχε στον τελικό κυπέλλου με την ΑΕΛ αλλά ηττήθηκε 3-2 στην παράταση. Η αλλαγή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς του περασμένου καλοκαιριού του έδωσε την ευκαιρία να κινηθεί σε επαγγελματικά πλαίσια και με μεγαλύτερη οικονομική άνεση που τον οδήγησε στην 4η θέση του βαθμολογικού πίνακα και παράλληλα την ευκαιρία να αγωνιστεί στα Γιουρόπα Κόνφερενς Λιγκ.

Απόλλων

Από το 2006 όταν και κατέκτησε το προηγούμενο πρωτάθλημά του, έχει να αγωνιστεί στην κορυφαία διασυλλογική διοργάνωση, ο Απόλλωνας. Από τότε έχουν αλλάξει πολλά. Η ΟΥΕΦΑ έχει προβεί σε πολλές διαφοροποιήσεις και έτσι έχει ήδη εξασφαλίσει θέση σε ευρωπαϊκό όμιλο. Θα ξεκινήσει από τον 3ο προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ, και εάν δεν τα καταφέρει θα υποβιβαστεί στα πλέι οφ του Γιουρόπα Λιγκ. Αν ούτε και εκεί πετύχει την πρόκριση τότε θα μετασχη στους ομίλους του Γιουρόπα Κόνφερενς Λιγκ. Ο στόχος βέβαια είναι να πετύχει στο Τσάμπιονς Λιγκ. Οι «γαλαζοκίτρινοι» ήδη μετρούν τέσσερις συμμετοχές σε ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ (2013-14, 2014-15, 2017-18 και 2018-19) και φέτος θα ψάξουν το επόμενο βήμα.

Ομόνοια

Τελευταία θα εκκινήσει την προσπάθειά της στα ευρωπαϊκά κύπελλα η Ομόνοια. Οι αγώνες για τα πλέι οφ του Γιουρόπα Λιγκ είναι προγραμματισμένοι στις 18 και 25 Αυγούστου. Οι «πράσινοι» για χρόνια έκαναν τεράστια προσπάθεια να προκριθούν σε ευρωπαϊκό όμιλο χωρίς ωστόσο να τα καταφέρουν αν και έφτασαν σε δύο-τρεις περιπτώσεις κοντά. Τα τελευταία χρόνια όμως μετέχουν ανελλιπώς σε όμιλο ευρωπαϊκής διοργάνωσης, στοιχείο που τους βοηθά να χτίσουν νοοτροπία και να αποκτήσουν εμπειρίες. Τη σεζόν 2019-20 αγωνίστηκαν στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ, πέραν στο Γιουρόπα Κόνφερενς Λιγκ και φέτος θα δοκιμάσει στο Γιουρόπα Λιγκ και αν αποτύχει θα αγωνιστεί στο Γιουρόπα Κόνφερενς Λιγκ.

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Μην νομίζεις και ο Χριστόφορος Κολόμβος τυχαία έχουν να λεν ανακάλυψε την Αμερική αφού στις Ινδίες θεώρησε αρκικά ότι μπάρκαρε και όχι στον «καινούργιο κόσμο» με την άπειρη φυσική ομορφιά. Χωρίς χάρτες και χωρίς καμία πρόθεση να εξευγενίσει τους ιθαγενείς που συνάντησε φτάνοντας στη νέα ήπειρο. Πέρασαν καμία πεντακοστία και βάλε χρόνια από τότε... ο άνθρωπος έφτασε στο φεγγάρι, ανέπτυξε τον πολιτισμό του και σίγουρα επινόησε ή καλύτερα τελειοποίησε την χαρτογραφία. Παρόμοιες μεθόδους και τακτικές υιοθέτησε για κάθε δράση του σε οργανισμούς, εταιρείες ή και στο νοικοκυριό του αν είναι καλός νοικοκύρης. Βάζει δηλαδή τα δεδομένα κάτω και μετά από έρευνα, «χαρτογραφεί» το πεδίο που μελετά.

Εν έτει 2022 καμία σοβαρή εταιρεία ή οργανισμός δεν διαθέτει τα στοιχεία εκείνα που ερμηνεύουν την λειτουργία της. Είτε μέσω οργανογράμματος, είτε μέσω στατιστικών, είτε λογιστικών δεν υπάρχει σοβαρός οργανισμός που να μην γνωρίζει τι επιμελείται και ποια είναι τα δεδομένα. Και όμως στο νησί μας υπάρχει. Και δεν είναι άλλος, από την Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου. Και τον οργανισμό που υπό την εποπτεία του, δραστηριοποιείται μια τεράστια βιομηχανία όπως είναι το ποδόσφαιρο. Χρειάστηκε να φτάσουμε το 2022 για να έρθουν ξένοι «ερευνητές» και «θαλασσοπόροι» και να μας που δύο τρία πραγματάκια που αφορούν το ποδόσφαιρό

μας. Επί των αποτελεσμάτων δεν είναι το θέμα του κειμένου μας. Έτσι και αλλιώς, στο δικό μας το μυαλό μοιάζει πιο σοκαριστικό ότι ως Ομοσπονδία ποτέ δεν προέβη σε εκπόνηση μιας σοβαρής έρευνας που να αφορά το ποδόσφαιρο. Το καλό, άθελά τους, το παραδέχθηκαν κιόλας, αφού στο πλαίσιο της παρουσίας για την δημοσιοποίηση της έρευνας ο ίδιος ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας, με αφέλεια παραδέχθηκε ότι «η φετινή, πρώτη καταγραφή του χάρτη του ποδοσφαίρου μας είναι απλά η αρχή μιας προσπάθειας η οποία θα γίνεται κάθε χρόνο, μετά την ολοκλήρωση των διοργανώσεων μας»!

Ναι, είναι αλήθεια. Όλα αυτά τα χρόνια, η μπίζνα ποδόσφαιρο, η βιομηχανία ποδόσφαιρο ήταν πλήρως αχαρτογράφητη. Δεν μερίμνησε κανείς, τα τελευταία 15 χρόνια, να χαρτογραφήσει το άθλημα. Και δεν αναφέρομαι σε εξιδεικευμένα θέματα που είναι άπαιρα. Μιλάμε για τα χοντρά, πολύ χοντρά. Γιατί πώς είναι δυνατό να μιλάμε για την Εθνική και τις διακρίσεις που προσδοκούμε ή τον κύριο ποδοσφαιριστή γενικότερα, όταν καλά, καλά μάθαμε μέσα από την τελευταία έρευνα ότι το ποσοστό συμμετοχής του κύριου ποδοσφαιριστή της ηλικίας κάτω των 22 ετών είναι μόλις 6% στο περσινό πρωτάθλημα! Αχαρτογράφητοι γενικώς είμαστε... και μέσα από τις σπληνές μας προσπαθούμε να βρούμε φως λώντας λόγια του αέρα και ο καθένας το μακρύ και το κοντό του. Ποτέ δεν είναι αργά όμως. Ας είναι να μας χαρτογραφίσουν σιγά, σιγά μίπως και καταφέρουμε και βγούμε από την σπληιά και δούμε τον κόσμο κατάματα.

Ευκολόγια ενόψει πρωταθλήματος

Του **ΓΙΑΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Το τελευταίο πρωτάθλημα, με δώδεκα ομάδες και ανταγωνιστικό αποδείχθηκε και συναρπαστικό ως προς την εξέλιξη του, ειδικά στη διεκδίκηση τίτλου και προνομιστικών θέσεων. Ο αριθμός των ομάδων δεν ήταν ο μόνος λόγος γι' αυτό, διαδραμάτισε, ωστόσο, καθοριστικό ρόλο.

Το επικείμενο πρωτάθλημα, των δεκατεσσάρων ομάδων, δεν αποκλείεται με τον ίδιο τρόπο να εξελιχθεί, φυσιολογικά όσο λιγότερες οι ομάδες τόσο περισσότερες οι πιθανότητες για ανταγωνισμό ψηλού επιπέδου, δεδομένου κάτι τέτοιο δεν μπορεί να θεωρηθεί, αλλά πολύ πιο μακριά από το δεδομένο, το σίγουρο ή έστω το πιο πιθανό, είναι το πρωτάθλημα με δεκατέσσερις ομάδες, με τέσσερις προερχόμενες από τη δεύτερη κατηγορία, να αποδειχθεί το ίδιο ανταγωνιστικό. Ευχή μόνο μπορεί να αποτελεί κάτι τέτοιο, τη δεδομένη στιγμή και ως τέτοια θα έπρεπε να παρουσιαστεί από τον πρόεδρο της ΚΟΠ, λίγο πριν την κλήρωση του νέου πρωταθλήματος. Πολύ περισσότερο, όταν αποδειχθεί η απόφαση για αύξηση των ομάδων, τη χρονική περίοδο που λήφθηκε, δεν στηρίχθηκε σε αξιολόγηση με καθαρά ποδοσφαιρικά κριτήρια, ενός αξιόπιστου δείγματος πρωταθλήματος.

«Πλέον, οι γηπεδικές εγκαταστάσεις στην Κύπρο περνούν σε νέο επίπεδο. Οι ομάδες μας και τα στάδια είναι έτοιμα να παρέ-

χουν υψηλού επιπέδου φιλοξενία στους φιλάθλους, κάτι που θα φέρει και αύξηση της προσέλευσης στα γήπεδα». Θέση η οποία επίσης εκφράστηκε από τον πρόεδρο της ΚΟΠ, λίγο πριν την κλήρωση του πρωταθλήματος. Εδώ δεν μιλάμε για ευκολόγια, εδώ φθάνουμε στο επίπεδο του τάματος, προκειμένου να αποδειχθεί κάτι τέτοιο. Μακάρι, αλλά δύσκολο να ομάδων δεν ήταν ο μόνος λόγος γι' αυτό, διαδραμάτισε, ωστόσο, καθοριστικό ρόλο. Το επικείμενο πρωτάθλημα, των δεκατεσσάρων ομάδων, δεν αποκλείεται με τον ίδιο τρόπο να εξελιχθεί, φυσιολογικά όσο λιγότερες οι ομάδες τόσο περισσότερες οι πιθανότητες για ανταγωνισμό ψηλού επιπέδου, δεδομένου κάτι τέτοιο δεν μπορεί να θεωρηθεί, αλλά πολύ πιο μακριά από το δεδομένο, το σίγουρο ή έστω το πιο πιθανό, είναι το πρωτάθλημα με δεκατέσσερις ομάδες, με τέσσερις προερχόμενες από τη δεύτερη κατηγορία, να αποδειχθεί το ίδιο ανταγωνιστικό. Ευχή μόνο μπορεί να αποτελεί κάτι τέτοιο, τη δεδομένη στιγμή και ως τέτοια θα έπρεπε να παρουσιαστεί από τον πρόεδρο της ΚΟΠ, λίγο πριν την κλήρωση του νέου πρωταθλήματος. Πολύ περισσότερο, όταν αποδειχθεί η απόφαση για αύξηση των ομάδων, τη χρονική περίοδο που λήφθηκε, δεν στηρίχθηκε σε αξιολόγηση με καθαρά ποδοσφαιρικά κριτήρια, ενός αξιόπιστου δείγματος πρωταθλήματος.

Χιλιοεπιωμένο και αποδεδειγμένο στο κυπριακό ποδόσφαιρο, πως τα λόγια, τα ευκολόγια και οι εξαγγελίες, υπερτερούν και μάλιστα κατά πολύ των έργων. Μας δίδεται φέτος μία ακόμη ευκαιρία, δύσκολα θα ποντάριε κάποιος στην αξιοποίησή της, αν μη τι άλλο, ωστόσο, ας δώσουμε πίστωση χρόνου και πολύ σύντομα θα αρχίσουμε να παίρνουμε τις απαντήσεις, με την ελπίδα να μην αποδειχθούν απαντήσεις copy paste προηγούμενων χρόνων...

Μεταβολές εβδομάδας		Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	ΔΙΕΘΝΗ	Πετρέλαιο	€/ \$
	Χ.Α.Κ. 0,42%						 Στο τραπέζι νέα αναστολή του γερμανικού «φρένου χρέους» Σελ. 10		
	Χ.Α. -0,45%	1,14%	4,87%	2,24%	1,45%	0,22%		1,82%	0,24%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΑΔΑ

Αναμένει φέτος έσοδα
ρεκόρ από τον τουρισμό

Η **τουριστική** δραστηριότητα στην Ελλάδα κατά το πρώτο εξάμηνο έχει φτάσει, και σε περιπτώσεις ξεπεράσει, τα ρεκόρ της αντίστοιχης περιόδου του 2019. Εκτιμάται πως οι ταξιδιωτικές εισπράξεις θα κινηθούν φέτος πέρα των 20 δισ. ευρώ, δηλαδή κατά 10% υψηλότερες του 2019. **Σελ. 7**

ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Μεγάλη αύξηση τιμών
στην ελληνική βιομηχανία

Νέα μεγάλη αύξηση σημείωσε ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία της Ελλάδας τον Μάιο, εξαιτίας της ενέργειας. Σε σύγκριση με τον Μάιο 2021 είναι ενισχυμένος κατά 43%. Σε σχέση με τον Απρίλιο 2022, ο δείκτης τιμών παραγωγού στη χώρα έχει υποχωρήσει κατά 2,9%. **Σελ. 8**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΜΑΤΑΓΟΡΑ

Εκρηξη στις κατασκευές
με πόρους 27 δισ. ευρώ

Καταλύτη της επιστροφής του κατασκευαστικού κλάδου δύνανται να αποτελέσουν οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης για την Ελλάδα. Οι συνολικοί πόροι που προβλέπεται να κινητοποιηθούν για έργα στις κατασκευές, αναμένεται να ανέλθουν σε 27 δισ. ευρώ για την περίοδο 2022-2026. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	3,20%	-0,05%
Γερμανία	1,26%	0,03%
Γαλλία	1,83%	0,04%
Ιταλία	3,27%	0,18%
Ισπανία	2,33%	0,07%
Ιρλανδία	1,85%	0,01%
Ελλάδα	3,54%	0,06%
Ην. Βασίλειο	2,13%	0,05%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba1	NP
S&P	BBB-	A-3

Με φειδώ οι προϋπολογισμοί για 2023

Μήνυμα ΥΠΟΙΚ προς κρατικές υπηρεσίες για αιτήματα που δεν θα εκτροχιάζουν την οικονομία

Μπαίνοντας σε περίοδο προετοιμασίας των προϋπολογισμών για το 2023, το Υπ. Οικονομικών στέλνει το μήνυμα πως πρέπει να υπολογιστούν με ρεαλισμό και ορθολογισμό. Από τις 15 Ιουλίου έως τις 16 Αυγούστου θα πρέπει

τα Υπουργεία, Υφυπουργεία, κρατικές επιχειρήσεις και οργανισμοί να καταθέσουν τους προϋπολογισμούς τους στο Υπουργείο, μέχρι τις 20 Σεπτεμβρίου να έχουν υποβληθεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου και μέχρι τα

τέλη Σεπτεμβρίου στη Βουλή. Σε εγκύκλιο ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών υπογραμμίζει ότι η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία δημιουργεί μεγάλες αβεβαιότητες και υπάρχει και αντίκτυπος επιπτώσεων στην

Κύπρο. Καθιστά σαφές επίσης πως οι εκτιμήσεις για τα έσοδα των Υπουργείων, Υφυπουργείων και άλλα, πρέπει να είναι ρεαλιστικές και εκτός από το να λαμβάνουν υπόψη την παρούσα οικονομική κατάσταση, να έχουν

υπόψη τους και τις εκτιμήσεις για την πορεία της οικονομίας και τις οικονομικές δυνατότητες του κάθε οργανισμού. Το πρωτογενές ισοζύγιο για το 2022 εκτιμάται να είναι πλεονασματικό ύψους 406 εκατ. ευρώ. **Σελ. 3**

Κίνδυνοι από την επιβολή πλαφόν στο ρωσικό πετρέλαιο

Μεταξύ των 40 και 60 δολαρίων διαμορφώνεται το εύρος τιμής που συζητούν οι Αμερικανοί με τους συμμάχους τους για την επιβολή πλαφόν στην τιμή εξαγωγής του ρωσικού πετρελαίου. Ζητούμενο είναι ο δραστηκός περιορισμός των εσόδων της Μόσχας, αλλά και ο περιορισμός του ενεργειακού κόστους για τις δυτικές οικονομίες. Αναλυτές επισημαίνουν πως τελικά το όριο στις τιμές θα εξαρτηθεί από τις συνθήκες που θα επικρατήσουν στην αγορά, προειδοποιώντας ότι όταν θα εκλείψει το ρωσικό αργό από την παγκόσμια αγορά, θα εκτοξευθούν οι τιμές του «μαύρου χρυσού» έως και τα 185 δολ./βαρέλι. **Σελ. 11**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΕΝΤΙΝΓΚ και ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ

Τρία σενάρια ενόψει ενός δύσκολου χειμώνα για την Ευρώπη

Από τότε που η Ρωσία μείωσε τις ροές φυσικού αερίου μέσω του Nord Stream 1 κατά 60% στις 14 Ιουνίου, οι τιμές του φυσικού αερίου στην Ευρώπη εκτοξεύτηκαν. Υπό κανονικό ρυθμό κατανάλωσης τους επόμενους 12 μήνες, το πρόσθετο κόστος που συνεπάγονται οι νέες τιμές προθεσμιακών συμβολαίων σε σχέση με αυτές στις αρχές Ιουνίου ανέρχεται σε 220 δισ. ευρώ, ποσόν που αντιστοιχεί στο 1,5% του ΑΕΠ της Ε.Ε. το 2021 και στο 3% της ιδιωτικής κατανάλωσης. Η συζήτηση στο εσωτερικό της Γερμανίας σχετικά με τα προγράμματα διάσωσης για τους προμηθευτές φυσικού αερίου και τις αλλαγές στους κανονισμούς, που θα επέτρεπαν στους προμηθευτές

να μετακυλίσουν άμεσα τις αυξήσεις στους πελάτες τους, ακόμα κι αν οι συμβάσεις προμήθειας ορίζουν ακόμη χαμηλότερη τιμή, δίνει μία γενικότερη εικόνα για όσα επικείμενα. Πρώτον, οι κυβερνήσεις θα καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να διασφαλίσουν όσο το δυνατόν περισσότερο απρόσκοπτη τη ροή του φυσικού αερίου προς τους τελικούς χρήστες. Δεύτερον, αν και οι παρεμβάσεις μπορούν να επιβραδύνουν τον ρυθμό, με τον οποίο οι υψηλότερες τιμές πλήττουν τους καταναλωτές, δεν μετριάζουν το κόστος. Απλώς μεταφέρουν μέρος του βάρους από τους καταναλωτές στους σημεινούς και μελλοντικούς φορολογούμενους. Το καλοκαίρι είναι

Ο όγκος των ροών αερίου μετά το πέρας της συντήρησης του Nord Stream 1, στις 24 Ιουλίου, θα δείξει τις προθέσεις της Μόσχας.

η εποχή προετοιμασίας για τον χειμώνα. Μέχρι τα μέσα Ιουνίου η Ε.Ε. και η Γερμανία ήταν σε καλό δρόμο για να επιτύχουν τους στόχους τους για πλήρωση των εγκαταστάσεων αποθήκευσης αερίου κατά 80% (Ε.Ε.) ή 90% (Γερμανία) έως την 1η Νοεμβρίου.

Εάν το κατορθώσουν θα μπορούσαν πιθανώς να περάσουν την επόμενη περίοδο χαμηλών θερμοκρασιών, χωρίς να χρειάζεται να μεριμνήσουν για τις προμήθειες φυσικού αερίου, ακόμα κι αν η Ρωσία σταματούσε όλες τις εξαγωγές κάποια στιγμή στη διάρκεια του χειμώνα. Σύμφωνα με το πρώτο μας σενάριο, η Ρωσία θα διατηρήσει τις παραδόσεις φυσικού αερίου στην Ευρώπη με τον τρέχοντα μειωμένο ρυθμό μετά το προγραμματισμένο κλείσιμο συντήρησης του Nord Stream 1 από τις 11 έως τις 24 Ιουλίου. Εάν ναι, η Ε.Ε. θα μπορούσε να περάσει τον χειμώνα με υψηλές τιμές μεν, χωρίς σοβαρό πρόβλημα εφοδιασμού δε. Στο δεύτερο σε-

νάριο η Ρωσία δεν αποκαθιστά τις πωλήσεις και η Ε.Ε. θα έχει άδειες αποθήκες στα τέλη του χειμώνα. Πιθανότατα εκ των προτέρων θα μπει δελτίο διανομής αερίου. Τέλος, στο τρίτο σενάριο η Ρωσία κλείνει και τους άλλους αγωγούς της προς την Ευρώπη στα τέλη Ιουλίου. Σε περίπτωση εκτεταμένης διακοπής αερίου, θα περιμέναμε το πραγματικό ΑΕΠ της Ευρωζώνης στις αρχές του 2023 να μειωθεί ακόμη περισσότερο από τις τρέχουσες προβλέψεις μας κατά 1,5% -2% και κατά 2,5%-3% για την έντονα εκτεθειμένη Γερμανία.

* Οι κ. Χόλγκερ Σμιεντινγκ και Σάλομον Φίντλερ είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

Υποδεχόμαστε το μέλλον
της εργασίας με την

εβδομαδιαία
εργασία

4 ^{ήμερη}

για τον Ιούλιο
και τον Αύγουστο.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Της **ΝΤΑΣΑΣ ΑΦΑΝΑΣΙΕΒΑ** / REUTERS BREAKINGVIEWS

Ο πόλεμος ενισχύει τους Ρώσους ολιγάρχες

Ο **Βλαντιμίρ Ποτάνιν** χτυπάει, όταν το σίδερο ακόμα είναι καυτό. Λίγο μετά την εξαγορά δύο ρωσικών τραπεζών, αφότου επιβλήθηκαν οι δυτικές κυρώσεις, ο μεγαλύτερος μέτοχος και διευθύνων σύμβουλος του ρωσικού ομίλου μετάλλων Norilsk Nickel, εξετάζει την εξαγορά της εταιρείας κατασκευής αλουμινίου Rusal. Ο όμιλος Norilsk Nickel έχει σίγουρα πλεονέκτημα σε οποιοσδήποτε διαπραγματεύσεις, επειδή είναι μεγαλύτερος, πιο κερδοφόρος και κομίζει περισσότερα στο τραπέζι όσον αφορά την προστασία έναντι των κυρώσεων. Όπως διαδόθηκαν οι Ηνωμένες Πολιτείες το 2018, η ένταξη της Rusal στη «μαύρη» λίστα είχε καταστροφικές συνέπειες για την παγκόσμια αγορά αλουμινίου.

Η επιβολή κυρώσεων στον όμιλο Norilsk Nickel θα πολλαπλασίαζε τον δυσμενή αντίκτυπο στο νικέλιο, τον χαλκό, το παλλάδιο και την πλατίνα, άτοι σε όλα τα μέταλλα - «κλειδιά» για τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Με τον πληθωρισμό ήδη να εκτοξεύεται, η Ουάσινγκτον είναι ακόμη λιγότερο πιθανό να αναλάβει το σχετικό ρίσκο. Και, παρ' όλο που είχε υπάρξει συμπαίκτης του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν στο χόκεϊ επί πάγου, ο Βλαντιμίρ Ποτάνιν καταθρόωσε με κάποιον τρόπο να παραμείνει εκτός της «μαύρης» λίστας των ΗΠΑ, σε αντίθεση με τον αντίπαλό του στη Rusal, Ολεγκ Ντεριπάσκα.

Σημειώτέον πως η παραγωγή αλουμινίου είναι μια πολύ διαφορετική διαδικασία από την αντίστοιχη για το νικέλιο, τον χαλκό, το παλλάδιο ή την πλατίνα. Εάν η συμφωνία επιτευχθεί, η Rusal θα είχε επίσης πρόσβαση στον στόλο πλοίων του Norilsk, κάτι σπάνιο για ομίλους μετάλλων. Και μια μεγαλύτερη εταιρεία, θαορακισμένη έναντι των κυρώσεων, θα εξασφάλιζε φθηνότερη χρηματοδότηση, η οποία είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη πλουσίων περιοχών, όπως εκκινεί στο Μούρμανσκ στο βορειοδυτικό άκρο της Ρωσίας με το τεράστιο κοιτάσμα λιθίου του Κολμοζέρσκογιε.

Ωστόσο, υπάρχουν επιπλοκές και αυτό έχει να κάνει πρωτίστως

Ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου μετάλλων Norilsk Nickel, εξετάζει την εξαγορά της εταιρείας κατασκευής αλουμινίου Rusal.

Από την έναρξη του πολέμου, ο επικεφαλής της Norilsk Nickel, που παραμένει εκτός κυρώσεων, έχει εξαγοράσει δύο τράπεζες.

με την ακανθώδη προσωπική ιστορία των Ποτάνιν και Ντεριπάσκα, η οποία έλαβε τη μορφή διαμάχης στις δικαστικές αιτήσεις του Λονδίνου με αφορμή τον τρόπο διαχείρισης του Norilsk Nickel. Αυτή τη στιγμή ο Ποτάνιν έχει προβάδισμα με μερίδιο 36%. Όμως ο Ντεριπάσκα δεν υστερεί πολύ με ποσοστό 26%. Αλλωστε, υπάρχει και το μερίδιό του 45% στη μητρική της Rusal, En+. Το να παραμείνουν τέτοιες διαφορές είναι ευκολότερο τώρα που οι δυο επιχειρηματίες βρίσκονται στην ίδια πλευρά, απέναντι σε μια εκδοχή Δύση. Εάν καταφέρουν να το συνεχίσουν μετά τη σιωπή των όπλων, οι βασιλιάδες νικελίου και αλουμινίου της Ρωσίας θα έχουν επεκτείνει αμφότεροι τις σφαίρες επιρροής τους.

Σχέδιο ανάπλασης του χώρου γύρω από τη Νοτρ Νταμ

Η **ανάπλαση** του χώρου που περιβάλλει τον καθεδρικό ναό της Παναγίας των Παρισίων θα δημιουργήσει άνοιγμα προς τον Σηκουάνα, διευκολύνοντας την κίνηση των τουριστών και μετριάζοντας τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής.

Αυτό ανακοίνωσαν οι δημοτικές αρχές της Πόλης του Φωτός, τονίζοντας ότι ο καθεδρικός ναός, που καταστράφηκε από πυρκαγιά το 2019, αναμένεται να ανοίξει εκ νέου τις θύρες του το 2024, χρονιά που το Παρίσι θα διοργανώσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Η ανάπλαση της γύρω περιοχής αφήνει σχεδόν αμετάβλητη τη μεγάλη ορθογώνια μαρμάρινη πλάτεια μπροστά από την εκκλησία. Οι αλλαγές που θα γίνουν αποβλέπουν στη βελτίωση της εμπειρίας των τουριστών και στη θωράκιση της πόλης από τις διαρκώς αυξανόμενες θερμοκρασίες.

Σε συνέντευξη Τύπου, η δήμαρχος Αν Ινταλγκό τόνισε ότι η Παναγία των Παρισίων «θα παραμείνει στην ομορφιά της και τα πάντα γύρω της θα αναδεικνύουν αυτή την ομορφιά», προσθέτοντας ότι σε μια πόλη όπως το Παρίσι «καμία αλλαγή δεν επιτρέπεται να μη λάβει υπόψη την κλιματική αλλαγή». Ο επανασχεδιασμός του χώρου προβλέπει την ενοποίηση των πάρκων γύρω από τον καθεδρικό ναό, την πεζοδρόμηση των γει-

τονικών δρόμων και τη μαζική φύτευση φυτών και δένδρων, που θα προσφέρουν τη σκιά τους. Ο υπόγειος χώρος στάθμευσης κάτω από την πλάτεια του ναού θα μεταβληθεί σε υπόγειο πεζόδρομο, ο οποίος θα καταλήγει στις όχθες του Σηκουάνα, ενώ θα επιτρέπει την πρόσβαση σε ένα κέντρο καλωσορίσματος και ένα αρχαιολογικό μουσείο. Τα

Σε μια πόλη όπως το Παρίσι, «καμία αλλαγή δεν επιτρέπεται να μη λάβει υπόψη την κλιματική αλλαγή», δήλωσε η δήμαρχος Αν Ινταλγκό.

νέα σχέδια προβλέπουν επίσης την εγκατάσταση ενός ψυκτικού συστήματος που θα αποστέλλει διαρκώς «στρώματα» νερού πάχους πέντε χιλιοστών στην πλάτεια κατά τη διάρκεια των περιόδων καύσωνα. Αυτή η προ-σέγγιση, όπως διαπιστώθηκε, μειώνει αρκετά τη θερμοκρασία στην πλάτεια, χωρίς ωστόσο να την πλημμυρίζει, ενώ ταυτόχρονα θα αποτελέσει ένα θαυμάσιο πλαίσιο για τις φωτογραφίες των τουριστών. Για το έργο, το δημαρχείο

Οι εργασίες ανακατασκευής της Παναγίας των Παρισίων και του περιβάλλοντος χώρου συνεχίζονται πυρετωδώς. Ο καθεδρικός ναός, που καταστράφηκε από πυρκαγιά το 2019, αναμένεται να ανοίξει εκ νέου τις θύρες του το 2024.

της γαλλικής πρωτεύουσας θα δαπανήσει 50 εκατ. ευρώ. Το κοινό θα αποκτήσει πρόσβαση στην περιοχή το 2024, οπότε θα έχει ολοκληρωθεί το μεγαλύτερο μέρος της ανακαίνισης του καθεδρικού ναού. Η πραγματική ανάπλαση του περιβάλλοντος χώρου, όμως, δεν θα ξεκινήσει πριν από την απομάκρυνση της σκαλωσιάς και διαφόρων άλλων δομών που χρησιμοποιούνται σήμερα από τους αρχιτέκτονες και τους μηχανι-

κούς. Επειτα από διαγωνισμό και δημόσια διαβούλευση, το έργο ανάπλασης ανέλαβε το γραφείο του Βέλγου αρχιτέκτονα χώρων πρασίνου Μπας Σμετς, ο οποίος εκτιμά ότι «χρησιμοποιώντας τη σκιά, τον άνεμο και την υγρασία, είναι δυνατό η δημιουργία μικροκλίματος γύρω από την Παναγία των Παρισίων, που θα προετοιμάσει την πόλη για ένα εξαιρετικά αβέβαιο κλιματικό μέλλον».

THE NEW YORK TIMES

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Αυστηροποίηση

Η **έξαρση** των κρουσμάτων της covid19 δεν περιορίζεται στην Ευρώπη, αλλά εκτείνεται και στις πολύ σημαντικές για το παγκόσμιο εμπόριο πόλεις της Κίνας, Σαγκάη και Πεκίνο. Οι κινεζικές αρχές, συνεχίζοντας το μοτίβο της αυστηροποίησης των μέτρων όποτε παρουσιάζεται έξαρση των κρουσμάτων, απαιτεί πλέον τον εμβολιασμό όσων προσέρχονται σε χώρους συγκέντρωσης όπως είναι τα γυμναστήρια, τα αθλητικά κέντρα και άλλοι χώροι αναψυχής. Επιπλέον, έχει περιοριστεί η πληρότητα λειτουργίας αυτών των χώρων.

• • • • •

Σημάδια επιβράδυνσης

Η **πρόθεση** των κεντρικών τραπεζών να «ξεφουσκώσουν» τα επενδυτικά στοιχεία ενεργητικού συμπεριλαμβανομένων των ακινήτων είναι ξεκάθαρη και σαφώς αιτιολογημένη. Θα γίνει μέσα από σκλήρυνση της νομισματικής πολιτικής αυξάνοντας τα επιτόκια και ακυρώνοντας τις αγορές τίτλων χρέους. Η περίπτωση της Κύπρου ως χώρας μέλους της ευρωζώνης δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση. Τα πρώτα ανησυχητικά στοιχεία για την αγορά ακινήτων που για χρόνια λειτούργησε ως η ατμομηχανή της οικονομίας, έρχονται από την στατιστική υπηρεσία η οποία ανακοίνωσε πτώση των αδειών οικοδομής κατά 10,7% σε ετήσια βάση.

• • • • •

Ενισχυμένη δράση

Οι **κίνδυνοι** που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή για την οικονομία και τον χρηματοοικονομικό κλάδο αποτελούν σημαντικά θέματα για την ΕΚΤ και προς τούτο έχει εγκαινιάσει ειδική ιστοσελίδα για ανάδειξη αυτών των ζητημάτων. Η νέα ιστοσελίδα περιλαμβάνει τους στόχους της κεντρικής τράπεζας για αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής που είναι η διαχείριση των κινδύνων, η στήριξη των πρωτοβουλιών για την πράσινη μετάβαση και η ευαισθητοποίηση για μεγαλύτερη δράση. Η νομισματική αρχή προκειμένου να είναι αποτελεσματική ακολουθεί μια εξελικτική στρατηγική με στόχο να βελτιώσει την κατανόηση και προβλεπτικότητα των κινδύνων που είναι συμφωνημένοι με τις νομισματικές και επενδυτικές της δραστηριότητες.

• • • • •

Greenwashing I

Περιβαλλοντικές οργανώσεις αποφάσισαν να προχωρήσουν σε καταγγελία της αερογραμμής KLM για παραπλανητικές υποσχέσεις σε σχέση με το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των εργασιών της. Η εξέλιξη είναι σημαντική γιατί είναι η πρώτη φορά που θα επικριρηθεί να αμφισβητηθεί δικαστικώς η πρακτική των αερογραμμών να παρουσιάζουν κάποιες πτήσεις τους ως «πράσινες». Η καμπάνια της KLM ξεκίνησε το 2019 προτάσσοντας την υπόσχεση ότι η αερογραμμή κτίζει ένα βιώσιμο μέλλον καθώς βρίσκεται εν-

Η **άνοδος** του πληθωρισμού επικεντρώνεται προς το παρόν στην ενέργεια και τα καύσιμα δίνοντας χρόνο για λήψη μέτρων προτού επεκταθεί ορίζοντα παρασύροντας τα πάντα στο πέρασμά του.

τός των στόχων της για πλήρη εξάλειψη των εκπομπών καυσαερίου μέχρι το 2050.

• • • • •

Greenwashing II

Η **απόφαση** του ευρωκοινοβουλίου να χαρακτηρίσει την πυρηνική ενέργεια και το φυσικό αέριο ως φιλικά προς το περιβάλλον ενεργειακά προϊόντα αποτελεί σημαντική εξέλιξη που

αναμένεται να αυξήσει το ύψος των επενδύσεων σε αυτούς τους τομείς. Η απόφαση είχε την σθεναρή στήριξη της Γαλλίας ενώ αρνητική ήταν η θέση της Γερμανίας, η οποία εδώ και χρόνια έχει εγκαταλείψει τα πυρηνικά της εργοστάσια. Η απόφαση του ευρωκοινοβουλίου προκειμένου να γίνει νόμος της Ευρώπης θα πρέπει να στηριχθεί από τουλάχιστον 8 χώρες, ενώ Αυστρία και Λουξεμβούργο δήλωσαν ήδη ότι θα προσφύγουν εναντίον μιας τέτοιας εξέλιξης κατά της ΕΕ.

• • • • •

Καμπανάκι κινδύνου

Αυξημένος σε ετήσια βάση κατά 50 εκατομμύρια είναι ο αριθμός των συνανθρώπων μας που αντιμετώπισαν προβλήματα πείνας το 2021 καταγράφει ο ΟΗΕ. Συγκρινόμενη με την προ πανδημίας περίοδο, η αύξηση για το 2021 ανέρχεται σε 350 εκατομμύρια συνανθρώπους μας. Τα στοιχεία προλαμβάνουν ιδιαίτερη βαρύτητα καθώς η επισιτιστική κρίση που προκάλεσε ο πόλεμος στην Ουκρανία αναμένεται πως το 2023 θα προκαλέσει τριγμούς στην πολύ σημαντική αγορά των σιτηρών.

• • • • •

ΓεΣΥ και σπουδές

Η **μεγάλη** ανάπτυξη του κλάδου της υγείας στην χώρα μας λόγω ΓεΣΥ δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστους τους νέους της Κύπρου οι οποίοι σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Παιδείας επιλέγουν κατά προτεραιότητα τα ιατρικά επαγγέλματα. Ως γνωστό αυτή την περίοδο οι απόφοιτοι των σχολών μέσης εκπαίδευσης βρίσκονται εν αναμονή των αποτελεσμάτων για εισαγωγή στα δημόσια πανεπιστήμια Κύπρου και Ελλάδας.

Ποινικοποίηση του λουσίματος λόγω λειψυδρίας

Δύσκολοι καιροί για τους κομμωτές και τους κουρείς της Ιταλίας, που εκτός όλων των άλλων θα πρέπει να προσαρμοστούν και στην έντονη λειψυδρία που πλήττει τη χώρα. Ο Κάρλο Γκουμπελίνι, δήμαρχος της πόλης Καστενάζο, κοντά στην Μπολόνια, απαγόρευσε σε όλους τους επαγγελματίες του τομέα να λούζουν τα μαλλιά των πελατών τους πάνω από μία φορά. Στόχος του, ο περιορισμός της

στενάζο, μια μικρή πόλη με 16.000 κατοίκους, λειτουργούν 10 κομμωτήρια και κουρείς.

Ο δήμαρχος Γκουμπελίνι, σε συνέντευξη που παραχώρησε στην εφημερίδα Corriere Della Sera, τόνισε: «Αν πολλαπλασιάσουμε το νερό που ξοδεύεται για κάθε πελάτη, τότε μιλάμε για χιλιάδες λίτρα ημερησίως. Το Καστενάζο είναι μια μικρή πόλη. Μπορείτε να υπολογίσετε πόσο νερό θα είχαμε εξοικονομήσει εάν παρόμοιο μέτρο επιβαλλόταν και στις μεγάλες πόλεις; Εκδώσαμε την οδηγία το Σάββατο, γνωρίζοντας ότι την Κυριακή αυτά τα καταστήματα είναι κλειστά, δίνοντας έτσι χρόνο ώστε να προσαρμοσθούν στους νέους κανόνες», ενώ προσέθεσε πως η νέα οδηγία περιλαμβάνει και αποδείξεις για την αναγκασιότητα του μέτρου. Αν και ο δήμαρχος επιμένει ότι η πρωτοβουλία του βρήκε υποστηρικτές στην κοινότητα, διότι «ενδυναμώνει τους πολίτες», οι κομμωτές που επηρεάζονται δεν εμφανίστηκαν ιδιαίτερα εντυπωσιασμένοι.

Η Κάτια, που εργάζεται στο κομμωτήριο Nuova Equipe, χαρακτήρισε το μέτρο γελοίο. «Είναι δύσκολο να μην κάνεις δύο χέρια λούσιμο και φυσικά να μην ξεβγάλεις τα μαλλιά δύο φορές, διότι το απαιτούν πολλά από τα προϊόντα που χρησιμοποιούμε. Είναι, επίσης, επτακτικό όταν τα μαλλιά του πελάτη μας είναι βρώμικα».

Ο δήμαρχος της ιταλικής πόλης Καστενάζο απαγόρευσε στους κομμωτές να λούζουν τα μαλλιά των πελατών πάνω από μία φορά.

σπατάλης ύδατος, κάτι αναγκαίο καθώς η περιοχή πλήττεται από την μεγαλύτερη λειψυδρία των τελευταίων ετών. Ο δήμαρχος, μάλιστα, επέρριψε την ευθύνη της κατάστασης στη συμπαθή ομάδα των επαγγελματιών, λέγοντας ότι με το «δευτερο χέρι λούσιμο», που κάνουν συνήθως, κατασπαταλώνται χιλιάδες τόνοι νερού. Κάθε παρβάνης, μάλιστα, θα καλείται να πληρώνει πρόστιμο 500 ευρώ.

Πρόκειται για τον μοναδικό δημοτικό άρχοντα της Ιταλίας που έλαβε ένα τέτοιο μέτρο. Στο Κα-

Μπαίνει «χαλινάρι» στις δημόσιες δαπάνες

Αρχίζουν οι προετοιμασίες των προϋπολογισμών για το 2023 με το ΥΠΟΙΚ να στέλνει μήνυμα για ορθολογισμό

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Παρά τα πλεονάσματα και σε επίπεδο τριμήνου, αλλά και σε επίπεδο πενταμήνου, το Υπουργείο Οικονομικών βάζει χαλινάρι στα δημόσια οικονομικά. Μπαίνοντας σε περίοδο προετοιμασίας των προϋπολογισμών για το 2023, το Υπουργείο Οικονομικών στέλνει το μήνυμα πως πρέπει να υπολογιστούν με ρεαλισμό και ορθολογισμό. Από τις 15 Ιουλίου έως τις 16 Αυγούστου θα πρέπει τα Υπουργεία, Υφυπουργεία, κρατικές επιχειρήσεις και οργανισμοί να καταθέσουν τους προϋπολογισμούς τους στο Υπουργείο, μέχρι τις 20 Σεπτέμβρη να έχουν υποβληθεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου και μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Σε σχετική του εγκύκλιο ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, Γιώργος Παντελής, υπογραμμίζει την τρέχουσα κατάσταση και την προσοχή που χρειάζεται, καθώς η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία δημιουργεί μεγάλες αβεβαιότητες και υπάρχει και αντίκτυπος επιπτώσεων στην Κύπρο. Επίσης, καθιστά σαφές πως οι εκτιμήσεις για τα έσοδα των Υπουργείων, Υφυπουργείων και άλλα, πρέπει να είναι ρεαλιστικές και εκτός από το να λαμβάνουν υπόψη την παρούσα οικονομική κατάσταση, να έχουν υπόψη τους και τις εκτιμήσεις για την πορεία της οικονομίας και τις οικονομικές δυνατότητες του κάθε οργανισμού. Την ίδια ώρα, από την εξίσωση δεν αφήνει έξω τα χρήματα, τα οποία μπορούν να προέλθουν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Συγκεκριμένα, γίνεται λόγος ότι, μέσω του Σχεδίου Ανάκαμ-

Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία έχει δημιουργήσει μεγάλη αβεβαιότητα διεθνώς, επηρεάζοντας αναπόφευκτα και την κυπριακή οικονομία.

Το πρωτογενές ισοζύγιο εκτιμάται να είναι πλεονασματικό ύψους 406 εκατ. ευρώ για το 2022.

ψης και Ανθεκτικότητας, προωθούνται σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που συνολικά στοχεύουν στην αλλαγή του μοντέλου ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, με τρόπο που να συνάδει με τους

μακροπρόθεσμους στόχους για την κυπριακή οικονομία. Στο στρατηγικό πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής 2023 – 2025, αναφέρεται πως η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία έχει δημιουργήσει μεγάλη αβεβαιότητα διεθνώς, επηρεάζοντας αναπόφευκτα και την κυπριακή οικονομία. Οι οικονομικές επιπτώσεις θα καθοριστούν από τη διάρκεια του πολέμου, καθώς και των εκατέρωθεν κυρώσεων που έχουν επιβληθεί, ενώ η ανάπτυξη το 2022 αναμένεται να στηριχτεί στην εγκώρια ζήτηση, την ιδιωτική και δημόσια κατανάλωση και στην

υλοποίηση ενός σημαντικού αριθμού έργων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το οποίο αναμένεται να έχει θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη την περίοδο 2022-2025. Με βάση το μακροοικονομικό σενάριο που ετοιμάστηκε από το Υπουργείο Οικονομικών, η κυπριακή οικονομία το 2022 αναμένεται να παρουσιάσει ανάπτυξη γύρω στο 2,7%. Για το 2022, ο πληθωρισμός (ΕΔΤΚ) αναμένεται να αυξηθεί στο 4,1%, κυρίως λόγω της σημαντικής αύξησης στις διεθνείς τιμές του πετρελαίου. Το ποσοστό ανεργίας το 2022 αναμέ-

Προοπτικές του 2022

Επιστρέφοντας στα του Στρατηγικού Πλαισίου Δημοσιονομικής Πολιτικής 2023 – 2025, με βάση το μακροοικονομικό σενάριο του Υπουργείου για το 2022 και λαμβάνοντας υπόψη την απόσυρση των πλείστων μέτρων για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, το δημοσιονομικό ισοζύγιο αναμένεται να είναι οριακά πλεονασματικό ύψους 7 εκατ. ευρώ, ενώ ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται ισοσκελισμένο δημοσιονομικό ισοζύγιο, σε σύγκριση με έλλειμμα 495 εκατ. ευρώ (-2,1% του ΑΕΠ) τον προηγούμενο χρόνο. Το πρωτογενές ισοζύγιο εκτιμάται να είναι πλεονασματικό ύψους 406 εκατ. (1,6% του ΑΕΠ) το 2022 σε σύγκριση με ελλειμματικό πρωτογενές ισοζύγιο ύψους 62 εκατ. ευρώ (-0,3% του ΑΕΠ) το 2021.

- Μαΐου 2021. Τα συνολικά έσοδα στην περίοδο που εξετάζουμε αυξήθηκαν κατά 613,3 εκατ. ευρώ (+17,8%) και ανήλθαν στα 4,05 δισ. ευρώ σε σύγκριση με 3,44 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2021. Συγκεκριμένα, όπως καταδεικνύουν τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, οι συνολικοί φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών αυξήθηκαν κατά 223,4 εκατ. ευρώ (+17,4%) και ανήλθαν στα 1,5 δισ. ευρώ σε σύγκριση με 1,28 δισ. ευρώ το 2021, εκ των οποίων τα καθαρά έσοδα του ΦΠΑ (μετά την αφαίρεση των επιστροφών) αυξήθηκαν κατά 170,1 εκατ. ευρώ (+20,5%) και ανήλθαν στο 1 δισ. ευρώ σε σύγκριση με 830 εκατ. ευρώ το 2021. Τα έσοδα από τη φορολογία στο εισόδημα και τον πλούτο αυξήθηκαν κατά 176,3 εκατ. ευρώ (+25,1%) και ανήλθαν στα 879,1 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 702,8 εκατ. ευρώ το 2021. Οι κοινωνικές εισφορές αυξήθηκαν κατά 201,9 εκατ. ευρώ (+19,4%) και ανήλθαν στα 1,24 δισ. ευρώ σε σύγκριση με 1,04 δισ. ευρώ το 2021. Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 41,2 εκατ. ευρώ (+18,9%) και ανήλθαν στα 259,4 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 218,2 εκατ. ευρώ το 2021. Οι τρέχουσες μεταβιβάσεις αυξήθηκαν κατά 2,9 εκατ. ευρώ (+3,7%) και ανήλθαν στα 80,8 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 77,9 εκατ. ευρώ το 2021. Οι κεφαλαιουχικές μεταβιβάσεις μειώθηκαν κατά 31 εκατ. ευρώ (-44,6%) και περιορίστηκαν στα 38,5 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 69,5 εκατ. ευρώ το 2021. Οι εισπραχθέντες τόκοι και μερίσματα μειώθηκαν κατά 1,5 εκατ. ευρώ (-3,2%) και περιορίστηκαν στα 45,3 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 46,8 εκατ. ευρώ το 2021.

INTERCOLLEGE

ΣΠΟΥΔΕΣ ΚΑΙ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ

INTERCOLLEGE

Σπούδασε στο Intercollege και διεκδίκησε μια θέση εργασίας στον τομέα της ειδικότητάς σου, κατά τη διάρκεια των σπουδών σου!

Σπουδάζω και εργαζομαι – ευκαιρίες εργοδότησης των φοιτητών και φοιτητριών του Intercollege, σε άμεση συνεργασία με στρατηγικούς εταίρους.

- Ευνοϊκοί όροι απασχόλησης.
- Εργασία σε οργανισμούς διεθνούς φήμης που εμπλουτίζουν τις εμπειρίες και το βιογραφικό σου.
- Δυνατότητα μερικής απασχόλησης κατά τη διάρκεια των σπουδών σου και πλήρη απασχόληση το καλοκαίρι.
- Ευκαιρίες εργοδότησης σε Κύπρο και Ελλάδα.

Erasmus+

Enriching lives, opening minds.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Intercollege έχουν δικαίωμα συμμετοχής στο πρόγραμμα διακρατικής κινητικότητας Erasmus+ μέσω του οποίου μπορούν να κάνουν την πρακτική τους άσκηση στο εξωτερικό καθώς και να λαμβάνουν μέρος σε σύντομες κινητικότητες πάντα με στόχο την επαγγελματική και προσωπική τους ανέλιξη.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΙΣΔΟΧΗΣ
Μάρκου Δράκου 8, Εγκωμη, 2409 Λευκωσία, Κύπρος
Τ.: +357 22 842497 | Φ.: +357 22 842555
email: info@intercollege.ac.cy

Αισθητική

ΠΤΥΧΙΟ (4 έτη) / 240 ECTS
Ελληνική Γλώσσα Διδασκαλίας – Πλήρης φοίτηση

- Ολότελα Ανανεωμένο πρόγραμμα σπουδών πιστοποιημένο από το Φορέα Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτερη Εκπαίδευση
- Εξειδικευμένα μαθήματα Κοσμετολογίας, Χρήσεις και Εφαρμογές Laser, Δερματοστοιχίας, και 1000 ώρες πρακτική άσκηση
- Υπερσύγχρονα εργαστήρια και δωρεάν χορήγηση αναλωσίμων και υλικών
- Εγγραφή στο μητρώο αισθητικών Κύπρου, απόκτηση άδειας άσκησης επαγγέλματος και άδειας λειτουργίας ινστιτούτου αισθητικής

Επισιτιστικές Τέχνες

ΠΤΥΧΙΟ (4 έτη) / 240 ECTS
Ελληνική Γλώσσα Διδασκαλίας – Πλήρης φοίτηση

ΔΙΠΛΩΜΑ (2 έτη) / 120 ECTS
Ελληνική/Αγγλική Γλώσσα Διδασκαλίας – Πλήρης φοίτηση

- Βραβευμένη δύο φορές ως η καλύτερη σχολή της Νότιας Ευρώπης
- Υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις και εξοπλισμός
- Καταξιωμένοι καθηγητές με διεθνή εμπειρία και εξειδίκευση
- Έμμοση πρακτική άσκηση στην Κύπρο και το εξωτερικό

Μηχανική Αυτοκινήτου

ΔΙΠΛΩΜΑ (2 έτη) / 120 ECTS
Ελληνική Γλώσσα Διδασκαλίας – Πλήρης φοίτηση

- Άρτια εξοπλισμένα εργαστήρια σε υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις
- Άμεση διασύνδεση με την βιομηχανία αυτοκινήτου και εξασφαλισμένη πρακτική άσκηση
- Αναγνωρισμένος κλάδος σπουδών από όλους τους αρμόδιους φορείς προσαρμοσμένος στις εξελίξεις της τεχνολογίας Αυτοκινήτου
- Βραδυνά μαθήματα σπουδών

Τεχνικός Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων

ΔΙΠΛΩΜΑ (2 έτη) / 132 ECTS
Ελληνική Γλώσσα Διδασκαλίας – Πλήρης φοίτηση

- Απόκτησε τεχνική κατάρτιση στις θερμάνσεις, στα υδραυλικά, στα ψυκτικά και άλλα μηχανολογικά συστήματα σε ένα μόνο πρόγραμμα σπουδών
- Άρτια εξοπλισμένα εργαστήρια σε υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις
- Εξαιρετική διασύνδεση με τις ανάγκες της βιομηχανίας με άμεση επαγγελματική αποκατάσταση
- Βραδυνά μαθήματα σπουδών

Ακολουθήσε το επάγγελμα του καπετάνιου σπουδάζοντάς στη Ναυτική Ακαδημία Κύπρου

ΠΤΥΧΙΟ στη Ναυτική Επιστήμη*

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ Ικανότητας Ανθυποπλοιάρχου Εμπορικού Ναυτικού

* Δυνατότητα για κρατική χορηγία

- Το Πιστοποιητικό Ναυτικής Ικανότητας Αξιωματικού Γέφυρας – **Officer in Charge of a Navigational Watch (Section A-II/1)** – παρέχεται από την Ναυτική Ακαδημία Κύπρου
- Το ακαδημαϊκό **Πτυχίο στη Ναυτική Επιστήμη** παρέχεται από το Intercollege
- Πιστοποιητικά ικανότητας εγκεκριμένα από το Υφυπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Στρατηγική συνεργασία με διεθνείς Ναυτιλιακές εταιρείες
- Εξασφαλισμένη και επιδοτούμενη έμμοση πρακτική άσκηση με δικαίωμα συμμετοχής σε Σχέδιο Χρηματοδότησης

CYPRUS MARITIME ACADEMY
Μάρκου Δράκου 8, Τ.Θ. 24005, CY-1700 Λευκωσία
Τ.: +357 22 842496 | Φ.: +357 22 842555
www.cyma.ac.cy

Προοπτικές ανάπτυξης παρά την αβεβαιότητα

Ο πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας και οι έντονες πληθωριστικές τάσεις επιβάλλουν εγρήγορση, λέει ο Φοίβος Στασόπουλος

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η μείωση του κόστους της Ελληνικής Τράπεζας αποτελεί βασικό πυλώνα του πλάνου του μετασχηματισμού της, το οποίο έχει ήδη ξεκινήσει και να υλοποιείται. Προς αυτή την κατεύθυνση, το πλάνο του μετασχηματισμού της Ελληνικής περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την μείωση του λειτουργικού κόστους μέσω της μείωσης των καταστημάτων, την απλοποίηση των διαδικασιών, την επιτάχυνση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων.

Μιλώντας σε συνέντευξη του στην «Κ» ο Ανάτατος Διευθυντής Τραπεζικής της Ελληνικής Τράπεζας, Φοίβος Στασόπουλος, τονίζει ότι η αύξηση των τιμών μειώνει το διαθέσιμο εισόδημα των ιδιωτών και κατ' επέκταση την αγοραστική τους δυνατότητα αλλά ενδεχόμενα και την ικανότητα αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων.

Ο κ. Στασόπουλος επισημαίνει ότι η Ελληνική Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, έχει ήδη χρηματοδοτήσει μεγάλα έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, καθώς και πράσινα επενδυτικά πλάνα επιχειρήσεων στην Κύπρο με πάνω από €300 εκατ. κατά την περίοδο 2020-2021.

- Η άνοδος των επιτοκίων θα έχει κατά τη γνώμη σας θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο στα οικονομικά αποτελέσματα της τράπεζας;

- Η άνοδος των επιτοκίων αναμένεται να έχει θετικό αντίκτυπο στα αποτελέσματα της Τράπεζας, κυρίως λόγω της σταδιακά αυξημένων αποδόσεων στο ψηλό πλεόνασμα ρευστότητας που διατηρούμε με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το οποίο εξακολουθεί να έχει αρνητικό επιτόκιο ύψους 0,50%. Το σχετικό κόστος το έχουμε επιβαρυνθεί σε μεγάλο βαθμό, καθώς παρά τις αρχικές μας σκέψεις δεν το έχουμε μετακυλήσει στους ιδιώτες καταθέτες μας. Επιπρόσθετα, οι δανειακές υποχρεώσεις με βάση τιμολόγησής το Ευρίβοι, αναμένεται σύντομα να διέπονται από αυξημένη τιμολόγηση με ανάλογο θετικό αντίκτυπο στα αποτελέσματα της Τράπεζας. Τέλος, οι δανειακές υποχρεώσεις με βάση τιμολόγησής το βασικό επιτόκιο της Ελληνικής Τράπεζας, δεν αναμένεται να επηρεαστούν στο σύντομο μέλλον, καθώς το βασικό μας επιτόκιο βασίζεται στο μέσο όρο των καταθετικών επιτοκίων που προσφέρουμε σε ιδιώτες πελάτες μας.

- Σας ανησυχεί η ποιότητα ενεργητικού στην ισολογισμό και συγκεκριμένα η πιθανότητα δημιουργίας νέων μη εξυμνευόμενων χορηγήσεων λόγω του πολέμου και της ακρίβειας;

- Οι εμπειρίες του παρελθόντος μας έχουν δημιουργήσει μια κουλτούρα με έντονα αυξημένο δείκτη επίγνωσης, αναγνώρισης και διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου,

με αποτέλεσμα τη σταδιακή οικοδόμηση ενός ιδιαίτερα ανθεκτικού χαρτοφυλακίου, όπως αποδείχθηκε και στην πρόσφατη κρίση λόγω πανδημίας. Αναμφίβολα, τόσο ο πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας, όσο και οι έντονες πληθωριστικές τάσεις, μας ανησυχούν και επιβάλλουν εγρήγορση για έγκαιρη και ορθολογιστική στήριξη των βιώσιμων πελατών μας που θα επηρεαστούν. Η αύξηση των τιμών μειώνει το διαθέσιμο εισόδημα των ιδιωτών και κατ' επέκταση την αγοραστική τους δυνατότητα, αλλά ενδεχόμενα και την ικανότητα αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων. Παράλληλα, οι επιχειρήσεις είναι πιθανόν να αντιμετωπίσουν μειωμένες πωλήσεις και αυξημένα κόστη, άρα επιδεινωμένη ρευστότητα και κερδοφορία. Η Ελληνική

«Στόχος μας είναι να έχουμε έναν θετικό μακροχρόνιο αντίκτυπο στην κοινωνία και στο περιβάλλον».

Τράπεζα ήταν, είναι και θα παραμείνει κοντά στους πελάτες της για να τους βοηθήσει να ανταπεξέλθουν στις σχετικές προκλήσεις, με λύσεις αναδιάρθρωσης ή/και παροχή λύσεων κεφαλαίου κίνησης, ανάλογα με τα δεδομένα της κάθε περίπτωσης και πάντοτε νοούμενου ότι επιβεβαιώνεται η τελική τους βιωσιμότητα.

- Τελικά η κατάσταση με τη δομή κόστους της τράπεζας δεν είναι όσο επείγουσα παρουσιάζεται και η αποκλιμάκωση στο μισθολόγιο του προσωπικού μπορεί να περιμένει;

- Η μείωση του κόστους αποτελεί βασικό πυλώνα του πλάνου μετασχηματισμού της Τράπεζας, το οποίο έχει ήδη ξεκινήσει να υλοποιείται. Η μείωση του κόστους αφορά τόσο τα λειτουργικά έξοδα όσο και το μισθολόγιο. Η σχέση εσόδων προς έξοδα είναι

Η Ελληνική Τράπεζα ήταν, είναι και θα παραμείνει κοντά στους πελάτες της για να τους βοηθήσει να ανταπεξέλθουν στις σχετικές προκλήσεις, αναφέρει ο Ανάτατος Διευθυντής Τραπεζικής της Ελληνικής Φοίβος Στασόπουλος.

ιδιαίτερα ψηλή, ειδικά σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές τράπεζες και εύκολα μπορεί κανείς να αντιληφθεί ότι επιβάλλεται να κάνουμε κάτι για να αντιμετωπίσουμε το ψηλό μας κόστος. Το περιθώριο βελτίωσης των εισοδημάτων είναι περιορισμένο, λόγω των δεδομένων στην αγορά, των υπερπλεονάζων νοικοκυριών/εταιρειών, της

λήξης των κρατικών ομολόγων και των κεφαλαιακών περιορισμών που επιβάλλονται από τις Εποπτικές Αρχές. Επομένως, πέρα από τις συνεχείς προσπάθειες αύξησης των εσόδων, επιβάλλεται η άμεση διαχείριση και μείωση των εξόδων μας. Στόχος μας είναι μια μακροχρόνια βιώσιμη πορεία για την Τράπεζά μας, διαφυλάσσοντας τα

συμφέροντα των πελατών, των καταθετών, του προσωπικού και των μετόχων της. Σε αυτό το πλαίσιο, το Πλάνο Μετασχηματισμού της Ελληνικής Τράπεζας περιλαμβάνει την μείωση του λειτουργικού κόστους μέσω της μείωσης των καταστημάτων, την απλοποίηση των διαδικασιών, την επιτάχυνση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων ώστε να γίνουμε όσο πιο αποτελεσματικοί γίνεται. Αναπόφευκτα η μείωση του εργατικού κόστους το οποίο αποτελεί περίπου το 50% του συνολικού κόστους παραμένει επίσης βασική προτεραιότητα.

- Πιστεύετε ότι έχει καταφέρει η τράπεζα να απειλήσει την πρωτοκαθεδρία της Τράπεζας Κύπρου στην παραχώρηση νέου δανεισμού μετά και τη μεγέθυνση που έχει συντελεστεί στον οργανισμό σας το 2018;

- Στόχος μας είναι να έχουμε στην αγορά ένα μερίδιο ανάλογο της καταθετικής και κεφαλαιακής μας βάσης. Εργαζόμαστε για τη μεγέθυνση του μεριδίου αγοράς με οργανικές και μη οργανικές κινήσεις διερευνώντας συνεχώς νέες ευκαιρίες, τόσο εντός όσο και εκτός Κύπρου κυρίως μέσω του τομέα της Ναυτιλίας και της Διεθνούς Τραπεζικής (International Lending Division). Πρόσφατο παράδειγμα των μη οργανικών ενεργειών, είναι η απόκτηση του σημαντικού και υγιούς χαρτοφυλακίου εξυμνευόμενων διευκολύνσεων της RCB. Μέσω αυτής της συναλλαγής, αυξήθηκε κατά περίπου 9% το δανειακό μας χαρτοφυλάκιο, δημιουργώντας παράλληλα σχέσεις με νέους πελάτες. Παράλληλα, ολοκλήρωσαμε τη συμφωνία πώλησης χαρτοφυλακίου MEX της τράπεζας. Κατά συνέπεια, με τις κινήσεις αυτές, μειώθηκε εντυπωσιακά ο δείκτης MEX στο 3,6%, από τα χαμηλότερα επίπεδα μεταξύ αντίστοιχων τραπεζών.

Ανταγωνιστικοί τομείς

- Σε ποιους τομείς της οικονομίας εντοπίζετε τις μεγαλύτερες προοπτικές και πού σκοπεύετε να επενδύσετε στα επόμενα χρόνια;

- Εστιάζουμε σε τομείς που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα της οικονομίας, όπως είναι η υγεία, η εκπαίδευση, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η τεχνολογία, η φιλοξενία, οι μεταφορές και η ναυτιλία. Οι πιο πολλοί από αυτούς τους τομείς θα ενισχυθούν σημαντικά από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και από την χρηματοδότηση της Πράσινης Ατζέντας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα, εστιάζουμε στη στήριξη του ιδιωτικού τομέα, κυρίως με στεγαστικά δάνεια, αλλά και με δάνεια αυτοκινήτου, καταναλωτικά δάνεια και δάνεια σε πολύ μικρές επιχειρήσεις, ανταποκρινόμενοι στις ανάγκες της διευρυμένης πελατειακής μας βάσης.

Η μετάβαση στην πράσινη οικονομία

- Η κλιματική αλλαγή με τους κινδύνους που συμπεριλαμβάνει αγγίζει αναπόφευκτα και τον τραπεζικό τομέα. Πόσο έτοιμη είναι η Ελληνική Τράπεζα για αυτή την τεράστια πρόκληση που ονομάζεται «περιβάλλον»;

- Στόχος μας είναι να έχουμε ένα θετικό μακροχρόνιο αντίκτυπο στην κοινωνία και στο περιβάλλον. Αυτή η δεσμευση αντικατοπτρίζεται και στην Ετήσια Έκθεση Βιωσιμότητας της Τράπεζας για το 2021 αλλά και στο Πλάνο Μετασχηματισμού μας. Βασικός πυλώνας της στρατηγικής μας είναι να ηγηθούμε της μετάβασης στην πράσινη οικονομία. Στοχεύοντας σε ένα βιώσιμο μέλλον και στην αναστροφή των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής έχουμε δεσμευτεί για πράσινα και κοινωνική χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, προσφέροντας ποιοτικές επιλογές και λύσεις, υιοθετώντας κριτήρια Περιβάλλοντος, Κοινωνικής Συνοχής και Διακυβέρνησης (ESG) με ολοκληρωμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες και κίνητρα για να βελτιώσουν οι πελάτες μας τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις με μέτρα βιωσιμότητας. Η Ελληνική Τράπεζα, ανταποκρινόμενη στις ανάγκες των πελατών της και λαμβάνοντας έμπρακτα υπόψη τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, έχει ήδη χρηματοδοτήσει μεγάλα έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, καθώς και πράσινα επενδυτικά πλάνα επιχειρήσεων στην Κύπρο με πάνω από €300 εκατ. κατά την περίοδο 2020-2021. Όσον αφορά «πράσινα προϊόντα», η Ελληνική Τράπεζα είναι η πρώτη τράπεζα στην Κύπρο που προχωρά στην παραχώρηση ευνοϊκότερης τιμολόγησης στεγαστικών δανείων για την ανακαίνιση/ ενεργειακή αναβάθμιση υφιστάμενης κατοικίας, πέραν της χρηματοδότησης για την αγορά/ ανέγερση «πράσινης κατοικίας», ενώ προσφέρει και χαμηλότερο επιτόκιο για τη χρηματοδότηση ηλεκτρικών/ υβριδικών αυτοκινήτων, καθώς και έκπτωση στην ασφάλιση τέτοιων οχημάτων μέσω της Παγκυπριακής Ασφαλιστικής.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΜΠΑΛΑΤΣ ΚΟΡΑΝΙ** και **ΦΡΑΝΣΕΣΚΟ ΚΑΝΕΠΑ** / REUTERS

Η ισοτιμία του ευρώ, το νέο μεγάλο πρόβλημα της ΕΚΤ

Η διολίσθηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ έναντι του δολαρίου έχει εγκλωβίσει την ΕΚΤ σε επώδυνες και οικονομικά δαπανηρές επιλογές. Αν η υποχώρηση της αξίας του ευρώ συνεχιστεί, τότε θα αυξηθεί σημαντικά ο ήδη υψηλός πληθωρισμός, ενισχύοντας τον κίνδυνο να παγιωθεί η άνοδος των τιμών με ρυθμό πολύ πάνω από τον στόχο της ΕΚΤ του 2%. Ωστόσο, η αντιμετώπιση του επιπέδου ναδίρ 20ετίας για το ευρώ θα απαιτούσε πιο γρήγορες αυξήσεις επιτοκίων, κάτι που θα μπορούσε να οξύνει τα προβλήματα μιας οικονομίας που ήδη αντιμετωπίζει την πιθανότητα μιας ύφεσης, τις διαφαινόμενες ελλείψεις φυσικού αερίου και το υπερβολικά υψηλό κόστος ενέργειας, παράγοντες οι οποίοι εξαντλούν την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών. Η ΕΚΤ μέχρι στιγμής έχει

Η ταχύτατη αύξηση επιτοκίων από τη Fed μετακινεί ρευστό από την Ευρώπη, αποδυναμώνοντας το ευρώ.

υποβαθμίσει το ζήτημα, ισχυριζόμενη ότι δεν έχει στόχο συγκεκριμένο για τη συναλλαγματική ισοτιμία, ακόμα κι αν το νόμισμα έχει γι' αυτήν σημασία. Παρά ταύτα, οι κινήσεις της αγοράς είναι πλέον πολύ μεγάλες για να υποβιβασθούν. Δεδομένου του μεγέθους του πληθωρισμού, ένα ισχυρότερο ευρώ θα ήταν πολύ χρήσιμο διότι θα τον αποκλιμακώσει, τονίζον αναλυτές. Στη διάρκεια του 2022 το ευρώ υποχωρεί κατά 10% έναντι του δολαρίου, ακόμη κι αν

Η ΕΚΤ μέχρι στιγμής έχει υποβαθμίσει το ζήτημα, ισχυριζόμενη ότι δεν έχει στόχο συγκεκριμένο για τη συναλλαγματική ισοτιμία.

σε σταθμισμένη ισοτιμία έχει εξασθενήσει μόλις 3,3%. Αυτό αυξάνει το κόστος των εισαγωγών, ειδικά για την ενέργεια και άλλα εμπορεύματα, που είναι εκφρασμένα σε δολάρια. Μελέτες, που επικαλείται συχνά η ΕΚΤ, δείχνουν ότι η υποτίμηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας κατά 1% αυξάνει τον πληθωρισμό κατά 0,1% σε διάστημα ενός έτους και έως και 0,25% σε διάστημα τριών ετών.

Τα θεμελιώδη οικονομικά στοιχεία δείχνουν ακόμη μεγαλύτερη αδυναμία του ευρώ. Πρώτον, η ΕΚΤ και η Fed κινούνται με πολύ διαφορετικές ταχύτητες. Ενώ ο πρόεδρος της πρώτης, Τζερόμι Πάουελ, έχει καταστήσει σαφές ότι ήταν διατεθειμένος να διακινδυνεύσει μια ύφεση με υπερμεγέθεις αυξήσεις επιτοκίων για να μειώσει τον πληθωρισμό, η ΕΚΤ συνεχίζει να κάνει μικρά βήματα για να συ-

σφίξει την εξαιρετικά χαλαρή πολιτική της. Η Fed, η οποία έχει ήδη αυξήσει τα επιτόκια αρκετές φορές, μεταξύ των οποίων κατά 75 μ.β. τον Ιούνιο, αναμένεται να τα αυξήσει κατά άλλες 180 μονάδες βάσης. Αυτό δίνει στους επενδυτές υψηλότερα κέρδη στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, επομένως μετακινούν μετρητά από την Ευρώπη και αποδυναμώνουν το ευρώ. Δεύτερον, η τεράστια ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώζωνης, κυρίως από το ρωσικό αέριο, καθιστά επίσης την οικονομία πιο ευάλωτη στις συνέπειες του πολέμου στην Ουκρανία. Τρίτον, τέλος, ο λογαριασμός ενέργειας της Ευρώζωνης έχει εκτινάξει το κόστος των εισαγωγών, δημιουργώντας ένα σπάνιο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών. Τέτοιες εκροές αποδυναμώνουν το νόμισμα με την πάροδο του χρόνου.

Ανάσα από τις εκπτώσεις, ανησυχία από πληθωρισμό

Ξεπουλήματα μέχρι 50% κατάφεραν να αυξήσουν την κίνηση στην αγορά

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Από το περασμένο Σάββατο, η αγορά άρχισε να καταγράφει μια ασυνήθιστη, για τα δεδομένα των ημερών, κινητικότητα. Κάτι που ήταν λογικό επόμενο, αφού η μεγαλύτερη πλειοψηφία των καταστημάτων ένδυσης και υπόδησης ξεκίνησαν να διαφημίζουν στις βιτρίνες τους την έναρξη των εκπτώσεων και να τοποθετούν στις ετικέτες τις νέες μειωμένες τιμές των προϊόντων. Όπως αναφέρει ο γ.γ. του Παγκύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου, σε κάποιες περιπτώσεις, κυρίως στα εμπορικά κέντρα, έγινε το αδιαχώρητο, ενώ σε μεγάλο βαθμό η επισκεψιμότητα κατέληγε και σε αγορές στα ταμεία. Πολλά καταστήματα ενημερώνουν το κοινό για εκπτώσεις 50% και ίσως να φτάνουν μέχρι και το 70%, κάτι που αφορά κυρίως παλαιότερα στοκ. Η συντριπτική πλειοψηφία των εκπτώσεων κυμαίνεται στο 20-40%.

Οι ανησυχίες

Φυσικά ανησυχίες υπάρχουν. Τόσο όσον αφορά την επιστροφή του μέτρου της μάσκας σε κλειστούς χώρους, όσο και του πληθωρισμού. Όσον αφορά το πρώτο, ο κ. Αντωνίου τονίζει την ανάγκη να υπάρχει

επίσημη ενημέρωση για να γνωρίζουν οι τουρίστες για την επιστροφή του μέτρου, ώστε να μην βρεθούν προ δυσάρεστης έκπληξης να επιβαρυνθούν οικονομικά με πρόστιμο 300 ευρώ με επίπτωση στην επισκεψιμότητα. Όσον αφορά το δεύτερο σημείο, τα ξεπουλήματα δίνουν μεν κάποια ανάσα στο λιανικό εμπόριο, αλλά έχουν ημερομηνία λήξης. Μέχρι τέλος Ιουλίου αναμένεται ότι θα διαρκέσει στην προκειμένη περίπτωση η άτυπη περίοδος εκπτώσεων, θα ακολουθήσει ο Αύγουστος, μήνας ο οποίος θεωρείται ότι θα ενισχυθεί σε κάποιο βαθμό από τις τουριστικές αφίξεις αλλά και τις κοινωνικές εκδηλώσεις (γάμοι, βαφτίσεις κ.ο.κ). Σύμφωνα με τον κ. Αντωνίου, η διεξαγωγή εκδηλώσεων ενίσχυσε σημαντικά, τουλάχιστον μέχρι στιγμής, το λιανικό εμπόριο. Ενδεικτικά, ανέφερε ότι πέρσι η περίοδος των ξεπουλημάτων κινήθηκε πιο μολυσματικά, αφού λόγω των μέτρων περιορισμού στις εκδηλώσεις, δεν υπήρχε ανάγκη για αγορές».

Καλπάζει ο πληθωρισμός

Ήδη αναφέραμε σε προηγούμενο ρεπορτάζ της Οικονομικής «Κ» ότι το λιανικό εμπόριο δέχεται έντονες πιέσεις ένεκα των πληθω-

Η άτυπη περίοδος των εκπτώσεων ξεκίνησε αρχές Ιουλίου και αναμένεται να ολοκληρωθεί περί τα τέλη Ιουλίου.

Τα στοιχεία καταγράφουν συνεχείς αυξήσεις σε βασικά καταναλωτικά αγαθά, όπως τα καύσιμα (+76%), ο ηλεκτρισμός (+40%) και το ψωμί (+16%) σε σχέση με τον Ιούνιο 2021.

ριστικών τάσεων των τελευταίων μηνών. Τα τελευταία στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας επιβεβαιώσαν αυτό που ήδη οι καταναλωτές έχουν αντιληφθεί : με τον πληθωρισμό να καλπάζει με ρυθμό 9,6% η αγοραστική δύναμη έχει συρρικνωθεί. Τα μηνιαία στοιχεία καταγράφουν συνεχείς αυξήσεις σε βασικά καταναλωτικά αγαθά, όπως τα καύσιμα (+76%), ο ηλεκτρισμός (+40%) και το ψωμί (+16%), καθώς και σε υπηρεσίες που αγοράζονται εφόσον διανύουμε περίοδο διακοπών, όπως είναι οι υπηρεσίες κα-

ταλύματος (+14%) ενώ για κάποια δουλειά συντήρησης κατοικίας, το κόστος έχει ανεβεί κατά 21%. Η σύγκριση γίνεται με τον Ιούνιο του 2021. Βαρόμετρο σε κάθε περίπτωση θα αποτελέσουν οι φθινοπωρινοί μήνες. Με τις τουριστικές αφίξεις να μειώνονται μετά το Σεπτέμβριο, αλλά και τους εγχώριους καταναλωτές να μαζεύονται μετά τα ανοίγματα τους σε ταξίδια και τις κοινωνικές εκδηλώσεις του καλοκαιριού, το λιανικό εμπόριο αναμένεται να επιστρέψει σε μια δύσκολη πραγματικότητα.

Κλειδί η έρευνα

Συμβουλές προς τους καταναλωτές για το τι να προσέξουν κατά τις θερινές εκπτώσεις- και όχι μόνο- έδωσε με ανακοίνωσή του ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών, στην οποία υπογραμμίζει την σημασία της έρευνας πριν αγοράσουν το προϊόν που τους ενδιαφέρει. Φυσικά αυτό δεν είναι πάντοτε εφικτό είτε λόγω χρόνου, είτε λόγω της ψυχολογίας του καταναλωτή και των αυθόρμητων αγορών, αλλά όπου είναι εφικτό, μπορεί να εφαρμόζεται. Επιπλέον, αναφέρεται στην ανακοίνωση ότι «το μεγάλο ποσοστό έκπτωσης δεν σημαίνει κατ' ανάγκη και χαμηλότερη τελική τιμή. Κριτήριο για την αγορά να είναι η τελική τιμή και όχι το ποσοστό έκπτωσης. Η αναγραφή διπλής τιμής, δηλαδή της αρχικής (που συνήθως είναι διαγραμμένη) και της νέας είναι υποχρεωτική. Ο πωλητής διατηρεί το δικαίωμα να αναγράψει μόνο το ποσοστό έκπτωσης, το οποίο όμως θα πρέπει να είναι απόλυτα κατανοητό και σαφές από τον απλό καταναλωτή», σημειώνεται. Οι καταναλωτές θα πρέπει επίσης να είναι ενήμεροι για την πολιτική επιστροφής των καταστημάτων στα είδη εκπτώσεων και να δείχνουν ιδιαίτερη προσοχή σε καταστήματα που διαφημίζονται με μεγάλα ποσοστά εκπτώσεων. Τα ποσοστά που διαφημίζονται δεν σημαίνει ότι ισχύουν για όλα τα είδη που διατίθενται στο κατάστημα, όπως επισημαίνει ο Σύνδεσμος. Παράλληλα, καλεί τους καταναλωτές να ενημερώνονται γενικότερα για την πολιτική επιστροφών που εφαρμόζει η επιχείρηση και να ζητούν απόδειξη αγοράς την οποία θα πρέπει να φυλάνουν γιατί μόνο έτσι αποδεικνύεται η αγορά.

www.wbn.org.cy

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
στην υπηρεσία του καταναλωτή

Περνάμε το χαρτί στην Ιστορία.

Ψηφιοποίησε το λογαριασμό υδροληψίας σου με ένα κλικ.

Είναι τόσο απλό!

Οφελος έως 676 ευρώ ετησίως φέρνει η κατάργηση εισφοράς αλληλεγγύης

Για τους συνταξιούχους και τους δημοσίους υπαλλήλους από το 2023

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης ύστερα από 11 χρόνια ανακοίνωσε ο πρωθυπουργός Κυρ. Μητσοτάκης από το βήμα της Βουλής. «Σήμερα μπορούμε πια να πούμε με πολύ μεγαλύτερη βεβαιότητα ότι αυτή η κυβέρνηση την 1.1.2023 θα καταργήσει την εισφορά αλληλεγγύης για όλους. Για συνταξιούχους και δημοσίους υπαλλήλους», ανέφερε χαρακτηριστικά ο πρωθυπουργός. Αυτό σημαίνει ότι η εισφορά αλληλεγγύης καταργείται τόσο για τους φορολογούμενους που αποκτούν εισοδήματα από τον ιδιωτικό τομέα (μισθωτές υπηρεσίες στον ιδιωτικό τομέα, επιχειρηματική δραστηριότητα, εισοδήματα από ακίνητα, μερίσματα, τόκους κ.λπ.) όσο και για τους φορολογούμενους που αποκτούν εισοδήματα από τον δημόσιο τομέα και συντάξεις.

Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης υπολογίζεται με προοδευτική κλίμακα συντελεστών κυμαινόμενων από 2,2% έως και 10%, σε όσους αποκτούν συνολικό ετήσιο εισόδημα (άθροισμα φορολογούμενων και απαλλασσόμενων εισοδημάτων από διάφορες πηγές) μεγαλύτερο των 12.000 ευρώ. Δηλαδή όσον αφορά τους συνταξιούχους και τους εργαζομένους στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, θα απαλλαγούν όσοι έχουν μηνιαίες αποδοχές άνω των 1.000 ευρώ.

Το συνολικό κόστος για το ελληνικό Δημόσιο υπολογίζεται περίπου σε 1,2 δισ. ευρώ (800 εκατ. ευρώ ιδιωτικός τομέας και 400 εκατ. ευρώ δημόσιοι υπάλληλοι και συνταξιούχοι), δηλαδή το πρόσθετο κόστος σε σχέση με πέρυσι είναι περίπου 400 εκατ. ευρώ, καθώς από πέρυσι είχε ανασταλεί η εισφορά στον ιδιωτικό τομέα και τους ελεύθερους επαγγελματίες.

Η κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης σημαίνει ότι εκατοντάδες χιλιάδες υπάλληλοι του Δημοσίου και συνταξιούχοι θα

Τι σημαίνει η κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης για συνταξιούχους και δημοσίους υπαλλήλους

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ειδική εισφορά είχε ανασταλεί από πέρυσι στον ιδιωτικό τομέα.

δουν αύξηση στις αποδοχές τους που ξεκινάει από 22 ευρώ και ξεπερνάει ακόμη και τα 676 ευρώ τον χρόνο για συγκεκριμένες κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων.

Για παράδειγμα, για εισόδημα 13.000 ευρώ, δηλαδή για καθαρές μηνιαίες αποδοχές 1.083 ευρώ, το ετήσιο όφελος θα είναι 22 ευρώ ή 1,83 ευρώ τον μήνα, για εισόδημα 15.000 ευρώ ή 1.250 ευρώ τον μήνα το όφελος θα είναι 66 ευρώ τον χρόνο ή 5,5 ευρώ τον μήνα, για εισόδημα 18.000 ευρώ ή 1.500 ευρώ τον μήνα το ετήσιο κέρδος θα είναι 132 ευρώ και το μηνιαίο 11 ευρώ, για εισόδημα 20.000 ευρώ ή αποδοχές 1.666 ευρώ το όφελος ανέρχεται σε 176 ευρώ και 14,6 ευρώ αντίστοιχα, για

εισόδημα 25.000 ευρώ τον χρόνο ή 2.083 ευρώ τον μήνα το ετήσιο όφελος θα είναι 426 ευρώ και το μηνιαίο 35,5 ευρώ, για ετήσιο εισόδημα 27.000 ευρώ ή 2.250 ευρώ τον μήνα η καθαρή αύξηση διαμορφώνεται σε 526 ευρώ τον χρόνο ή 43,8 ευρώ τον μήνα και για εισόδημα 30.000 ευρώ ή καθαρές μηνιαίες αποδοχές 2.500 ευρώ, το κέρδος είναι 676 ευρώ τον χρόνο ή 56,3 ευρώ τον μήνα.

Ειδικότερα, αύξηση στις αποδοχές τους θα δουν οι εξής κατηγορίες φορολογούμενων: • Πολιτικοί δημόσιοι υπάλληλοι. • Δημόσιοι λειτουργοί, δηλαδή οι στρατιωτικοί, οι αστυνομικοί, οι πυροσβέστες, οι λιμενικοί, οι δικαστικοί, οι ιατροί του ΕΣΥ, οι πανεπιστημιακοί, οι ερευνητές και οι λοιποί δημόσιοι λειτουργοί. • Συνταξιούχοι όλων των Ταμείων. • Μέλη της κυβέρνησης, οι βουλευτές, οι γενικοί και ειδικοί γραμματείς, οι περιφερειάρχες, οι δήμαρχοι και τα στελέχη των επι-

χειρήσεων και των οργανισμών του δημόσιου τομέα.

Υπενθυμίζεται ότι η εισφορά αλληλεγγύης θεσπίστηκε ως έκτακτο μνημονιακό μέτρο στα εισοδήματα των φυσικών προσώπων άνω των 12.000 ευρώ, με συντελεστές που ξεκινούν από 2,2% και φθάνουν κλιμακωτά το 10% για όσους έχουν εισοδήματα πάνω από 220.000 ευρώ.

Από το 2012

Συνολικά, από την πρώτη χρονιά που εφαρμόστηκε η εισφορά αλληλεγγύης μέχρι και σήμερα έχουν εισπραχθεί περί τα 15 δισ. ευρώ. Μισθωτοί του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, ελεύθεροι επαγγελματίες, όσοι είχαν εισοδήματα από ενοίκια, εισοδήματα από μερίσματα και τόκους κατέβαλλαν από το 2012 εισφορά αλληλεγγύης που επιβλήθηκε για να καλυφθούν οι δημοσιονομικές τρύπες. Αρχικά το σχέδιο προέβλεπε την επιβολή της για διάστημα τριών ετών.

«Λουκέτα» και για ποτά-μπόμπες

Μέτρα για το λαθρεμπόριο λαμβάνει η κυβέρνηση για τη διασφάλιση των εσόδων αλλά και την προστασία της δημόσιας υγείας. Μετά τη σφράγιση έως και 90 ημέρες των πρατηρίων καυσίμων και τη δημοσιοποίηση των ονομάτων τους στο Διαδίκτυο, αλλά και την ενημέρωση των πολιτών ότι το συγκεκριμένο πρατήριο πωλούσε νοθευμένο καύσιμα (με ειδική ταμνία στο πρατήριο), οι Αρχές λαμβάνουν μέτρα για το λαθρεμπόριο αλκοολούχων ποτών. Με διάταξη που κατέθεθηκε χθες στη Βουλή προβλέπεται η σφράγιση για χρονικό διάστημα 10 έως 30 ημερών της εγκατάστασης ελεγχόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, όταν διαπιστώνεται ότι το ελεγχόμενο πρόσωπο κατέχει, εμφιαλώνει, παρασκευάζει ή διαθέτει προς πώληση παράνομα αλκοολούχα ποτά.

Παράλληλα, η διάταξη ορίζει τη δημοσιοποίηση των στοιχείων των παραβατών, των παραβάσεων, των κυρώσεων που επιβλήθηκαν και των εγκαταστάσεων τους σε ιστοσελίδα της ΑΑΔΕ, με στόχο την αποτροπή από την τέλεση των παραβάσεων.

Σημειώνεται ότι το ελληνικό Δημόσιο χάνει ετησίως από το λαθρεμπόριο και τη νοθεία στα αλκοολούχα ποτά περί τα 70-100 εκατ. ευρώ (ΕΦΚ και ΦΠΑ). Σύμφωνα με έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, το παράνομο εμπόριο αλκοολούχων ποτών στην Ελλάδα ανέρχεται στο 11% της συνολικής κατανάλωσης. Παράλληλα, η κυβέρνηση σχεδιάζει την ηλεκτρονική παρακολούθηση επαγγελματικών οχημάτων και εμπορευματοκιβωτίων στην

Μετά τη σφράγιση έως και 90 ημέρες πρατηρίου που πωλούσε νοθευμένα καύσιμα, οι Αρχές λαμβάνουν μέτρα για το λαθρεμπόριο αλκοολούχων ποτών.

Από 10 έως 30 ημέρες θα κλείνουν οι εγκαταστάσεις που παρασκευάζουν ή πωλούν παράνομα ποτά.

ελληνική επικράτεια. Με την εισοδό τους και την κυκλοφορία τους στη χώρα θα εφαρμόζεται η αξιοποίηση του μπτρώου αλκοολούχων ποτών και του συστήμα-

τος αναγνώρισης αλκοολούχων ποτών από τις ελεγκτικές αρχές του τελωνείου.

Ελεγχος καυσίμων

Οι κινήσεις της κυβέρνησης δεν σταματούν στις ανωτέρω παρεμβάσεις, καθώς στόχος είναι ο έλεγχος όλης της εφοδιαστικής αλυσίδας, κυρίως των καυσίμων. Το σχέδιο προβλέπει την ανάπτυξη ενός νέου ηλεκτρονικού συστήματος που θα παρακολουθεί τις τελωνειακές συναλλαγές σε πραγματικό χρόνο, θα καταγράφει την

κίνηση φορτηγών και εμπορευματοκιβωτίων, θα παρακολουθεί τα επαγγελματικά οχήματα και εμπορευματοκιβώτια που εισέρχονται στην ελληνική επικράτεια, ενώ θα επεκταθεί το σύστημα εισρών/εκρών σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού καυσίμων. Επίσης, το επιχειρησιακό σχέδιο της ΑΑΔΕ προβλέπει αυξημένους ελέγχους με στόχο τον περιορισμό του λαθρεμπορίου και τη διασφάλιση των δημοσίων εσόδων. Ειδικότερα, θα πραγματοποιηθούν τουλάχιστον 75.000 έλεγχοι διώξεis (50.000 από τα τελωνεία και 25.000 από τις κινητές ομάδες ελέγχου).

Σφράγιση πρατηρίων

Αποδίδουν, όπως δείχνουν, τα πρόσφατα μέτρα για τη σφράγιση των πρατηρίων καυσίμων στα οποία διαπιστώνεται νοθεία. Την περασμένη εβδομάδα σφραγίστηκε πρατήριο στη Νίκαια, αλλά ο ιδιοκτήτης φοβούμενος ότι θα χάσει την πελατεία του, περιέφραξε την πρόσοψη του πρατηρίου με πανί, ώστε να μη φαίνονται τα ειδικά αυτοκόλλητα, επικαλούμενος ανακαίνιση. Οι τελωνειακοί ελεγκτές της ΑΑΔΕ το πληροφορήθηκαν άμεσα, τον ενημέρωσαν ότι η συγκεκριμένη κίνηση αποτελεί ποινικό αδίκημα, με αποτέλεσμα ο ίδιος να σπεύσει και να αφαιρέσει τον υφασμάτινο φράκτπ. Επίσης, την περασμένη εβδομάδα κλιμάκιο τελωνειακών διενήργησε έπειτα από πληροφορίες ελέγχους σε τρία πρατήρια. Εστάλνισαν δείγματα στο Χημείο του Κράτους και διαπιστώθηκε ότι σε ένα από αυτά τα καύσιμα ήταν νοθευμένα οπότε και σφραγίστηκε για 10 ημέρες.

ΠΡ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Επιδοματικές πολιτικές στηρίζουν την αύξηση της κατανάλωσης

Με ρυθμό 3,5%-4% αναμένεται να αναπτυχθεί φέτος η ελληνική οικονομία, σύμφωνα με την τριμηνιαία έκθεση του IOBE για την οικονομία, παρά τον υψηλό πληθωρισμό. Η εξέλιξη αυτή βασίζεται στην προϋπόθεση ότι θα αξιοποιηθούν οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης και του νέου ΕΣΠΑ, αλλά και με δεδομένο ότι η δυναμική της οικονομίας θα συνεχιστεί μέχρι και το τέλος του χρόνου, έστω και μειωμένη, λόγω της διεθνούς συγκυρίας.

Σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή του IOBE Ν. Βέττα, ο πληθωρισμός θα σκαρφαλώσει στο 9%-9,6%, επισημαίνοντας ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία ήταν η σπίθα που πυροδότησε τον πληθωρισμό, όμως αυτός βρήκε προσάναμπα για να γιγαντωθεί στην προηγούμενη κατάσταση της παγκόσμιας οικονομίας, που υπήρχαν ισχυρές αντιστοροπίες. Παρουσιάζοντας τη νέα έκθεση για την ελληνική οικονομία, ο διευθυντής του IOBE, καθηγητής Νίκος Βέττας, υπογράμμισε ότι:

- Φέτος οι ρυθμοί πραγματικής μεγέθυνσης αναμένονται ισχυροί παρά τον πολύ υψηλό πληθωρισμό.
- Μεσοπρόθεσμα γίνεται επιτακτική η ανάγκη αναστροφής των διδύμων ελλειμμάτων, του δημοσιονομικού και εμπορικού ισοζυγίου, εν μέσω ιδιαίτερα υψηλών τιμών ενέργειας και ευρύτερων διαταραχών στην παγκόσμια οικονομία.
- Η αύξηση της κατανάλωσης, παρά τον υψηλό πληθωρισμό, στηρίζεται εν μέρει σε πολιτικές επιδοτήσεων, προηγούμενων για τη στήριξη εισοδημάτων λόγω της πανδημίας και πλέον για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας.

Παραμένουν δυσνόητα για τους καταναλωτές τα τιμολόγια ρεύματος

Οι μισοί καταναλωτές δεν γνωρίζουν εάν έχουν το φθηνότερο τιμολόγιο ηλεκτρικής ενέργειας, με το ποσοστό να είναι υψηλό (45%) ακόμη και μεταξύ αυτών που έχουν αλλάξει τιμολόγιο εντός του ίδιου προμηθευτή στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας.

Την ίδια ώρα, πάνω από τις μισές επιχειρήσεις που ηλεκτροδοτούνται στη χαμηλή τάση (56%) δηλώνουν ότι η αλλαγή προμηθευτή δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα στην εξοικονόμηση χρημάτων. Αυτά αποτελούν μερικά μόνο από τα ευρήματα της δημοσκοπήσης που πραγματοποίησε η εταιρεία Prorata για λογαριασμό της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Η δημοσκόπηση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της ατεπάγγελτης έρευνας που διενεργεί η Ε.Α. στην αγορά της λιανικής προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες χαμηλής τάσης.

Στόχος της δημοσκοπήσης είναι να διερευνηθεί κατά πόσον εκδηλώνονται πρακτικές εμπορίας και τιμολόγησης που ενοούν τη δημιουργία σύγχυσης στους καταναλωτές (confusopoly), οι οποίες ενδεχομένως να δυσχεραίνουν την ικανότητα των καταναλωτών να επιλέξουν τη βέλτιστη προσφορά.

Αυτό, πάντως, που προκύπτει από την έρευνα είναι ότι οι καταναλωτές δεν θεωρούν ότι η λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας λειτουργεί ανταγωνιστικά έτσι ώστε να μπορούν να επωφεληθούν.

- Η άνοδος της κατανάλωσης αναμένεται να μετριαστεί κατά το υπόλοιπο του έτους. Επίσης, σημαντικό μέρος της κατανάλωσης προκαλεί αυξημένες εισαγωγές. Για τη διατήρηση των ρυθμών μεγέθυνσης σε υψηλό επίπεδο είναι κρίσιμο να αυξάνονται συστηματικά οι επενδύσεις και οι εξαγωγές.

- Αυξανόμενο μέρος των μεταποιητικών επιχειρήσεων της χώρας επιτυγχάνει καλές εξαγωγικές επιδόσεις. Ταυτόχρονα, μεγαλύτερο μέρος του τομέα του τουρισμού στρέφεται στην προσφορά υπηρεσιών υψηλής αξίας.
- Οικονομίες όπως η δική μας,

Ανάπτυξη 3,5%-4% και πληθωρισμό μεταξύ 9% και 9,6% αναμένει για φέτος το IOBE.

με χρόνιες δομικές υστερήσεις, δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα του πληθωρισμού κυρίως με επιδοματικές πολιτικές. Αν και είναι απαραίτητα μέτρα υποστήριξης προς τα ευάλωτα νοικοκυριά και πολιτικές προσαρμογής της ρύθμισης σε βασικές αγορές, είναι επείγον να υπάρξει υποστήριξη της παραγωγής, με απλούστευση διαδικασιών και κανόνων και μεταρρυθμίσεις για αύξηση του ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων. Κρίσιμη σημασία έχει και η μεγάλη αύξηση του κόστους χρηματοδότησης της χώρας, όπως και η απόσταση από τον μέσο όρο στην Ευρωζώνη. Η κατάσταση δεν είναι η ίδια με το 2010.

Σύμφωνα με την έρευνα, το 55% των ερωτηθέντων έχει αλλάξει προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας.

Το υπόλοιπο 45% παρέμεινε στον ίδιο προμηθευτή και από αυτό το ποσοστό, το ένα τρίτο περίπου έχει αλλάξει συμβόλαιο - τιμολόγιο. Σημειώνεται εδώ ότι βάσει πρόσφατης ρύθμισης, από την 1η Αυγούστου θα επιτρέπεται η αλλαγή προμηθευτή χωρίς ο καταναλωτής να επιβαρύνε-

Το 50% δεν γνωρίζει εάν έχει το φθηνότερο, ενώ το 29% δυσκολεύεται να το κατανοήσει.

τα με κάποιο ποσό για πρόωρη καταγγελία της σύμβασης.

Για το 88% των ερωτηθέντων που έχουν αλλάξει προμηθευτή εντός της τελευταίας πενταετίας, βασικός λόγος είναι η αναζήτηση χαμηλότερης τιμής.

Στο ερώτημα γιατί δεν έχουν αλλάξει προμηθευτή, μεγάλο ποσοστό (50%) τόσο όσων έχουν σκεφτεί να αλλάξουν όσο και αυτών που δεν το έχουν σκεφτεί, απαντά ότι δεν υπάρχει μεγάλο οικονομικό όφελος από την αλλαγή. Πρόβλημα επίσης υπάρχει στην κατανόηση των λογαριασμών. Συγκεκριμένα, το 29% δηλώνει ότι δυσκολεύεται να τους κατανοήσει.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Πρόσθετα έσοδα φέρνει το ρεκόρ του τουρισμού

Νέος δημοσιονομικός χώρος 2,5 δισ. ευρώ εάν επιβεβαιωθεί η πρόβλεψη για ταξιδιωτικές εισπράξεις 20 δισ. ευρώ φέτος

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η **τουριστική** δραστηριότητα κατά το πρώτο εξάμηνο της τρέχουσας χρονιάς έχει ήδη φτάσει, και σε περιπτώσεις ξεπεράσει, τα μεγέθη-ρεκόρ της αντίστοιχης περιόδου του 2019. Με βάση τα στοιχεία των κρατήσεων, των πτήσεων και των διανυκτερεύσεων εκτιμάται πως οι ταξιδιωτικές εισπράξεις θα διαμορφωθούν φέτος περί τω 20 δισεκατομμυρίων ευρώ, δηλαδή κατά 10% υψηλότερες από τα 18,2 δισεκατομμύρια του 2019. Επιμέρους αγορές ταξιδιωτών όπως η Γαλλία και η Γερμανία και δευτερευόντως η Βρετανία βρίσκονται ήδη από 6% έως και 40% υψηλότερα από το πρώτο εξάμηνο του 2019.

Εφόσον οι εκτιμήσεις αυτές επιβεβαιωθούν, υπολογίζεται ότι μπορεί να δημιουργηθεί επιπλέον δημοσιονομικός χώρος της τάξης των δύομισι δισεκατομμυρίων ευρώ. Ειδικότερα, ο προϋπολογισμός για το 2022 προβλέπει ταξιδιωτικές εισπράξεις της τάξης του 80% εκείνων του 2019, δηλαδή περί τα 15 δισ. ευρώ. Εξ αυτών το 50% περίπου θεωρείται δημοσιονομικός χώρος όπως προκύπτει από τα φορολογικά έσοδα που δημιουργούνται. Εάν τελικά οι ταξιδιωτικές εισπράξεις διαμορφωθούν 10% υψηλότερα από το 2019, δηλαδή κοντά στα 20 δισ. ευρώ, αυτό σημαίνει επιπλέον εισπράξεις της τάξης των 5 δισ. εκ των οποίων το 50% ή τα δύομισι δισ. ευρώ αποτελούν πρόσθετο δημοσιονομικό χώρο.

«Τα στοιχεία αναφορικά με τις αφίξεις ταξιδιωτών δείχνουν ότι τη φετινή σεζόν είμαστε είτε στα

ίδια επίπεδα είτε σε αυξημένα σε σχέση με το 2019, που ήταν μια χρονιά “ανέφελη” με ανοικτή την αγορά της Κίνας και ταξιδιώτες από τη Ρωσία και την Ουκρανία, χωρίς πληθωρισμό και ενεργειακή κρίση», σημειώνει μιλώντας στην «Κ» ο υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικίλιας. «Ωστόσο, τα πιο εντυπωσιακά στοιχεία είναι αυτά που αφορούν τους μήνες της άνοιξης, καθώς επιβεβαιώνουν τη στρατηγική που χαράξαμε με στόχο την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, ενώ ευελπιστούμε ότι αντίστοιχα μεγάλος θα είναι οι αυξήσεις στις αφίξεις του φθινόπωρο και στις αρχές του χειμώνα, καθώς ήδη μεγάλοι tour operators μας ζητούν πακέτα για τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο», προσθέτει ο υπουργός.

Και ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, Γιάννης Ρέτσος, προ ημερών αποκάλυψε ότι το 2022 ο τουρισμός «μπορεί να αγγίξει και, γιατί όχι, να ξεπεράσει σε έσοδα το 2019», ενώ ο πρώην πρόεδρος του Συνδέσμου, Ανδρέας Ανδρεάδης και διευθύνων σύμβουλος του ομίλου Sani/Ikos, μίλησε ανοικτά για έσοδα της τάξης των 20 δισεκατομμυρίων.

Ξοδεύουν περισσότερα

Δεν είναι βέβαια μόνο η αύξηση της επιβατικής κίνησης που ενισχύει τα έσοδα, αλλά και οι αυξήσεις των τιμών στα ξενοδοχεία. Η μέση δαπάνη ανά επισκέπτη είναι σημαντικά αυξημένη. Κατά το πρώτο τετράμηνο του 2022 οι ταξιδιωτικές εισπράξεις επανέκτησαν το 86,6% εκείνων της αντίστοιχης περιόδου του

Η μέση δαπάνη ανά επισκέπτη αυξήθηκε κατά 20,3% το πρώτο τετράμηνο.

2019, χρονιά-ρεκόρ για τον ελληνικό τουρισμό. Παράλληλα, κατά το ίδιο διάστημα η μέση δαπάνη ανά ταξίδι αυξήθηκε κατά 20,3%. Την ίδια ώρα όμως, αυξημένα έως και κατά 30% περίπου εμφανίζονται και τα λειτουργικά

κόστη στον κλάδο της φιλοξενίας, τόσο λόγω ενέργειας όσο και λόγω μισθολογικών αυξήσεων.

Σύμφωνα με στοιχεία του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών, η επιβατική κίνηση τον Ιούνιο διαμορφώθηκε στο 94% του 2019

και στον αριθμό πτήσεων στο 97% του 2019. Σύμφωνα με στοιχεία της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, οι αφίξεις επιβατών εξωτερικού στο σύνολο των αεροδρομίων της χώρας κατέγραψαν αύξηση 3,2% σε σχέση με τον Μάιο του 2019.

Όσον αφορά τις επιμέρους αγορές από τις οποίες η Ελλάδα αντλεί επισκέπτες, σύμφωνα με στοιχεία που διέθεσε το υπουργείο Τουρισμού στην «Κ», οι Γάλλοι είναι στο +20% από την αρχή του έτους σε σχέση με το 2019 και +40,6% για τον Απρίλιο σε σχέση με τον Απρίλιο του 2019.

Προσδοκίες για επιμήκυνση της σεζόν – Μεγάλοι tour operators ζητούν πακέτα για τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο.

Οι Γερμανοί στις αφίξεις είναι στο +6% από την αρχή του έτους και +40% τον Απρίλιο σε σχέση με το 2019. Οι Βρετανοί είναι στο +4% από την αρχή του έτους και τον Απρίλιο +93,5% σε σχέση με το 2019. Η Ελλάδα παρουσιάζει τη δεύτερη μετά την Τουρκία μεγαλύτερη σωρευτική αύξηση ζήτησης στη γερμανική αγορά οργανωμένου τουρισμού για τη σεζόν του 2022, σε σύγκριση με το 2019, η οποία διαμορφώνεται στο +14%.

Σημαντική είναι και η κίνηση από τις ΗΠΑ. Μάλιστα, η Ελλάδα παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μηνιαία αύξηση στις αναζητήσεις πτήσεων που πραγματοποιούν

οι Αμερικανοί ταξιδιώτες από τις 26 Ιουνίου και μετά (+22%), σύμφωνα με στοιχεία της Mabrian. Ήδη στα νησιά του Νοτίου Αιγαίου ο Ιούνιος παρουσίασε εντυπωσιακή πορεία, ξεπερνώντας κατά 13% τον Ιούνιο της τελευταίας προ-πανδημικής χρονιάς, αναφέρουν από το υπουργείο Τουρισμού.

Να σημειωθεί πως κατά το πρώτο τρίμηνο κάθε χρονιάς πραγματοποιείται τυπικά τζίρος που αντιστοιχεί μόλις στο 5% του έτους, το δεύτερο τρίμηνο στο 25% του έτους, το τρίτο τρίμηνο στο 60% και το τέταρτο τρίμηνο στο υπόλοιπο 10%. Όπως εξηγούν στην «Κ» οι ειδικοί, «ακόμα και αν έχουμε ήπια επανάκαμψη της πανδημίας από το φθινόπωρο και μετά, τα μεγέθη που δείχνουν πως θα καταγραφούν το δεύτερο και το τρίτο τρίμηνο επαρκούν για να υπερκαλύψουν τόσο τις απώλειες του φετινού πρώτου τριμήνου όσο και την όποια τυχόν κάμψη του τέταρτου».

Πρώτα τα 5στερα

Η ανάκαμψη και αύξηση των εισπράξεων δεν αναμένεται να είναι οριζόντια, δηλαδή δεν θα επωφεληθούν των αυξημένων εσόδων όλοι οι προορισμοί και όλες οι μονάδες. Όπως αναφέρουν πηγές του κλάδου στην «Κ», τα ξενοδοχεία 5 και 4 αστέρων σε δημοφιλείς προορισμούς είναι τα πρώτα που θα καταγράψουν νέα υψηλά, ενώ χαμηλότερης διαβάθμισης μονάδες και καταλύματα σε όχι ιδιαίτερα γνωστούς θερινούς προορισμούς αλλά και πόλεις και χειμερινούς προορισμούς αναμένεται να ανακάμψουν με σαφώς χαμηλότερους ρυθμούς.

«The block»: Το νέο «διαμαντάκι» στο... περιδέραιο του UNIC campus

Αν **τελευταίως** ακούς συνέχεια γνωστούς και φίλους να λένε ότι δεν το κουνάνε ρούπι από το «The block», μην αναρωτηθείς γιατί. Είναι γιατί η καφετέρια του Πανεπιστημίου Λευκωσίας άλλαξε όχι μόνο τ' όνομά της, αλλά ολόκληρη τη φιλοσοφία της κι έχει αναδειχθεί σ' ένα από τα πιο άνετα places to be στη Λευκωσία και αγαπημένο στέκι του φοιτητικού κοινού – κι όχι μόνο.

Με **αναανεωμένη** διαρρύθμιση και διακόσμηση, που χαρακτηρίζεται από απλές γραμμές και χρωματισμούς με άνετα καθίσματα, τραπέζια, καναπέδες και σπουλ, με φιλικό φωτισμό που δεν «κουράζει» τα μάτια, αλλά και πολλά φυτά που αποπνέουν φρεσκάδα και δίνουν την αίσθηση της οικειότητας, η νέα καφετέρια «The block» του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, έχει ό,τι ζητάς για να γίνει και ο δικός σου αγαπημένος χώρος. Εκεί μπορείς να περάσεις όσο χρόνο επιθυμείς, αλλά και για όποια δραστηριότητα επιθυμείς: να συναντηθείς με φίλους, να διαβάσεις και να μελετήσεις με τα βιβλία ή τις έξυπνες συσκευές σου, να κανονίσεις συνάντηση με συμφοιτητές για να μιλήσετε για την κοινή εργασία σας, να κάνεις ένα χαλαρό διάλειμμα από τις καθημερινές υποχρεώσεις, να πιεις ένα δροσιστικό ποτό ή καφέ, να φας ένα νόστιμο πρωινό ή μεσημεριανό, ακόμα και... ν' αράξεις μέχρι το επόμενο μάθημα.

Στο **μενού** του «The block» θα βρεις ό,τι αποζητάς από μια μοντέρνα καφετέρια: από κρύους και ζεστούς καφέδες, δροσιστικά ροφήματα, μέχρι χυμούς και smoothies - και όλα αυτά και σε vegan επιλογές. Αν θέλεις ένα ανάλαφρο σνακ οι επιλογές πολλές: αλμυρά, σάντουιτς, wraps, σαλάτες, μπάρες δημητριακών ή ενέργειας, yogurt pots. Κι όταν... πεινάσεις για τα καλά, μην ξεχνάς πως στο «The block» υπάρχει in-house κουζίνα που φτιάχνει υγιεινά και χορταστικά πιάτα σε καθημερινή βάση και το μπουφέ της λειτουργεί από τις 12:00 μέχρι τις 15:30. Αν κάνεις like τη σελίδα του «The block» στο Facebook θα μπορείς ανά πάσα στιγμή να ενημερωθείς για το μενού της ημέρας!

Το **«The block»** λειτουργεί από τις 7:00 μέχρι τις 19:30 και είναι πλήρως εναρμονισμένο με τις λειτουργίες των υπόλοιπων χώρων και υπηρεσιών του Πανεπιστημίου Λευκωσίας - μια βόλτα, δηλαδή, από το «The block» συνδυάζεται με διάβασμα και έρευνα στην βιβλιοθήκη του campus, με άθληση στο γυμναστήριο του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, το UFIT Fitness Centre, τα εργαστήρια, το computer centre. Με λίγα λόγια το «The block» είναι στην καρδιά του campus και δίνει - αλλά και παίρνει - παλμό και ζωή σε μια μοναδική, στην Κύπρο, φοιτητική εμπειρία.

Η Exness υποστηρίζει την τεχνολογία και την παιδεία μέσα από χορηγία του Robotex

Η **Exness**, η fintech εταιρεία με έδρα τη Λεμεσό, μέσα από την πλατινένια χορηγία της στον 5ο διαγωνισμό ρομποτικής Robotex δείχνει την διαχρονική της στήριξη στην ανάπτυξη της τεχνολογίας, της καινοτομίας και της παιδείας στην Κύπρο. Η εκδήλωση Robotex που θεωρείται το μεγαλύτερο φεστίβάλ προώθησης της ρομποτικής εκπαίδευσης στην Κύπρο, διοργανώθηκε από τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Πληροφορικής και έλαβε χώρα στις 25 και 26 Ιουνίου στο Αθλητικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου.

Το **επίκεντρο** της ρομποτικής διοργάνωσης ήταν διαγωνισμοί και προκλήσεις όπου ρομπότ “καλούνταν” να ολοκληρώσουν. Συγκεκριμένα, η εκδήλωση περιλάμβανε το LINE FOLLOWING, έναν αγώνα στον οποίο τα ρομπότ έπρεπε να περάσουν από διάφορα εμπόδια, το MAZE, στον οποίο προσπαθούσαν να βρουν την έξοδο ενός λαβύρινθου, το FOLKRACE, ο οποίος ήταν ένας ξεχωριστός αγώνας ράλλι, το SUMO, βασισμένο στην Ιαπωνική πάλη, καθώς και το νέο GIRLS FIRE-FIGHTING, μια πρόκληση μόνο για κορίτσια που στόχο έχει την προσέλκυση περισσότερων γυναικών στον τομέα STEAM (Επιστήμη, Τεχνολογία, Τέχνες και Μαθηματικά). Επιπλέον, οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να αντλήσουν έμπνευση από αριθμό εκθετών που ήταν εκεί για να επιδείξουν τις ικανότητες και την τεχνολογία τους στους τομείς της πληροφορικής και της ρομποτικής.

«**Στην Exness**, μας δίνει μεγάλη χαρά και περηφάνια να βλέπουμε τέτοιες εκδηλώσεις να λαμβάνουν χώρα στο νησί μας. Πιστεύουμε ότι η εκπαίδευση αποτελεί θεμέλιο λίθο για ένα μέλλον όπου η Κύπρος θα είναι ανταγωνιστική στην παγκόσμια αγορά επιστήμης και τεχνολογίας, γι' αυτό πρωτοβουλίες και εκδηλώσεις όπως το Robotex είναι απαραίτητες», σχολίασε ο Martin Thorvaldsson, Exness CSR Director. «Το να είσαι μέρος μιας τέτοιας ενδιαφέρουσας εκδήλωσης, που βοηθά τα παιδιά, καθώς και τους ενήλικες, να εξερευνήσουν τις δυνατότητες της τεχνολογίας, αποτελεί μεγάλη έμπνευση», συνέχισε.

Η **Exness** είναι ένας παγκόσμιος broker που χρησιμοποιεί ένα μοναδικό σύστημα τεχνολογίας και ηθικής με σκοπό να δημιουργήσει ένα ιδανικό trading περιβάλλον για επενδυτές αλλά και να ανεβάζει τον πήχη του τομέα. Το ήθος και το όραμα της Exness στοχεύουν στην παροχή μιας trading εμπειρίας όπως θα έπρεπε να είναι και απαλλαγμένη από οποιαδήποτε τριβή. Η δέσμευση και η ταυτότητα της Exness μέσα από τις δύο πτυχές της, την τεχνολογία και την ηθική, καθώς και η πιστή βάση πελατών της, η οποία απαρτίζεται εκατοντάδες χιλιάδες traders, αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά της παγκόσμιας επωνυμίας. Σήμερα, η Exness καταγράφει πάνω από 2 τρισεκατομμύρια δολάρια σε μηνιαίο όγκο συναλλαγών, ενώ παράλληλα εστιάζει σε μια επεκτατική στρατηγική για νέες περιοχές του κόσμου.

Μπαράζ ελέγχων και νέα μέτρα κατά του λαθρεμπορίου καυσίμων

Ενιαίος ΕΦΚ για το υγραέριο – Ηλεκτρονική παρακολούθηση φορτηγών

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση του λαθρεμπορίου στα υγρά καύσιμα λαμβάνει η κυβέρνηση με στόχο τη διασφάλιση των εσόδων του Δημοσίου αλλά και για την προστασία των καταναλωτών. Η έξαρση της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου στα υγρά καύσιμα (αλλά και σε άλλους τομείς όπως τα αλκοολούχα ποτά) βρίσκονται στο επίκεντρο του ελεγκτικού μηχανισμού και ήδη σε καθημερινή βάση διενεργούνται δεκάδες έλεγχοι σε πρατήρια καυσίμων αλλά και σε ολόκληρη την εφοδιαστική αλυσίδα.

Στο πλαίσιο της εντατικοποίησης των δράσεων για τον περιορισμό του λαθρεμπορίου και της αθέμιτης κερδοφορίας στην αγορά των καυσίμων, πραγματοποιήθηκε ευρεία κυβερνητική σύσκεψη, όπου μεταξύ άλλων αποφασίσθηκε η άμεση ανάληψη πρωτοβουλιών, όπως η εξομείωση των συντελεστών ΕΦΚ του βιομηχανικού υγραερίου με το υγραέριο λοιπών χρήσεων, η υποχρεωτική χρήση ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής για όλες τις συναλλαγές αγαθών που υπόκεινται σε ΕΦΚ και η γνωστοποίηση παραλαβής από άλλα κράτη-μέλη ή το εσωτερικό της χώρας διαλυτών και άλλων προϊόντων νέου τύπου που χρησιμοποιούνται στη νοθεία των καυσίμων.

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό του υπουργείου Οικονομικών και των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, η επικείμενη δράση για τη δίωξη του λαθρεμπορίου στηρίζεται σε δύο άξονες: πρώτον, στη δίωξη εγκληματικών οργανώσεων, και δεύτερον, στον έλεγχο της παραβατικότητας και στην αύξηση της συμμόρφωσης. Συγκεκριμένα: **• Δίωξη εγκληματικών οργανώσεων.** Κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2021 έως και 30.4.2022, πραγματοποιήθηκαν από τις δικωτικές αρχές (ΑΑΔΕ, ΣΔΟΕ, ΕΛΑΣ) 22 συλλήψεις, κατασχέθηκαν 276.758 λίτρα υγρών καυσίμων, 4.200.000 κιλά υγραερίου και 10 βυτιοφόρα φορτηγά και απενεργοποιήθηκαν 79 ΑΦΜ ανύπαρκτων ή αδρανών επι-

Εξομιώνεται ο ΕΦΚ του βιομηχανικού υγραερίου με το υγραέριο λοιπών χρήσεων – Ηλεκτρονικά όλες οι συναλλαγές που υπόκεινται σε ΕΦΚ.

χειρήσεων εμπορίας χημικών διαλυτών. Ο κατασχέσεις, από όλες τις δικωτικές αρχές, υγρών καυσίμων από 67.795 λίτρα το 2019 και 92.927 λίτρα το 2020, ανήλθαν σε 198.669 λίτρα το 2021 και 78.089 λίτρα ήδη κατά το πρώτο τετράμηνο του 2022. Σημειώνεται ότι με πράξη Υπουργικού Συμβουλίου θεσπίστηκε η «Κυβερνητική Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικειρησιακής Εποπτείας για τον Περιορισμό του Λαθρεμπορίου στα προϊόντα που

υπόκεινται σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (ΕΦΚ) και Φόρο Κατανάλωσης», με έργο τη χάραξη της εθνικής στρατηγικής και τον καθορισμό των επιμέρους στόχων για τον περιορισμό του λαθρεμπορίου, σε όλα τα προϊόντα ΕΦΚ (καύσιμα, αλκοολούχα, καπνικά) και την παρακολούθηση της υλοποίησής τους, την επιχειρησιακή εποπτεία των δικωτικών αρχών και την παρακολούθηση της υλοποίησης του συστήματος εισροών-εκροών των καυσίμων.

Παράλληλα, μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης θα χρηματοδοτηθούν και άλλες δράσεις που θα εντάσσονται σταδιακά στον σχεδιασμό των ελεγκτικών αρχών. Συγκεκριμένα, το σχέδιο προβλέπει την ανάπτυξη ενός νέου ηλεκτρονικού συστήματος που θα παρακολουθεί τις τελωνειακές συναλλαγές σε πραγματικό χρόνο, θα καταγράφει την κίνηση φορτηγών και εμπορευματοκιβωτίων, θα παρακολου-

θεί τα επαγγελματικά οχήματα και εμπορευματοκιβώτια που εισέρχονται στην ελληνική επικράτεια ενώ θα επεκταθεί το σύστημα εισροών-εκροών σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού καυσίμων. Βασικοί στόχοι του έργου είναι: **• Περιορισμός της απώλειας εσόδων με εντατικοποίηση και ενίσχυση της καταπολέμησης του λαθρεμπορίου.** **• Προστασία της κοινωνίας από τη χρήση παράνομων, νοθευμένων, πλαστών, επικινδυνών και επιβλαβών για το περιβάλλον προϊόντων.** **• Διασφάλιση θεμιτού ανταγωνισμού στην αγορά και προστασία των καταναλωτών.** **• Αντιμετώπιση του διασυνωρισμού εγκλήματος και ειδικότερα του οικονομικού εγκλήματος κυρίως με την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου προϊόντων.** **• Υποστήριξη της αυξημένης ανάγκης ελέγχου των σημείων εισόδου και εξόδου των οχημάτων.**

Η ενέργεια συνεχίζει να αυξάνει τις τελικές τιμές στη βιομηχανία

Νέα μεγάλη αύξηση σημείωσε ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία τον Μάιο, αυτή που αποτυπώνεται ήδη και στις τιμές των τελικών προϊόντων –τιμές λιανικής και χονδρικής–, ενώ αυτή η τάση θα συνεχισθεί. Ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός ότι η αύξηση των τιμών παραγωγού είναι πολύ μεγαλύτερη για τα προϊόντα που προορίζονται για τις ξένες αγορές, κάτι που σημαίνει ότι –τουλάχιστον για την ώρα– τα ελληνικά προϊόντα δεν έχουν χάσει την ανταγωνιστικότητά τους, αφενός διότι το φαινόμενο των πληθωριστικών πιέσεων είναι παγκόσμιο, αφετέρου διότι η ζήτηση ειδικά για ενδιάμεσα αγαθά είναι μεγάλη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ο δείκτης τιμών παραγωγού αυξήθηκε τον Μάιο του 2022 κατά 43% σε σύγκριση με τον Μάιο του 2021. Αξίζει, πάντως, να σημειωθεί ότι σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2022 υπήρξε μια υποχώρηση του δείκτη κατά 2,9%.

Αν και μέχρι τον Απρίλιο η αύξηση των επιμέρους δεικτών τιμών παραγωγού εγχώριας και εξωτερικής αγοράς είχε παρόμοιο ρυθμό ανάπτυξης, τον Μάιο παρατηρείται σημαντικά μεγαλύτερη αύξηση του δείκτη τιμών παραγωγού εξωτερικής αγοράς. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω δείκτης αυξήθηκε κατά 53,6% σε ετήσια βάση, ενώ το ίδιο διάστημα ο δείκτης τιμών παραγωγού εγχώριας αγοράς αυξήθηκε κατά 39,6%.

Η αύξηση του δείκτη τιμών εξωτερικής αγοράς κατά 53,6% οφείλεται κυρίως στις ακόλουθες αυξήσεις: **• Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου (πετρελαιοειδή): 109,4%.** **• Παραγωγή βασικών μετάλλων: 31,4%.** **• Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες: 27,8%.** **• Χαρτοποιία και κατασκευή χαρτινων προϊόντων: 23,3%.** **• Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού: 22,1%.** **• Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων: 15,6%.** **• Παραγωγή προϊόντων καπνού: 11,4%.**

Η αύξηση των τιμών παραγωγού είναι πολύ μεγαλύτερη για τα προϊόντα που προορίζονται για τις ξένες αγορές.

- Βιομηχανία τροφίμων: 11,1%.
- Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων: 10,9%.
- Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού: 7,9%.
- Τα στοιχεία για τον δείκτη τιμών εγχώριας αγοράς δείχνουν κατ' αρχάς μικρότερες μεταβολές στους ίδιους κλάδους, αλλά και την επίδραση την ίδια ώρα στις τιμές αγαθών και υπηρεσιών από την αύξηση της τιμής παραγωγού ηλεκτρικού ρεύματος. Έτσι, οι κυριότερες αυξήσεις σε ετήσια βάση καταγράφηκαν στους ακόλουθους κλάδους: **• Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου (πετρελαιοειδή): 109,4%.** **• Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού: 62,5%.** **• Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής: 20,2%.** **• Χαρτοποιία και κατασκευή χαρτινων προϊόντων: 13,4%.** **• Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού: 12,3%.** **• Παραγωγή βασικών μετάλλων: 11,1%.** **• Βιομηχανία τροφίμων: 8,3%.** **• Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων: 8,2%.** **• Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες: 7%.**

Η εκτίναξη τιμών πετρελαίου και βενζίνης αυξάνει τα κέρδη των κυκλωμάτων

Οι πολλοί διαφορετικοί τύποι καυσίμων και κυρίως πετρελαίου που διατίθενται στην ελληνική αγορά, όπως ναυτιλιακού, κίνησης, αγροτικού, σε συνδυασμό με τα διαφορετικά τέλη, φόρους ή επιστροφές που επιβάλλονται στον καθένα δημιουργούν το υπόβαθρο που εκμεταλλεύονται επιτηδείοι με διάφορους τρόπους για να κερδίσουν εις βάρος του Δημοσίου αλλά και του καταναλωτή. Η μεταφορά, για παράδειγμα, αφορολόγητου πετρελαίου ναυτιλίας από τη θάλασσα στη στεριά μέσα από διαιδάλωδες διαδρομές παράνομων φορτίων και δεξαμενών και η διοχέτευσή του στη λιανική αγορά επιτρέπει στους λαθρεμπόρους να εισπράξουν αυτοί τα έσοδα που αντιστοιχούν στο Δημόσιο. Τώρα και καθώς οι τιμές των καυσίμων έχουν εκτοξευθεί εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης και του πολέμου στην Ουκρανία, το κίνητρο για παρανομία είναι ακόμα μεγαλύτερο.

Πειραγμένες αντλίες
Πέραν του βαπτισμάτος αφορολόγητου πετρελαίου σε φορολογημένο, η παραβατικότητα στην αγορά καυσίμων οργιάζει και με την κλοπή στην αντλία, ήτοι από την τσέπη του καταναλωτή. Την πώληση δηλαδή νοθευμένου καυσίμου ή και ποσότητας μικρότερης από την αναφερόμενη στην αντλία. Είναι χαρακτηριστικό πως με βάση στοιχεία που έδωσε χθες

Το πετρέλαιο είναι χρωματισμένο με διάφορα χρώματα ανάλογα με τη χρήση, τα κυκλώματα όμως έχουν αποκτήσει δυνατότητες αποχρωματισμού του.

στη δημοσιότητα η κυβέρνηση, από τον Ιανουάριο του 2021 έως τα τέλη Απριλίου φέτος στον τομέα των καυσίμων έγιναν συνολικά από την ΑΑΔΕ, την ΕΛ.ΑΣ. και το ΣΔΟΕ 19.282 έλεγχοι και διαπιστώθηκαν 1.868 παραβάσεις. Οι αριθμοί αυτοί μεταφράζονται σε παραβατικότητα 9,68%. Δηλαδή ο ένας στους δέκα ελέγχους διαπίστωσε παραβάσεις. Αν αναλογιστεί κανείς ότι τα φορολογικά και κάθε άλλου είδους έσοδα (ειδικός φόρος, ΦΠΑ κ.λπ.) από την αγορά ενεργειακών προϊόντων εν γένει –με βάση στοιχεία του 2019– ήταν 6,2 δισ., αντιλαμβάνεται καλύτερα το εύρος της παράνομης δραστηριότητας. Εάν το 10% της αγοράς είναι «μαύρο», όπως δείχνουν οι έλεγχοι που προαναφέρθηκαν, αυτό σημαίνει πως περί τα 620 εκατομμύρια φόρων δεν καταβάλλονται. Ο Σύνδεσμος Εταιρειών Εμπορίας Πετρελαιοειδών Ελλάδος, που παρακολουθεί τη δρα-

Οι διαφορετικοί φοροί που επιβάλλονται στους διάφορους τύπους καυσίμων συντηρούν το λαθρεμπόριο. Η μεταφορά, για παράδειγμα, αφορολόγητου πετρελαίου ναυτιλίας από τη θάλασσα στη στεριά επιτρέπει στους λαθρεμπόρους να εισπράτουν αυτοί τα έσοδα που αντιστοιχούν στο Δημόσιο.

στηριότητα κυρίως στη λιανική αγορά, υπολογίζει πως το μέγεθος της απώλειας δημοσίων εσόδων και της απώλειας αγοραστικής δύναμης καταναλωτή (από τη νοθεία στην αντλία) είναι της τάξης των 150-240 εκατομμυρίων ετησίως. Ωστόσο, πολλαπλάσιο, κοντά στο 1 δισεκατομμύριο, σύμφωνα με τους προ ετών (2012) υπολογισμούς του ΔΝΤ, είναι το μέγεθος της λαθρεμπορίας. Εκτοτε πολλά μέτρα έχουν ληφθεί και οι έλεγχοι έχουν εντατικοποιηθεί. Όμως

ακόμα και σήμερα, όπως δείχνουν τα στοιχεία των τελευταίων ελέγχων, το λαθρεμπόριο συνεχίζεται με αμείωτη ένταση: σταχυολογώντας περιπτώσεις από σχετική ανακοίνωση της ΑΑΔΕ για τα αποτελέσματα ελέγχων του πρώτου τριμήνου 2022, διαπιστώνεται πως σε πλοίο με σημαία Λιβερίας ελέγχθηκαν τα ναυτιλιακά έγγραφα και λοιπά φορολογικά - τελωνειακά παραστατικά σε συνδυασμό με τη διενέργεια ποσοτικής καταμέτρησης καυσίμων με τη

μέθοδο της κλειστής αποθήκης και διαπιστώθηκε πλεονάζουσα διαφορά στα καύσιμα ιδιοκαταλόγους. Το ίδιο και σε φορτηγό πλοίο με ελληνική σημαία. Σε άλλο πλοίο διαπιστώθηκε λαθρεμπορία πετρελαίου εξωτερικής καύσης 22,3 μετρικών τόνων και πετρελαίου ναυτιλίας 48,87 μετρικών τόνων και σε άλλο εντοπίστηκε λαθρεμπορία 8.412 λίτρων καυσίμων.

Η αιτία του κακού

Η κεντρική αιτία για το λαθρεμπόριο είναι οι διαφορετικοί δασμοί και φόροι που επιβάλλονται σε κάθε διαφορετική χρήση πετρελαίου, που με τη σειρά τους πηγάζουν από την πολιτική που ασκεί η εκάστοτε κυβέρνηση αναφορικά με επιμέρους δραστηριότητες. Οι διαφορετικές τελικές τιμές, σε ένα περιβάλλον ατελών ελέγχων, θα δίνουν πάντοτε ισχυρό κίνητρο σε κάποιους να προσπαθήσουν να επωφεληθούν από τη διάθεση ενός φθηνού τύπου σε ακριβότερες χρήσεις, εξηγεί στην «Κ» βετεράνος της ελληνικής αγοράς καυσίμων. Και ενώ στο πετρέλαιο κίνητρο πλέον τα πράγματα έχουν δυσκολέψει (πολύ χαμηλό θείο και προσθήκη βιοντίζελ σε ποσοστό 7% ελέω ευρωπαϊκών κανονισμών), η διάθεση του πετρελαίου μεταξύ ναυτιλίας, θέρμανσης, αγροτικής χρήσης, αλκείας, βιομηχανικής χρήσης κ.λπ. είναι τεχνικά δυνατή και

λαμβάνει πράγματι χώρα. Τι κι αν είναι χρωματισμένο το ίδιο πετρέλαιο διαφορετικά για κάθε χρήση. Το κέρδος του arbitrage μεταξύ των τιμών είναι τέτοιο που έχει οδηγήσει τους επιτηδείοι να αποκτήσουν δυνατότητες αποχρωματισμού ή ακόμα και εξουδετέρωσης των απλών ικνηθητών που μπαίνουν σε κάποιους τύπους. Ιδανικά, η διάθεση ενός τύπου πετρελαίου για όλες τις χρήσεις –κίνησης, θέρμανσης, αγροτικό κ.ά.– θα καθιστούσε πολύ ευκολότερο τον έλεγχο της αγοράς για την εξάλειψη του λαθρεμπορίου, αναφέρουν οι ίδιες πηγές. Μια ματιά στα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η κυβέρνηση δείχνει ξεκάθαρα την αύξηση των ελέγχων αλλά και των κατασχέσεων υγρών καυσίμων. Ωστόσο, η αύξηση των παράνομων ποσοτήτων που δεσμεύονται είναι τόσο μεγάλη που δεν μπορεί να εξηγηθεί μόνο από την αύξηση των ελέγχων, εκτιμούν κύκλοι της αγοράς. Ειδικότερα οι ποσότητες που κατασχέθηκαν το 2021 είναι τριπλάσιες αυτών που κατασχέθηκαν το 2019, ενώ με βάση όσες κατασχέθηκαν κατά το πρώτο τετράμηνο του 2022, ολόκληρη η χρήση αναμένεται να κλείσει με ποσοότητες 20% υψηλότερες από αυτές του 2021. Και φυσικά οι έλεγχοι δεν γίνονται στο σύνολο της αγοράς, παρά δειγματοληπτικά.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

«Βουτιά» επενδύσεων σε startups το τελευταίο τρίμηνο στις ΗΠΑ

Κατέγραψαν τη μεγαλύτερη πτώση μέσα στα τελευταία τρία χρόνια

Της **ΕΡΙΝ ΓΚΡΙΦΙΟ**
THE NEW YORK TIMES

Για πρώτη φορά μέσα στα τελευταία τρία χρόνια η χρηματοδότηση των νεοφυών εταιρειών συρρικνώνεται, όπως αναφέρεται σε σχετικό άρθρο των New York Times. Οι επενδύσεις σε νεοφυείς εταιρείες τεχνολογίας των ΗΠΑ μειώθηκαν κατά 23% τους τελευταίους τρεις μήνες σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2021, ήτοι στα 62,3 δισ. δολάρια, εμφανίζοντας τη μεγαλύτερη πτώση τους από το 2019, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε χθες η PitchBook, η οποία παρακολουθεί τις νέες εταιρείες. Ακόμη χειρότερα, το πρώτο εξάμηνο του έτους οι πωλήσεις νεοφυών εταιρειών και οι αρχικές δημόσιες εγγραφές, οι δύο βασικές μέθοδοι επιστροφής μετρητών στους επενδυτές, ελαττώθηκαν πολύ δραστικά κατά 88%, στα 49 δισ. δολάρια, σε σχέση με ένα χρόνο πριν. Βέβαια αυτού του είδους η μείωση αποτελεί σπάνιο φαινόμενο στο οικοσύστημα των νεοφυών επιχειρήσεων, το οποίο γνώρισε μία δεκαετή και πλέον περίοδο μεγάλης ανάπτυξης χάρη στην ακμή της οικονομίας, στα χαμηλά επιτόκια και στους ανθρώπους που χρησιμοποιούν όλο και περισσότερη τεχνολογία, από τα έξυπνα κινητά τηλέφωνα έως εφαρμογές και τεχνητή νοημοσύνη. Αυτό το κύμα δημιουργήσε εμπορικές επωνυμίες, που είναι πολύ οικείες πλέον, όπως οι Airbnb και Instacart. Την τελευταία δεκαετία η σε τριμηνιαία βάση χρηματοδότηση με αποδέ-

Στην τρέχουσα συγκυρία, καινοτομικά κεφάλαια, όπως τα Sequoia Capital και Lightspeed Venture Partners, προειδοποίησαν τις νεοφυείς να μειώσουν το κόστος, να εξοικονομήσουν μετρητά και να προετοιμαστούν για δύσκολες στιγμές. Εξ ου και πολλές εξ αυτών έχουν απολύσει εργαζομένους και δεν προσλαμβάνουν άλλους.

κτρίες τις νεοφυείς επιχειρήσεις υψηλής ανάπτυξης μειώθηκε μόλις επτά φορές.

Όμως τα επιτόκια αυξάνονται, ο πληθωρισμός που ακολουθεί την ανιούσα και η αβεβαιότητα που απορρέει από τον πόλεμο στην Ουκρανία έχουν ρίξει βαριά σκιά στην παγκόσμια οικονομία φέτος, οπότε και οι νεοφυείς εταιρείες τεχνολογίας έχουν πληγεί. Και αυτό προμηνύει μια δύσκολη περίοδο για τον κλάδο της υψηλής τεχνολογίας, η οποία βασίζεται σε νεοφυείς επιχειρήσεις στη Σίλικον Βάλεϊ και πέραν αυτής για να γεννήσει τον επόμενο κινητήριο μηχανι-

σμό καινοτομίας και ανάπτυξης. «Βρισκόμαστε σε μια μακροχρόνια ανοδική αγορά», δήλωσε η Κίρστεν Γκριν, επενδύτρια της Forerunner Ventures, προσθέτοντας ότι η χρηματοδοτική απόσυρση ήταν εν μέρει μια αντίδραση σε εκείνη την ξέφρενη περίοδο σύναψης συμφωνιών, καθώς και στη μακροοικονομική αβεβαιότητα. «Αυτό που κάνουμε αυτή τη στιγμή είναι να κατευνάσουμε τα πράγματα και να περιορίσουμε τον θόρυβο». Ο τομέας των νεοφυών τεχνολογικών εταιρειών διαθέτει ακόμα πολλά κεφάλαια και δεν πρόκειται να επέλθει κατάρρευση. Οι

επενδυτές συνεχίζουν τις επιχειρηματικές κινήσεις τους, χρηματοδοτώντας 4.457 συναλλαγές τους τελευταίους τρεις μήνες, μια αύξηση δηλαδή κατά 4% σε σχέση με ένα χρόνο πριν, σύμφωνα με την PitchBook.

Οι οίκοι καινοτομικών επενδυτικών κεφαλαίων, συμπεριλαμβανομένων των Andreessen Horowitz και Sequoia Capital, εξακολουθούν να συγκεντρώνουν νέες και μεγάλες επενδύσεις για νεοφυείς μονάδες. Κατά τα στοιχεία της PitchBook, από τις αρχές του έτους έχουν εξασφαλίσει δεσμεύσεις για 122 δισ. δολάρια. Οι εν λόγω επιχειρήσεις έχουν συνηθίσει να ακούν την «ιστορία με τον Πέτρο και τον λύκο». Τα τελευταία δέκα χρόνια συνέβησαν αρκετές κρίσεις στην αγορά, φέρνοντας στο προσκήνιο προβλέψεις ότι η υψηλή τεχνολογία μοιάζει με φούσκα και συντόμως θα διαλυόταν. Κάθε φορά ανέκαμπε και δυνάμωνε. Στην τρέχουσα συγκυρία, εντούτοις, καινοτομικά κεφάλαια, όπως τα Sequoia Capital και Lightspeed Venture Partners, προειδοποίησαν τις νεοφυείς να μειώσουν το κόστος, να εξοικονομήσουν μετρητά και να προετοιμαστούν για δύσκολες στιγμές. Εξ ου και πολλές εξ αυτών, τέλος, έχουν απολύσει εργαζομένους και δεν προσλαμβάνουν άλλους. Ορισμένες εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων της νεοφυούς ψηφιακών πληρωμών Fast, της εταιρείας σχεδιασμού κατοικιών Modsy και της ταξιδιωτικής WanderJaunt, έχουν κλείσει.

Ο πιο πλούσιος Γερμανός έγινε ο μεγαλύτερος μέτοχος της Lufthansa

Την ώρα που αλλάζει η δομή του μετοχικού κεφαλαίου του γερμανικού αερομεταφορέα της Lufthansa, αυτός πλήττεται από μεγάλες ελλείψεις προσωπικού, οι οποίες τον οδηγούν σε νέο κύμα ακυρώσεων πτήσεων, οξύνοντας το χάος που επικρατεί στα ευρωπαϊκά αεροδρόμια, ακριβώς τη στιγμή που ξεκινά και η θερινή περίοδος της υψηλής ζήτησης. Πλέον ο μεγαλύτερος μέτοχός της δεν είναι το γερμανικό δημόσιο με το 14,1%, αλλά ο πλουσιότερος άνθρωπος της Γερμανίας, ο μεγαλοεπιχειρηματίας Κλάους-Μίχαελ Κούνε. Ο τελευταίος διέυρυνε τη συμμετοχή του στον αερομεταφορέα από το 10,01% στο 15,01%. Παράλληλα, είναι ο επίτιμος πρόεδρος και ο μεγαλύτερος μέτοχος της Kuehne+Nagel, της μεγαλύτερης εταιρείας θαλάσσιων διαμεταφορών/διαχείρισης συστημάτων προμηθευτικής αλυσίδας στον κόσμο, ενώ κατέχει μερίδιο 30% και στη γερμανική ναυτιλιακή εταιρεία Hapag-Lloyd. Ο Κούνε έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον ώστε να συμμετάσχει στο διοικητικό συμβούλιο της Lufthansa.

Σύμφωνα με τον δείκτη δισηκατομμυριούχων του ειδησεογραφικού πρακτορείου Bloomberg, διαθέτει περιουσία η οποία αποτιμάται σε 35,1 δισ. δολάρια. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο μεγαλοεπιχειρηματίας δεν έχει εξηγήσει τον λόγο που τον έκανε να προχωρήσει σε αύξηση του ποσοστού του στον αερομεταφορέα. Πάντως, τον τελευταίο καιρό αρκετές μεγάλες ναυτιλιακές εταιρείες επεκτείνονται στον κλάδο των αερομεταφορών, ειδικά σε εταιρείες με εμπορευματικές δραστηριότητες όπως η Lufthansa. Ο βραχίονας μεταφο-

ράς εμπορευμάτων της γερμανικής αεροπορικής διαθέτει ένα στόλο με 12 μεγάλα αεροσκάφη αυτής της κατηγορίας, ενώ χρησιμοποιεί και χώρο στα επιβατικά του τζετ. Όπως διευκρινίζει το Bloomberg, οι εταιρείες διαχείρισης συστημάτων τροφοδοτικής αλυσίδας έχουν ευνοηθεί από την εκτίναξη των ναύλων και τη συνθήκη της πανδημίας, με αποτέλεσμα να επενδύουν και πάλι τα υψηλότερα έσοδά τους σε εταιρείες αερομεταφορών. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα: Ο γαλλικός κολοσσός CMA CGM συμφώνησε να αποκτήσει μερί-

Ο Κλάους-Μίχαελ Κούνε, με περιουσία η οποία αποτιμάται σε 35,1 δισ. δολάρια, κατέχει πλέον το 15,01% της αεροπορικής.

διο στην Air France-KLM, ενώ ο όμιλος μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων MSC Mediterranean Shipping Company υπέβαλε κοινή προσφορά με τη Lufthansa για την εξαγορά της Italia Trasporto Aereo, γνωστής ως ITA, η οποία θεωρείται η διάδοχος του πρώην κρατικού αερομεταφορέα Alitalia. Τέλος, αναφορικά με τη Lufthansa, η τιμή της μετοχής της έχει υποχωρήσει κατά περίπου 9% από την αρχή του έτους, ενώ εξαιτίας των ελλείψεων σε εργαζομένους εκτιμάται πως θα περικόψει το ένα πέμπτο των πτήσεων της την επόμενη εβδομάδα, ενώ είχε ακυρώσει 3.100 δρομολόγια τον Ιούνιο.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς.
- Ενημέρωση με εγκυρότητα, σοβαρότητα, αντικειμενικότητα.
- Από κάθε σημείο στην Κύπρο και τον κόσμο, με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών.

Παρουσίαση
Αντρέας Κημήτρης

8.00 μ.μ.
PIK 1 (Με ταυτόχρονη νοηματική στο PIK 2)

Ψηφιακός Ηρόδοτος

Σας ευχαριστούμε που γράφετε μαζί μας την Ιστορία

- 10.000 ιστορικά ντοκουμέντα στη διάθεση της κοινωνίας
- 170.000 χρήστες στην ιστοσελίδα μας <https://www.digital-herodotus.eu/>
- Αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων
- Πολιτισμική προσφορά, διεθνής αναγνώριση

(Φωτογραφία: Λευκωσία, περίοδος Αγγλοκρατίας ΓΤΠ)

Τεράστιες ελλείψεις προσωπικού στην Ευρώπη

Πρωταθλητής ο τουρισμός, με 700.000 κενές θέσεις μόνο στον ευρωπαϊκό Νότο

Κληρονομιά της πανδημίας αλλά και των περιορισμών που υπαγόρευσε η ανάσχεσή της σε μετακινήσεις, συμπεριλαμβανομένης της μετανάστευσης, η έλλειψη εργατικών χεριών σε τομείς ζωτικούς για την οικονομική ανάπτυξη αποτελεί παγκόσμια πραγματικότητα. Ενώ η ανεργία δεν έχει πάψει να προβληματίζει τις μεγάλες οικονομίες, την ίδια στιγμή εκατομμύρια θέσεις εργασίας παραμένουν κενές και οι εργοδότες αγωνίζονται να βρουν είτε το κατάλληλης εξειδίκευσης προσωπικό είτε απλώς να βρουν προσωπικό. Στην Ευρώπη τα τελευταία στοιχεία φέρουν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να αγωνίζονται κυριολεκτικά για να καλύψουν 1,2 εκατ. κενές θέσεις εργασίας σε διάφορους κλάδους, με κυριότερο τον τουρισμό που δέχθηκε καίριο πλήγμα από την πανδημία, αλλά και σε τομείς όπως η μηχανολογία, το λογισμικό, τα logistics και η υψηλή τεχνολογία. Οι ελλείψεις είναι η συνισταμένη παραγόντων που μαστιίζουν τις ευρωπαϊκές οικονομίες επί χρόνια, όπως για παράδειγμα η γήρανση του πληθυσμού, ενώ είναι σαφές πως καθοριστικός ήταν ο ρόλος της πανδημίας.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση Ενώσεων Εργαζομένων στους Τομείς Τροφίμων και Τουρισμού (EFFAT), η απασχόληση στους τομείς των ταξιδιών και του τουρισμού στην Ευρώπη μειώθηκε κατά 9,3%, που σημαίνει κατά 3,6 εκατ. θέσεις εργασίας. Το πλήγμα είναι ισχυρό για τους δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς του ευρωπαϊκού Νότου αλλά και για τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Στην Ελλάδα οι εγχώριοι τουριστικοί φορείς κάνουν λόγο για ελλείψεις τουλάχιστον 50.000 εργαζομένων στον κλάδο, ενώ με βάση τα στοιχεία του Παγκόσμιου Συμβουλίου Τουρισμού και Ταξιδιών (WTTC) συνολικά στις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, συμπεριλαμβανομένης της χώρας μας, οι ελλείψεις ξεπέρασαν τις 700.000.

Στην Ισπανία ο κλάδος έχασε σχεδόν το 20% του συνόλου των εργαζομένων, αλλά το πρόβλημα είναι εξίσου σοβαρό και για τις χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά. Αυστρία και Βέλγιο έχασαν συνολικά το 50% των εργαζομένων στον κλάδο του τουρισμού, ενώ η Γερμανία αναφέρει ότι στη διάρκεια της πανδημίας έμεινε κενή μία στις τέσσερις θέσεις εργασίας στον κλά-

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ανεπάρκεια εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και στη βαριά βιομηχανία.

δο. Επιπλέον, η Ισπανία αναφέρει ότι έχει έλλειψη 200.000 εργαζομένων στον τομέα του κέτερινγκ και η Πορτογαλία ότι χρειάζεται τουλάχιστον 15.000 υπαλλήλους σε ξενοδοχεία. Οι ελλείψεις στον τομέα των ταξιδιών και ειδικότερα των αεροπορικών εταιρειών έγιναν, άλλωστε, αισθητές τις τελευταίες εβδομάδες με το χάος που επικράτησε στα μεγαλύτερα αεροδρόμια των πλέον τουριστικών πόλεων της Ευρώπης, με τις αεροπορικές εταιρείες να ακυρώνουν πτήσεις ακριβώς την ώρα που οι Ευρωπαίοι θέλουν να ταξιδέψουν περισσότερο από ποτέ έπειτα από δύο χρόνια περιορισμών. Το πρόβλημα είναι

οξύτατο σε ό,τι αφορά τις ελλείψεις πιλότων που παραιτήθηκαν μαζικά στη διάρκεια των lockdowns, όταν τα αεροσκάφη παρέμεναν καθλωμένα στο έδαφος. Τόσο οι πιλότοι όσο και γενικότερα οι εργαζόμενοι ως ιπτάμενο προσωπικό αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το επάγγελμα και να αναζητήσουν αλλού την τύχη τους. Ήταν, άλλωστε, μια κατηγορία εργαζομένων με υπερβολικά ωράρια και μισθούς συχνά όχι ικανοποιητικούς, που σε παγκόσμιο επίπεδο έχασε 2,3 εκατ. εργαζομένους στη διάρκεια της πανδημίας.

Οι ελλείψεις δεν περιορίζονται, πάντως, στον τομέα του τουρισμού και των ταξιδιών, καθώς η Ευρώπη αντιμετωπίζει ανεπάρκεια εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού σε τομείς όπως η μηχανολογία και γενικότερα πολλές ειδικότητες αναγκαίες στην αυτοκινητοβιομηχανία και τη βαριά βιομηχανία. Την Τετάρτη, η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή

οικονομία, η Γερμανία, ανακοίνωσε ότι θα διευκολύνει 130.000 ξένους να νομιμοποιήσουν το καθεστώς τους στη χώρα. Δεδομένου ότι αντιμετωπίζει πρωτοφανείς ελλείψεις προσωπικού αλλά και εξίσου πρωτοφανή αιτήματα για αυξήσεις μισθών, το Βερολίνο ανακοίνωσε επίσης ότι θα δώσει πρόσθετα κίνητρα για να προσελκύσει εξειδικευμένο προσωπικό από το εξωτερικό. Η ατμομηχανή της ευρωπαϊκής οικονομίας έχει ανακινώσει εδώ και μήνες, από τα τέλη του περασμένου έτους, ότι χρειάζεται οπωσδήποτε 400.000 εργαζομένους. Η βιομηχανία εξαρτημένων αυτοκινήτων Continental έχει επανειλημμένως ασκήσει πιέσεις στη γερμανική κυβέρνηση ζητώντας να υιοθετήσει διαδικασίες που θα διευκολύνουν την είσοδο εξειδικευμένων εργατών στη χώρα. Εχει μάλιστα τονίσει ότι χρειάζεται τουλάχιστον 2.500 καινούργιους εργαζομένους κάθε χρόνο

και κυρίως στους τομείς του λογισμικού και των logistics.

Επιχειρώντας να διευκολύνει την ανεύρεση λύσεων στο πρόβλημα των εκτεταμένων ελλείψεων εργαζομένων, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (EESC) ανέλαβε την περασμένη εβδομάδα την πρωτοβουλία να φέρει σε επαφή εκπροσώπους των θεσμών της Ε.Ε., της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας, ακαδημαϊκούς και κοινωνικές οργανώσεις. Ζητούμενο της πρωτοβουλίας είναι να αντιμετωπισθούν καίρια ζητήματα που περιορίζουν την κινητικότητα των εργαζομένων στην Ε.Ε., καθώς η εν λόγω επιτροπή εκτιμά πως η μεγαλύτερη κινητικότητα μπορεί να αποτελέσει τη λύση στις ελλείψεις προσωπικού. Επισημαίνει, ωστόσο, ότι υπάρχουν μείζονα εμπόδια όπως η έλλειψη συντονισμού ανάμεσα στα κράτη-μέλη σε ό,τι αφορά την κοινωνική ασφάλιση.

REUTERS, CNBC, EUROWNEWS, EUROPA.EU

Ούτε δουλεύουν ούτε αναζητούν εργασία 2,6 εκατομμύρια Ιταλοί

Στην **Ιταλία**, περίπου 2,6 εκατομμύρια Ιταλοί θα μπορούσαν να αναζητούν εργασία αλλά ούτε αναζητούν ούτε εργάζονται. Και όλα δείχνουν πως το δημογραφικό πρόβλημα της γειτονικής χώρας πρόκειται να επιδεινώσει περαιτέρω το πρόβλημα έλλειψης εργαζομένων. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, ο αριθμός των Ιταλών σε ηλικίες ανάμεσα στα 15 και τα 64 έτη θα μειωθεί κατά 5 εκατομμύρια άτομα μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια. Και πολλοί από αυτούς που θα βρίσκονται σε αυτό το ηλικιακό φάσμα θα ζουν στον υποβαθμισμένο Νότο.

Πρόβλημα έλλειψης εργατικού δυναμικού αντιμετωπίζουν και άλλες χώρες στη διάρκεια της πανδημίας. Η Ιταλία, ωστόσο, αντιμετωπίζει ιδιαίτερα διαρθρωτικά προβλήματα. Σύμφωνα με τη Ροζαμάρια Μπιτέτι, οικονομολόγο και λέκτορα στο Πανεπιστήμιο Λούις της Ρώμης, πρώτα απ' όλα οι Ιταλοί έχουν την τάση να

Το πρόβλημα έλλειψης εργαζομένων επιδεινώνεται και από το δημογραφικό πρόβλημα.

διανύουν περισσότερα χρόνια από τη ζωή τους σπουδάζοντας και χωρίς να εργάζονται. Η ίδια αποδίδει το πρόβλημα εν μέρει στο γεγονός ότι το εκπαιδευτικό και το πανεπιστημιακό σύστημα της χώρας ενθαρρύνουν αυτή τη μακροχρόνια φοίτηση.

Παράλληλα, όμως, εξίσου σοβαροί παράγοντες είναι η έλλειψη επαρκών υπηρεσιών για τη φροντίδα των παιδιών, που κρατάει πολλές γυναίκες μακριά από την αγορά εργασίας, αλλά και η συνεχής γήρανση του πληθυσμού, που βασίζεται στο περισσότερο στους νεότερους για φροντίδα.

Η εικόνα της ιταλικής αγοράς εργασίας στοιχειοθετεί, έτσι, ένα παράδοξο. Η χώρα έχει διεθνή

Οι Ιταλοί σπουδάζουν περισσότερα χρόνια χωρίς να εργάζονται, λέει η Ροζαμάρια Μπιτέτι, λέκτωρ στο Πανεπιστήμιο Λούις της Ρώμης, προσθέτοντας ότι το πανεπιστημιακό σύστημα ενθαρρύνει τη μακροχρόνια φοίτηση.

ακτινοβολία για τη μόδα της, την κουζίνα της και τα σπορ αμάξια της, και λίγες μπορούν να ανταγωνιστούν τη γοητεία της σε τέτοιους τομείς όταν πρόκειται για

προώθηση των προϊόντων της στο εξωτερικό. Προκύπτει, όμως, πως δεν μπορεί να γοητεύσει αρκετά τους ίδιους τους Ιταλούς και δυσκολεύεται πάρα πολύ να τους

πείσει για τα θέλητρα της ίδιας της οικονομίας της.

Πολιτικοί, υψηλόβαθμα στελέχη της κεντρικής τράπεζας, αλλά και προβλεπόμενοι ακαδημαϊκοί της χώρας υπογραμμίζουν συστηματικά ότι η παγκόσμια πρωτεύουσα του στυλ δεν θα μπορέσει ποτέ να επιτρέψει στην οικονομία της να αναπτύξει το πλήρες δυναμικό της όσο δεν κατορθώνει να πείσει τους ίδιους τους πολίτες της να αναζητήσουν εργασία. Το θέμα έχει απασχολήσει προσφάτως τηλεοπτικές εκπομπές και σε μία από αυτές βρέθηκε καλεσμένος ο διοικητής της Τράπεζας της Ιταλίας, Ιγνάζιο Βίσκο, ο οποίος κλήθηκε να εξηγήσει για ποιο λόγο η χώρα του έχει ένα από τα μικρότερα ποσοστά στην Ευρώπη σε ό,τι αφορά την ένταξη και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Και βέβαια αυτό σημαίνει πως η οικονομία της Ιταλίας δεν θα μπορέσει να αναπτυχθεί όσο παραμένει αδρανές ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού της.

Το χειρότερο είναι πως ο οικονομολόγος Νουριέλ Ρουμπνί, που έχει γίνει γνωστός ως ο κύριος Ολεθρος για τις δυσόιωνες προβλέψεις του και ειδικότερα επειδή προέβλεψε την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, μιλάει για ύφεση. Ο εν λόγω οικονομολόγος έχει προειδοποιήσει πως οι οικονομίες των ΗΠΑ, Βρετανίας, Ευρωζώνης, δηλαδή και της Ιταλίας, όπως και άλλων ανεπτυγμένων οικονομιών, δεν έχουν παρά ελάχιστες πιθανότητες να διαφύγουν την ύφεση. Σε πρόσφατη ομιλία του σε οικονομικό φόρουμ στο Κατάρ, ο κ. Ρουμπνί τόνισε πως ο συνδυασμός του πολέμου στην Ουκρανία, του πληθωρισμού και της πολιτικής του Πεκίνου για μηδενική ανοχή στον κορωνοϊό πλήττει καίρια τις εφοδιαστικές αλυσίδες και δημιουργεί μια κατάσταση «που μοιάζει με εκείνη των κρίσεων που εκδηλώθηκαν τη δεκαετία του 1970».

BLOOMBERG

Στο τραπέζι νέα αναστολή του γερμανικού «φρένου χρέους»

Αν η Ρωσία διακόψει οριστικά τις παραδόσεις φυσικού αερίου στη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης, η Γερμανία θα παρατείνει και το επόμενο έτος την αναστολή του λεγόμενου «φρένου χρέους», του αυστηρού ορίου για τον δανεισμό της που έχει ενσωματώσει στο σύνταγμα της. Ο υπουργός Οικονομικών Κρίστιαν Λίντνερ έχει υποστηρίξει ότι η Γερμανία και οι άλλες χώρες στην Ευρωζώνη πρέπει να μειώσουν το δημόσιο χρέος από το 2023 για να αποφύγουν τον κίνδυνο περαιτέρω εκτόξευσης του πληθωρισμού εξαιτίας των δαπανών που θα διευρύνουν το έλλειμμα. Φαίνεται, όμως, πως υπό την πίεση των καταστάσεων το Βερολίνο αναθεωρεί τη θέση του.

Εχει επικρατήσει σιωπηρή συμφωνία ως προς το ότι δεν

Υπό τον φόβο της διακοπής των παραδόσεων φυσικού αερίου από τη Ρωσία.

μπορεί να επιμείνει στα δημοσιονομικά του σχέδια το Βερολίνο όταν ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν επικαλείται την προγραμματισμένη συντήρηση του αγωγού Nord Stream ως πρόσχημα για να διακόψει τις ροές φυσικού αερίου για μεγαλύτερο διάστημα.

Τα τρία κόμματα του κυβερνητικού συνασπισμού συμφωνούν ως προς το ότι μια πλήρης διακοπή των ροών θα δημιουργούσε ένα ταυτόχρονο σοκ, παρόμοιο με την κρίση της Lehman Brothers και την παν-

δημία του κορωνοϊού. Ο ίδιος ο καγκελάριος Ολαφ Σολτς προετοίμασε το έδαφος με μια δήλωσή του τη Δευτέρα, τονίζοντας ότι η κρίση δεν θα τελειώσει σύντομα, ότι χρειάζονται περισσότερα μέτρα για την αντιμετώπιση της ραγδαίας αύξησης των τιμών της ενέργειας και ότι το 2023 θα αποτελέσει τη μεγαλύτερη πρόκληση.

Στο μεταξύ, τα κόμματα του κυβερνητικού συνασπισμού συζητούν ήδη πρόσθετη στήριξη για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που πλήττονται από την εκτίναξη του ενεργειακού κόστους.

Σύμφωνα με τα σχέδια που εγκρίθηκαν την περασμένη Παρασκευή, το αυστηρό όριο δανεισμού της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, το γνωστό ως «φρένο χρέους», θα επανέλθει το 2023

για πρώτη φορά από την έναρξη της πανδημίας. Ο Λίντνερ στοχεύει σε 17,2 δισ. ευρώ καθαρό χρέος, από σχεδόν 140 δισ. ευρώ φέτος και περίπου 215 δισ. ευρώ πέρυσι. Ερωτώμενος την Παρασκευή αν η Γερμανία θα είναι σε θέση να τηρήσει τα όρια του χρέους σε περίπτωση πλήρους διακοπής του ρωσικού φυσικού αερίου, ο Λίντνερ δήλωσε ότι η κυβέρνηση θα αντιδράσει δεόντως και πρόσθεσε ότι «το καλύτερο πράγμα που μπορεί να κάνεις είναι να τηρήσεις το «φρένο του χρέους»».

Γερμανοί αξιωματούχοι έχουν εκφράσει την ανησυχία τους ότι οι ροές φυσικού αερίου μέσω του αγωγού Nord Stream 1 ενδέχεται να μην ξαναρχίσουν, ακόμη και μετά το τέλος της 10ήμερης περιόδου συντήρησης που αρχίζει στις 11 Ιουλίου.

Ο καγκελάριος Ολαφ Σολτς προετοίμασε το έδαφος με μια δήλωσή του τη Δευτέρα, τονίζοντας ότι η κρίση δεν θα τελειώσει σύντομα και ότι χρειάζονται περισσότερα μέτρα για την αντιμετώπιση της αύξησης των τιμών της ενέργειας.

Με «παγίδες» η επιβολή πλαφόν στην τιμή του ρωσικού πετρελαίου

Φόβοι για αντίμετρα από τη Μόσχα και εκτόξευση των τιμών

Οι **συζητήσεις** ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στους συμμάχους της υπερδύναμης για την επιβολή ορίου στην τιμή του ρωσικού πετρελαίου τείνουν να καταλήξουν σε μια διακύμανση μεταξύ 40 και 60 δολαρίων το βαρέλι. Εγκαινιάστηκαν την περασμένη εβδομάδα στο πλαίσιο του G7 και στοχεύουν να πλύνουν τα έσοδα της Μόσχας, ώστε να κάμψουν τη δυνατότητα του Κρεμλίνου να χρηματοδοτεί τον πόλεμο στην Ουκρανία. Παράλληλα, βέβαια, οι πολιτικές ηγεσίες προσπαθούν να περιφρουρήσουν τις οικονομίες τους, θέτοντας όρια στο κόστος της ενέργειας και καθιστώντας το πετρέλαιο προσίτο σε όσες χώρες είναι αναγκασμένες να το εισάγουν.

Οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν πως τελικά το όριο στις τιμές θα εξαρτηθεί από τις συνθήκες που θα επικρατήσουν στην αγορά. Το φάσμα από 40 έως 60 δολ. το βαρέλι έχει προκύψει, πάντως, από τους υπολογισμούς για το κόστος με το οποίο παράγει πετρελαιοειδή η Ρωσία, αλλά και από τις τιμές στις οποίες πουλούσε το πετρέλαιο της προτού εισβάλει στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο. Πηγές προσκείμενες στις σχετικές συνομιλίες δήλωσαν, όμως, στο Bloomberg ότι η κυβέρνηση Μπάιντεν εκφράζει φόβους πως ένα πλαφόν της τάξης των 40 δολ. το βαρέλι θα είναι υπερβολικά χαμηλό. Πολλώ

δε μάλλον, αν λάβουμε υπ' όψιν ότι η τιμή του ρωσικού αργού κυμαινόταν γύρω στα 80 δολ. το βαρέλι στις αρχές της εβδομάδας. Οι συζητήσεις περί της επιβολής ορίου στην τιμή του πετρελαίου ξεκίνησαν μετά την απόφαση της Ε.Ε. να προχωρήσει σε σταδιακή απαγόρευση των εισαγωγών ρωσικού αργού.

Σύμφωνα με πηγές που μίλησαν στο Bloomberg, αξιωματούχοι της αμερικανικής κυβέρνησης εκφράζουν φόβους ότι όταν θα εκλείψει το ρωσικό αργό από την παγκόσμια αγορά, θα εκτοξευθούν οι τιμές του «μαύρου χρυσού» έως και στα 185 δολ./βαρέλι μέχρι το τέλος του έτους. Δεν λείπουν, άλλωστε, οι εμπειρογνώμονες που δηλώνουν επιφυλακτικοί ως προς τη χρησιμότητα ενός ορίου στις τιμές. Ανάμεσά τους, η Ελίμα Κροφτ, στρατηγική αναλύτρια εμπορευμάτων στη RBC,

η οποία την περασμένη εβδομάδα προειδοποίησε ότι η επιβολή ορίου στις τιμές ενδέχεται να εξωθήσει τη Ρωσία σε αντίμετρα, με αποτέλεσμα να διακόψει απότομα την προσφορά πετρελαίου για να εξωθήσει ανοδικά την τιμή του. Ορισμένοι αναλυτές της αγοράς, όπως για παράδειγμα τα στελέχη της JPMorgan, εξέφρασαν, ίσως με κάποια υπερβολή, την ανησυχία ότι στην περίπτωση αυτή οι τιμές του πετρελαίου θα μπορούσαν να σημειώσουν διαστημική εκτόξευση στα 380 δολάρια το βαρέλι.

Μιλώντας, άλλωστε, στο αμερικανικό δίκτυο CNBC, η Αμρίτα Σεν, διευθύντρια και αναλύτρια θεμάτων ενέργειας στην Energy Aspects, τόνισε την περασμένη εβδομάδα πως ένα πλαφόν στην τιμή του ρωσικού πετρελαίου θα ήταν αποτελεσματικό μόνον υπό τον όρο ότι θα συναινέσουν σε αυτό οι σημαντικότεροι πελάτες της Ρωσίας και αγοραστές του πετρελαίου της, η Κίνα και η Ινδία. Οι χώρες αυτές, όμως, αγοράζουν το ρωσικό πετρέλαιο ήδη με κάποια έκπτωση, όπως είναι λογικό αφού εισάγουν πολύ μεγάλες ποσότητες. Έχουν, άλλωστε, σπεύσει να επωφεληθούν από τη ρήξη των σχέσεων της με την Ευρώπη και έχουν αυξήσει δραματικά τις αγορές τους. Μόνον από τις δύο αυτές ασιατικές οικονομίες η Ρωσία εισέπραξε 24 δισ. δολ. μέσα στους

Αναλυτές της Energy Aspects υποστηρίζουν πως ένα πλαφόν στην τιμή του ρωσικού πετρελαίου θα ήταν αποτελεσματικό μόνον υπό τον όρο ότι θα συναινέσουν σε αυτό οι σημαντικότεροι πελάτες της Ρωσίας και αγοραστές του πετρελαίου της, η Κίνα και η Ινδία. Από τις δύο αυτές ασιατικές οικονομίες, εξάλλου, η Ρωσία εισέπραξε 24 δισ. δολ. μέσα στους πρώτους τρεις μήνες του πολέμου. Και όπως υπογραμμίζει η πρόεδρος της Energy Aspects, οι δύο αυτές χώρες είναι μάλλον απίθανο να συναινέσουν στην επιβολή ορίου στις τιμές, που ούτως ή άλλως θα μπορούσε να εξωθήσει τη Μόσχα σε μέτρα αντεκδίκησης. Χαρακτηριστικά το σχόλιο της αναλύτριας για το

πρώτους τρεις μήνες του πολέμου. Και όπως υπογραμμίζει η πρόεδρος της Energy Aspects, οι δύο αυτές χώρες είναι μάλλον απίθανο να συναινέσουν στην

επιβολή ορίου στις τιμές, που ούτως ή άλλως θα μπορούσε να εξωθήσει τη Μόσχα σε μέτρα αντεκδίκησης. Χαρακτηριστικά το σχόλιο της αναλύτριας για το

υπό συζήτηση μέτρο είναι πως «μοιάζει πολύ καλή ιδέα θεωρητικά, αλλά δεν πρόκειται να λειτουργήσει στην πράξη».

BLOOMBERG

Το Βραβείο Νομικών Σπουδών του δικηγορικού γραφείου Michael Kyprianou & Co LLC βραβεύθηκε φέτος στην απόφοιτο της Αγγλικής Σχολής Ελένη Αναγιωτού

Το **Βραβείο** Νομικών Σπουδών καθιερώθηκε το 2019 εις μνήμη του ιδρυτή του δικηγορικού γραφείου Michael Kyprianou & Co LLC, τον γνωστό δικηγόρο Μιχαλάκη Κυπριανού. Πρόκειται για χρηματικό έπαθλο το οποίο απονέμεται κάθε χρόνο στο νικητή διαγωνισμού έκθεσης στον οποίο συμμετέχουν τελειόφοιτοι της Αγγλικής Σχολής. Οι εκθέσεις βαθμολογούνται από κριτική επιτροπή απαρτιζόμενη από καθηγητές της Αγγλικής Σχολής και ελέγχονται επίσης και από το δικηγορικό

γραφείο. Το φετινό θέμα ήταν «Πώς θα πρέπει να μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι κυβερνήσεις να αντιδρούν στο γεγονός πως η παραπληροφόρηση για τον κορονοϊό μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες, αναγνωρίζοντας παράλληλα το δικαίωμα στην ελευθερία του λόγου;» Στη φωτογραφία ο Χρίστος Γαλανός, συνεταιριος στο γραφείο Michael Kyprianou & Co LLC, απονέμει το βραβείο στην Ελένη Αναγιωτού κατά τη φετινή τελετή αποφοίτησης της Αγγλικής Σχολής.

Σπουδές Κτηνιατρικής στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

Ένας νέος κόσμος, με πολλούς επαγγελματικούς ορίζοντες, ανοίγεται μπροστά σου

Θέλεις να σπουδάσεις σε έναν από τους πιο ραγδαία εξελισσόμενους τομείς της παγκόσμιας αγοράς, που θα σου προσφέρει την δυνατότητα είτε να αυτοεργοδοτηθείς, είτε να εργαστείς σε μεγάλο οργανισμό, είτε να αφωσιωθείς στον τομέα της έρευνας ώστε να συμβάλεις στην ανάπτυξη της επιστημονικής καινοτομίας και προόδου; Τότε σπουδάσε Κτηνιατρική, με το νεοσύστατο και πρωτοποριακό πρόγραμμα σπουδών Doctor of Veterinary Medicine, του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Η **Κτηνιατρική** Σχολή του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, που θα ξεκινήσει να δέχεται φοιτητές από τον Σεπτέμβριο κίολας, έχει αξιολογηθεί και πιστοποιηθεί από το Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ), που αυτό σου προσφέρει την εγγύηση ότι σπουδάξεις με ένα σωστό και ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών και στην αποφοίτησή σου θα έχεις στα χέρια σου έναν πανεπιστημιακό τίτλο αναγνωρισμένο, όχι μόνο από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και παγκόσμια.

Το **πρόγραμμα** έχει σχεδιαστεί από μια ομάδα επιφανών Καθηγητών και Ακαδημαϊκών και πρόεδρός του είναι ο τέως Κοσμήτορας της Κτηνιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Cambridge Καθηγητής Ιατρικής Μικρών Ζώων Michael Herrtage. Το πρόγραμμα είναι πενταετές, στα Αγγλικά και θα διδάσκεται από εγνωσμένου κύρους ακαδημαϊκούς. Επίσης, σε όλη τη διάρκεια των σπουδών, εκτός από τα θεωρητικά μαθήματα, προσφέρεται και η ευκαιρία πρακτικής άσκησης, έτσι από την πρώτη στιγμή θα μπορείς να βάζεις σε εφαρμογή τις γνώσεις σου, ν' αποκτάς επαγγελματικές εμπειρίες και διεξόπτες, να γνωρίζεις καλύτερα τον κλάδο που έχεις επιλέξει, έτσι ώστε με την ολοκλήρωση των σπουδών σου να

έχεις όλα τα εφόδια, θεωρητικά και πρακτικά, που θα σου εξασφαλίσουν ένα πετυχημένο επαγγελματικό μέλλον.

Σπουδάζοντας Κτηνιατρική στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, θα έχεις τη δυνατότητα να ανοίξεις τη δική σου κτηνιατρική κλινική, να εργοδοτηθείς σε ένα μεγαλύτερο κτηνιατρικό οργανισμό, είτε ακόμα και να ασχοληθείς με τον τομέα της κτηνοτροφίας, ένα από τους πυλώνες της κυπριακής οικονομίας, που χρειάζεται όσο κανείς άλλος, ίσως, να ενισχυθεί με επιστήμονες που θα φέρουν νέες ιδέες και εφαρμογές ώστε να αναπτυχθεί ορθότερα ευεργετικότερα για τη γενικότερη οικονομία του τόπου.

Κι όχι μόνο αυτό. Ένα από τα πλέον ζητήματα που καλείται ν' αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα σήμερα είναι η κλιματική αλλαγή. Και ο τομέας της κτηνοτροφίας θα παίξει καθοριστικό ρόλο, όχι μόνο στη διάσωση του πλανήτη, αλλά και στην υγεία του ανθρώπινου είδους - σκέψου μόνο πως οι πλέον επικίνδυνες και θανατηφόρες ασθένειες που είχαμε να αντιμετωπίσουμε τα τελευταία χρόνια, προήλθαν από ασθένειες των ζώων, οι οποίες προκλήθηκαν από λανθασμένες πρακτικές αναπαραγωγής τους και ανατροφής τους (νόσος τρελών αγελάδων, γρίπη των χοίρων, γρίπη των πτηνών, κορωνοϊός είναι μόνο μερικά παραδείγματα).

Γι' αυτό, είτε έχεις μια ιδιαίτερη αγάπη προς τα ζώα και θέλεις να τα φροντίζεις, είτε έχεις αγάπη για το περιβάλλον και θέλεις να συμβάλεις στη διάσωσή του, εγγράψου στη Σχολή Κτηνιατρικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, ένα από τα διεθνώς αναγνωρισμένα ως καλύτερα πανεπιστήμια στον κόσμο, και πάρε το μέλλον σου στα χέρια σου.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Καλούνται οι ιδιοκτήτες-κάτοχοι περιουσίας εντός οικιστικής ζώνης της κοινότητας όπως μεριμνήσουν για την καθαριότητα - συντήρηση - επιδιόρθωση των οικίων-οικοπέδων τους μέχρι τις 30 Ιουλίου 2022 (30/07/22). Μετά την 30ή Ιουλίου (30/07/22) το Κοινοτικό Συμβούλιο θα επιβάλει 100 ευρώ πρόστιμο στους παραβάτες και θα προχωρά στην καθαριότητα των τεμαχίων, με τα έξοδα να επιβαρύνουν τον/τους ιδιοκτήτες/κληρονόμους.

Όσες οικίες είναι ερειπωμένες και επικίνδυνες για την ασφάλεια των κατοίκων/επισκεπτών θα κατεδαφίζονται και τα μπάζα θα απομακρύνονται, με τα έξοδα να επιβαρύνουν τους ιδιοκτήτες/κληρονόμους.

Αυτή είναι η τελευταία ειδοποίηση. Μετά τη λήξη της το Κοινοτικό Συμβούλιο θα προχωρήσει στην εκτέλεση των αποφάσεών του χωρίς να φέρει ουδεμία ευθύνη.

Εκ του Κ.Σ. ΚΡΙΤΙΟΥ ΤΕΡΡΑΣ

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου ενημερώνει ότι το Βασιλείο του Μαρόκου προσφέρει πέντε υποτροφίες σε Κύπριους φοιτητές για σπουδές στα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας, τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης της χώρας.

Περισσότερες λεπτομέρειες και έντυπα αιτήσεων: www.amci.ma, www.amci.ma/publications και www.enssup.gov.gov.ma.

Καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων: 15 Ιουλίου, 2022.

Εκρηξη στις κατασκευές με πόρους 27 δισ. ευρώ την 5ετία 2022-2026

Μοχλός δυναμικής επανεκκίνησης του κλάδου το Ταμείο Ανάκαμψης

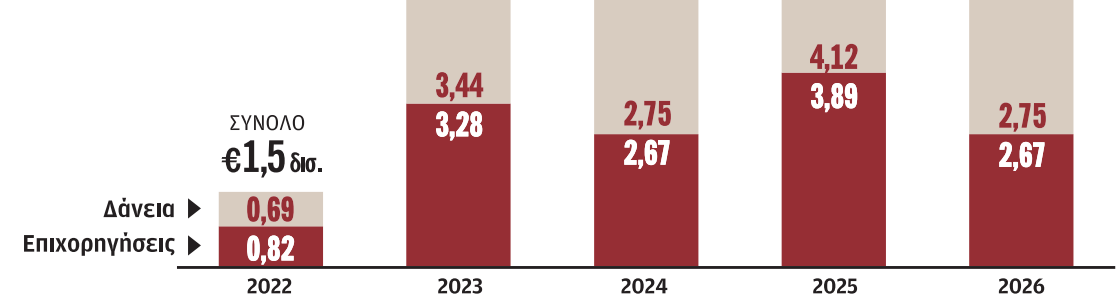
Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Καταλύτη της επιστροφής του κατασκευαστικού κλάδου ως ενός από τους πυλώνες της ελληνικής οικονομίας, έπειτα από τη συρρίκνωση των τελευταίων 15 ετών, δύναται να αποτελέσουν οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης. Σύμφωνα με μελέτη του IOBE που εκπονήθηκε για λογαριασμό του ΤΜΕΔΕ (Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημόσιων Εργων), οι συνολικοί πόροι που προβλέπεται να κινητοποιηθούν για έργα στις κατασκευές, αναμένεται να ανέλθουν σε συνολικά 27 δισ. ευρώ (επικυρηγήσεις 13,3 δισ. και δάνεια 13,7 δισ.) για την περίοδο 2022-2026. Επιπλέον 8,7 δισ. υπολογίζει το IOBE ότι θα διατεθούν σε υποδομές μέσω του νέου ΕΣΠΑ (2021-2027). Μεσοπρόθεσμα, εκτιμώνται επιπρόσθετες επενδύσεις σε υποδομές και κατοικίες ετησίως ύψους έως 4,1% του ΑΕΠ (συγκριτικά με το 2020) – με το ποσοστό των επενδύσεων σε κατασκευαστικά έργα να φτάνει μέχρι το 8,1% του ΑΕΠ το 2025 από 4% το 2020.

Παράλληλα, η κατασκευαστική αυτή άνοιξη πρόκειται να ενισχύσει σημαντικά και τα μεγέθη των εταιρειών του κλάδου, καθώς εκτιμάται ότι για την περίοδο 2021-2026 ο κύκλος εργασιών θα διπλασιαστεί σε σχεδόν 20 δισ. το 2026 (από 10 δισ. το 2021). Εκτιμάται επίσης ότι η αξία παραγωγής των κατασκευαστικών έργων υποδομών και κατοικιών θα ακολουθήσει ισχυρή, ανοδική πορεία την περίοδο 2022-2026, ξεπερνώντας τα 18 δισ. το 2025 (από 7,6 δισ. το 2020).

Οι πόροι μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης

ΠΟΣΑ ΣΕ ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

ΠΗΓΗ: Ελλάδα 2.0 Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Εκτιμήσεις IOBE.

Η κατασκευαστική αυτή άνοιξη πρόκειται να ενισχύσει σημαντικά και τα μεγέθη των εταιρειών του κλάδου.

Το «στοίχημα» είναι ιδιαίτερα μεγάλο, όχι μόνο για τον κατασκευαστικό κλάδο, αλλά και για τις τράπεζες που θα κληθούν να χρηματοδοτήσουν τις εταιρείες που θα αναλάβουν την εκτέλεση των έργων. Σύμφωνα με το IOBE κατά την περίοδο 2022-2026 εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν ετήσιες ακαθάριστες ροές δανείων από 2 έως 3 δισ.

Δεν πρόκειται για μια εύκολη εξίσωση, δεδομένου ότι οι χρόνοι υλοποίησης των έργων είναι πολύ

άμεσοι, καθώς το πρόγραμμα του Ταμείου Ανάκαμψης είναι εμπροσθοβαρές και προβλέπει τη συμβασιοποίηση και υλοποίηση του μεγαλύτερου μέρους του κατά τα πρώτα δύο χρόνια. Όπως αναφέρει το IOBE, «η στασιμότητα των καθαρών ροών τραπεζικής χρηματοδότησης προς τις κατασκευές κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, αλλά και συνολικά στην ελληνική οικονομία, υποδεικνύει την υποχρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η προσδοκώμενη άνοδος της κατασκευαστικής δραστηριότητας θα ενισχύσει την ανάγκη των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών του τομέα για χρηματοδότηση τα επόμενα χρόνια».

Ωστόσο, οι δυσκολίες στη χρηματοδότηση και το υψηλότερο (συγκριτικά με άλλες χώρες της Ευρωζώνης) κόστος δανείου

των τεχνικών επιχειρήσεων και επαγγελματιών παραμένουν εμπόδια. Για παράδειγμα, τον Μάρτιο του 2022, το μέσο κόστος δανεισμού στην Ελλάδα προσέγγιζε το 4%, ενώ στην υπόλοιπη Ε.Ε. ήταν σχεδόν στο μισό, πλησίον του 2%. Ο πρόεδρος του ΤΜΕΔΕ, Κωνσταντίνος Μακέδος, σημειώνει ότι «σήμερα, που οι προοπτικές για τον τεχνικό κόσμο είναι θετικές, το βασικό διακύβευμα είναι η ύπαρξη ευέλικτων λύσεων στον τομέα της χρηματοδότησης. Οι δυσκολίες στη χρηματοδότηση και το υψηλό χρηματοδοτικό κενό μπορούν να αμβλυνθούν με τη χρήση διάφορων χρηματοδοτικών εργαλείων (π.χ. εγγυητικά κεφάλαια, επιδότηση επιτοκίου κ.ά.), ώστε να υλοποιηθούν απρόσκοπτα οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε κατασκευαστικά έργα τα επόμενα χρόνια».

Αυξημένη ζήτηση για βραχυχρόνιες μισθώσεις κατά 27%

Με διαφορετικές ταχύτητες ανακάμπει ο τομέας των βραχυχρόνιων μισθώσεων κατά τη φετινή θερινή τουριστική περίοδο. Σύμφωνα με σχετική παρουσίαση της AirDNA, στο πλαίσιο σχετικής διαδικτυακής εκδήλωσης του ULI (Urban Land Institute), μέχρι και τις 12 Ιουνίου σε πανελλαδικό επίπεδο παρατηρείται αύξηση της ζήτησης (με βάση τον αριθμό των κρατήσεων) για την περίοδο Ιουνίου - Σεπτεμβρίου κατά 27% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2019.

Ωστόσο, της ανάκαμψης αυτής ηγούνται κυρίως οι νησιωτικοί προορισμοί και λιγότερο τα μεγάλα αστικά κέντρα, όπως π.χ. η Αττική. Συγκεκριμένα, η Αθήνα καταγράφει αύξηση κρατήσεων μόλις κατά 1,4%, τη στιγμή που στα Δωδεκάνησα η άνοδος αγγίζει το 46,8%, στις Κυκλάδες το 43,8%, στην Ηπειρο το 38,9%, στα νησιά του Ιονίου το 35,6% και στην Κρήτη το 36,2%. Όσον αφορά τις επιμέρους περιοχές, στην κορυφή της ζήτησης για το φετινό καλοκαίρι βρίσκεται η Κως με αύξηση κατά 101,7% έναντι του 2019, ενώ έπεται η Τήνος με αύξηση κρατήσεων κατά 59,7%, η Σαντορίνη με άνοδο κατά 58,3%, η Κέρκυρα (57,2%), η Ζάκυνθος (51,7%), ενώ στη Ρόδο η αύξηση αγγίζει το 44,7%. Στις Κυκλάδες, σημαντική αύξηση καταγράφουν επίσης η Νάξος με 51,5%, η Μήλος με 50,4% και η Μύκονος με 38,8%.

Σύμφωνα με τον αντιπρόεδρο του τομέα έρευνας της AirDNA, Τζέιμι Λέιν, η διαφορά αυτή μεταξύ Αττικής και νησιωτικών προορισμών έγκειται στο ότι

οι τελευταίοι ευνοούνται και από τον εσωτερικό τουρισμό, κάτι που δεν ισχύει για το λεκανοπέδιο, όπου τα καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης εξαρτώνται κυρίως από τους επισκέπτες του εξωτερικού. Σύμφωνα πάντως με τον κ. Λέιν, η ανάκαμψη, όχι μόνο έναντι του 2019, που ήταν η τελευταία ουσιαστικά συγκρίσιμη χρονιά (καθώς ακολούθησε το ξέσπασμα της πανδημίας), αλλά και έναντι του 2021 είναι εντυπωσιακή, δεδομένου ότι για το φετινό δίκτυο Ιουλίου και Αυγούστου έχουν γίνει 1,3 εκατ. κρατήσεις σε καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης, έναντι 600.000 κρατήσεων πέρσι.

Εντονο ενδιαφέρον για κρατήσεις σε Κυκλάδες, Δωδεκάνησα, Ιόνιο, Ηπειρο και Κρήτη.

Κατά τον φετινό Μάιο οι διανυκτερεύσεις σε πανελλαδικό επίπεδο αυξήθηκαν κατά 109,4% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους, ενώ συγκριτικά με τον Μάιο του 2019 σημειώθηκε άνοδος κατά 32%, τη στιγμή που η μέση αύξηση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο δεν ξεπέρασε το 11,4%. Εξίσου θετικό κρίνεται και το γεγονός ότι τον φετινό Απρίλιο, αλλά και τον Μάιο, η μέση πανελλαδική πληρότητα προσέγγισε το 50%, ξεπερνώντας για πρώτη φορά το αντίστοιχο επίπεδο του 2019.

N. X. P.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Οι κτηματικές επιδόσεις του Ιούνη

Διάνυσε κίολας τη μισή της πορεία η χρονιά και η κτηματαγορά κάθε μήνα σπάει το ένα ρεκόρ μετά το άλλο. Δεν υπάρχει κάποιο μυστήριο πίσω από αυτό, αλλά απλά δεδομένα.

Πρώτον, από τη στιγμή που ανοίξαμε τις πύλες των αεροδρομίων μας έχουμε εμπλουτισμένη ζήτηση από ξένους. Αυτό είναι κόντρα στο τι μπορεί να πιστευαν κάποιοι που ήθελαν τον τουρισμό φέτος να είναι σοβαρά πεσμένος ιδιαίτερα λόγω της απουσίας των Ρώσων. Φαίνεται πως το κενό των Ρώσων αναπληρώνεται σε υπολογίσιμο ποσοστό από άλλες χώρες του Ευρωπαϊκού χώρου. Οι ξένοι λοιπόν ενισχύουν την ήδη δυνατή ντόπια ζήτηση με αποτέλεσμα να βλέπουμε τις συναλλαγές να ακολουθούν αυξητική πορεία.

Δεύτερον, έχουμε πληθωρισμό. Δεν χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια για να αντιληφθεί κάποιος πως ο πληθωρισμός ροκανίζει την αγοραστική δύναμη των χρημάτων μας· το ζούμε όλοι στο πετσί μας. Ένα από τα καλύτερα καταφύγια διαφύλαξης της αγοραστικής δύναμης των χρημάτων μας είναι τα ακίνητα και αυτό είναι αποδεδειγμένο πολλές φορές στην παγκόσμια οικονομική ιστορία και αυτό δεν έχει αλλάξει τώρα. Δεν εκπλήσσει λοιπόν που βλέπουμε κεφάλαια να διοχετεύονται για επένδυση σε τομείς των ακινήτων. Σίγουρα, η παράλληλη αύξηση και στο κατασκευαστικό κόστος επιβαρύνει προϋπολογισμούς και αποτρέπει κάποιες κατηγορίες αγοραστών από το να αγοράσουν, αλλά συνολικά οι επενδύσεις αυξάνονται.

Τρίτον, έχουμε γενική επιβάρυνση του οικονομικού κλίματος – τόσο τοπικώς όσο και διεθνώς. Αυτό ωθεί τον κόσμο να φοβάται για θέματα που αφορούν την βιω

σιμότητα των τραπεζών, για αύξηση στην ανεργία, για αύξηση στο κόστος δανεισμού, για πτώση των διεθνών αγορών κλπ. Αυτά με τη σειρά τους κάνουν τα ακίνητα πιο ελκυστικά: ένα αποκούμπι για το μέλλον.

Τέταρτον, έχουμε την επικείμενη αλλαγή στον ΦΠΑ για την πρώτη κατοικία η οποία θα επενεργήσει αρνητικά όταν εφαρμοστεί. Συνεπώς βλέπουμε μια χρονική μετατόπιση του μελλοντικού ενδιαφέροντος στο σήμερα που σκοπό έχει να προλάβει την αύξηση στο κόστος αγοράς.

Με αυτά κατά νουν, ας πάμε να δούμε τι επιδόσεις κατέγραψε και ο Ιούνης.

Τον Ιούνιο του 2022 σημειώθηκαν συνολικά 1.818 πωλήσεις (με-

Αν εξαιρέσουμε την χρονιά της τρέλας, το 2007, ο Ιούνης του 2022 και του 2006 ήταν οι καλύτεροι Ιούνηδες στην ιστορία μας.

ταβιβάσεις) ακινήτων. Σε σχέση με τις 1.727 πωλήσεις του περασμένου Μαΐου, είναι αυξημένες κατά 5,3%. Σε σχέση δε με τις 1.519 πωλήσεις του Ιούνη του 2021 είναι αυξημένες κατά 19,7%. Τόσες ακριβώς πωλήσεις είχαμε το 2006 και αν εξαιρέσουμε την χρονιά της τρέλας, το 2007, ο Ιούνης του 2022 και του 2006 ήταν οι καλύτεροι Ιούνηδες στην ιστορία μας.

Σε επίπεδο πωλητριών εγγράφων (μελλοντικές μεταβιβάσεις συναλλαγών που έγιναν), η Παγκύπρια εικόνα είναι εξαιρετική αφού τον Ιούνιο κατατέθηκαν συνολικά 1.173 πωλητήρια έγγραφα,

Ένα από τα καλύτερα καταφύγια διαφύλαξης της αγοραστικής δύναμης των χρημάτων μας είναι τα ακίνητα και αυτό είναι αποδεδειγμένο πολλές φορές στην παγκόσμια οικονομική ιστορία και αυτό δεν έχει αλλάξει τώρα.

γεγονός που συνιστά 27% αύξηση σε σχέση με τον περσινό Ιούνιο. Οι συνολικές αξίες συναλλαγών τον Ιούνιο κυμάνθηκαν περίξ των €355εκ. Συγκρινόμενες με τον Ιούνιο του 2021 όπου οι αξίες ήταν περίξ των €292εκ., συνιστούν μια αύξηση της τάξης του 21,6%. Αξιοσημείωτο είναι πως σε σχέση με πριν ένα μήνα, αυτές είναι αυξημένες κατά €143εκ. περίπου.

Πώς κατανέμεται η συνολική αυτή απόδοση του μήνα μεταξύ των επαρχιών;

Η Λευκωσία κατέγραψε 565 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €100εκ. Είχε με-

ρίδιο στη συνολική αγορά του Ιουνίου 31,1% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 28,2% επί της αξίας συναλλαγών. Τον Ιούνιο πέρσι είχε καταγράψει 522 συναλλαγές συνολικής αξίας περίξ των €86,3εκ. Επιπλέον η Λευκωσία κατέγραψε και 264 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 17% αυξημένα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2021. Η συνολική φετινή χρονιά μέχρι τώρα (Ιανουάριος – Ιούνιος) είναι οριακά καλύτερη σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρσι (+3%).

Η Λεμεσός κατέγραψε 455 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €129εκ. Είχε με-

ρίδιο στη συνολική αγορά του Ιουνίου 25% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 36,3% επί της αξίας συναλλαγών. Τον Ιούνιο πέρσι είχε καταγράψει 430 συναλλαγές συνολικής αξίας περίξ των €114,7εκ. Επιπλέον η Λεμεσός κατέγραψε και 391 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 26% αυξημένα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2021. Η συνολική φετινή χρονιά μέχρι τώρα (Ιανουάριος – Ιούνιος) είναι κατά 54% αυξημένη σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρσι.

Η Λάρνακα κατέγραψε 341 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €51εκ. Είχε με-

ρίδιο στη συνολική αγορά του Ιουνίου 18,8% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 14,4% επί της αξίας συναλλαγών. Τον Ιούνιο πέρσι είχε καταγράψει 221 συναλλαγές συνολικής αξίας περίξ των €27,6εκ. Επιπλέον η Λάρνακα κατέγραψε και 226 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 56% αυξημένα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2021. Η συνολική φετινή χρονιά μέχρι τώρα (Ιανουάριος – Ιούνιος) είναι κατά 58% αυξημένη σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρσι.

Η Πάφος κατέγραψε 333 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €59εκ. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Ιουνίου 18,3% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 16,6% επί της αξίας συναλλαγών. Τον Ιούνιο πέρσι είχε καταγράψει 241 συναλλαγές συνολικής αξίας περίξ των €48,4εκ. Επιπλέον η Πάφος κατέγραψε και 225 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 43% αυξημένα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2021. Η συνολική φετινή χρονιά μέχρι τώρα (Ιανουάριος – Ιούνιος) είναι κατά 72% αυξημένη σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρσι.

Η Αμμόχωστος κατέγραψε 124 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €16εκ. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Ιουνίου 6,8% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 4,5% επί της αξίας συναλλαγών. Τον Ιούνιο πέρσι είχε καταγράψει 105 συναλλαγές συνολικής αξίας περίξ των €15,3εκ. Επιπλέον η Αμμόχωστος κατέγραψε και 67 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 22% μειωμένα σε σχέση με τον Ιούνιο του 2021. Η συνολική φετινή χρονιά μέχρι τώρα (Ιανουάριος – Ιούνιος) είναι οριακά αυξημένη κατά 3% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρσι.

Αναμένουμε να δούμε τι μας επιφυλάσσει η άλλη μισή χρονιά.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ζωή

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΙΟΥΛΙΟΥ 2022

Το «Μπουλούκι» εργάζεται για την ανάκτηση της ξεχασμένης μαστορικής γνώσης που κρύβεται στις υπόσκαφες και θολωτές κατασκευές της Θηρασίας, μελετώντας τα υλικά δόμησης, μέσα από έρευνα πεδίου, πρακτικές δοκιμές και πειραματισμό.

Ακτιβιστές της αρχιτεκτονικής

Η διεπιστημονική κοινότητα «Μπουλούκι» εξερευνά τις παραδοσιακές τεχνικές δόμησης σε Σαντορίνη και Θηρασία

Της **ΤΖΙΝΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Από τα ορεινά Τζουμέρκα και το γεφύρι της Πλάκας, μέσω εργαστηρίων πέτρας, πηλού και ξύλου και με την καθοδήγηση μαστόρων, το «Μπουλούκι» κατασκεύασε καλντερίμια, ξυλόφουρνους, δεντρόσπιτα και κρήνες, εξερευνώντας την κατασκευαστική μας παράδοση. Αρχές Ιουνίου υλοποίησε εργαστήριο κατασκευής μικροφραγμάτων για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας, τη διαχείριση του νερού και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας στον Καβουροπόταμο Πάρου. Επιβεβαιώνοντας ότι τα τοπικά φυσικά υλικά και οι ιδιαίτερες οικοδομικές πρακτικές –πεζούλες, ξερολιθιές και στέρνες– συμβάλλουν στο ελάχιστο περιβαλλοντικό αποτύπωμα και στην οικολογική ισορροπία.

Το «Μπουλούκι», η διεπιστημονική συλλογικότητα που σκοπό έχει να διαφυλάξει τη γνώση για τα παραδοσιακά υλικά και τις τεχνικές δόμησης, προέρχεται από πολλαπλά πεδία: αρχιτεκτονική, επιστήμη υλικών, συντήρηση, πολιτιστική διαχείριση, αρχαιολογία, καλές τέχνες. Σε σταθερή συνεργασία με τεχνίτες.

«Μπουλούκι είναι τα σινάφια των μαστόρων που ταξίδευαν σε αναζήτηση εργασίας. Σημαίνει ομάδα, συνεργασία και ταξίδι», αναφέρουν στην «Κ» η Ιωάννα Ντούτση, ο Ιώνας Σκλαβούνος και η Ελένη Μεντεσιδου, μέλη της πολυπληθούς ομάδας.

Σ' ένα σκληρά παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, το «Μπουλούκι» επιμένει να μελετά την παραδοσι-

ακή αρχιτεκτονική στην Ελλάδα, στα Βαλκάνια και στη Μεσόγειο, ειδικότερα των μικρών ορεινών και νησιωτικών περιοχών. «Η μελέτη προσφέρει διδάγματα γύρω από πιο ήπιες οικοδομικές πρακτικές. Πώς μπορούμε να σχεδιάζουμε και να χτίζουμε σε κλίμακες και χρονικότητες που σέβονται το ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο κάθε τόπου». «Η βιωσιμότητα των παραδοσιακών συστημάτων διαχείρισης φυσικών πόρων πηγάζει από μια πραγματικά λαϊκή γνώση. Οι ανθρωπογενείς παρεμβάσεις διαπλέκονται πυκνά με το φυσικό περιβάλλον σε μια ιδιαίτερα δυναμική ισορροπία. Σύγχρονες προσεγγίσεις στον κατασκευαστικό τομέα, από τον βιοκλιματικό σχεδιασμό μέχρι το zero-transport και τη χρήση οικολογικών υλικών, διδάσκονται πολλά από την παραδοσιακή γνώση». Το τελευταίο τους πρότζεκτ, «Κάτω από το τοπίο», εστιάζει στην ανάκτηση της ξεχασμένης μαστορικής γνώσης που κρύβεται στις υπόσκαφες και θολωτές κατασκευές του σαντορινιού αρχιπελάγους. «Με αφορμή τη θηραϊκή γη, θα μάθουμε “από τα κάτω” πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε το παρελθόν προς όφελος του μέλλοντος».

Υποστηρίζουν ότι πρέπει να χτίζουμε με τη φύση, όχι απλώς στη φύση. «Πρέπει να την αφουγκραστούμε. Δεν αρκεί να επισκεπτόμαστε νησιά και βουνά και να τα θαυμάζουμε ως τοπία και τόπους αναψυχής. Πρέπει να παλέψουμε για τον πλούτο της γνώσης που έχουν να προσφέρουν. Όχι την υποτιθέμενη “ουδέτερη”

γνώση της μοντέρνας επιστήμης και τεχνολογίας, αλλά τη γνώση που συνδέεται άρρηκτα με ηθικά και πολιτικά ερωτήματα».

Όσοι βρεθείτε στη Σαντορίνη έως τις 24 Ιουλίου επισκεφθείτε την έκθεση, όπου προβάλλονται τα αποτελέσματα δύο χρόνων έρευνας και πρακτικής της ομάδας. Στο Βιομηχανικό Μουσείο Τομάτας «Δ. Νομικός» στη Βλυχάδα –σε επιμέλεια της μουσειολόγου Ερατούς Κουτσουδάκη– συντελείται ένας μοναδικός

«Η αρχιτεκτονική μπορεί να οδηγήσει στην πολιτική δράση που απαιτείται για την ανάκτηση των τοπίων στα οποία ζούμε».

Αρχιτέκτονες, μηχανικοί, καλλιτέχνες, φοιτητές, επαγγελματίες και ντόπιοι τεχνίτες συμμετείχαν στο πρότζεκτ «Κάτω από το τοπίο» στη Θηρασία.

διάλογος ανάμεσα στο υπερανεπτυγμένο τοπίο της Σαντορίνης και στην ημιεγκαταλελειμμένη Θηρασία. Mas αφορά σήμερα η θηραϊκή γη; Και αν ναι, γιατί και πώς; «Η έκθεση είναι ένα ταξίδι στην Ιστορία. Ξεκινάει 30.000 χρόνια πριν, περνά από σπηλιές και αμπελώνες, ακούει τραγούδια του τρύγου, δοκιμάζει “άσπα” με γυμνό χέρι, μαθαίνει τι είναι το κοχλίδι, σε ποια λιμάνια χρησιμοποιήθηκε η γη της Θήρας και αν οι Ρωμαίοι είχαν μπετόν».

Η «θηραϊκή γη»

Από τη Σαντορίνη, ταξιδέψτε στη Θηρασία. Σε ένα τυπικό υπόσκαφο κτίσμα του οικισμού της Αγριλιάς ξεδιπλώνεται η έκθεση «In/Ex Situ» με γλυπτά των φοιτητών της ΑΣΚΤ που πειραματίστηκαν με τοπικά υλικά, όπως η «θηραϊκή γη» και ο ασβέστης. Μην ξεχάσετε να δείτε τη φωτι-

στική εγκατάσταση του κεντρικού μονοπατιού που υλοποίησε το «Μπουλούκι».

Προηγήθηκε συμπόσιο όπου συγχρωτίστηκαν πολιτιστικά γεωγραφία, αρχιτεκτονική τοπίου, περιβαλλοντικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, φιλοσοφία. Αρχιτέκτονες, μηχανικοί, καλλιτέχνες, φοιτητές, τεχνίτες. Όλοι μαζί. Θήρα και Θηρασία γίνονται φέτος τόπος συνάντησης της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και της σύγχρονης γλυπτικής.

«Στον πυρήνα του πρότζεκτ τέθηκε η βιωματική εκπαίδευση στις παραδοσιακές τεχνικές της περιοχής και η επιστημονική έρευνα γύρω από τα τοπικά δομικά υλικά, μέσα από έργα συμμετοχικής αποκατάστασης στον υπόσκαφο οικισμό της Αγριλιάς». Συμμετείχαν, μεταξύ άλλων, φοιτητές της αρχιτεκτονικής σχολής του Πολυτεχνείου της Ζυρίχης.

«Η γνώση ανιχνεύθηκε μέσα από συνεντεύξεις με παλαιούς μαστόρες που μοιράστηκαν μνήμες. Γνώση καθοριστική για την κατανόηση της ιδιαίτερης υλικότητας της θηραϊκής γης και τη βαθύτερη προσέγγιση της αφηγηματικής δύναμης του τοπίου του σαντορινιού αρχιπελάγους».

«Σχεδιάζουμε την έκδοση εγχειριδίου για τις παραδοσιακές τεχνικές δόμησης της Θηρασίας, με έμφαση στην ξερολιθική τεχνική και στη χρήση θηραϊκής γης στις υπόσκαφες κατοικίες, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Τεχνικών Υλικών του ΕΜΠ».

Με ακτιβιστική περισσότερη

παρά σχεδιαστική προσέγγιση, επενδύουν στην ενεργό συμμετοχή της τοπικής κοινότητας: από τις έρευνες πεδίου μέχρι τη συνεργασία με μαστόρες και φορείς της περιοχής, ενώ βασίζονται πολύ στη συμμετοχική χρηματοδότηση. «Η αρχιτεκτονική μπορεί να γίνει πιο κοινωνική, πολιτική και οικολογική. Να βρει ένα αστείρευτο πεδίο έρευνας και πειραματισμού. Να οδηγήσει στην πολιτική δράση που απαιτείται για την ανάκτηση των τοπίων στα οποία ζούμε, καθώς και των κοινωνικών σχέσεων από τις οποίες θα πηγάζει και τις οποίες θα θρέψει».

Με έντονη κοινωνικοπολιτική συνείδηση, πιστεύουν στην αξία της συλλογικότητας. Σε μια «άλλη» αρχιτεκτονική, πιο δίκαιη και βιώσιμη. «Στα έργα μας συναντιούνται άνθρωποι που συνυπάρχουν σε ένα πλαίσιο βαθιάς εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού, που φροντίζουν συλλογικά κοινούς πόρους, εργάζονται με τα χέρια τους, μαθαίνουν βιωματικά ο ένας από τον άλλο, συνδιαμορφώνουν τον δημόσιο χώρο διατηρώντας ζωντανή τη συλλογική μνήμη κάθε τόπου μέσα από ιστορίες, εμπειρίες και ξεχασμένες λαϊκές πρακτικές».

 Εκθεση «Κάτω από το τοπίο», έως τις 24 Ιουλίου. «Knowing from below», Βιομηχανικό Μουσείο Τομάτας «Δ. Νομικός», Σαντορίνη. Τρ.-Κυρ.: 10.00-18.00. «In/Ex Situ», Αγριλιά, Θηρασία. Τρ.-Παρ. και Κυρ.: 09.00-13.00, Σαβ.: 18.00-22.00. <https://el.boulouki.org/>.

Φοιτητές της ΑΣΚΤ, υπό την καθοδήγηση έμπειρων εκπαιδευτών, εργάστηκαν επιτόπου, δημιουργώντας γλυπτικές συνθέσεις με τη θηραϊκή γη.

Το «Μπουλούκι» επισκέφθηκε τμήμα του κεντρικού λιθόστρωτου καλντεριμιού μέχρι την Παναγία των Εισοδίων, την περίφημη εκκλησία της Αγριλιάς.

Στην υλοποίηση ενός έργου αποκατάστασης στον υπόσκαφο οικισμό της Αγριλιάς, με βάση παραδοσιακές τεχνικές, συμμετείχαν και τοπικοί τεχνίτες.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

10.7 - 16.7.22

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

The O Gallery: Ομαδική έκθεση

Η **The O Gallery** εγκαινιάζει τη δεύτερη καλοκαιρινή της ομαδική έκθεση παρουσιάζοντας έργα από υφιστάμενους, καθώς και μελλοντικούς της συνεργάτες. Θα παρουσιαστούν ζωγραφικά και επιτοίχια γλυπτικά έργα. Θα εκτεθούν έργα των καλλιτεχνών Αλεξάνδρας Μαντζάρη, Αλεξάνδρας Τσουκίδου Αντώνη Τζιαρίδη, Βασίλη Ματσοσιάν, Γιώργου Γεωργίου, Μαριλένας Ιακώβου, Νικόλα Αντώνιου, Σπύρου Αγαθού και Σταύρου Δίτσιου. The O Gallery, Γλάδστωνος 11, Νικολαΐδης One, κατάστημα 3, Λάρνακα. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99659202.**

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

10 χρόνια AfroBanana Festival

Το **βραβευμένο** AfroBanana Festival επιστρέφει από τις 13 έως τις 17 Ιουλίου, στο Val's Place, στο δροσερό και καταπράσινο περιβάλλον της Γαλιάς, στην Πάφο, σε απόσταση 200 μέτρων από τη θάλασσα. Στη φετινή διοργάνωση θα απολαύσουμε απίθανες συναυλίες, που θα κινηθούν σε ένα ευρύτατο μουσικό φάσμα. Ανάμεσα στα ονόματα που ξεχωρίζουν συναντούμε τους cosmic ravers από άλλο πλανήτη, Henge, όπως και την brass band των Balaphonics, που επιστρέφουν στη σκηνή του AfroBanana μετά από επτά χρόνια. Η μεταδοτική ευφορία των Brass Rave Unit θα κατακλύσει και φέτος τη σκηνή, παρέα με τον DJ Ground που μας έρχεται από τη μακρινή

Ιαπωνία και τον DJ-παραγωγό Manuel Fischer από τη Ζυρίχη της Ελβετίας. Φυσικά, δεν θα μπορούσαν να λείπει το τοπικό χρώμα από την Ελλάδα και την Κύπρο, με τους Monsieur Doumani και τους DJs Dimitri Papaioannou, Chevy, BNC, Black Athena, Nok, Dan Lo, Ina, Patsas, Plasmatic, Bombasoul, Sixonesix, Mr. Z, καθώς και το επταμελές συγκρότημα των Kapten, από τη Θεσσαλονίκη. Τετάρτη - Κυριακή, 13-17 Ιουλίου, Val's Place, Γαλιά, Πάφος. Σημεία προώλησης: www.afrobanana.com, New Division Pub, Nicosia Evergreen, Nicosia, Sousami Bar, Limassol, Val's Place, Gاليا, Paphos, Rum & Jam, Paphos. **Πληροφορίες www.afrobanana.com.**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Ηλέκτρα»

Με **αφετηρία** τις δύο ομώνυμες τραγωδίες του Σοφοκλή και του Ευριπίδη, η Ηλέκτρα.25 από το Atalaya Teatro της Ισπανίας ανασυνθέτει τον κύκλο της βίας (θάνατος-εκδίκηση-θάνατος) που διαιωνίζεται στον Οίκο των Ατρείδων και δραματοποιεί ένα από τα πιο ζοφερά επεισόδια του μύθου: την εκδίκηση για τη δολοφονία του Αγαμέμνονα που διέπραξαν η Κλυταιμνήστρα και ο Αίγισθος. Η Ηλέκτρα διαπνέει ζωντανή την ανάμνηση του φόνου του πατέρα της και παρακαλεί τους θεούς να βοηθήσουν στην τιμωρία των δολοφόνων του. Η επιστροφή του αδελφού της, του εξόριστου Ορέστη, αναπτρέπει τον πόθο της για εκδίκηση και δρομολογεί το έργο της τιμωρίας, που θα κορυφωθεί με την πράξη της μητροκτονίας. Μια εκδίκηση που ήταν και συνεχίζει να είναι η πηγή πολλών συγκρούσεων σε όλη την ιστορία της Ανθρωπότητας. Η Ηλέκτρα.25 αναδημιουργεί μια «γέφυρα» ανάμεσα στην Ηλέκτρα των τραγικών ποιητών της αρχαιότητας και των σύγχρονων δραματοργών που την προσάρμοσαν στον 20ό αιώνα: τον Χόφμανσταλ και τον Σαρτρ. Αρχαίο Ωδείο Πάφου, το Σάββατο 16 Ιουλίου 2022 στις 9:00 μ.μ. Πάφος. **Πληροφορίες τηλεφώνω 70002414.**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Οιδίπους Τύραννος» στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου

Ο **ΘΟΚ** ανεβάζει την κορυφαία τραγωδία του Σοφοκλή «Οιδίπους Τύραννος», σε σκηνοθεσία Μαρίας Κυριάκου, ένα από τα πιο πολυπαιγμένα και αγαπητά στο θεατρόφιλο κοινό δείγματα του αρχαιοελληνικού πνεύματος. Το κατά πολλούς σημαντικότερο έργο της αρχαιότητας, κληρονομιά πολύτιμη και θησαυρός του παγκόσμιου πολιτισμού, ασκεί μέχρι και σήμερα ακατανίκητη γοητεία με την άφραστη ποιητικότητα του, την υψηλή τεχνική και το βαθύ περιεχόμενό του. Η πόλη της Θήβας νοσεί. Το ίδιο κι ο Οιδίποδας, κι ας μην το γνωρίζει ακόμα. Υπόσχεται, ενώπιον των πολιτών που έχουν προστρέξει κοντά του, να δώσει λύση ώστε να απαλλαγούν από τον λοιμό που τους ξεκληρίζει.. Αρχαίο Ωδείο Πάφου, τη Τετάρτη 13 Ιουλίου 2022 στις 9:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 77772717**

ΣΙΝΕΜΑ

«Παύση» στο Θερινό Κωνστάντια

Παγιδευμένη στη δυστυχία ενός καταπιεστικού γάμου, η Ελπίδα βρίσκεται μπροστά σε μια τεράστια βιολογική και ψυχολογική αλλαγή. Η μονότονη ζωή της διαταράσσεται όταν στην αντίληψή της πραγματικότητα και φαντασία αρχίζουν να συγχέονται, φέρνοντάς την ξανά αντιμέτωπη με το σώμα της, τις επιθυμίες της, τον χρόνο. Μπορεί μια παύση να αποτελέσει μια νέα αρχή; Ένα κοινωνικό δράμα για τις ανθρώπινες σχέσεις και

την καθημερινότητα με εξισορροπητικές δόσεις χιούμορ. Μια ταινία για όλους τους ανθρώπους που μεγαλώνουν αναπομώνοντας να ζήσουν. Πρωταγωνιστούν: Στέλη Φυρογέννη, Ανδρέας Βασιλείου, Πόπη Αβραάμ, Andrey Pilipenko. Σκηνοθεσία: Τώνια Μισαλή. Θερινός Κινηματογράφος Κωνστάντια, τη Παρασκευή 15 Ιουλίου 2022 στις 9:00 μ.μ. Σόλωνος Μιχαηλίδη 15, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22348203, 22349085.**

λα Φυρογέννη, Ανδρέας Βασιλείου, Πόπη Αβραάμ, Andrey Pilipenko. Σκηνοθεσία: Τώνια Μισαλή. Θερινός Κινηματογράφος Κωνστάντια, τη Παρασκευή 15 Ιουλίου 2022 στις 9:00 μ.μ. Σόλωνος Μιχαηλίδη 15, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22348203, 22349085.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

17th Cyprus Rialto World Music Festival

Το **Θέατρο** Ριάλτο προσαρμόζεται στις καιρικές συνθήκες, βγαίνει έξω και μετατρέπεται ξανά σε Rialto Open Air. Στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο στάθμευσης της ΣΕΚ, πίσω από το Θέατρο, στήνεται για μια ακόμη χρονιά η σκηνή του Cyprus Rialto World Music Festival, έτοιμη να υποδεχτεί κάτω από τα άστρα, σχήματα και μουσικούς που ασχολούνται με τις Μουσικές του Κόσμου. Το φετινό πρόγραμμα του Φεστιβάλ συνεχίζεται, όπως και τα τελευταία χρόνια, να

εστιάζει σε σχήματα αλλά και σε μουσικούς που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο, δίνοντας τους την ευκαιρία να παρουσιάσουν στο κοινό τη νεότερη δουλειά τους. Την έναρξη του Φεστιβάλ θα κάνουν στις 17 Ιουλίου τα Choral Chrossroads 2022 που φιλοξενεί η Π.Κ. Επιλογή. Θέατρο Ριάλτο, από τις 17 Ιουλίου μέχρι 28 Ιουλίου 2022 στις 9:00 μ.μ. @Πάρκινγκ ΣΕΚ (πίσω από Θέατρο Ριάλτο), Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλέφωνο 77 77 77 45.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Και καλή μας αρχή!

Την **Πέμπτη** 7 Ιουλίου έγινε η πρώτη ανοικτή συνάντηση γνωριμίας με τον Γιάννη Τουμαζή, τον πρώτο υφυπουργό Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας, τον οποίο όσοι και όσες παρακολουθούσαμε τα πολιτιστικά πράγματα της χώρας τον γνωρίζαμε, οπότε η εκδήλωση ήταν μία δεξίωση, γνωριμίας και ανταλλαγής απόψεων, όπως έγραφε και το δελτίο Τύπου. Ομολογώ πως δεν μου άρεσε καθόλου αυτή η δεξίωση, αλλά δεν θα σταθώ εκεί — αρκεί να μη το επαναλάβουν, μία φορά αρκεί. Δεν θα σταθώ λοιπόν στο event, για έναν λόγο που δεν είναι άλλος από τον χαιρετισμό του νέου υφυπουργού, ο οποίος ήταν συμπεκνωμένος, μεστός και άγγιζε σχεδόν όλα τα ζητήματα που το χαρτοφυλάκιό του έχει. Γνωρίζει καλά ο κ. Τουμαζής ότι τα προβλήματα είναι πολλά και ο χρόνος του λίγος στη θέση αυτή, οπότε πριν καν αναλάβει συζητούσε, συζητούσε, συμβουλευόταν και έκανε ενέργειες ωσόαν να είχε αναλάβει... για τον απλούστατο λόγο, όταν θα αναλάμβανε να μην τα έβρισκε όλα βυθάρη!

Στον σύντομο λόγο του, διάρκειας περίπου 11 λεπτών ο Γιάννης Τουμαζής μίλησε για πράγματα που είναι τόσο αυτονόητα, αλλά ουδέποτε έγιναν, ή γινόντουσαν με όρους πολυδιάσπασης και χωρίς καμία στόχευση. Μίλησε για τους ανθρώπους που παράγουν πολι-

τισμό και πως ο πολιτισμός δεν είναι προνόμιο των λίγων και των εκχόντων, αλλά είναι δικαίωμα όλων, είτε μένουν στην πόλη είτε στο χωριό. Έκανε λόγο για πολιτιστική αποκέντρωση και ταυτόχρονα για την ανάγκη η Κύπρος να καταστεί περιφερειακός πολιτιστικός κόμβος και προς αυτή την κατεύθυνση ήδη δουλεύει είτε... Επίφοβα τα περί να καταστούμε πάλι Κέντρο σε κάτι, αλλά επειδή ο κ. Τουμαζής είναι άνθρωπος με ευρύ ορίζοντα ελπίζω ότι δεν είπε απλώς κάτι πιασάρικο.

Με πολύ ενδιαφέρον άκουσα και όσα είπε για τον λαϊκό μας πολιτισμό, και πώς το Κέντρο Χειροτεχνίας μπορεί να αξιοποιηθεί ώστε να γίνει πολύ περισσότερο χρήσιμο (υπενθυμίζω ότι η κα Πηλείδου ως υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, όπου ανήκε πριν το Τμήμα, είχε παρουσιάσει κάποιο σχέδιο ανανέωσης). Ο λαϊκός πολιτισμός είναι αστείρευτη πηγή και μπορούν να γίνουν πολλά, και από ό,τι ακούστηκε την Πέμπτη ο Γιάννης Τουμαζής θα φέρει στο προσκήνιο τη λαϊκή κουλτούρα και ελπίζω ότι θα την απαλλάξει από τον φολκλορικό μανδύα που την έχουν περιβάλει διάφοροι και διάφορες.

Μένει να δούμε πώς ο κ. Τουμαζής θα χειριστεί το ζήτημα με το Τμήμα Αρχαιοτήτων και πώς θα καταφέρει να φέρει κοντά του τα πρόσωπα εκεί-

να που είναι ακόμα σκεπτικά ως προς τη μεταφορά του Τμήματος στη νέα δομή. Μακάρι ο κ. Τουμαζής να τα καταφέρει, διότι ένα άνοιγμα πολιτιστικό και συνέργειες φορέων και προσώπων από την παλαιολιθική εποχή μέχρι την πιο πρόσφατη περφόρμανς θα έδειχνε ξεκάθαρα σε όλη την κοινωνία ότι μπορούμε να κάνουμε πολλά περισσότερα, αν υπάρχει σωστός προγραμματισμός, εθνικό σχέδιο και διάθεση. Μακριά από μικροπολιτικές σκοπιμότητες και δινοντας βήμα στους νέους ανθρώπους του πολιτισμού, οι οποίοι κοιμίζουν άλλα πράγματα, με λιγότερες αγκυλώσεις...

Αποκτά ο πολιτισμός κρατική υπόσταση, είπε χθες ο κ. Τουμαζής και αυτό είναι πολύ σημαντικό, προσοχή όμως να μην παρερμηνευθεί από κάποιους/ες και νομίζουν ότι θα ανοίξουν τα μπασούλα του κρατικού κορβανά και λεφτά θα αρχίζουν να μοιράζονται από εδώ και από εκεί, ούτε και ότι το κράτος θα αρχίσει να λέει πώς πρέπει να γίνονται τα πράγματα, και ποιον δρόμο πρέπει να ακολουθεί. Ο πολιτισμός γίνεται «μια ανεξάρτητη, ευέλικτη και αυτόνομη διοικητική δομή» και πλέον εκεί θα αναφερόμαστε, κάποιος ή κάποια θα έχει ευθύνη για ό,τι συμβεί στραβά στα πολιτιστικά πράγματα της χώρας.

Όσον αφορά τη στήλη, από εδώ και στο εξής θα αποφεύγει να κάνει αναφο-

ρές στα λάθη και στις παραλείψεις του παρελθόντος. Δεν τα ξεχνάμε, απλώς θεωρούμε ότι το αύριο μπορεί να είναι καλύτερο και με αυτό ασχοληθούμε.

Αναγκαία διόρθωση: Την περασμένη Κυριακή στις Επισημάνσεις έγραφα: «Πολιτιστικά πού βρίσκεται η Λάρνακα, η ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου; Πουθενά. Πολιτισμός είναι πλέον η πατάτα στην Ξυλοφάγου, κάτι τελειωμένες συναυλίες και κάτι ξώφαλτσες θεατρικές περιοδείες, από τον ΘΟΚ κυρίως». Η φράση «κάτι ξώφαλτσες θεατρικές περιοδείες, από τον ΘΟΚ κυρίως» δυστυχώς δεν αποτύπωνε αυτό που πραγματικά ήθελα να γράψω και θεωρώ πως αδικεί τον ΘΟΚ. Οι περιοδείες του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου στις επαρχίες Λάρνακας και ελεύθερης Αμμοχώστου δεν είναι ούτε ξώφαλτσες, ούτε συγκρίνονται με τις αστείοτετες της πατάτας στην Ξυλοφάγου και τις τελειωμένες συναυλίες, αλλά είναι το μόνο θεατρικό οδυμένο που αναπνέουν οι κάτοικοι, πολλές φορές, όπως και σε πολλές άλλες μη αστικές περιοχές. Οφείλω λοιπόν να κάνω τη διόρθωση ότι για κανέναν άλλο λόγο, αλλά γιατί δεν θέλω σε καμία περίπτωση να υπάρχει κάτι που έχω υπογράψει και δεν το πιστεύω, αλλά ούτε και να αδικήσω οποιονδήποτε οργανισμό ή πρόσωπο έτσι για το θεαθήναι και το ασκλίκι μου.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Πίτερ Μπρουκ, ο αλψμόννης

Ναι, συνέβαινε αυτό με τον Πίτερ Μπρουκ: μια πόρτα άνοιξε και η όρασή μας μεταμορφωνόταν. Το έγραφε ο ίδιος στο βιβλίο του «Η ανοικτή πόρτα»: «Το θέατρο μας οδηγεί στην αλήθεια μέσα από την έκπληξη, μέσα από τη συγκίνηση, μέσα από το παιχνίδι, από τη χαρά. Κάνει το παρελθόν και το μέλλον μέρος του παρόντος, μας απομακρύνει από αυτό που συνήθως μας περικυκλώνει ασφυκτικά και μας φέρνει κοντά σε αυτό που συνήθως είναι πολύ μακριά μας».

Η πρώτη συνάντησή μου με παράσταση του Πίτερ Μπρουκ ήταν το 1985, στην «Αθήνα Πολιτιστική Πρωτεύουσα», όταν παρουσίασε το 9ωρο (σε τρεις μέρες συνολικά), θηριώδες, ινδικό έπος «Μαχαμπαράτα» στο Θέατρο Πέτρας. Το πολύ κρύο (αν και Σεπτέμβριος) και η μαγεία του σκηνικά πρωτόγνωρου ήταν δύο κυρίαρχες αισθήσεις. Η πρώτη απέμεινε αποτυπωμένη μόνο στο ρεπορτάζ της εποχής. Το ξέχασα ολωσδιόλου. Η δεύτερη, όμως, με ακολούθησε όλα τα υπόλοιπα χρόνια, στις περισσότερες από τις παραγωγές του που είδαμε στην Αθήνα (με τη συμβολή της Αττικής Πολιτιστικής Εταιρείας). Ακόμη κι αν κάπου κάπου ένιωθα το τσίμπημα ενός αδιέξοδου (εξαιτίας ίσως της ακραίας εκδοχής του «μινιμαλισμού» του), η έκπληξη κάθε φορά παρέμενε αλώβητη: με το ελάχιστο κατόρθωνε το θεατρικά μέγιστο.

Σε μια συνέντευξή μας (δημοσιεύτηκε στο «Κ», 26/6/2005) τον είχα ρωτήσει για τη θεατρική μαγεία, πώς θα την όριζε. «Θα προτιμούσα να λέγατε “θεατρική στιγμή”», απάντησε. «Τη μαγεία δεν μπορείς να την προσδιορίσεις. (...) Όταν ένα μυθιστόρημα τελειώσει ή μια ταινία ολοκληρωθεί, μπορεί να υπάρξει. Το θέατρο όμως δεν μπορεί να “τελειωθεί” παρά μόνο τη στιγμή που το κοινό, το οποίο είναι συνδημιουργός, συμμετέχει. Κι εκείνη τη “στιγμή” ή συμβαίνει κάτι ή όχι. Μια κακή παράσταση είναι κακή γιατί τίποτα δεν συμβαίνει. Συγκεκριλώνονται όλοι, ύστερα διαλύονται και αυτό είναι όλο».

Φεύγοντας από τη ζωή, πριν από μία εβδομάδα, στα 97 του, μνημονεύτηκε αποθεωτικά για την προσφορά του στην τέχνη του θεάτρου (γύρισε και –λίγες– σημαντικές ταινίες) και δικαίως.

Στην Αθήνα από το 1985 έως το 2016 είδαμε αρκετές παραστάσεις του. Στριφογυρίζουν ανάκατα στο μυαλό μου: «Το χέρι σου σφικτά μες στο δικό μου», «Η ζωή και η διδασκαλία του Τιέρνο Μποκά», «Battlefield», «Η κοιλιά των εκπλήξεων» και άλλες...

Αυτός ο σοφός σκηνοθέτης και με τον τρόπο του «αναχωρητής» άφησε πίσω του τις σαιθηπρικές υπερπαραγωγές στο Στράτφορντ και στη Βρετανία, για να αφοσιωθεί στην εξερεύνηση του σχεδόν άδειου σκηνικού χώρου, στον μινιμαλισμό, σε απόλυτο μέγεθος.

Το μότο του ήταν: «Μπορώ να πάρω οποιονδήποτε άδειο χώρο και να τον ονομάσω γυμνή σκηνή. Ένας άνθρωπος διασκίζει αυτόν τον άδειο χώρο, ενώ ένας άλλος τον παρακολουθεί. Αυτά είναι όλα όσα χρειάζομαι για να έχω μια θεατρική πράξη». Ίσως είναι από τους ελάχιστους που οι σκέψεις του, τα πολλά ταξίδια του, η πολυπολιτισμική σύνθεση των όλων και πιο ολιγομένων θιάσων του, που η πνευματική περιπέτειά του, συνοπτικά, έπαιρνε σάρκα και οστά στη σκηνή. Δεν υπήρχε απόκλιση. Η θεωρία ενίσχυε την πράξη και αντίστροφα.

Παρ' όλα αυτά, στην ερώτησή μου αν πιστεύει ότι έχει δημιουργήσει μια νέα θεατρική μέθοδο, απάντησε χωρίς περιστροφές: «Για μένα μέθοδος είναι η ζωή, που δεν έχει φόρμα αλλά κινείται διαρκώς. Για μένα, το θέατρο είναι μια συμπεκνωμένη φόρμα ζωής. Δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στο θέατρο και στη ζωή. Ένα θεατρικό γεγονός έχει σημασία μόνο όταν συμβαίνει. Η “Μαχαμπαράτα”, για παράδειγμα, δεν υπάρχει. Έχει απομείνει η ανάμνησή της, ό,τι σας έχει αγγίξει».

Δεν θυμάμαι αν του είπα τότε ότι με ευκολία μπορώ να ανακαλέσω εικόνες και αισθήματα από εκείνη την παράσταση. Ένα κινητό παραπέτασμα από μπαμπού, λάμπες λαδιού, κυματιστά υφάσματα, μια ξύλινη ρόδα, ένα επιπλωμένο σπαθί, αιματηρούς πολέμους για την εξουσία με ήρωες φυλάρχους, θεούς, πριγκίπισσες, βασιλιάδες, ζωτικά, πάθη, καταστρώφες... Αλλά και αγάπη, πολλή αγάπη και κατανόηση, αυθεντική και ανεπιτήδευτη, για τα μικρά και ανθρώπινα.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Μουσική και φύση σε πλήρη αρμονία

Ο Γιώργος Βλάχης με τους δύο γιους του έφτιαξαν τους «Vlamis and the Suns» και συμμετέχουν στο φεστιβάλ του Φέγγαρου

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Μέσα σε ένα καταπράσινο τοπίο στα Πέρα Ορεινής συνάντησα τον Γιώργο Βλάχη, ο οποίος, μαζί με τους γιους του, τον Άγγελο και τον Οδυσσέα, στα ντραμς ο πρώτος και στα πλήκτρα και μπάσο ο δεύτερος, θα εμφανιστεί στο φεστιβάλ του Φέγγαρου, στον Κάτω Δρυ, στις 29 Ιουλίου, με το συγκρότημά τους «Vlamis and the Suns». Ο Γιώργος έφτιαξε την μπάντα του θα μπορούσα να πω με υλικά από το σπίτι, μιας και όταν έψαχνε μουσικούς για να εμφανιστεί το 2019 στον Φέγγαρο συνειδητοποίησε ότι τους έχει έσσω του! «Για μένα είναι από τις πιο ωραίες στιγμές της ζωής μου» μου λέει και αυτή η φράση είναι ίσως η πεμπτουσία της ύπαρξης των «Vlamis and the Suns».

—Πώς προέκυψαν οι «Vlamis and the Suns»;

—Το 2019 θα έπαιζα στον Φέγγαρο και έψαχνα μουσικούς, πώς θα φτιάξω τα τραγούδια που θα έλεγα τότε και μιλώντας με τον Λευτέρη Μουμτζή, μου είπε: «Μα τους έχεις μέσα στο σπίτι σου...»! Δοκίμασέμε και τελικά βγήκε τότε κάτι πολύ ωραίο και είπαμε να το συνεχίσουμε και όπου βγει... Είπα λοιπόν στα αγόρια ότι ψάχνω μουσικούς για να κάνουμε μια μπάντα, το είδαν αμέσως επαγγελματικά —είπαμε ότι δεν θα είναι παιχνίδι— και πλέον τους αρέσει. Βέβαια για να είμαι ειλικρινής μου αρέσει εμένα περισσότερο όλο αυτό. Για μένα είναι από τις πιο ωραίες στιγμές της ζωής μου!

«Τα αγόρια [σ.σ. ο Άγγελος και ο Οδυσσέας Βλάχης] το είδαν αμέσως επαγγελματικά. Βέβαια για να είμαι ειλικρινής μου αρέσει εμένα περισσότερο όλο αυτό. Για μένα είναι από τις πιο ωραίες στιγμές της ζωής μου!».

—Προσδιορίσατε το ύφος της μπάντας σας;

—Όχι, είναι δύσκολο να προσδιορίσω τι είδος παίζουμε. Έχουμε ελληνικό στίχο, τους γράφω εγώ. Είναι θα έλεγα κάτω από την ευρύτερη ομπρέλα του «έντεχνου» ροκ, αν και δεν μου αρέσει να χρησιμοποιώ τέτοιους όρους...

—Μίλησέ μου για τους στίχους που γράφεις...

—Οι στίχοι που γράφω έχουν σχέση με τα πράγματα που με προβληματίζουν ή που νιώθω πως προβληματίζουν όλους τους ανθρώπους που σκέφτονται τι γίνεται, πού πάμε, σε όλα τα επίπεδα. Ζώντας εδώ στη φύση, έχω πολλά ερεθίσματα σε σχέση με το πώς θα μπορούσε να είναι η ζωή, αν μπορούσαμε να έρθουμε σε αρμονία με τη φύση. Πάντα έγραφα και κάποια από αυτά τα επενδύω με μουσική.

—Οι σπουδές σου δεν είναι μουσικές...

—Δεν έχω σπουδάσει μουσική, αλλά πάντα ασχολούμουν με τη

«Οι στίχοι που γράφω έχουν σχέση με τα πράγματα που με προβληματίζουν ή που νιώθω πως προβληματίζουν όλους τους ανθρώπους που σκέφτονται τι γίνεται, πού πάμε, σε όλα τα επίπεδα» λέει ο Γιώργος Βλάχης, από τους «Vlamis and the Suns».

μουσική, από μικρή ηλικία όμως έπαιζα σε μικρούς χώρους. Έχω κάνει μαθήματα κλασικής κιθάρας, παρακολουθώ πολλά μουσικά εργαστήρια... Θεωρώ τον εαυτό μου σοβαρό ερασιτέχνη... Τώρα πλέον νιώθω καλά με τον εαυτό μου. Νεότερος ένιωθα κάπως μειονεκτικά, αλλά δεν θεώρησα ποτέ τον εαυτό μου μουσι-

κό, απλώς φτιάχνω στικάκια και ενίοτε τα επενδύω με μουσική, οπότε γι' αυτό που κάνω νιώθω εντάξει. Δεν βγήκα εύκολα στη σκηνή, είχα ενδοιασμούς, όχι μόνο επειδή δεν έχω σπουδάσει, αλλά και λόγω ηλικίας... Ευτυχώς διάφοροι φίλοι με προέτρεψαν, λέγοντάς μου ότι αν θέλω να τα πω, τότε να βγω να τα πω.

—Οι γιοι σου και πλέον συνεργάτες σου έπαιξαν φαντάζομαι τον ρόλο τους...

—Σίγουρα η συμμετοχή των γιων μου ήταν καταλύτης στην απόφασή. Με βοήθησαν πάρα πολύ και στα τραγούδια που ετοιμάζουμε για ηχογράφηση και κάποια από αυτά θα τα παίζουμε και στον Φέγγαρο, που είναι τα «Τραγούδια του Φου». Είναι παλιά τραγούδια μου, τα οποία αν τα παίξω με κιθάρα μου ακούγονται κάπως παλιομοδίτικα, όταν μπήκαν μέσα τα αγόρια και τα ενορχηστρώσαμε βάσει δικών τους εισηγήσεων, άλλαξε εντελώς ο ήχος τους, έγιναν σύγχρονα, ακριβώς επειδή ο ήχος τους έγινε σύγχρονος. Ο ρόλος των αγοριών ήταν πολύ ουσιαστικός, ίσως μόνος μου να μην τα ηχογραφούσα. Αυτή η συγκυρία με κάνει και εμένα να θέλω να τα δώσω ως κάτι φρέσκο και όχι ως ρετρό κομμάτια.

—Αυτοί οι στίχοι είναι παλιοί... είναι όμως επίκαιροι;

—Προς μεγάλη μου εντύπωση να! Μπορώ να σου πω πιο επίκαιροι τώρα οι στίχοι! Το «Ως εδώ» για παράδειγμα είναι παλιό, αλλά φαίνεται τόσο επίκαιρο.

—Τα πρώτα δείγματα γραφής σου, το «Ως εδώ» είναι πολιτικό με την ευρεία έννοια, αυτό είναι το πεδίο σου;

—Δεν είμαι ταγμένος σε αυτό μόνο, έχω και άλλου είδους τραγούδια, αλλά αυτή την περίοδο με απασχολεί πάρα πολύ έντονα. Το «Ως εδώ» κυριολεκτικά ήταν μετά από συζήτηση που είχα με έναν φίλο στο αυτοκίνητο για

όλα αυτά που συνέβαιναν τότε...

—Γιώργο, τι σε ενοχλεί σήμερα περισσότερο;

—Δεν μπορώ να σου απαντήσω ένα πράγμα... τα ίδια που ενοχλούν κάθε άνθρωπο, που τον ενδιαφέρει να ζει ειρηνικά με τους άλλους και σε αρμονία με τη φύση. Το βασικότερο που με απασχολεί βέβαια είναι η καταστροφή του περιβάλλοντος! Όλα τα άλλα, αν θες, σταματούν να έχουν νόημα αν καταστραφεί ο βιότοπος που ζούμε! Κανέναν πόλεμο δεν θα έχει καμία σημασία, καμία ελευθερία μας δεν θα έχει σημασία αν η ζωή στον πλανήτη μας γίνει αφόρητη! Και όπως πάμε προχωράμε προς αυτή την κατεύθυνση...

—Τι θα ακούσουμε στον Φέγγαρο από τους «Vlamis and the Suns»;

Θα παίξουμε κάποια από τα «Τραγούδια του Φου», και κάποια νέα πράγματα και ένα τραγούδι, σαν αφιέρωμα αν θες, στον φίλο μου και κουμπάρο μου Παναγιώτη Μερακλή, ο οποίος έφυγε πριν από έναν χρόνο. Ήταν ένας από τους παλιούς Κύπριους ροκάδες, και θα πούμε ένα τραγούδι δικό του, από το άλμπουμ που ετοιμάζε να ηχογραφήσει με τίτλο «Είναι ο καιρός των ανδρονιών», είχε δημιουργήσει το «Μαράζι της Φωτογύλας», από τα πρώτα κυπριακά συγκροτήματα που έπαιζαν ροκ, με κυπριακό στίχο. Τα υπόλοιπα επί σκηνής στον Φέγγαρο...

 Φέγγαρος 2022: Vlamis and the Suns, Παρασκευή 29 Ιουλίου, 8:00 μ.μ. Village Stage.

SUMMER TOUR

POWERED BY

DEE JAY 93.5 RADIO

SPONSORED BY

THE ISLAND'S DJ

ΣΑΒΒΑΤΟ 09/07 ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ/ NISSI BAY 11:00 - 13:00 LIVE LINK 13:00-19:00 MUSIC	ΣΑΒΒΑΤΟ 13/08 ΠΑΦΟΣ/ ΠΟΛΗ CAMPING AREA 11:00 - 13:00
ΚΥΡΙΑΚΗ 17/07 GOVERNOR'S CAMPING AREA 11:00 - 13:00	ΣΑΒΒΑΤΟ 20/08 ΛΑΡΝΑΚΑ/ ΦΟΙΝΙΚΟΥΔΕΣ 18:00-20:00
ΚΥΡΙΑΚΗ 07/08 ΛΑΡΝΑΚΑ/ MAKENZY 11:00-13:00	

ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ ΠΟΥ ΑΚΟΥΕΙ

όλη η Κύπρος

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
6:00-10:00

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΤΟΜΠΗΣ

Να γράψω για την αγάπη ως το μεδούλι

Η Αυστραλή Χάνα Κεντ μιλάει στην «Κ» για το πρόσφατο βιβλίο της

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Η πρώτη της σκέψη ήταν να γράψει ένα μυθιστόρημα για τη φιλία ανάμεσα σε δύο μετανάστριες. Όταν όμως, το 2017, το γραμματοκιβώτιο του σπιτιού της γέμιζε με φυλλάδια μισαλλοδοξίας εξαιτίας του επικείμενου δημοψηφίσματος για τη νομιμοποίηση του γάμου μεταξύ ομοφυλοφίλων, αποφάσισε να μετατρέψει τη φιλία σε ειδύλλιο. «Η αγάπη είναι η τελευταία σου ευκαιρία. Αλλά τιποτέ δεν υπάρχει να σε κρατήσει στη γη», έχει γράψει ο Λούι Αραγκόν, και η φράση αναφέρεται στην εισαγωγική σελίδα του πιο πρόσφατου βιβλίου της Χάνα Κεντ. Ακριβώς πριν, υπάρχει η αφιέρωση της συγγραφέως στη σύζυγό της: «Για τη Heidi».

Η Αυστραλή Χάνα Κεντ, γεννημένη στην Αδελαΐδα το 1985, έχει ήδη στο ενεργητικό της ένα μπεστ σέλερ, που έγραψε στα 29 της χρόνια. Το μυθιστόρημα «Εθιμα ταφής», πολυβραβευμένο και πολυμεταφρασμένο, πρόκειται να μεταφερθεί στον κινηματογράφο με την Τζέινιφερ Λόρενς στο ρόλο της Ιρλανδής Αγκνες Μαγκνουσντότιρ, η οποία καταδικάστηκε σε θάνατο για φόνο το 1830.

Το πρόσφατο μυθιστόρημα δεν μιλάει για αίμα. Μιλάει για πίστη, αθωότητα, ελπίδα κι έναν θυελλώδη έρωτα. Στο επίκεντρο και πάλι οι γυναίκες –ο ψυχισμός τους, οι εσωτερικές φωνές, η σχέση τους με την κοινωνία και την εποχή–, που εκπροσωπούνται από στιβαρούς χαρακτήρες. Εξίσου καλοδουλεμένη είναι η πλοκή, στην

οποία η μυθοπλασία συμπλέκεται συναρπαστικά με την Ιστορία. Η Χάνε και η Τέα από την Πρωσία του 1836 μεταναστεύουν στη νότια Αυστραλία. Η θαλασσινή περιπέτεια, η αγωνία της εγκατάστασης, η μοίρα της κοινότητάς τους –είναι διωκόμενοι Παλαιολουθηρανοί– στη νέα πατρίδα, γραμμένα με συναισθηματική αλλά ειλικρινή γλώσσα, δικαιολογούν τον τίτλο.

Αλλά η «Λατρεία» δεν είναι μόνον ένα καλογραμμένο ρομάντζο που εκτυλίσσεται παράλληλα με μια ιστορικά ενδιαφέρουσα αποικιακή ιστορία. Καθώς η αφήγηση προχωράει, ένα έντονο υπερφυσικό στοιχείο επιτρέπει στη συγγραφέα να υπογραμμίσει τις εντάσεις και τις αντιφάσεις αυτές της σπαρακτικής ανθρώπινης σχέσης που εξερρευνά τη φύση της αγάπης σε μια άγνωστη, παρθένα ήπειρο.

– **Πώς γεννήθηκε η ιδέα της «Λατρείας»;**

– Από πολλές απόψεις, ήταν ένα συνειδητό βήμα μακριά από την προηγούμενη δουλειά μου. Η «Λατρεία» γεννήθηκε από την επιθυμία να τεντωθώ, δημιουργικά μιλώντας. Ηθελα να κολυμπήσω στα θολά νερά της μυθοπλασίας και να απελευθερωθώ από την άκαμπτη προσήλωσή στην ιστορική έρευνα. Ηθελα επίσης να γράψω κάτι που ήταν μέχρι το μεδούλι του γεμάτο αγάπη.

Η ιδέα να γράψω για δύο νεαρές γυναίκες, μέλη παλιάς λουθηρανικής κοινότητας που εν μέσω θρησκευτικών διώξεων και μετανάστευσης ερωτεύονται, ήρθε

Η συγγραφέας γεννήθηκε στην Αδελαΐδα το 1985. Ήδη πιστώνεται με ένα μπεστ σέλερ μυθιστόρημα, το εξαιρετικό «Εθιμα ταφής».

“

Το υπερφυσικό προσφέρει πλούσιο υλικό για ένα μυθιστοριογράφο που νοιάζεται για τη συναισθηματική ζωή των πρώων του.

από δύο κατευθύνσεις. Αφενός ήταν η ώρα να μιλήσω για την πατρίδα μου. Πάντα ένιωθα άβολα να τοποθετήσω ένα ιστορικό μυθιστόρημα στην Αυστραλία, κυρίως επειδή δεν με ενδιέφερε να τιμήσω την ιστορία μιας συνεχιζόμενης, βίαιης αποικιοποίησης. Αλλά το τοπίο με καλούσε, αυτή η εξάισια φύση. Η δεύτερη επιρροή ήταν το δημοψήφισμα για τη νομιμοποίηση των ομόφυλων γάμων στην Αυστραλία.

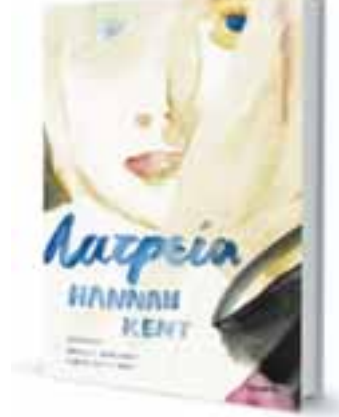
Έτσι, το μυθιστόρημα έγινε, από πολλές απόψεις, μια επιβεβαίωση της πεποίθησής μου ότι η ορατότητα έχει σημασία και δύναμη.

– **Τα μυθιστορημάτα σας διαδραματίζονται συνήθως στο παρελθόν και συγκεκριμένα στη Βόρεια Ευρώπη του 19ου αιώνα. Γιατί;**

– Ποτέ δεν αποφάσισα να γίνω συγγραφέας ιστορικής φαντασίας. Πρώτη με γοήτευε η Αγκνες Μαγκνουσντότιρ και η επιθυμία να απεικονίσω με ακρίβεια τις συνθήκες της ζωής της, γεγονός που με μύπησε στις δημιουργικές χαρές της ιστορικής έρευνας. Τα αρχεία είναι γεμάτα με καταπληκτικές, ανειπίτες έως τώρα, ιστορίες. Πιστεύω ότι η περίοδος της βιομηχανικής επανάστασης άλλαξε τόσο τον κόσμο, για πρώτη φορά έπειτα από εκατοντάδες χρόνια, δημιουργήθηκε τέτοια ασυμφωνία μεταξύ της αστικής ζωής και της ζωής στην περιφέρεια, μεταξύ των νέων τρόπων σκέψης και των παλαιότερων αντιλήψεων.

“

Με ενδιαφέρουν οι συνέπειες για τις γυναίκες που δεν μπορούν να συμμορφωθούν με τους επιβεβλημένους κοινωνικούς ρόλους.

Ενα ρομάντζο και μια αποικιακή ιστορία αποτελούν τον καμβά του βιβλίου.

– **Αφηγείστε ιστορίες που συμβαίνουν σε κλειστές κοινότητες, όπου μυστικά και σιωπές κρύβονται κάτω από το κάλυμμα της καθημερινής ρουτίνας.**

– Με ενδιαφέρουν οι εντάσεις που προκύπτουν όταν ένας μικρός αριθμός ανθρώπων, που βασίζονται ο ένας στον άλλο για την επιβίωση, αναγκάζονται να ζουν τόσο κοντά ώστε κάθε είδους ιδιωτικότητα και διαφοροποίηση αποκλείεται. Οι πρωταγωνιστές μου είναι συνήθως ξένοι, και νομίζω ότι οι συγκεκριμένες κοινότητες μου παρέχουν ένα μέσο για να εξετάσω πιο προσεκτικά τι σημαίνει το ανήκειν και ποιες είναι οι συνέπειες –ιδιαίτερα για τις γυναίκες– για όποιον αρνείται ή δεν μπορεί να συμμορφωθεί με τους επιβεβλημένους κοινωνικούς ρόλους.

– **Σε κάθε σας βιβλίο η ομορφιά συνυπάρχει με τον φόβο, όπως και ο ορθολογισμός με το υπερφυσικό σε έναν μυστικιστικό και μαγικό κόσμο.**

– Για τις περιόδους που ερευνώ, το υπερφυσικό είναι φυσικό, συνυπάρχει με τη θρησκευτική πίστη και συχνά είναι συνυφασμένο μαζί της. Ομοίως, οι λαϊκές πρακτικές που μερικοί από εμάς μπορεί να θεωρούν τώρα παράλογες ήταν τότε ζωντανές, μέρος της καθημερινής ζωής. Από την άλλη, το υπερφυσικό προσφέρει πλούσιο υλικό για ένα μυθιστοριογράφο που ενδιαφέρεται για τη συναισθηματική ζωή των πρώων του: με ενδιαφέρουν τα φαντάσματα για όσα λένε για τους φόβους και τις επιθυμίες των αν-

θρώπων που τα πιστεύουν.

– **Τι σας ευχαριστούσε περισσότερο γράφοντας για τη Χάνε και την Τέα;**

– Ολα! Αποφάσισα από πολύ νωρίς ότι δεν θα θεωρούσα ούτε τις ίδιες ούτε την αγάπη τους ντροπή. Δεν ήθελα να τιμωρηθούν από τους άλλους για τα συναισθήματά τους, να εξοστρακιστούν ή να μισήσουν οι ίδιες τον εαυτό τους. Ηθελα η αγάπη τους να διατηρήσει ένα είδος αγνότητας, να την εξυψώσει και να την τοποθετήσει εκτός χρόνου. Τις έβλεπα ως συγγενικά πνεύματα, που παραδίδονται στην αγάπη ως ανώτερη δύναμη.

– **Αφιερώνετε το μυθιστόρημα στη σύζυγό σας Χάιντι. Η σχέση σας ενέπνευσε την ιστορία της «Λατρείας»;**

– Ναι και όχι. Δεν είμαστε η Χάνε και η Τέα, αν και η δική μας ιστορία αγάπης έχει επηρεάσει τον τρόπο που αναπαριστώ την ευτυχία, την παρηγορία και τη γαλήνη που βρίσκουν οι ηρωίδες μεταξύ τους. Αλλά είναι αλήθεια ότι αυτό το βιβλίο δεν θα είχε γραφτεί χωρίς τη Χάιντι, τόσο σε πρακτικό επίπεδο (σταμάτησε να εργάζεται για να φροντίζει τα παιδιά μας, για να έχω χρόνο να γράψω) όσο και σε συναισθηματικό. Εκείνη με κάνει γενναία, τόσο στη ζωή όσο και στη γραφή μου.

“ Η εξαιρετική μετάφραση της «Λατρείας» έχει γίνει από τους Άγγελο Αγγελίδη και Μαρία Αγγελίδου.

Θέλω ό,τι φτιάχνω να έχει και ιδέες και συναισθημα

Η γνωστή σκηνοθέτις μιλάει στην «Κ» για το πρώτο λογοτεχνικό της τέκνο, το μυθιστόρημα «Μια φιλία στη Σμύρνη»

Συνέντευξη στην **ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Τη γνωρίζουμε από τη δουλειά της στον κινηματογράφο, ως σκηνοθέτιδα και σεναριογράφου, αλλά ανέκαθεν είχε μια μυστική σχέση με τη λογοτεχνία (έχει γράψει διηγήματα τα οποία ουδέποτε δημοσίευσε), την οποία η Μαρία Ηλιού μάς αποκάλυψε πρόσφατα με την κυκλοφορία του πρώτου της μυθιστορήματος, «Μια φιλία στη Σμύρνη», από τις εκδόσεις Μίνωας. Είναι η ιστορία της φιλίας τεσσάρων παιδιών, που ξεκινάει στη Σμύρνη το 1912, συνεχίζεται έως τη μικρασιατική καταστροφή το 1922 και ολοκληρώνεται το 1962. Η «περίπετεια» της συγγραφής του ξεκίνησε σχεδόν είκοσι χρόνια πριν...

– **Γιατί χρειάστηκαν τόσα χρόνια μέχρι να ολοκληρωθεί το βιβλίο; Πού «σκόνταψτε»;**

– Στις ταινίες! Από το 2004 έως το 2022 έχουμε παρουσιάσει πέντε ιστορικά ντοκιμαντέρ και έχουμε κάνει την προεργασία για άλλα τέσσερα. Σκεφτείτε πόσο χρόνο και ενέργεια απαιτούσαν η εξασφάλιση χρηματοδότησης στην Αμερική και την Ευρώπη, η δημιουργική διαδικασία, η αναζήτηση αρχειακού υλικού σε τρεις ηπείρους, τα ταξίδια ανάμεσα στη Νέα Υόρκη και την Αθήνα και η οικογενειακή μου ζωή με ένα παιδί, τη Νεφέλη, που σήμερα είναι διδάκτωρ Αρχαιολογίας στην Οξφόρδη.

– **Ποιο ήταν το έναυσμα για να γράψετε;**

– Ένα σενάριο. Ο τίτλος ήταν ίδιος, «Μια φιλία στη Σμύρνη», αλ-

λά οι διαφορές πολλές. Για πολλά χρόνια το μυθιστόρημα υφαινόταν μέσα μου και η ευκαιρία ήρθε το 2020, με την πανδημία. Ήμουν στη Νέα Υόρκη και μόλις ο Τραμπ ανακοίνωσε πως θα έκλεινε τα σύνορα, οι κορηγοί των ιστορικών μας ντοκιμαντέρ για την Αθήνα μου ζήτησαν να έρθω στην Ελλάδα για να προχωρήσει το πρότζεκτ. Όμως ακολούθησε το λοκντάουν και αποφάσισα να ζήσω σε μια παραθαλάσσια περιοχή της Αττικής, στο σπίτι που είχε φτιάξει ο πατέρας μου, ο Ανδρέας, ο οποίος είχε έρθει από τη Μικρά Ασία σε ηλικία δέκα χρονών. Είχε φτιάξει στον κήπο μόνο ό,τι άνθιζε στη Σμύρνη: πεύκα, ελιές, μπουκαμβίλιες, γιασεμιά, γαζίες. Εκεί η επιθυμία να γράψω το βιβλίο, ξεχνώντας εντελώς το σενάριο, έγινε ξεκάθαρη.

– **Κινηματογράφος vs συγγραφέας: Πού υπερτερεί καθένα από αυτά στην αφήγηση και πού υστερεί;**

– Δεν είμαι η συγγραφέας της... περίτεχνης σελίδας. Ο λόγος μου, τόσο στον κινηματογράφο όσο και στο μυθιστόρημά μου, είναι άμεσος, καθημερινός, δικός μου. Αφηγούμαι ιστορίες. Οι ιδέες που με διαμόρφωσαν συχνά περνούν από το ένα στο άλλο. Θυμάμαι ένα κείμενο του Ζαν Μπωντριγάρ που είχα διαβάσει όταν σπούδαζα Φιλοσοφία και Λογοτεχνία στο Πανεπιστήμιο της Πάντοβα. Η ιδέα του ήταν πως η μοντέρνα τέχνη στηρίζεται στις έξιπνες ιδέες (όπως το ντενεκεδάκι της σουπας Campel του Γουόρχολ)

«Παρατηρούσα ρούχα, εκφράσεις προσώπων, κτίρια. Ταυτόχρονα, διάβασα πολλές μαρτυρίες, ημερολόγια, αναμνήσεις, αλληλογραφία Σμυρνίων από διάφορες κοινότητες». Η Μαρία Ηλιού μάς ξαναγεί στους χώρους έμπνευσής της.

“

Οι γιορτές, τα δείπνα, οι εκδρομές, όλα όσα υπάρχουν στο βιβλίο είναι σκηνές βιωματικές.

και όχι στο συναισθημα κι αυτό φέρνει το τέλος της τέχνης. Εγώ ήθελα ό,τι φτιάχνω να έχει και τα δύο: και ιδέες και συναισθημα. Αλλά, από τη μέθοδο Στανισλάφσκι και Στράνσπεργκ, που διδάχθηκα αργότερα στη Νέα Υόρκη, έμαθα ότι η συγκίνηση εκφράζεται όχι, της αντιστέκεσαι. Αφήνομαι, λοιπόν, στη συγκινησιακή μνήμη στις ταινίες και τα γραπτά μου. Αντλώ από τα προσωπικά μου

βιώματα σκηνές ή στιγμές από εκείνες που απελευθερώνονται συνήθως χωρίς να σε ρωτήσουν, αλλά μπορούν να συναρπάσουν γιατί έχουν μια εσωτερική αλήθεια. Υπάρχουν, βέβαια, και άλλες ιδέες, καθώς και βιβλία που με μάγεψαν και με επηρέασαν μέχρι τώρα στη σκηνοθεσία – και πλέον στη συγγραφή. Από τον Ιταλο Καλβίνο μέχρι τους Ρώσους φορμαλιστές. Βλέπω, λοιπόν, πιο πολλά κοινά ανάμεσα στο σινεμά και το μυθιστόρημα, παρά διαφορές. Υπάρχει όμως μια τεράστια διαφορά: «show, do not tell», μαθαίνεις την πρώτη μέρα στη σχολή κινηματογράφου. Ενώ στη λογοτεχνία ο εσωτερικός κόσμος των πρώων, οι φόβοι, οι ελπίδες, οι βεβαιότητες τους που αναιρούνται, τα ψέματα, οι ψευδαισθήσεις και οι κρυφές τους σκέψεις μπορούν να ξεδιπλωθούν, τις αποκαλύπτεις με τις δικές σου λέξεις.

– **Πώς καταφέρατε να αποτυπώσετε με τόση ακρίβεια την καθημερινότητα της Σμύρνης εκείνης της εποχής;**

– Ακουγα ιστορίες από παιδί. Ο πατέρας μου μιλούσε συχνά για τη Σμύρνη. Επίσης του άρεσε να επαναλαμβάνει τον τρόπο ζωής που είχε μάθει εκεί στο διαμέρισμά όπου ζούσαμε, στην οδό Σόλωνος. Οι γιορτές, τα δείπνα, οι εκδρομές, όλα όσα υπάρχουν στο βιβλίο, είναι σκηνές κατά κάποιον τρόπο βιωματικές, γιατί υπήρχαν στην καθημερινότητά μας. Διηγήσεις άκουγα και από τη θεία Νίτσα, που θυμόταν άπιστευτες λεπτομέρειες. Η έρευνα που έκανα πολύ αργότερα, για το ντοκιμαντέρ της Σμύρνης, σίγουρα με βοήθησε επίσης πολύ. Είχα δει περισσότερες από χίλιες φωτογραφίες από αρχεία σε τρεις ηπείρους. Παρατηρούσα ρούχα, εκφράσεις προσώπων, κτί-

ρια. Ταυτόχρονα διάβασα πολλές μαρτυρίες, ημερολόγια, αναμνήσεις, αλληλογραφία Σμυρνίων από διάφορες κοινότητες.

– **Ουσιαστικά αφηγείστε μια ιστορία για το πώς οι άνθρωποι βρίσκουμε τη δύναμη να ζήσουμε έπειτα από μια μεγάλη απώλεια.**

– Όταν έχασα τη μητέρα μου, τα μάτια μου βούρκωναν πολύ συχνά μέσα στη μέρα. Τα βράδια, όταν επέστρεφα στο σπίτι από τα γυρίσματα (μέναμε στη Νέα Υόρκη τότε), δεν μπορούσα πια να συγκρατήσω τα δάκρυά μου. Για περισσότερο από έναν χρόνο έκλαιγα καθημερινά. Σιγά σιγά ο πόνος μαλάκωσε, οι αναμνήσεις άρχισαν να γλυκαίνουν. Με στήριξαν οι αγαπημένοι μου άνθρωποι – η κόρη μου, ο σύντροφός μου, οι φίλοι μου. Κάπως έτσι συνέχισαν οι ήρωές μου, κάπως έτσι συνεχίζουμε όλοι μας.

– **Θα δούμε και στην οθόνη κάποια στιγμή αυτή την ιστορία;**

– Δεν νομίζω. Έχω μπροστά μου τέσσερα ντοκιμαντέρ για την ιστορία της σύγχρονης Αθήνας να ολοκληρώσω, φωτογραφικές εκθέσεις που θα βασίζονται στις ταινίες και αντίστοιχα λευκώματα. Και μετά έχω στον νου μου τρία αθηναϊκά μυθιστορήματα. Βέβαια, ποτέ κανείς δεν μπορεί να είναι σίγουρος για τίποτε. Το «αναγκαστικό τυχαίο» του Αντρέ Μπρετόν караδοκεί πάντα...

“ Εκτενέστερες εκδόχές των συνεντεύξεων στο www.kathimerini.gr.

Έχω ανάγκη να επικοινωνήσω με τον κόσμο

Η μουσική είναι το μέσο που με κάνει να βρίσκω τα μέσα μου, τον εσωτερικό μου κόσμο λέει στην «Κ» η Ελεωνόρα Ζουγανέλη

Συνέντευξη στη **ΣΤΕΛΛΑ ΜΑΡΚΟΥ**

Η Ελεωνόρα Ζουγανέλη, με το ταλέντο, τη φωνή και το ήθος της, έχει κατακτήσει τις καρδιές του κοινού, κατορθώνοντας μάλιστα, κάτι που δεν είναι και τόσο εύκολο, να κερδίσει ακόμα και μερίδα πολιτών που δεν είναι λάτρεις του μουσικού είδους που εκκινώνεται. Μια κοβούτσα μαζί της εύκολα σε κάνει να καταλάβεις γιατί είναι μια από τις πιο αγαπημένες ερμηνεύτριες τις εποχής μας. Με την ευκαιρία λοιπόν των εμφανισιών της στην Κύπρο (Λεμεσό και Λευκωσία) και στην Πάφο, όπου εμφανίζεται μετά από κάποιο χρόνο στο Χάνι του Ιμπράημ, η ερμηνεύτρια μίλησε στην «Κ» για τη μουσική και το πώς βάζει στα live της και λίγο θέατρο, αφού ποτέ δεν αντιμετωπίζει το τραγούδι σαν ένα απομονωμένο ξεχωριστό πράγμα από το θέατρο. Μας μιλάει επίσης και για τα νέα της σχέδια και την όμορφη συνεργασία της με τον Σταμάτη Κραουνάκη, στον καινούργιο της δίσκο «Τι να λέμε τώρα».

—Είστε μία από τις πιο αγαπη-
τές ερμηνεύτριες της εποχής
μας, ποια τα συναισθήματά σας
απέναντι στην τόσο αγάπη του
κόσμου;

—Αρχικά παρόλο που κάνω αρκετά χρόνια αυτή τη δουλειά πάντα όταν μου λένε αυτό το πράγμα λέω μακάρι και όχι γιατί μακαρίζω τη ζωή, αμήν καλύτερα, γιατί είναι κάτι που μου δίνει πάρα πολύ μεγάλη χαρά και ισορροπία στη ζωή μου. Είναι η σπουδαιότερη κινητήριος δύναμη για μένα για να πετύχω παρακάτω,

να εξελισσομαι και σε αυτό που
κάνω αλλά κυρίως, και γι' αυτό
ευγνωμονώ το κοινό που είναι
κοντά μου, κυρίως ως άνθρωπος.

—Προέρχεστε από μια καλλιτεχνική οικογένεια πόσο δύσκολο ήταν να ξεχωρίσει η Ελεωνόρα με τα δικά της όπλα, για τη δική της προσωπικότητα;

—Δύσκολο, εύκολο δεν ξέρω να σου πω, γιατί αυτό για εμένα ήταν η δική μου πραγματικότητα, έτσι γεννήθηκα και έτσι πορεύτηκα. Ούτως ή άλλως εγώ θεωρώ ότι αυτός είναι ένας χώ-

«Η έκθεσή μου φαντάζει πιο δύσκολη από παλιά, έχω ανάγκη να επικοινωνήσω με τον κόσμο».

ρος που όσο και να σε γοητεύει στην αρχή εάν δεν είναι για σένα, εάν δεν είναι για τα κυβικά σου, τον εγκαταλείπεις εύκολα και σε εγκαταλείπει και εκείνος.

πράγμα. Δεν προσπάθησα ποτέ να ξεπεράσω κανένα. Δεν έβλεπα απέναντί μου τους γοηείς μου, τους έβλεπα κοντά μου, με την έννοια ότι τους έχω αφομοιώσει είναι μέσα μου. Αισθάνθηκα ότι είμαι απελευθερωμένη να κάνω αυτά που αγαπώ, με τον τρόπο που τα αγαπώ. Χαίρομαι που μου δώσανε και εκείνοι τη δυνατότητα, γιατί επειδή είναι πολλά χρόνια στον χώρο είναι άνθρωποι που θα μου δίδαν τη συμβουλή τους. Υπήρξε μια ελευθερία που οδήγησε στο αποτέλεσμα αυτό.

Η μουσική για την Ελεωνόρα Ζουγανέλη είναι η σπουδαιότερη κινητήριος δύναμή της, «για να πηγαίνω παρακάτω, να εξελίσσομαι και σε αυτό που κάνω αλλά κυρίως, και γι' αυτό ευγνωμονώ το κοινό που είναι κοντά μου, κυρίως ως άνθρωπος».

–Σπουδάσατε θέατρο, πώς σας κέρδισε το τραγούδι;

—Δεν είμαι σίγουρη ότι μ' έχεισει το τραγούδι. Το τραγούδι ήρθε πιο νωρίς στη ζωή μου, αλλά εγώ το τραγούδι με το θέατρο τα έχω σαν δύο πολύ συνηλασμένα πράγματα, αφού ασχολούνται με τον λόγο και τα δύο. Είναι η έκ-

φραση του λόγου με άλλο τρόπο και πάντα στα live μου προσπαθώ να εμπεριέχω κομμάτια από το θέατρο. Είτε αυτό λέγεται σκινοθεσία, είτε κάποια κείμενα, είτε αυτό λέγεται μια δική μου προσωπική εσωτερική διαδρομή που δημιουργώ μόνη μου. Ποτέ το τραγούδι δεν το αντιμετωπίζω

σαν ένα απομονωμένο, ξεχωριστό πράγμα από το θέατρο. Προσπαθώ πάντα να δημιουργώ μικρούς μονολόγους, μικρές ιστορίες που με βοηθούν να κινηθώ καλύτερα και να νιώσω και ασφαλώς στην οποία έκθεση πρόκειται να έλθει. **-Τι είναι η μουσική για εσάς;**

—Η ζωή μου! Είναι ο τρόπος που αντιμετωπίζω τα πάντα. Τις δυσκολίες, τις ευκολίες. Είναι το μέσο να συντονίζομαι με τους ανθρώπους και με τη ζωή. Είναι το μέσο που με κάνει να βιοπορίζομαι και είναι και το μέσο που με κάνει να βρισκω τα μέσα μου, τον εσωτερικό μου κόσμο.

—Ποια είναι τα συναισθήματά σας που πλέον πραγματοποιούνται live εμφανίσεις, μετά από δύο χρόνια πανδημίας;

—Δεν έχω τη χαρά να έχω πραγματωθείς επειδή πάρα πολλά, αφού έχω ξεκινήσει τέλος Ιουνίου να live. Έχω μεγάλη λαχτάρα και χαρά, έχω αγωνία σαν να ξεκινάω και εγώ πρώτη φορά, γιατί δύο χρόνια είναι αρκετά για να πάρεις απόσταση από αυτό. Η έκθεσή μου φαντάζει πιο δύσκολη από παλιά, έχω ανάγκη να επικοινωνήσω με τον κόσμο.

—Εσείς πώς βιώσατε την καραντίνα;

–Με απελπισία! Δεν μου άρεσε καθόλου. Δεν βρήκα τίποτα θετικό.

—Μπορείτε να μοιραστείτε μαζί μας μια στιγμή ή ένα περιστατικό από την καριέρα σας που δεν θα ξεχάσετε ποτέ;

—Είναι πάρα πολλά οπότε θα πω ότι είναι κάποιες εκδηλώσεις

ανθρώπων που δεν ξεχνιούνται ποτέ. Όταν για έναν άνθρωπο είσαι ένας ξένος και απλώς γνωρίζεις τα τραγούδια σου ή έχει έλθει να σε δει στο live και ξαφνικά εισπράττεις ότι σε γνώστη οικογένεια, με την ευρεία έννοια της οικογένειας, είναι κάτι που εμένα με συγκινεί πολύ και με κάνει ναιώω πολύ ασφαλής σε αυτόν τον κόσμο. Μου δίνει πολύ κουράγιο και φως. Από εκεί και πέρα υπάρχουν κάποιες στιγμές, που αφορούν εντελώς την καριέρα μου, για παράδειγμα η παράσταση για τη Μελίνα Μερκούρη στο Ηρώδεια είναι κάτι που δεν θα ξεχάσω ποτέ.

–Υπάρχει κάποιο τραγούδι σας που ξεχωρίζετε, που σας έχει αποτυπωθεί;

—Η αλήθεια είναι πως πάντα όταν βγαίνει ένα καινούργιο άλμπουμι είναι πολύ συνηθισμένο και τώρα επειδή ο δίσκος μου μόλις κυκλοφόρησε ακόμα είναι πολύ ζωντανά τα καινούργια μου τραγούδια. Είναι ο μεγάλος έρωτας! Αλλά πάντα σε αυτή την έρωτηση μέχρι να έρθει η «Επιμονή» στη ζωή μου έλεγα το «Έλα», γιατί ήταν το πρώτο τραγούδι που με έβαλε στα στίπια. Όταν ήρθα στα χέρια μου η «Επιμονή» που άγγιξε τόσο πολύ, τόσους διαφορετικούς ανθρώπους, καθώς η κακώς αυτό το τραγούδι, ακριβώς και μόνο γι' αυτό, για το ότι με έβαλε στα στίπια ανθρώπων που μέχρι τότε δεν ακολουθούσαν, δεν αγαπούσαν το είδος που υπηρετώ είναι κάτι για το οποίο νιώθω μεγάλη ευγνωμοσύνη και γι' αυτό κατέχει αυτή τη θέση στην καρδιά μου.

Σημαντική στιγμή η συνεργασία μου με τον Σταμάτη Κραουνάκη

—Ένα σχόλιο για τα όσα τραγελαφικά είδαμε πρόσφατα σε μουσικά βραβεία.

—Καλά, ας μη μιλάμε για τα αυτονόητα, όστι απεχθάνομαι τη βία, όποιος μορφής. Απλώς επέδειξέ μου αρέσει να κατηγορώ όλους τους ανθρώπους που ασχολούνται με αυτό το είδος χωρίς να τους γνωρίζω και χωρίς να μου έχουν δώσει αξιόφωρη. Εμένα αυτό το είδος δεν με καλύπτει, γιατί εγώ εισπράττω βία μόνο και μόνο από τον στίχο αυτών των τραγουδιών. Απλάδω δεν χρειάζεται να δώ κάποιον να κτυπιέται, μόνο και μόνο τα λόγια, οι λέξεις, η αισθητική για τις γυναίκες, η βία, τα όπλα, τα ναρκωτικά είναι πολύ εκτός από εμένα. Ούτως ή άλλως αυτό το είδος, εμένα, με αυτή τη λεκτική, με ταραξεί πο- σο μάλλον όταν αυτό προεκτείνεται και γίνεται πράξη. Κάποια πράγματα είναι ωραία να μην τα προσπερνάει ο άνθρωπος. Όταν μιλάς τόσο πολύ γ' αυτά ακόμα και αν δεν δίνεις πολύ σημασία στον στίχο, το κάνεις πιο ανέμελα, όλο και κάτι μέσα σου βαθαίνει την ψυχούλα σου, δεν μπορεί να σε αφήνει αναλλοίωτο και κάποια πράγματα κινδυνεύουν μετά από λίγο καιρό να σου φαίνονται φυσιολογικά να σου φαίνονται εντάξει. Εί δεν είναι εντάξει να υποτιμάς τον άνθρωπο, δεν είναι εντάξει να υποτιμάς τη γυναίκα, δεν είναι εντάξει να προκαλείς όλο το σύμπαν.

–Ποια συμβουλή θα δίνετε σε ένα νέο παιδί που θέλει να ασχοληθεί με τη μουσική;

—Να κάνει υπομονή, να πάρει μια βαθιά ανάσα, είναι μια πολύ δύσκολη εποχή για τη μουσική, όπως εγώ το αισθάνομαι και είναι και λογικό να είναι γιατί βιώνουμε μεγάλες αλλαγές, νομίζω μέχρι να αρχίσει η μουσική να επιτελεί τον κανονικό της ρόλο, που είναι να ενώνει και να απαλύνει τις ψυχές μας, θέλει λίγο χρόνο, οπότε

«Εύχομαι όλοι οι άνθρωποι να συνειδητοποιούν με τον πιο ήπιο τρόπο πόσο μικρή είναι η ζωή και πόσο σοβαρό είναι να τη ζούμε ουσιαστικά».

προτείνω στα παιδιά να αγαπούν πολύ αυτό που κάνουν, να έχουν στόχο και όνειρα βαθιά, να έχουν υπομονή και επιμονή για να πετύχουν αυτό το πολύ ωραίο δώρο να ασχολείται με αυτό.

—Ποια είναι τα επόμενα σχέδια σας; Βγήκε και ο νέος σας δίσκος...

—Έχει ολοκληρωθεί ο δίσκος μου «Τι να λέμε τώρα» από τον Μάιο και έχει κυκλοφορήσει. Είναι σε στίχους και μουσική του Σταμάτη Κραουνάκη, είναι για μένα μια πολύ σημαντική στιγμή για τη ζωή και την καριέρα μου, γιατί συνεργάστηκα μ' έναν άνθρωπο που θαυμάζω πάρα πολύ εδώ και πολλά χρόνια και η επαφή μας ενίσχυσε τον θαυμασμό μου για εκείνον και τον γνώσω πολύ κοντά μου, έμαθα πολλά πράγματα από αυτόν. Αυτός είναι και ο λόγος που ξεκινώ αυτή την περιοδεία με μεγάλη χαρά. Θέλω τα τραγού-

δια να φύγουν από το στούντιο και να αρχίσουν να ακούγονται. Από εκεί και πέρα τον χειμώνα υπάρχουν κάποιες σκέψεις και κάποιες προτάσεις, αλλά επειδή η γενικός πλεόανς ζωή είναι απρόβλεπτη δεν έχω κάτι που νιώθω ασφάλεια να το πω.

— Ένα μήνυμα σε όσους μας δια-
βάζουν...

—Επαναπροσδιορίζω κάποια πράγματα που έχουν να κάνουν με τη ζωή και το πως είναι ωραίο να ζουν οι άνθρωποι τελικά, εύχομαι όλοι οι άνθρωποι να συνειδητοποιούν με τον πιο ήπιο τρόπο πόσο μικρή είναι η ζωή και πόσο σοβαρό είναι να τη ζούμε ουσιαστικά.

Πληροφορίες: «Τι να λέμε τώρα», 13 Ιουλίου στο Σκαλί Αγλαντζιάς, Λευκωσία, 14 Ιουλίου στο Αμφιθέατρο Πάνω Πολεμιδιών, Λεμεσός και στις 16 Ιουλίου στο Χάνι του Ιμπραήμ, στην Πάφο.

**διασπορά
ειδήσεων**

**ΝΕΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΠΟΜΠΗ
ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

**ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12:00 - 13:00**

**ΣΠΟΡ FM
95.0**

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΑΓΗ

Μέγαρο Πολιτισμού

Το νέο εντυπωσιακό από αρχιτεκτονικής άποψης κτίριο για συναυλίες και θέατρο στη Χάγη λέγεται Amare και είναι με-ταξύ άλλων και η νέα έδρα του Nederlands Dans Theater. Σχε-διάστηκε από το αρχιτεκτονικό γραφείο NOAH σε συνεργασία και με άλλα γραφεία της πόλης για λογαριασμό της τοπικής αυ-τοδιοίκησης. Θα έχει πλήθος δρά-σεων καθημερινά όλο το 24ωρο και ήδη λογίζεται ως σημαντική συμβολή στην αναζωογόνηση του αστικού ιστού.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Μνημείο «Τιτανικού»

Ενας μικρός φάρος είναι το μνημείο για τα θύματα του «Τιτανικού», που στήθηκε πριν από 109 χρό-νια στη Νέα Υόρκη, κάτω στην περιοχή του λιμανιού. Όμως, το μνημείο κρύβει άμεσες φροντι-δας, όπως ζητούν επιμόνως οι απόγονοι των θυμάτων. Υπάρ-χει ελπίδα, καθώς το Μουσείο South Street Seaport, στο οποίο χρηματικό ποσό ως βοήθεια από επενδυτικό σχήμα που προτιθε-ται να ανεγείρει πολυτελή πύργο σε παρακείμενο χώρο.

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ

Εμπνευση από τον Μεσαίωνα

Μία από τις πάντα ενδιαφέρουσες εκθέσεις στο Κέντρο Γκετί στο Λος Αντζελες εξετάζει το φαντα-σιακό του Μεσαίωνα και πώς αυ-τό επέδρασε σε μια κοινή φαντα-σίωση για το παρελθόν, ιδίως τα τελευταία 200 χρόνια. Ο Μεσαι-ωνας πέρασε στους νεότερους χρόνους κυρίως μέσα από τα κα-νάλια του ρομαντικού κινήματος και αποτυπώθηκε ως ατμόσφαιρα μέσα από θρύλους και παραμύθια (όπως των Γκριμ), την εικονογρα-φία του ιππότη, των τροβαδού-ρων και των κάστρων.

ΧΙΟΥΣΤΟΝ

Λεάντρο Ελντριχ

Οι οπτικές ψευδαισθήσεις και οι παράδοξες εικόνες που γεννούν η φαντασία και το ταλέντο του 49χρονου εννοιολογικού καλλι-τέχνη Λεάντρο Ελντριχ από την Αργεντινή προκαλούν ποικίλα συναισθήματα. Το Μουσείο Κα-λών Τεχνών του Χιούστον στο Τέξας, που παρακολουθεί στενά τη σύγχρονη τέχνη, θα παρουσιά-σει για όλο το καλοκαίρι έργα του Ελντριχ, που με την έμμεση ψυ-χολογική ανατροπή που επιτυγ-χάνει εγκαθιδρύει το παράδοξο ως πρωτεύον και αναμενόμενο.

ΣΕΟΥΛ

Γκαλερί Pace

Η θέση της Νότιας Κορέας στον χώρο της σύγχρονης τέχνης αλλά και στον διεθνή χάρτη των ιδεών ισχυροποιείται με πύκνωση των δικτύων όσων δραστηριοποιού-νται στη χώρα. Η διεθνής γκαλε-ρί Pace επεκτείνεται στη Σεούλ σε νέους χώρους σε περιοχή με ανοδική τροχιά και με σκοπό να παρουσιάσει τη νέα γενιά των Νο-τιοκορεατών καλλιτεχνών στον κόσμο αλλά και να φέρει μεγά-λα ονόματα της διεθνούς τέχνης στην πόλη. Θα υπάρχει χώρος για τρισδιάστατες εγκαταστάσεις.

Ανακατασκευή Σφίγγας με το πρω-τότυπο χρώμα (Ελλάδα, 530 π.Χ.) από τις συλλογές του Μουσείου Μетроπόλιταν της Νέας Υόρκης.

Τα χρωματιστά αγάλματα του ελληνορωμαϊκού κόσμου

Η νέα μεγάλη έκθεση στο Μетро-πόλιταν της Νέας Υόρκης είναι αφιερωμένη στο χρώμα της ελλη-νορωμαϊκής γλυπτικής. Είναι μια έκθεση που αναμένεται να ανα-δείξει το ζήτημα της πολυχρωμίας σε μια διεθνή διάσταση, να προ-καλέσει συζητήσεις και σκέψη. Με την ελληνική λέξη «Χρώμα» τιτλοφορείται αυτό το πανόραμα ομορφιάς και επιστημονικής γνώ-σης που θα διαρκέσει έως τις 26 Μαρτίου 2023. Μια μεγάλη πα-ραγωγή που φέρνει στο προσκή-νιο τις τελευταίες εξελίξεις στην έρευνα σχετικά με το ζήτημα της πολυχρωμίας στην αρχαία γλυπτι-κή. Ως βάση και αφετηρία της έκ-θεσης είναι γλυπτά που ανήκουν στις συλλογές του Μетроπόλιταν και στα οποία έχουν εντοπισθεί ίχνη χρώματος, αλλά και διάση-μα γλυπτά από ελληνικά μουσεία. Η νέα τεχνολογία έχει συμβάλει στην ταυτοποίηση του χρώμα-τος και έχει βοηθήσει τους επι-στήμονες να αναλύσουν τη ση-μασία του. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει ότι η έκθεση προβάλλει τους τρόπους με τους οποίους γινόταν αποδεκτά και κατανοητά η πολυ-χρωμία τόσο στην αρχαιότητα όσο και στους επόμενους αιώνες. Το Μетроπόλιταν αποσκοπεί σε μία πρωτοπόρο και ρηξικέλευθη παρουσίαση και πρόσληψη των συλλογών ελληνορωμαϊκής τέ-χνης με την τοποθέτηση πολυ-χρωμών ανακατασκευών ανάμεσα

στα πρωτότυπα γλυπτά. Οι ανα-κατασκευές είναι το αποτέλεσμα τρισδιάστατων εικόνων και επι-στημονικής έρευνας στην ιστορία της τέχνης. Όσα βλέπει το κοινό είναι το αποτέλεσμα της δουλειάς του καθηγητή Β. Μπρίνκμαν, προ-ϊσταμένου του Τμήματος Αρχαι-ολογίας στη Συλλογή Γλυπτών Λίμπιγκχαους στη Γερμανία, που πρωτοστατεί στην έρευνα για την πολυχρωμία, και της δρος Κοκ-Μπρίνκμαν. Επιστημονική ομά-δα από το Λίμπιγκχαους συνεργ-γάστηκε με το Μетроπόλιταν για τη νέα ανακατασκευή της πολυ-χρωμης Σφίγγας από τις αρχαϊκές συλλογές. Διάσπαρτα τα χρωμα-τιστά γλυπτά στις αίθουσες της ελληνορωμαϊκής τέχνης μάς πλη-ροφορούν για τα αυθεντικά ίχνη χρώματος στα πρωτότυπα γλυπτά των συλλογών, για την ερμηνεία του χρώματος την αρχαία εποχή, για τον ρόλο του χρώματος και για το πώς αυτό έγινε κατανοητό στους αιώνες που ακολούθησαν. Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ότι η έκθεση δίνει έμφαση στη χρήση του χρώματος διαχρονικά στους πολιτισμούς της Μεσογείου, από τα κυκλαδικά ειδώλια του 3.000 π.Χ. έως τα αυτοκρατορικά πορ-τρέτα της Ρώμης του 2ου αιώνα μ.Χ. Πρόκειται για μια συνολική και σύνθετη θεώρηση του αρχαι-ου κόσμου στην περιοχή μας με άξονα τη χρήση του χρώματος στη γλυπτική.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Πηγαίνετε μόνοι σας· εμείς δεν πνιγήκαμε

Η **ταινία** αρχίζει με ένα ζευγά-ρι ερωτευμένο σε μια παραλία (πίσω τους τα κύματα σκάνε με βία πάνω στους βράχους, ενώ ακούγεται το «Love is a many splendored thing») και τελειώ-νει με το ίδιο ζευγάρι να ιππαται στα σύννεφα.

Το κλασικό σήμερα «Grease» αρχίζει με θάλασσα και τελειώνει με ουρανό. Και, πάντως, αρχίζει και τελειώνει με έρωτα.

Ο Τζον Τραβόλτα και η Ολίβια Νιούτον Τζον στα νιάτα τους, το 1978 (με τον Τραβόλτα να έχει μόλις ολοκληρώσει τα γυ-ρισματα του «Πυρετού το Σαβ-βατόβραδο»), επιστρέφουν στα 1959-60 ως Ντάνι και Σάντι: ο έρωτάς τους περνάει από πολλά κύματα και ακόμα περισσότερα τραγούδια: στις εξέδρες του γυ-πέδου του γυμνασίου Ραϊντέλ, στο ντράιβ ιν τη νύχτα, στο συ-

Όλη η ταινία είναι η επιθανάτια παραίτηση μιας ετοιμοθάνατης ερωτευμένης κοπέλας;

νεργείο αυτοκινήτων, στην πί-στα χορού του σχολείου, για να απογειωθεί –κυριολεκτικά– στο λούνα παρκ, με την αποφοίτηση.

Το φιλμ αφήνει εποχή, τα τρα-γούδια γίνονται και αυτά κλασικά, θα γνωρίσει ένα μάλλον αποτυχι-μένο σίκουελ (με μια νεότατη Μι-σέλ Φάιφερ στον πρωταγωνιστι-κό ρόλο), ενώ ο ίδιος ο Τραβόλτα –εκπληκτικός χορευτής στα νιάτα του–, πολλές δεκαετίες μετά, θα παρωδήσει τον εαυτό του πλάι σε μια μελαχρινή Ούμα Θέρμαν στο «Pulp Fiction» (1995).

Η **πρώτη** σκηνή της ταινίας: ο Ντάνι και η Σάντι ζουν τον νεανικό τους έρωτα στην παραλία. Να τελειώσαν άραγε όλα εκεί με μια τραγωδία;

Μαζί με την τηλεοπτική σειρά «Happy Days», που στην Αμερι-κή προβάλλεται την ίδια εποχή, το «Grease» θα αναβιώσει τη νο-σταλγία των φίφτις (ή πρώιμων σίτζις, το «τέλος της αθωότητας» για κάποιους), αν και η αρχή είχε γίνει λίγα χρόνια πριν, το 1973, με το «American Graffiti» του Τζορτζ Λούκας.

Το μιούζικαλ του 1978 χορευέ-ται ακόμα στα πάρτι, το αξιοπερί-εργο όμως είναι ότι τα τελευταία χρόνια γίνεται μια συζήτηση γύ-ρω από αυτό και το τι πραγματι-κά βλέπουμε να συμβαίνει με-ταξύ των χαρακτήρων. Κάποιοι διέδωσαν μια εξόχως παράδοξη ιδέα: ο Ντάνι και η Σάντι ζουν τον νεανικό τους έρωτα ένα κα-λοκαίρι για να συναντηθούν ξα-νά, τελείως τυχαία, στο γυμνάσιο Ραϊντέλ. Είναι όμως τυχαία αυτή η συνάντηση; Οχι. Στην πραγμα-

τικότητα, σε εκείνη την ακτή του έρωτα η Σάντι πνιγνέκε. Όλη η ιστορία της ταινίας λοιπόν είναι μια επιθανάτια παραίτηση της ετοιμοθάνατης κοπέλας που κο-ρυφώνεται με το φινάλε: μαζί με τον Ντάνι αφήνουν τη Γη, απο-χαιρετάνε τους φίλους τους και χάνονται στα σύννεφα.

Θα μπορούσε απλώς να είναι η έκφραση ενός απογειωτικού έρωτα. Οχι, επιμένουν ορισμένοι: η ψυχή της κοπέλας πάει στον ουρανό έχοντας τον έρωτά της στο πλάι της.

Να ισχύει; Το «Grease» να είναι κάτι σαν «Ζώνη του Λυκόφωτος» α λα μιούζικαλ; Το βέβαιο είναι ότι ύστερα από μια τέτοια σκέ-ψη, δύσκολα θα ακούσουμε ξα-νά το ανέμελο, πληθωρικό «We Go Together» του φινάλε με την ίδια ευφροσύνη. Πηγαίνετε μόνοι σας· εμείς δεν πνιγήκαμε.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

«Είμαστε Αστρόσκονη»

Η μουσική του Βαγγέλ Παπαθανασίου δίνει στον ακροατή την ευκαιρία να ταξιδέψει στο Διάστημα και γενικότερα στο Σύμπαν που υπεραγαπούσε.

Επιθυμία του Vangelis ήταν η δημιουργία μιας 40λεπτης παράστασης με αδημοσίευτη μουσική για τα 20χρονα του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ταινιών και ντοκιμαντέρ. Σε μία από τις συζητήσεις μας μου το είχε δηλώσει: «Διονύση, η μουσική που υπογράφω δεν είναι δική μου, αλλά βρίσκεται έτοιμη εκεί έξω κάπου καλά κρυμμένη στην πηγή του Σύμπαντος και περιμένει εμένα ως μέσο για να τη μεταφέρω αυτούσια πίσω στη Γη». Σ’ αυτή του την πεποίθηση βασίζοταν και η μεγάλη του αγάπη για τις διαστημικές αποστολές, μια αγάπη που μεταφράστηκε σε συνθέσεις τις οποίες χρησιμοποίησαν σε αποστολές τους οι δύο μεγάλοι διαστημικοί φορείς του κόσμου, η NASA και η ESA.

Η αγάπη του Vangelis για το Διάστημα και το Σύμπαν, και η φιλία μας, ήταν οι αιτίες για την εμπιστοσύνη του στο να χρησιμοποιήσω το σύνολο σχεδόν της δημοσιευμένης του μουσικής στις διάφορες διαστημικές μου δραστηριότητες. Γιατί η μουσική του δίνει στον ακροατή την ευκαιρία να ταξιδέψει στο Διάστημα και γενικότερα στο Σύμπαν που υπεραγαπούσε. Στις επισκέψεις μου

στο σπίτι του είχα την τύχη να ακούσω ορισμένες από τις αδημοσίευτες συνθέσεις του, ακόμα καλύτερες, κατά τη γνώμη μου, από όσες έχουν ήδη δημοσιευθεί. Στις επανειλημμένες παρακλήσεις μου να τις δημοσιεύσει μου έλεγε χαμογελώντας: «Δεν είναι ακόμη καιρός!» Και να που έφτασε ο καιρός για να ακούσουμε (δυστυχώς κάτω από τις συνθήκες του θανάτου του) ένα 40λεπτο έστω της αδημοσίευτης αυτής μουσικής.

Πριν από μία σχεδόν δεκαετία ο σκηνοθέτης μάς είχε προτείνει μια 20λεπτη δοκιμαστική παράσταση με δημοσιευμένη μουσική του και το αποτέλεσμα ήταν ικανοποιητικό μεν αλλά πρωτόλειο. Για διάφορους λόγους άσχετους με τη θέση του δική του δεν συνεχίσαμε εκείνη την προσπάθεια. Ο χρόνος περνούσε και οι δικές του επαγγελματικές ασχολίες με τις συνεχόμενες παραμονές του στο Λονδίνο και στο Παρίσι δεν μας επέτρεψαν την ολοκλήρωση εκείνης της προσπάθειας, μέχρι τώρα. Προ ημερών είχα τη χαρά να δεχτώ ένα τηλεφώνημα από τον προσωπικό δικηγόρο του Βαγγέλ, κύριο Βαγγέλ Καλαφάτη, ο οποίος με πληροφόρησε ότι επιθυμία του Vangelis αλλά και της συζύγου του Λώρας, ήταν να ολοκληρώσουμε εκείνη την πρώτη προσπάθειά μας για τη δημιουργία μιας 40λεπτης μουσικής παράστασης με αδημοσίευτη μουσική για τα 20χρονα του Ευγενιδείου Πλανηταρίου, με όλες τις

νέες προβολικές και τεχνολογικές προσαρμογές που έχουμε σχεδιάσει να κάνουμε το 2023 με μια επένδυση του ιδρύματος μερικών εκατομμυρίων ευρώ.

Ελπίζω να μπορέσετε να κατανοήσετε το μείγμα χαράς και λύπης που με έχει συνεπάρει έκτοτε. Γι’ αυτό άλλωστε, παρ’ όλα τα προβλήματα υγείας που αντιμετώπιζω, η συγγραφή της παράστασης είναι σχεδόν έτοιμη (με ελάχιστη αφήγηση) και το οπτικό της μέρος σε ένα στάδιο αρκετά ικανοποιητικό. Θα ακολουθήσει η συνεργασία των βοηθών του Vangelis στο Παρίσι με τον δικό μας σκηνοθέτη και μουσικό επιμελητή για να επιλεγεί η κατάλληλη μουσική από την αδημοσίευτη μέχρι τώρα μουσική του! Και κάτι τελευταίο: σαν πρώτες σκέψεις είχα αποφασίσει να δώσουμε προσωρινό τίτλο στην παράσταση το «Ο Ανθρωπος και το Σύμπαν», αλλά όταν ο σκηνοθέτης μας στη διάρκεια της οπτικής προετοιμασίας της παράστασης μου πρότεινε τον τίτλο «Είμαστε Αστρόσκονη», θεώρησα ότι δεν θα μπορούσαμε να έχουμε καλύτερο τίτλο. Και να είστε βέβαιοι ότι το αποτέλεσμα της παράστασης θα είναι ένα αφιέρωμα άξιο της μνήμης του αγαπημένου μου και αξέχαστου φίλου Βαγγέλ Παπαθανασίου.

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ΟΥΡΣΟΥΛΑ ΦΩΣΚΟΛΟΥ
Ησυχία να πας
εκδ. Kixlan, σελ. 176

Ενα από τα δυσκολότερα αινήματα με τα οποία αντιμετωρίζεται η λογοτεχνία είναι ο θάνατος. Της είναι αδύνατον να απαλλαγεί από τη σκέψη του θανάτου. Αυτή η ατέρμονη ερωτοτροπία τρέφει πανάρχαιους μύθους. Η λογοτεχνία λαχταρά τον θάνατο για να τον εξημερώσει, να τον ζορκίσει, να τον υμνήσει ή να τον καταραστεί. Η Ούρσουλα Φωσκόλου στο τρίτο της βιβλίο φτιάχνει στον θάνατο μια παραδεισένια, ονειρική αποικία. Είναι η αποικία των μεταστάτων. Βέβαια, η Ολιβία και ο σύντροφός της δεν βασανίζονται από μακάβριες υποψίες, καθώς έχουν την εντύπωση πως μετανάστευσαν σε έναν εξωτικό προορισμό, σε ένα θέρετρο στις άκρες μιας τροπικής ζούγκλας και όχι σε ένα θέρετρο-φέρετρο πολυτελείας στο επέκεινα. Ο εξώκοσμος τόπος συνιστά το τεχνολογικό επίτευγμα μιας μέλλουσας πραγματικότητας, κατασκευασμένης από την εταιρεία «Εσπερος», που κατάφερε να κατισχύσει του θανάτου. Στις παρυφές, όμως, της εδεμικής πολιτείας απλωνόταν μια επικίνδυνη ζώνη,

σκοτεινή και νεφροσκεπής, πολύ κοντά στις θαλερές πρασινάδες. Η Ολιβία μαγεύεται από την εσπερινή κατοικία, την καινούργια της χλοερή πατρίδα. Παρατηρεί έκθαμβη την αλλόκοτη βλάστηση και τα πυκνά φυλλώματα που αναρριχούνται στα υπερμέγθη, σοβιετικής αρχιτεκτονικής κτίρια (πολλοί οι ένοικοι), που ορθώνονται σαν πελώριοι χορταριασμένοι τάφοι. Εκείνο, όμως, που συναρπάζει την ηρωίδα είναι η υπόγεια δεξαμενή, που ανακαλύπτει στο υπόγειο ενός κτιρίου. Βουτώντας στο νερό της υπόσκαφης πισίνας την πλημμυρίζουν ασύνδετες εικόνες μιας άγνωστης ζωής. Το σώμα της ερεθίζεται από το παράξενο νερό, παραλύει από μια απόκρυφη σεξουαλική εμπειρία. Καθώς καταδύεται στον πυθμένα, τη διεγείρει ένας ερωτικός πόθος, ξένος στο δέρμα της.

Η Ολιβία χάνει σταδιακά τον ενθουσιασμό της για τη μετοικεσία της και αρχίζει να κατατρώχεται από τον μνημονικό κατα-

ονισμό στον βυθό της στύγειας πισίνας. Κάτω από το νερό, δωμάτια με μισάνοικτες πόρτες της αποκάλυπτουν στιγμιότυπα μιας ξένης ζωής. Δίχως να το γνωρίζει, είχε παρεισδύσει στον θάνατο κάποιου άλλου. Το νερό της μετάγχιζε ένα ανεξχνιάστο μήνυμα.

Στο δεύτερο μέρος του βιβλίου εξηγείται το θαύμα της μεταθανάτιας ζωής με τους όρους της επιστημονικής φαντασίας. Εδώ η Φωσκόλου επικριρεί να δώσει ένα εύληπτο σχήμα στα σκόρπια κομμάτια του παζλ. Η ολοκλήρωση του παζλ μαρτυρεί μια μυθοπλαστική σύνθεση προσεκτικά μεθοδευμένη. Οι διά-

σπαρτοι υπαινιγμοί αποσφηνίζονται, τα μυστήρια απομαγεύονται και ό,τι πριν έμενε μετέωρο, σταθεροποιείται στη θέση που του αναλογεί. Έχω, ωστόσο, τη γνώμη πως το επεξηγηματικό κλείσιμο του βιβλίου αναιρεί τη μυσταγωγία του πρώτου μέρους, όπου η Φωσκόλου στήνει ένα εξωπραγματικό, μυστηριακό σκηνικό, στο σύνορο Εδέμ και Αδν. Οι «επιστη-

μονικές» επεξηγήσεις συνδέονται με την αρέσκεια της συγγραφέως σε εξονυχιστικές περιγραφές. Το πρώτο μέρος κατακλύζεται από παντοειδείς λεπτομέρειες για καθετί αλλόκοτο της αποικίας, από τα φυτά και τα άνθη, τη ζώα και τα ρομπότ, τα άπειρα γκάτζετ, μέχρι τη μορφολογία των βράχων και τη γαστρονομία.

Οι ομορφότερες στιγμές της νουβέλας είναι οι καταβυθίσεις της ηρωίδας στο έμβιο νερό της δεξαμενής, την οποία σκιάζουν αθάνατα τα νέφη της σκοτεινής ζωής. Γλιστρώντας στον πυθμένα, ψηλαφεί καλίσματα χαμένων ζωών, εισχωρεί σε ρωγμές καταλοιπών και την ίδια στιγμή μεταλαμβάνει το νάμα της λήθης. Μποροβγαίνει σε ξένα δωμάτια, προ καιρού εγκαταλειμμένα, πλαντάζει από ανοικτές συγκινήσεις και εντέλει ξεπλένεται από την παλιά της ύπαρξη για να επιστρέψει ολόγυμνη από παρελθόν στη νεογέννητη ζωή της αποικίας. Η Ολιβία βιώνει την πραγμάτωση ενός προαιώνιου παραμυθιού, την κατάλυση του θανάτου και τον εποικισμό του επέκεινα. Στο παραμύθι της Φωσκόλου ο θάνατος διχοτομείται στις δύο κύριες όψεις του, την τρομακτική και τη μαυλιστική.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΣΗ ΣΕΪΡΛΗ

Η Ερση Σεΐρλχ γεννήθηκε στο Πα-σαλιμάνι, αλλά τα πιο πολλά χρό-νια τα έζησε στην Αθήνα. Σπούδα-σε Ιστορία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ιστορία της Τέχνης στη Σορβόννη. Ασχολήθηκε επίσης με τον κλασι-κό χορό και ακολούθησε χορευτική και χορογραφική καριέρα. Ο «Γκρί-ζος κύκνος» είναι το όγδοο βιβλίο της και το μόνο που έχει σχέση με τον χορό.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Στο κρεβάτι υπάρχουν μόνο κατευ-ναστικά αναγνώσματα. Την αλληλο-γραφία της Μαντάμ ντε Σεβινιέ δια-δέχτηκαν τεύχη του Ντόναλντ Ντακ και του Αστερίξ.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Ο Μαρσέλ από το «Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο» του Προυστ, γιατί ο τρόπος που αισθανόμαστε τον κόσμο και τα πράγματα συγγενεύει.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζώ-ντες και τεθνεώτες; Να θυσιάσω τα πλούτη τώσων χρό-νων χάριν ενός δείπνου; Πού ξέρω τα προβλήματα υγείας που αντιμε-τώπιζω, η συγγραφή της παρά-στασης είναι σχεδόν έτοιμη (με ελάχιστη αφήγηση) και το οπτικό της μέρος σε ένα στάδιο αρκετά ικανοποιητικό. Θα ακολουθήσει η συνεργασία των βοηθών του Vangelis στο Παρίσι με τον δικό μας σκηνοθέτη και μουσικό επι-μελητή για να επιλεγεί η κατάλ-ληλη μουσική από την αδημοσί-ευτη μέχρι τώρα μουσική του! Και κάτι τελευταίο: σαν πρώτες σκέψεις είχα αποφασίσει να δώ-σουμε προσωρινό τίτλο στην πα-ράσταση το «Ο Ανθρωπος και το Σύμπαν», αλλά όταν ο σκηνοθέ-της μας στη διάρκεια της οπτικής προετοιμασίας της παράστασης μου πρότεινε τον τίτλο «Είμαστε Αστρόσκονη», θεώρησα ότι δεν θα μπορούσαμε να έχουμε καλύ-τερο τίτλο. Και να είστε βέβαιοι ότι το αποτέλεσμα της παράστα-σης θα είναι ένα αφιέρωμα άξιο της μνήμης του αγαπημένου μου και αξέχαστου φίλου Βαγγέλ Πα-παθανασίου.

Γονατά ίσως η βραδιά να περνούσε ευχάριστα.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρό-σφατα για πρώτη φορά; Το «Όσα παίρνει ο άνεμος» της Μάρ-γκαρετ Μίτσελ.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; «Η γυναίκα της Ζάκυθος» του Σο-λωμού και «Η μεταμόρφωση» του Κάφκα.

Ποια είναι τα κοινά στοιχεία του «Γκρίζου κύκνου» με τις προη-γούμενες δουλειές σας ως προς το ύφος και τη γλώσσα; Η νοηματική συμπίκνωση και ο υπαινιγμός. Η ειρωνεία και ο αυτο-σαρκασμός. Η αμφισβήτηση των στερεοτύπων και η γλωσσική ευρυθμία.

Πώς οδηγείται η αφηγήτρια στην αυτογνωσία; Είμαστε ίσοι μπροστά στον θάνατο, όλοι χαμένοι. Το αίσθημα της μαται-όπτας βαθαίνει με τα χρόνια. Είχε φτάσει και για την αφηγήτρια ο και-ρός να συγχωρήσει τον εαυτό της. Αλλά η ριζική αλλαγή –η ψυχική με-τάλλαξη– προήλθε από ένα τυχαίο γεγονός. Μία ερώτηση σε ραδιοφω-νική εκπομπή στάθηκε η αφορμή για την αναμόχλευση των παθών και εντέλει την οριστική συμφιλίωση με το παρελθόν της.

Πώς συνδέεται ο χορός με τις αν-θρώπινες σχέσεις, τα γεγονότα, την πόλη; Η αφηγήτρια, αν και υπεραγαπά τη φύση, παραμένει κόρη του άστεως. Η πραγματική Αθήνα θα πάρει τη θέση ενός μυθικού Πειραιά και θα αποτελέσει το θέατρο των ερώτων, των νεανικών της ψευδαισθήσεων και των ώριμων αποφάσεων. Μέχρι που ήρθε η κατάρρευση. Την πα-ρακμή του αστικού κέντρου τη βιώνει ως μέγιστο τραύμα και ως προδοσία. Και έχει δικίο, αφού ο πληγωμένος αστικός περίγυρος γεννεί τέρατα: ακραίες αντιλή-ψεις, τρομαγμένους ανθρώπους, αποξένωση. Για να διατηρήσει τη μνήμη ζωντανή, αυτοεξορίζεται.

Εμπειρία: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΚΑΡΑΚΗ

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

από τη Read LIBRARY

ΒΑΣΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
Ο λαθρεπιβάτης
εκδ. a bookworm publication, σελ. 95

Ο «Λαθρεπιβάτης» του Βάσου Νικολάου εί-ναι μια σύνθεση από 37 αυτοβιογραφικά, αυτοτελή διηγήματα καλά σκηνοθετημένα μεταξύ τους ώστε να κομψώνουν μαεστρικά και να χαρίζουν ένα νοσταλγικό ταξίδι στην Κύπρο των δεκαετιών '80 και '90. Τα διηγή-ματα αυτά δεν γράφτηκαν με τη σειρά που μας δόθηκαν αλλά ανακατεμένα, ωστόσο, τελειώνοντας, ο συγγρα-φέας θέλησε να τα βάλει σε χρονολογική σειρά ώστε να έχουν μια συνοχή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δώσει μια δυναμική αρχιτε-κτονική στο έργο του. Έχουμε μια πρωτοπόρσωπη εικονογραφα-στατική αφήγηση. Το ίδιο το παιδί, ο συγγραφέας, μας διηγείται τα γεγονότα, τα συναισθήματά του, τις σκέψεις του όπως θα τις δι-ηγόταν ένα παιδί της ηλικίας του, που έζησε τα συγκεκριμένα χρό-νια, με το λεξιλόγιο, την έκφραση αλλά και την αντίληψη που μπο-ρούσε να έχει αυτό το παιδί τότε. Δεν γίνεται καμιά προσπάθεια ωραιοποίησης ούτε της γλώσσας, ούτε της εποχής, αλλά ούτε και των γεγονότων. Είναι μια περιήγηση από τις αλάνες της γενονιάς, στα σχολικά θρανία, στους πρώτους έρωτες, στις πρώτες εμπει-ρίες. Μια πορεία από τα χρόνια της παιδικής αθωότητας, στα χρό-νια της εσωτερικής επανάστασης και της αναζήτησης του ορισμού του ατόμου στο σύνολο και τέλος στην συνειδητοποίηση της ωής πραγματικότητας. Σε καμία περίπτωση δεν γίνεται μελοδραματικό, σε αντίθεση πάντα επικρατεί μια συγκινητική προάπτυξη. Είναι μια εικιρινής, ωμή, άμεση και γεμάτη αθωότητα διήγηση χωρίς κανέ-να όμως ενδοιασμό που αγγίζει με ευαισθησία όλους όσοι κουβα-λάνε 40 και πλέον χρόνια στην πλάτη τους. Διαβάζοντάς το βουρ-κάνεις, ενώ την επόμενη στιγμή έχεις λυθεί στα γέλια. Πρόκειται για ένα βιβλίο που χαρίζει νοσταλγικές θύψεις για όσα έχουν φύ-γει ανεπιστρεπτί, από τη ζωή μας, αλλά και προβληματισμό. Το πλε-κτρονικό βιβλίο διατίθεται από τη Read Library. Επισκεφθείτε το www.read-library.com για περισσότερες πληροφορίες και βιβλία.

Ανδρονίκη Λασηθιωτάκη
lasithiotakisa@sppmedia.com

Μόλις λίγα μέτρα από τη μαρίνα του «καρνάγιου» της Ερμούπολης, ανάμεσα σε μια αποικία από συριανές γάτες, στέκονται σιωπηλά τα υπό κλίμακα μοντέλα ελληνικών σκαριών που φτιάχνει τα τελευταία χρόνια ο καπτά Μανώλης.

Ενας θεματοφύλακας της ναυπηγικής

Στο οικογενειακό εργαστήριο στη Σύρο, ο καπτά Μανώλης Ζώρζος σκαρώνει μικρογραφίες πελώριων καϊκιών άλλων εποχών

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ**

Ερμούπολη, δεκαετία '60. Ένα έφηβο αγόρι ναυπηγεί μια ξύλινη βάρκα. Έχει την τύχη να μεγαλώνει δίπλα σε πατέρα μάστορα, μάστορα μεγάλο, μοναδικό, από αυτούς που δεν θα ξανάρθουν – τον Γιάννη Ζώρζο, τον επονομαζόμενο «Φουσκιά». Το αγόρι, ο Μανώλης, ρίχνει τη βάρκα στο νερό και ανοίγει το πανί, ένα λατίνι, αυτό το τρίγωνο πανί που έρχεται από τα βάθη των αιώνων. Ερχεται μπουγάζι και ο μικρός βρίσκεται στη θάλασσα δίπλα στο αναποδογυρισμένο, ακυβέρνητο βαρκάκι. Όταν τον πηλσιάζει ένα καϊκι να τον ρυμουλκίσει, αυτός πετάει το σκοινί και αρνείται τη βοήθεια. Έχει κάποτε ακούσει μια φήμη πως αν σε σώσουν από ναυάγιο, ο διασώστης αυτομάτως αποκτά δικαίωμα στο μισό σου σκάφος. Κολυμπάει μόνος του μέχρι το λιμάνι σέρνοντας τη βάρκα του, τη δεύτερη που είχε φτιάξει, παρόλο που ήταν μονάχα δεκάξι χρόνων. Μια βάρκα ίσως ατελή, κάπως σαν παιδική ζωγραφιά, αλλά αξιόπλοη και σκαρωμένη με οδηγό τις βασικές αρχές της «Τέχνης».

Μιας τέχνης με «Τ» κεφαλαίο όπως θα έλεγε αυτός ο πιτσιρικάς μισό αιώνα μετά, πλέον συνταξιούχος εμποροπλοίαρχος και βαθιά έμπειρος καπετάνιος που περνάει τις περισσότερες ώρες του μαστορεύοντας στο εργαστήριό του. Εκεί, ανάμεσα σε μια αποικία από συριανές γάτες που έχει μαζέψει από τον δρόμο και φροντίζει με μεγάλη αγάπη, στέκονται σιωπηλά τα υπό κλίμακα μοντέλα που φτιάχνει τα τελευταία χρόνια, μοντέλα όλων των ελληνικών σκαριών. Μερικά κρέμονται από το ταβάνι, λες και η οροφή του ψηλοτάβανου εργαστηρίου να είναι θάλασσα και αυτά πάνε να ανοίξουν πανιά μέσα της, ενώ άλλα στέκονται σκεπασμένα εδώ κι εκεί μέσα στον χώρο, με τις πλώρες τους να ξεπετάγονται από τα καλύμματα, λες και θέλουν να νιώσουν τον θαλασσινό αέρα που τρυπώνει από τη μεγάλη σιδερένια πόρτα. Το εργαστήρι που στεκόμαστε, τόπος πολιτισμού και βωμός ναυτοσύνης, είναι μονάχα λίγα μέτρα από την ακτή, τη μαρίνα του «καρνάγιου» της Ερμούπολης και τον ταρσανά της οικογένειας Μαυρικού, τον παλιότερο εν ενεργεία στην Ελλάδα.

Ο καπτά Μανώλης, όπως τον λένε όλοι στη Σύρο, εκπροσωπεί εκτός από την παραδοσιακή μας ναυπηγική και την εμπορική μας ναυτιλία. Ο πατέρας του ήθελε ο γιος του να μπαρκάει, και αυτός εξελίχθηκε σε έναν

Ο καπτά Μανώλης εκπροσωπεί εκτός από την παραδοσιακή μας ναυπηγική και την τιμημένη εμπορική μας ναυτιλία. Ο πατέρας του ήθελε ο γιος του να μπαρκάει, και αυτός εξελίχθηκε σε έναν από τους αμέτρητους αφανείς πομπούρους ήρωες-πλοίαρχους του «ελληνικού ναυτικού θαύματος».

Στο «μαγαζί», όπως αποκαλούν το ναυπηγείο τους, ο Μανώλης και ο Νίκος Ζώρζος συντηρούν σκαριά και τους δίνουν νέα ζωή.

από τους αμέτρητους αφανείς πομπούρους ήρωες-πλοίαρχους του «ελληνικού ναυτικού θαύματος». Κατά τη θητεία του στις θάλασσες, συχνά έδωσε λύσεις σε πρακτικά προβλήματα, σαν πολυμήχανος Οδυσσέας, όπως τότε που χρησιμοποίησε τις γνώσεις του από τον ταρσανά για να φτιάξει, με ξυλεία που βρήκε πάνω στο βαπόρι, έναν πάκτωνα. Αλλά ήταν και οι άνθρωποι στιγμές στις οποίες αντεπεξήλθε με μεγαλείο, όπως κατά τη διάρκεια του ινδοπακιστανικού πολέμου, τότε που το βαπόρι του έμεινε στη ράδα για μήνες, με οριακές προμήθειες, και το πλήρωμά του πήγε να αλληλοσφαχτεί. Τότε ήταν που έσωσε τον ηλεκτρολόγο του, που μαχαιρώθηκε πάνω σε καβγά, κουβαλώντας τον μέσα σε μια απίστευτη περιπέτεια στην

ενδοχώρα της Ινδίας, ψάχνοντας νοσοκομείο και γιατρούς για να τον κρατήσουν στη ζωή. Οι ιστορίες του από τα «καράβια» είναι αμέτρητες. Ένας ολόκληρος τόμος δεν θα τις χώραγε. Αλλά, ακόμα και ως καπετάνιος, δεν άφησε ποτέ την «Τέχνη». Στα διαλείμματα από τα μπάγκα του πήγαινε στο ιστορικό ναυπηγείο του Ψαρρού στο Πέραμα. Εκεί θυμάται με μεγάλο σεβασμό τον Γιώργο Ψαρρό, τον «μαστρο-Γιώργη», έναν από του θρυλικούς παλιούς μάστορες. Θυμάται με νοσταλγία τη δουλειά που πήγαινε κι έκανε εκεί, συχνά εθελοντικά, επειδή απλά αγαπούσε να την κάνει.

Σήμερα ο γιος του μαστρο-Γιώργη, ο Μανώλης Ψαρρός, συνεχίζει ακόμα την παράδοση στον ίδιο χώρο, ενώ ο Μανώλης Ζώρζος κάνει το ίδιο στο δικό του οικογενειακό ναυπηγείο, στη Σύρο. Στο «μαγαζί», όπως το αποκαλεί. Ένα ναυπηγείο που στέκεται εκεί μισό αιώνα και βάλε, όπου συνθώς βρίσκεται κανείς τον μικρό του αδερφό, τον Νίκο, να συντηρεί σκαριά και να τους δίνει μια νέα ζωή. «Πολεμάω», λέει όταν αναφέρεται στη δουλειά του, και όταν τον πρωτογνωρίζεις σου μοιάζει απόμακρος, σκλη-

ρός – ένας σιωπηλός, δυνατός και μεγαλόσωμος χειρωνακτής. Αντίθετα, ο μεγάλος του αδερφός είναι γλυκομίλητος, ένας άνθρωπος της επικοινωνίας. Και όμως, όταν δεις τον καπτά Μανώλη στη δουλειά, καταλαβαίνεις πως έχει τη χειρωνακτική δεινότητα του Νίκου, ενώ όταν γνωρίσεις καλύτερα τον Νίκο, καταλαβαίνεις πως έχει την προσήνηση του Μανώλη.

Οι δυο τους, ακόμα και αν τα σκαρώματα είναι πια σπάνια και τα ξύλινα σκαριά έχουν πια επιβιώσει σε μικρούς αριθμούς, κρατούν με πείσμα και μεράκι «το μαγαζί». Θα τους έπιανε θλίψη αν κάποτε το έκλειναν. Σε αυτό το ιστορικό ναυπηγείο αλληλοσυμπληρώνονται και βαστούν στα χέρια τους την άκρη ενός αρχαίου νήματος. Από τους νεωσοίλους και τις φρυκτωρίες του προχριστιανικού Αιγαίου έως τους ταρσανάδες και το φανάρι της αστικής Ερμούπολης, τα χρόνια μοιάζουν να καταρкулούν σαν καϊκι πάνω στα βάζα, και να ξανοίγονται μέσα σε ένα προαιώνιο πνεύμα ναυτοσύνης που, στον τόπο αυτό, ακόμα επιβιώνει και αναπνέει.

«Φοβάμαι πως η αναπνοή αυτή πεθαίνει», λέει όμως με ένα αποφασισμένο κυνισμό ο καπτά Μα-

«Θα ήταν αδύνατο να συνεννοηθούν οι μάστορες για να κατασκευάσουν τα σκάφη, αν δεν έδιναν ένα όνομα σε κάθε κομμάτι».

νώλης. «Πόσοι μάστορες υπάρχουν πια στη χώρα;» τον ρωτώ. «Δεν ξέρω. Είκοσι; Το πολύ τριάντα;» απαντά. Ποιος, άραγε, θα κρατήσει ζωντανή την παράδοση όταν αυτοί φύγουν; «Θέλω να πιστεύω πως η Τέχνη κάπως θα επιζήσει», λέει, και τα μοντέλα που φτιάχνει, μικρογραφίες πελώριων καϊκιών άλλων εποχών, αποτελούν μια ελπίδα, μια κιβωτό για την επιβίωσή της. Πάνω τους έχουν διατηρηθεί όλες οι ναυπηγικές δομές με όλες τις κωδικές τους ονομασίες, αυτές που στον εξωτερικό παρατηρητή μοιάζουν εξωτική γλώσσα: ποδοστάματα, σκαρμοί, καρίνες και κόντρα-καρίνες, μπαμπάδες και πίντες, εργάτες και μπαστούνια, ξαρτόριζες, ξάρτια και αντένες, κούμιζες και σπράγια... «Θα ήταν αδύνατο να συνεννοηθούν οι μάστορες για να

κατασκευάσουν αυτά τα σκάφη, αν δεν έδιναν ένα όνομα σε κάθε κομμάτι», λέει ο καπτά Μανώλης. Μια θάλασσα άγνωστων λέξεων για τον νεοφώτιστο στον κόσμο των σκαριών, ένα σύμπαν με δικούς του κανόνες, δική του πραγματικότητα και δικές του αξίες, όπου βασιλεύει, φυσικά, η θάλασσα, και η τρομακτική της δύναμη, ή, με ακόμα πιο απλά λόγια, οι κίνδυνοι που αυτή εγκυμονεί. Αραγε, μήπως γι' αυτό η ναυτική μας παράδοση βάφει με τόσο ευχάριστα, χαρούμενα χρώματα τα πλεούμενά της, άραγε ίσως για αυτό να είναι τόσο ακαταμάχητα όμορφα, για να ξεχνιόμαστε από τον μεγάλο, τρομακτικό πρωταγωνιστή, τη θανατηφόρο τρίαينا του Ποσειδώνα;

«Τίποτα πάνω στα σκαριά αυτά δεν είναι περιττό – όλα έχουν προκύψει από μια ανάγκη», θα πει ο δάσκαλος, και με αυτόν τον πολύχρωμο στόλο από αντίγραφα τους που έχει σκαρώσει, ελπίζει να τα μάθουμε καλύτερα και να μην τα ξεχάσουμε. «Από τη μια πλευρά είναι πετσωμένο και από την άλλη το έχω αφήσει ανοικτό, να βλέπουν τα παιδιά μέσα στο σκαρί, να μαθαίνουν», λέει.

Κωδικοποιημένος πολιτισμός

Τα μοντέλα του καπτά Μανώλη είναι σαν το μήνυμα που έστειλε η ανθρωπότητα στο Διαστημια με το διαστημόπλοιο Voyager 1: ένας ολόκληρος πολιτισμός κωδικοποιημένος. Τα έχει αρκετές φορές στο παρελθόν εκθέσει. Τα έχουν δει σχολεία, τουρίστες, μικροί και μεγάλοι. Τώρα, η επόμενη φιλοδοξία του, το μεγάλο όνειρό του, είναι να στεγαστούν σε ένα χώρο πιο επίσημο, πιο οργανωμένο – σε ένα μικρό ναυτικό μουσείο. Για την ώρα μπορεί κανείς να επισκεφτεί το δικό του, αυτοσχέδιο «μουσείο», σε εκείνο εκεί το εργαστήρι. Εκεί όπου εργασία, κομμάτια από ιστορικά σκάφη, σπάνιες φωτογραφίες, ναυπηγικά πλάνα και χνάρια, πολύτιμα μισομόντελα, βιβλία και ναυτικά αρχεία, αλλά κυρίως οι ιστορίες του καπτά Μανώλη, δίνουν γενναιοδωρούς υπαινιγμούς για τη συναρπαστική ιστορία της θαλασσινης μας κουλτούρας.

Ο Μανώλης Ζώρζος είναι ένας από τους τελευταίους εκ των «σπουδαιών», ένας από τους στερνούς «τζέντλεμεν» της ναυτιλίας μας. Στο πρόσωπό του καθρεφτίζεται με σεμνό και περιεκτικό τρόπο η πανάρχαια ναυτική μας παράδοση, η Ερμούπολη της ναυτιλίας, η Ελλάδα της θάλασσας.

Στο «λημέρι» των μεγάλων κλεφτών

Το τελευταίο άλμπουμ των Αμερικανών
Big Thief είναι μία σπουδαία δουλειά

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Μ' ένα φίλο διαφωνούμε συχνά. Μα σ' ένα πράγμα συμφωνούμε. Πως οι Big Thief είναι το σπουδαιότερο ροκ συγκρότημα των τελευταίων ετών. Ίσως θα έπρεπε να πω: το συγκρότημα της Αντρίαν Λένκερ. Ωστόσο θα ήμουν άδικος. Γιατί τοῦτῃ ν ἡμερικανική μάλιστα εἶναι ἓνα ἀληθινὸ μουσικὸ σχῆμα. Που σημαίνει παρέα, οικογένεια, παγίδα, φωλιά. Σίγουρα η Λένκερ κάνει πολλά. Τραγουδά, παίζει κιθάρα, γράφει τραγούδια. Τραγουδά ὅπως κάποιος που ἔχει το σθένος να συγκρατῇ τον λυγμό του. Παιζει κιθάρα σαν να υφαι- ναν ἓναν ἰστὸ χορδῶν γύρω της. Γράφει τραγούδια με γρήγορους ρυθμούς, ἄες καὶ βιάζεται να φτά- σει σ' ἓναν τόπο που μόνο αὐτὴ γνωρίζει. Μία ἀπὸ τις σπάνιες φο- ρές που η ποσότητα εἶναι συνῶ- νυμο της ποιότητας.

Όταν ξέσπασε το πρώτο κύμα της πανδημίας, ανέβηκε στο βουνό, κλείστηκε σε μια καλύβα και ηχογράφησε δύο προσωπικούς δίσκους για το τέλος της σχέσης με τη συντροφό της. Τα τραγούδια ήταν εξίσου καλά. Αλλά διαφορετικά. Τα μέλη μιας μπάντας θερμαίνονται τα συστατικά από τα

οποία αποτελούνται τα κομμάτια διατηρώντας την αιχμή της μελωδίας, τις ατέλειές της. Κάθε ροκ μπάντα είναι ταυτόχρονα τραγωδία και ευλογία επειδή κατασκευάζει μια αλυσίδα από ατέλειες που αναπτύσσονται μουσικά.

Σε μια εποχή που οι συνεργασίες στον αποκαλούμενο χώρο της τέχνης –μήπως θα ήταν προτιμότερο να χρησιμοποιήσω τη λέξη *art*;– μοιάζουν να αποφάσεις εργολάβων ή επιχειρηματιών, σε μια περίοδο που όλοι νομίζουν πως ξέρουν τον τρόπο για να γίνουν τα πράγματα, δηλαδή πώς πρέπει να γράφεται ένα κείμενο, να φτιάχνεται μια ταινία και, ασφαλώς, ένα τραγούδι, οι Big Thief αποδεικνύονται μεγάλοι κλέφτες. Κλέβουν από τη σημερινή κατάσταση την επιβεβλημένη ομοιογένειά της, τη δικτατορία της, τη σπάνη και αλλάζουν τις προδιαγραφές και τους όρους της ανάλογα με το γούστο τους, τη διάθεση της στιγμής, προτείνοντας μια διαφορετική μέθοδο.

Τα πρώτα τους άλμπουμ ήταν δύο πολύ καλοί δίσκοι που ξεχώριζαν αλλά εντάσσονταν εύκολα σ' ένα συγκεκριμένο ιδίωμα, όμως τα επόμενα βήματα ήταν τεράστια. Αν λοιπόν το «U.F.O.»

Oi Big Thief δεν είναι απλώς το συγκρότημα της Αντριαν Λένκερ. Γιατί τούτη η αμερικανική μπάντα είναι ένα αληθινό μουσικό σχήμα. Που σημαίνει παρέα, οικογένεια, παγίδα, φωλιά.

Αξίζει ν' ακούσει κανείς
τον δίσκο σε βινύλιο,
πιθανώς είναι η μοναδική
ευκαιρία να δει καθαρά
την τετραμερή δομή
αυτού του ηλεκτρικού
φολκ πανοράματος.

υπολοιπύσε μια πλώ εξωγήινου
φολκ, χωρίς να έχει ανάγκη τι-
ποτα πέρα από τρία βασικά ανα-
λογικά όργανα και τη φωνή της.
Λένερν, και το «Two Hands», που
κυκλοφόρησε την ίδια χρονιά,
ήταν ένα άλμπουμ αμφιλεγόμε-
νης προέλευσης, μ' ένα τραγούδι με
στρόβιλο άρνησης στο κέντρο
του—αναφέρομαι στο εξάλεπτο
«Not»—, τότε το φετινό «Dragon
New World Mountain I Believe

in You» είναι μια τοιχογραφία, ένας μεγάλος διπλός δίσκος. Αραγε ποιος δίσκος χαρακτηρίζεται μεγάλος, σημαντικός; Αυτός που, καθώς περιστρέφεται, ανοίγει χώρο γύρω του, τινάζοντας μακριά στιδήποτε σκουριασμένο, δίδως να το προσπαθεί ή να το απαιτεί.

Θα μπορούσε να συγκριθεί με το «Exile on Main St.» των Stones, επειδή είναι μια επιστροφή στις ρίζες με φρέσκο βλέμμα, αναδι-
ατυπώνοντας ερωτήματα πάνω στην αμερικανική μουσική πα-
ράδοση, αλλά και μ' ένα τελείως διαφορετικό άλμπουμ, επίσης δι-
πλό, το «Double Nickels on the
Dime» των Minutemen. αου

περιέχει εκείνη την ειδική χαρά μιας συντροφιάς που φτιάχνει με κέφι και ανεμελιά μια σειρά από τραγούδια. Έτσι, απλά και ωραία.

Ισως αξίζει κανείς ν' ακούσει
τον δίσκο σε βινύλιο και ν' αποφυ-

γει την αναπαραγωγή του από τις διαθέσιμες ψυφιακές πλατφόρμες. Πιθανώς είναι η μοναδική ευκαιρία να δει καθαρά την τετραμερή δομή αυτού του ηλεκτρικού φορτίου πανοράματος, καθώς θα είναι υποχρεωμένος να κάνει την απαραίτητη παύση, να σπκωθεί από τον καναπέ προκειμένου ν' αλλάξει πλευρά και να κατεβάζει τη βελόνα στ' αυλάκι. Μια χειρονομία ακροατή που κοντεύει να ξεχαστεί, τώρα που όλοι έχουμε μάθει ν' ακούμε με τα δάχτυλα, σκολάροντας δίχως αύριο. Αν και η βελόνα του πικπίκ ήταν, είναι και θα είναι ένα πρωτόγονο αργό σκολάρισμα, σωστά:

Ακούω τον δίσκο και προσπαθώ να συνοψίσω την ακρόαση. Αδύνατον. Ίσως επειδή το άλμπουμ ξεκινά με τη Λένκερ να ψιθυρίζει «OK», λες και ταλαντεύεται ανάμεσα στον ενδοια-

Big Thief, «Dragon New Warm Mountain I Believe in You», 4AD, 2022. Το μολυβένιο σκίτσο στο εξώφυλλο είναι της Λένκερ.

σμό και στην πείνα, με την ταλάντωση να μεταφέρεται σε όλα τα τραγούδια, είκοσι συνολικά, πετυχαίνοντας να τα τοποθετήσει σε μια κοινή μεμβράνη. Διαλαδή να τα σκορπίσει. Διαλέγω τρία. Το σπαρακτικό «Blurred View», για τους αρχικούς στιχους: «I am the magazine/ The blue screen/ The big hand moving past the last thing/ I turn for you». Το «Red Moon», επειδή αφήνει τ' αυτί να σχηματίζει την ευφορική εικόνα ενός παιδιού που διασχίζει το χωράφι καθώς ανατέλλει το φεγγάρι. Το «Love Love Love», λίγο πριν κλείσει το άλμπουμ, που θα μπορούσε να είχε βγει από τη δαιμονική μηχανή σύνθεσης τραγουδιών των Beatles, εκείνη τη χρυσή σπάλια. Το πιο πρόσφατο εγγόνι του «I've Got a Feeling».

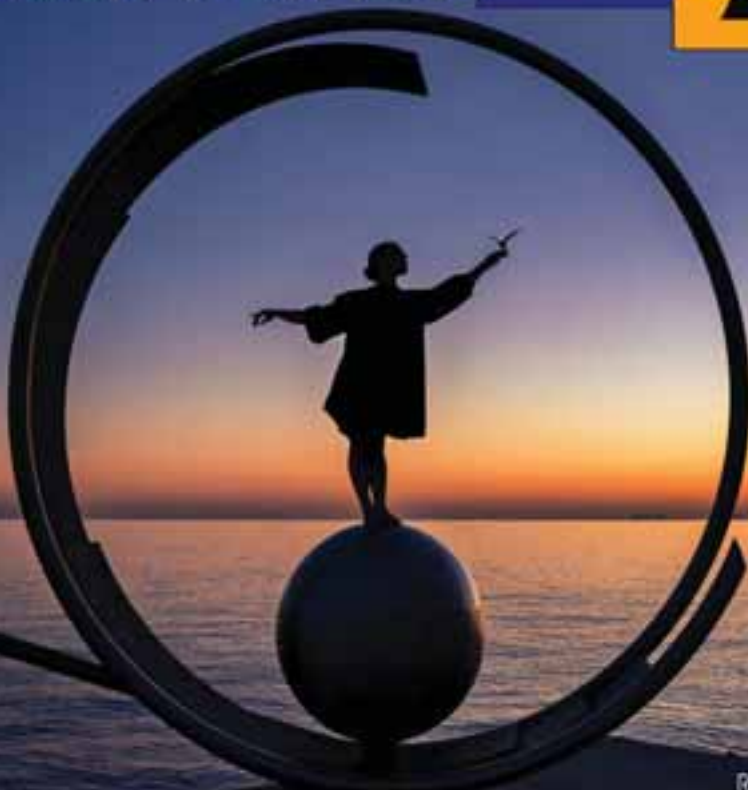
Οι Big Thief θυμίζουν το μο-
λυβένιο σκίτσος της Λένκερ στο
εξώφυλλο. Ένα σπουργίτι, μια κου-
κουβάρα, ένας δράκος και μια αρ-
κούδα, που κρατά κιθάρα, έχουν
μαζέψει γύρω από τ' αναμμένα
κούντσουρα. Είναι μια συνάντη-
ση τεσσάρων ληστών που, αντί
να συνωμοτήσουν, ετοιμάζονται
για πρόβα. Και όπως υποστηρίζει
ο φίλος μου, είναι περίπου το ίδιο.

Για τον άρρητο
και τον οριζισμό

30 χρόνια

KANALI 6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Ramos Kotsolis

www.kanali6.com.cy info@kanali6.com.cy 25 820500

KATEPINA VRANA

Staying Alive

(Σχεδόν Πέθανα)

ΛΕΜΕΣΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ

11.07

ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ
"ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ"

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΤΡΙΤΗ

12.07

ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ
"ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ"

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ: 20€
ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ: 17€

ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ ΛΕΜΕΣΟΣ
TICKETHOUR.COM.CY
 ACS COURIERS
 ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΔΗΜΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ
TICKETHOUR.COM.CY
 ACS COURIERS

ΣΤΙΣ 21.00

ΛΟΓΑΡΕΥ ΒΥΡΩΝΑ 2105
ΛΕΜΕΣΟΣ

28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
2019 ΔΗΡΟΠΟΛΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90'

Προσφορά της Εταιρείας Συναρμολογίας / Συναρμολογία Συνεταιρισμού
 Συνεταιρισμός Εταιρείας Συναρμολογίας - 90'

ΕΤΕΡΟΤΕΛΕΣ

UNITY UNIVERSITY

Ο Θορ επιστρέφει με «άρωμα» γυναίκας

Σε ρόλο-έκπληξη η Νάταλι Πόρτμαν

Thor: Love and Thunder ★★½
ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2022)
Σκηνοθεσία: Τάικα Γουαϊτίτι
Ερμηνείες: Κρις Χέμσογουορθ, Νάταλι Πόρτμαν, Κρίστιαν Μπέιλ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Μετά τη μεγάλη επιτυχία του χιουμοριστικού «Thor: Ragnarok» (2017), ο Τάικα Γουαϊτίτι αναλαμβάνει και το επόμενο σίκουελ του ήρωα της Marvel, ακολουθώντας περίπου την ίδια συνταγή. Ο Θεός του Κεραυνού απολαμβάνει την απόσυρσή του, ενώ που και που «ξεμουδιάζει» συντρίβοντας αυθάδεις εξωγήινους σε μακρινές γωνιές του γαλαξία. Όταν ωστόσο ο σατανικός Γκορ (Κρίστιαν Μπέιλ), γυνωστός ως Θεός Σφαγέας, βάζει σκοπό την εξολόθρευση όλων των

οθόνη. Αυτό που έχει σημασία εδώ άλλωστε δεν είναι η όποια υπόθεση, αλλά η κομίστικη εξτραβαγκάντσα, και από αυτή ο νέος «Thor» διαθέτει μπόλικη. Το χιούμορ και ο αυτοσαρκασμός του χαρακτήρα κρατούν εδώ γερά το τιμόνι, φτάνοντας μάλιστα έως και σε υπερβολικό βαθμό σε κάποιες περιστάσεις, όπου τα πράγματα θα μπορούσαν να είναι κάπως πιο ισορροπημένα. Την κατάσταση σώζουν ως συνήθως τα εντυπωσιακά ειδικά εφέ και κυρίως το ροκ εν ρολ σάουντρακ, το οποίο αποτελείται περίπου από τα... άπαντα των Guns and Roses.

Κατά τα λοιπά, προφανώς εκτιμήθηκε πως η προσθήκη ενός θηλυκού Θορ θα ήταν επίσης εξισοροπιστική όσον αφορά το σύγχρονο στίγμα της ταινίας· η Νάταλι Πόρτμαν, σε άψογη φόρμα, τα βγάζει φυσικά άνετα πέρα, ωστόσο ο χαρακτήρας της μοιάζει περισσότερο με «αντιγραφή» παρά με αυθύπαρκτο ήρωα κόμικς. Τέτοιους πάντως είναι σίγουρα ο κοίλαράς Δίας του Ράσελ Κρόου, ο οποίος, σε μια απολαυστική σεκάνς, αρνείται να δανείσει (με το καλό) τον πανίσχυρο κεραυνό του για χάρη της αποστολής του Θορ.

Στην ταινία έχουμε βέβαια και «κακό». Ο Κρίστιαν Μπέιλ, σχεδόν αγνώριστος κάτω από το μακιγιάζ και τα προσθετικά, είναι αρκετά πειστικός, αν και ο ρόλος του θα μπορούσε να είναι σεναριακά αρκετά πιο προσεγμένος. Συνολικά πάντως το φιλμ του Γουαϊτίτι, δίχως να ξεφεύγει παρά ελάχιστα από την κλασική και προβλέψιμη συνταγή της Marvel, είναι διασκεδαστικό, κι αυτό εν έτει 2022 αποτελεί από μόνο του καθοριστικό ζητούμενο. Όσο για τη θριαμβευτική πορεία στο box office, αυτή είναι περίπου προδια-γεγραμμένη.

Η Νάταλι Πόρτμαν (στο πλευρό του Κρις Χέμσογουορθ), σε άψογη φόρμα, τα βγάζει άνετα πέρα, ωστόσο ο χαρακτήρας της μοιάζει με «αντιγραφή». Προφανώς εκτιμήθηκε πως η προσθήκη ενός θηλυκού Θορ θα ήταν εξισοροπιστική όσον αφορά το σύγχρονο στίγμα της ταινίας.

HOME CINEMA

Όταν ο Ντέιβιντ Ατένμπορο συνάντησε τους δεινόσαυρους

Επάνω, σκηνή από το ντοκιμαντέρ «Προϊστορικός Πλανήτης» που προβάλλεται στην Apple TV. Κάτω, ο Χοακίν Φίνιξ πρωταγωνιστεί στην ταινία «Η ζωή συνεχίζεται» στην Cosmote TV.

Προϊστορικός Πλανήτης ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ (2022)
Σκηνοθεσία: Αντρίου Τζόουνς, Ανταμ Βαλντέζ
Αφήγηση: Ντέιβιντ Ατένμπορο

Αφού εξάντλησε(;) τα ζωντανά πλάσματα ουρανού, γης και ωκεανών, ο αειθαλής σερ Ντέιβιντ Ατένμπορο παρουσιάζει ένα ντοκιμαντέρ αφιερωμένο στα ζώα που κατοίκησαν τον πλανήτη πολλά εκατομμύρια χρόνια πριν, με πρώτους φυσικά τους δεινόσαυρους. Η σειρά πέντε επεισοδίων της Apple TV εκμεταλλεύεται στο έπακρον τη σύγχρονη τεχνολογία των ειδικών εφέ προκειμένου να ζωντανέψει τα εξαφανισμένα εδώ και χιλιετίες πλάσματα με τρόπο όχι απλώς πειστικό αλλά εντυπωσιακό. Ξεκινώντας από τις ακτές, όπου βλέπουμε έναν τυραννόσαυρο Ρεξ να κολυμπάει μαζί με τα μικρά του προς ένα κοντινό νησί, προχωράμε στις ερήμους, στα ποτάμια, στους παγετώνες και στα δάση, όπου δεινόσαυροι, μικροί και μεγάλοι, τρέφονται, αναπαράγονται, ταξιδεύουν. Βεβαίως, εδώ δεν πρόκειται

για «Τζουράσικ Παρκ» αλλά για ντοκιμαντέρ. Χρησιμοποιώντας ένα συνδυασμό αυθεντικού φυσικού περιβάλλοντος και CGI γραφικών, τα οποία τοποθετούν εκεί τους δεινόσαυρους, έχουμε ένα αποτέλεσμα αξιοθαύμαστο, ειδικά όταν μικρά τρικ –π.χ. ένας τρικεράτοπας που «σκουντάει» την κάμερα– μπαίνουν και αυτά στο παιχνίδι. Πάνω από όλα, ωστόσο, υπάρχει η παρατήρηση, οι μικρές ιστορίες των ζώων και βέβαια η γνώριμη φωνή του Ντέιβιντ Ατένμπορο, που μιλάει για έναν χαμένο κόσμο σαν να τον έχει ολοκλήρω μπροστά του.

Η ζωή συνεχίζεται ★★ ★ ΔΡΑΜΑ (2021)
Σκηνοθεσία: Μάικ Μιλς
Ερμηνείες: Χοακίν Φίνιξ, Γούντι Νόρμαν, Γκάμπρι Χόφμαν

Από την πλατφόρμα της Cosmote TV επιλέγουμε το τελευταίο φιλμ του Χοακίν Φίνιξ, το οποίο κάνει πρεμιέρα απόψε στις 9 μ.μ. Μετά την παράνοια του «Τζόκερ», ο βραβευμένος με Οσκαρ ηθοποιός

επιλέγει εδώ έναν πολύ πιο προσγειωμένο χαρακτήρα, σε ένα φιλμ το οποίο συνολικά προτιμά τους χαμηλούς τόνους και τον κάπως αργό ρυθμό προκειμένου να μας εισαγάγει στη γλυκόπικρη αφήγησή του. Ο Τζόνι, δημοσιογράφος του ραδιοφώνου και εργένης, περιδιαβαίνει τη χώρα καταγράφοντας τις σκέψεις παιδιών και νέων ανθρώπων. Όταν η αδελφή του θα του ζητήσει να αναλάβει για λίγο τη φροντίδα του 9χρονου ανιψιού του, οι δυο τους θα περάσουν πολύ χρόνο μαζί, θα ταξιδέψουν και τελικά θα ανακαλύψουν πολλά σε σχέση (και) με τον ίδιο τους τον εαυτό. Ο Μάικ Μιλς του βιντάτζ «20th Century Women» χρησιμοποιεί ξανά την ασπρόμαυρη φωτογραφία και τις ωραίες μουσικές προκειμένου να ντύσει λιτά την αμφίδρομη σχέση μεγάλων και παιδιών, προσπαθώντας να διεισδύσει όσο γίνεται περισσότερο στον κόσμο και στη μοναδική σκέψη των τελευταίων. Ο Χοακίν Φίνιξ είναι αναμενόμενα εξαιρετικός, το ίδιο όμως και ο μικρός Γούντι Νόρμαν στον ρόλο του ανιψιού.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

- 23.05** The Right Mom
07.30 Θεία Λειτουργία
10.30 Σπίτι στη φύση - (Ε) Ντοκιμαντέρ.
11.00 Κοίτα με στα μάτια Εκπομπή για τα ζώα.
11.30 Χρυσές συνταγές Weekend Edition
12.00 Play List - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.30 Road Story - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Ενημερωτική εκπομπή.
15.00 Μουσικό ραντεβού - (Ε)
15.30 Προσωπογραφίες - (Ε) Πολιτιστική εκπομπή.
16.30 Χρονογράφημα, III - (Ε) Ντοκιμαντέρ.
17.00 Εκείνη & εκείνοι
17.50 Πολιτιστικό ημερολόγιο
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Ειρήνη Πάσι - (Ε) Κωμωδία εποχής.
19.00 Τα καλύτερα μας χρόνια Δραματική σειρά.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Παραδοσιακή βραδιά Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρι Καραντώνη.
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.05 The Right Mom Κοινωνική ταινία.
00.30 Προσωπογραφίες
01.15 Εκείνη & εκείνοι
02.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
03.15 Χρυσές συνταγές
04.15 Επαναλήψεις

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

- 21.05** July rising
07.30 Μαγικός κόσμος - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
07.50 Παιδική ζώνη α. Ο μικρός Χνουδωτός β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον γ. Γκάρφιλντ
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
16.00 Μανώλης και Κατίνα Κωμική σειρά.
16.30 Ιστορίες του χωρκού Κωμική σειρά.
17.00 Stonehedge The Hidden Truth - (Ε) Ντοκιμαντέρ.
17.45 Κοίτα με στα μάτια Εκπομπή για τα ζώα.
18.00 Euromaxx a la Carte - (Ε)
18.30 Σε προσκυνών γλώσσα Ο καθηγητής κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης συνομιλεί με τη δημοσιογράφο Βίκυ Φλέσσα για θέματα της ελληνικής γλώσσας.
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.05 July rising Ταινία, με τους Αλέξα Γέ-αρις, Τζοάνα Πάναμ.
22.30 The sixties - (Ε) Ντοκιμαντέρ.
23.50 Επαναλήψεις
03.35 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

- 21.00** X-Factor - Τελικός
06.00 60΄ Ελλάδα Ταξιδιωτική εκπομπή.
07.00 Roomies Ψυχαγωγική εκπομπή.
07.50 Dina's Bakery Εκπομπή μαγειρικής με την Ντίνα Νικολάου.
09.00 Η φράιμια - (Ε) Κωμική σειρά.
09.50 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.00 X-Factor - (Ε) Talent show.
14.45 Άσε μας ρε μαμά Κωμική σειρά.
15.45 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
16.30 Οικονομικές ιστορίες Κοινωνική σειρά.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.10 Οικονομικές ιστορίες Κοινωνική σειρά.
18.30 Kitchen Lab Εκπομπή μαγειρικής με τον Άκη Πετρετζίκη.
19.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα Κωμική σειρά.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 X-Factor - Τελικός Talent show.
01.30 Singles Κωμική σειρά.
01.45 Οι ιστορίες του αστυνόμου Μπέκα - (Ε) Αστυνομική σειρά.
03.45 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή.

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

- 21.15** Ο τρελοεπεννιάρης
06.30 Ο κόσμος να χαλάσει-(Ε) Κωμική σειρά.
08.00 Mamma Mia - (Ε) Κωμική σειρά.
08.30 Το πιο γλυκό μου φέμα Κωμική σειρά.
09.00 Δείξε μου τον φίλο σου Κωμική σειρά.
09.30 Άκρωις οικογενειακών Κωμική σειρά.
11.10 Daddy cool - (Ε) Κωμική σειρά.
12.00 Ενώπιος ενωπίω, III Ενημερωτική εκπομπή με τον Νίκο Κατζνικολάου
13.40 Θα βρεις τον δασκαλό σου Κωμική σειρά.
15.20 Ελεύθερος και ωραίος Κωμική σειρά.
16.30 5 Χ 5 - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄
18.15 5 Χ 5 Συνέχεια.
18.40 ROUK ZOUK Special - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
20.15 Τα νέα του ANT1
21.15 Ο τρελοεπεννιάρης Ελληνική κωμωδία, με τους Λάμπρο Κωνσταντάρα, Ρίκα Διαλυνά, κ.ά.
23.00 Δεν θα με τρελάνεις εσύ εμένα Θεατρικό έργο.
00.45 Εγκλήματα - (Ε)
02.00 Δούρειος ίππος - (Ε)
02.50 Μαύρος ωκεανός - (Ε)
03.40 7 ζωές - (Ε)

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

- 21.15** Τροχός της τύχης
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.50 OPEN Weekend Ψυχαγωγική εκπομπή, με την Ελένη Τσαλάκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονιδη και τη Νατάσα Κουβελά.
15.15 Έρωτας με διαφορά - (Ε) Κωμική σειρά.
16.15 Travel Guide Ταξιδιωτική εκπομπή.
17.30 Cash or trash - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Δέσποινα Μοιραράκη.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 Cash or trash Συνέχεια.
19.10 Ρίξε μια ζοριά Τηλεπαιχνίδι.
20.10 OMEGA NEWS
21.15 Τροχός της τύχης Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονιδη και τη Νατάσα Κουβελά.
22.15 Κόκκινο ποτάμι - (Ε) Δραματική σειρά εποχής.
00.15 Σ' αγαπάω μεν... αλλά Κωμωδία, με τους Αλέξανδρο Μπουρδούμη, Ευσταθία Τσοπαρέλη.
01.15 OPEN Weekend - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
04.30 Η μαμά λείπει ταξίδι για δουλειές - (Ε)
05.30 TAXI - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

- 21.00** The Martian
06.00 Οι Αδιάρθοροι - (Ε) Κωμική σειρά.
06.30 Love It - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
07.30 Θεία Λειτουργία
09.50 Ώρα για φαγητό - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής.
10.40 Dot, V Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Νάντια Μπουλέ και τον Μίνωα Θεοχαάρη.
11.40 Άλλα λόγια θκειέ παπά Κωμική σειρά.
12.30 Στην υπερί με ρε παιδιά Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.00 BBQ Stories Εκπομπή μαγειρικής.
17.00 Όλα Γκουντ Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Γρηγόρη Γκουντάρα και τη Ναταλί Κάικαβα.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Όλα Γκουντ Συνέχεια.
19.10 Passenger Ταξιδιωτική εκπομπή.
20.00 Τομές στα γεγονότα
21.00 The Martian Ταινία επιστημονικής φαντασίας με τους Μπετ-μπερ, Τζέσικα Τσάστεϊν.
23.00 The Hurricane Heist Θρίλερ δράσης
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
01.30 Στην υπερί με ρε παιδιά
03.40 Dot, V - (Ε)
04.30 Ήρθε κι έδεσε - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

- 06.50** Τηλεαγορά
08.00 Το ράλι του θανάτου
09.25 Τετράποδοι μάγοι Οικονομική ταινία.
13.00 Μπετόβεν και μουζούκι Ελληνική ταινία.
15.15 Ο κράχτης Ελληνική ταινία.
19.00 Από τα πλούτη στο τίποτα Ξένη ταινία.
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
PLUS ΤΗΛ.: 22259000
07.50 Παιδικό παραμύθι.
09.00 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
14.00 Αυτό είναι Σ/Κ
16.35 Τηλεαγορά
18.30 Αόρατος φακός
19.00 Ταξίδι γεύσεων, III - (Ε)
19.55 Αόρατος φακός
20.15 Ο καιρός
20.20 Για πάντα νέοι - (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, V
22.25 Ξένη ταινία
00.05 Ξένη ταινία
01.40 Ξένες σειρές

MOVIES BEST

- 21.00** Deux (Two Of Us)
09.00 Second Best
11.00 6 Degrees Of Separation
13.00 Family Pictures
15.00 Brazil
17.30 Elyse
19.15 The Veil
21.00 Deux (Two Of Us)
23.00 You Can't Take My Daughter
00.30 Blue Sky
02.15 Dead Reckoning
03.45 Ulee's Gold
05.45 Survive The Night
GREEK CINEMA
21.45 Ο ταξιτζής
09.00 Η ιστορία μιας ζωής
10.40 Κάλιο πέντε και στο χέρι
12.00 Η καρδιά ενός αλίτη
14.15 Θου Βου: Φαλακρός πράκτωρ,
15.50 Ο νικητής
17.15 Σταμάτης και Γρηγόρης
18.40 Καρδίες στην καταγίδια
20.00 Μια Ελληνίδα στο χαρέμι
21.45 Ο ταξιτζής
23.05 Παρελθόν μιας γυναίκας
00.30 Τύφλα να 'χει ο Μάρλον Μπράντο
01.45 Νυμφίος ανύμφευτος

Στον πόλεμο του Διαδικτύου νικάμε τη Ρωσία

Ο επικεφαλής των ψηφιακών υπηρεσιών της Ουκρανίας μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΜΑΝΩΛΗ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗ**

Η εισβολή των Ρώσων στην Ουκρανία σηματοδοτεί μια μεγάλη αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο μπορεί να πολεμά και να αμύνεται μια τεχνολογικά ανεπτυγμένη χώρα. Σήμερα, αν γνωρίζεις τα καινούργια τεχνολογικά εργαλεία, κι αν έχεις την κατάλληλη κουλτούρα για να τα αξιοποιήσεις, μπορείς να αποκτήσεις ένα σημαντικό πλεονέκτημα, τουλάχιστον στην πληροφοριακή σφαίρα. Αυτή είναι η περίπτωση της ουκρανικής στρατηγικής.

«Προς το παρόν», λέει συγκρατημένα ο επικεφαλής των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του υπουργείου Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Ουκρανίας, Σλάββα Μπάνικ, «θα έλεγα ότι σημειώνουμε επιτυχία στον πληροφοριακό πόλεμο. Θα πω ότι κερδίσαμε μόνο όταν τελειώσει ο πόλεμος. Έχουμε δύο πολέμους, έναν με φυσικά μέσα κι έναν στον κυβερνοχώρο. Είναι δύο διακριτά μέτωπα. Είμαστε πιο πετυχημένοι στο δεύτερο μέτωπο, και πιο ασφαλείς. Ελπίζω βέβαια στο τέλος να είμαστε νικητές σε αμφότερα τα μέτωπα».

Υπουργείο τριαντάρηδων

Σε όλα τα μεγάλα μίντια της Δύσης, οι αναλυτές θαυμάζουν το σθένος των Ουκρανών. Στα τεχνολογικά μίντια ωστόσο οι ειδικοί εγκωμιάζουν το μυαλό, την επινοητικότητα και την πρωτοτυπία των ψηφιακής τους στρατηγικής. Οχι άδικα. «Τα προηγούμενα δύο χρόνια αλλάξαμε τη χώρα», τονίζει ο 31χρονος Μπάνικ. Ο νεοεκλεγείς πρόεδρος Βολοντίμιρ Ζελένσκι ανέθεσε τον Αύγουστο του 2019 το υπουργείο Ψηφιακού Μετασχηματισμού, και μαζί την αντιπροεδρία της κυβέρνησης, στον 29χρονο τότε Μιχαίλο Φεντόροφ, τον νεότερο υπουργό στην ιστορία της Ουκρανίας, ο οποίος έφερε στη διακυβέρνηση έναν αέρα ανανέωσης, και μαζί, πολλούς συνομιλικούς του συνεργάτες. Η ομάδα αυτή χρησιμοποίησε τις εμπειρίες της από τον ιδιωτικό τομέα για να μεταρρυθμίσει το κράτος, και το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να τοποθετήσει υφυπουργούς Ψηφιακού Μετασχηματισμού σε όλα ανεξαιρέτως τα υπουργεία.

«Είναι αδύνατο να κάνεις κάτι καινούργιο όταν βασίζεσαι σε παλιές ιδέες», συμπληρώνει ο Μπάνικ, «η φιλοσοφία μας εδράζεται στο ότι το κράτος θα πρέπει να δουλεύει σαν μια τεχνολογική επιχείρηση. Και για να δημιουργήσεις κάτι καινούργιο, η ομάδα σου θα πρέπει να είναι αρκετά γενναία ώστε να πραγματοποιή-

σει κάτι που δεν υπήρχε προηγουμένως».

«Μετά τις τελευταίες προεδρικές εκλογές», σημειώνει, «κατάλαβαμε ότι μπορούσαμε να αλλάξουμε κάτι στη χώρα. Γι' αυτό και ήρθαμε. Δεν δουλεύουμε με τον κλασικό τρόπο που δουλεύουν σ' ένα υπουργείο, με τη γραφειοκρατία κι όλα αυτά. Οι άλλοι υπουργοί έρχονται συχνά και μας λένε “παιδιά παραείστε γρήγοροι!”. Είμαστε πράγματι το πιο αποτελεσματικό υπουργείο, και έχουμε τη μεγαλύτερη υποστήριξη από τους πολίτες».

Η καινοτόμος εφαρμογή

Είναι βέβαιο ότι στο μέλλον θα γραφτούν πολλά για την ψηφιακή διάσταση του ρωσο ουκρανικού πολέμου. Οι Ρώσοι είναι μεν γνωστοί για τις κυβερνοεπιθέσεις και τη θεωρία του υβριδικού πολέμου, που περιλαμβάνει καμπάνιες αποσταθεροποίησης του αντιπάλου –το λεγόμενο και «ψηφιακό τζούντο»– αλλά οι Ουκρανοί αμύνονται με πρωτόγνωρους τρόπους, οι οποίοι προβλέπεται ότι θα μπουν στο βασικό εγχειρίδιο κυβερνοπολέμου. Η εμπροσθοφυλακή της ψηφιακής στρατηγικής των Ουκρανών ονομάζεται Diia. Πρόκειται ουσιαστικά για μια διαδραστική πύλη εισόδου στις κρατικές υπηρεσίες, η οποία κυκλοφόρησε το 2020 και σήμερα έχει 17.246.000 μοναδικούς χρήστες. Βεβαίως, η εφαρμογή του Diia (που στην κυριολεξία σημαίνει «Δράση», αλλά αν διαβαστεί ως αρκτικόλεξο σημαίνει «Το κράτος και εγώ») δεν αφορά μόνο τους νέους κι όσους έχουν εξελιγμένες ψηφιακές δεξιότητες. Μπορεί ο νεαρότερος χρήστης να είναι 14 ετών, αλλά στην εφαρμογή είναι εγγεγραμμένοι 5.000 χρήστες ηλικίας 86 ετών.

«Είμαστε εστιασμένοι στην εμπειρία του χρήστη», αναφέρει ο Μπάνικ, «και ασχολούμαστε πολύ με αυτό που λέμε επανασχεδιασμό των δημόσιων υπηρεσιών». Η εφαρμογή περιλαμβάνει 12 δημόσια έγγραφα, και σου επιτρέπει να κάνεις σχεδόν τα πάντα σε σχέση με το ουκρανικό κράτος. Φέρει επιπλέον και το πρώτο ψηφιακό διαβατήριο στον κόσμο. Καθώς εξελίσσεται ο πόλεμος, το Diia αρχίζει να εμπλουτίζεται με διάφορες υπηρεσίες εξυπηρέτησης και βοήθειας των Ουκρανών πολιτών. Υπηρεσίες για αυτούς που φεύγουν από τη χώρα, γι' αυτούς που παίρνουν έκτακτα επιδόματα και για όσους θέλουν να κάνουν δωρεές στον ουκρανικό στρατό.

Επίσης, στην εφαρμογή προστίθεται η ροή του τηλεοπτικού και ραδιοφωνικού προγράμματος. Από την έναρξη του πολέμου, σε

Σλάββα Μπάνικ: Μάθαμε πολλά από τις επιθέσεις των Ρώσων και γίναμε ακόμα καλύτεροι στην κυβερνοασφάλεια. Από την αρχή του πολέμου μάς κάνουν επιθέσεις, αλλά ποτέ δεν κινδυνέψαμε πραγματικά.

“

Επενδύουμε πολύ χρόνο στη μετάδοση αληθινών πληροφοριών. Έχουμε κανάλια στο Telegram και στο Viber. Οι Ρώσοι δεν μπορούν να μας αντιμετωπίσουν σε αυτό το πεδίο.

“

Είμαστε πολύ ανοικτοί να μοιραστούμε όσα έχουμε μάθει με κάθε ενδιαφερόμενη χώρα, εκτός φυσικά των Ρώσων.

όλα τα ουκρανικά κανάλια προβάλλεται ο ίδιος τηλεμαραθώνιος. «Οι Ρώσοι προσπάθησαν να καταστρέψουν κεραίες και τηλεπικοινωνιακές υποδομές, ακόμα και τηλεοπτικά γραφεία και στούντιο. Με το Diia μπορεί καθένας να μαθαίνει την αλήθεια από το κινητό του», διατείνεται ο Μπάνικ. «Η αλήθεια είναι ότι επενδύουμε πολύ χρόνο στη μετάδοση αληθινών πληροφοριών. Έχουμε κανάλια στο Telegram και στο Viber. Στο γκρουπ Ukraine Now, στο Telegram, έχουμε πάνω από ένα εκατομμύριο χρήστες. Οι Ρώσοι δεν μπορούν να μας αντιμετωπίσουν σε αυτό το πεδίο, είμαστε πολύ μεγάλοι για τα δεδομένα τους. Έχουμε ειδοσεαφικά κανάλια ακόμα και για το ρωσικό

κοινό. Ακόμα και οι ίδιοι λένε ότι χάνουν τον πόλεμο στη σφαίρα της πληροφορόρησης».

Στρατός προγραμματιστών

Το ουκρανικό υπουργείο βρίσκεται σε διαρκή δραστηριότητα, και παίρνει διαρκώς νέες πρωτοβουλίες. Αν ένας πολίτης βρίσκεται σε κάποιο σημείο που εμφανίζονται ρωσικές δυνάμεις, μπορεί να πάει αμέσως στο Diia και με το πάτημα ενός κουμπιού να τις αναφέρει. Το Diia έχει διασυνδεθεί μ' ένα ειδικό chatbot στην εφαρμογή ανταλλαγής μηνυμάτων Telegram, το οποίο βοηθάει τον ουκρανικό στρατό στον εντοπισμό εχθρικών δυνάμεων. Το πιο αξιοσημείωτο βέβαια είναι ο εθελοντικός «στρατός προγραμματιστών της Ουκρανίας», ένα τεράστιο κίνημα εθελοντών, 300.000 ανθρώπων απ' όλο τον κόσμο, οι οποίοι παραλαμβάνουν τις εργασίες που πρέπει να κάνουν από το Telegram.

«Στο σώμα αυτό ασχολούνται ακόμα και άνθρωποι που δεν είναι ειδικοί στις κυβερνοεπιθέσεις. Είναι η πρώτη φορά που γίνεται κάτι τέτοιο παγκοσμίως. Δεν γνωρίζουμε ποιοι είναι οι άνθρωποι που τις διεκπεραιώνουν, είναι ανώνυμοι για εμάς», λέει ο Μπάνικ. «Μας βοηθούν στις επιθέσεις που κάνουμε σε τοποθεσίες της ρωσικής υποδομής, σε ιστοσελίδες, σε αποθετήρια και σε διάφορες επιχειρήσεις εκεί. Όπως θα γνωρίζετε, το 80% των πολιτών στη Ρωσία υποστηρίζει τον πόλεμο στην Ουκρανία. Πρέπει αυτός ο κόσμος να καταλάβει ότι πρέπει όλοι να πληρώσουν το τίμημα της εισβολής, και ότι δεν μπορούν να ζουν τις άνετες ζωές τους ενώ Ουκρανοί πολίτες σκοτώνονται στα εδάφη μας».

Η βοήθεια που έχουν λάβει οι Ουκρανοί στο ψηφιακό μέτωπο είναι πολύπλευρη. Για τον Μπάνικ είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι έσπευσαν να τους βοηθήσουν σημαντικά οι Anonymous.

«Είναι η πρώτη φορά που ένας οργανισμός σαν κι αυτόν δουλεύει για σκοπούς μιας κυβέρνησης», επισημαίνει περήφανα. Την ίδια στιγμή, η δημόσια επικοινωνία του υπουργού Φεντόροφ με τον Ελον Μασκ, στο Twitter, είχε σαν αποτέλεσμα τη δωρεά από την πλευρά του δευτέρου, 5.000 τεμαχικών δορυφορικού Ιντερνέτ της Starlink. Με τους δορυφόρους αυτούς εξασφαλίζεται η παροχή Διαδικτύου ακόμα και σε απρόσιτα ή κατεστραμμένα μέρη. Το παράδειγμα του Μασκ ακολούθησαν στη συνέχεια και άλλοι, προμηθεύοντας την Ουκρανία με πολύ περισσότερα τεμαχικά. Ο Μπάνικ αποκαλεί αυτές τις ενέργειες πρωτοποριακά κυβερνομέτρα. Σχεδόν ταυτόχρονα, ο Φεντόροφ έκανε τη δημόσια έκκληση σε 500 τεχνολογικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη Ρωσία, να την εγκαταλείψουν. Η πλειονότητά τους ανταποκρίθηκε θετικά στο ψηφιακό εμπάργκο.

«Οι λύσεις που βρίσκουν οι Ρώσοι έρχονται όλες απ' το παρελθόν. Όλες οι λύσεις τους βασίζονται σε εισαγωγές τεχνολογιών και ορυκτών, αλλά τώρα εξαιτίας του πολέμου δεν λειτουργούν όπως πριν. Οι περισσότεροι χάκερ στη Ρωσία δουλεύουν άμεσα για την κυβέρνηση, ή τις μυστικές υπηρεσίες. Στα μέσα Ιανουαρίου έκαναν μια τεράστια επίθεση σε πολλές τοποθεσίες μας, και στο Diia επίσης, η οποία όμως δεν πέτυχε.

Μάθαμε πολλά από τις επιθέσεις τους και γίναμε ακόμα καλύτεροι στην κυβερνοασφάλεια. Από την αρχή του πολέμου μάς κάνουν επιθέσεις, αλλά ποτέ δεν κινδυνέψαμε πραγματικά. Νομίζω ότι η μεγαλύτερη επιτυχία τους ήταν ότι μπήκαν στα email του υπουργείου Εξωτερικών. Φυσικά και είναι ευαίσθητο, αλλά στο πλαίσιο ενός πολέμου αυτής της κλίμακας, δεν είναι κάτι σημαντικό τελικά. Διαβάσαμε τα μεταξύ

τους μηνύματα, που έδιναν συγχαρητήρια ο ένας στον άλλο για το μεγάλο επίτευγμά τους... Έχουμε καταλάβει ότι στο πεδίο του κυβερνοχώρου, σ' αυτόν τον πόλεμο, η Ουκρανία είναι πιο δυνατή».

Καλά προετοιμασμένοι

Οι Ουκρανοί νιώθουν πράγματι πολύ πιο ασφαλείς στο ψηφιακό μέτωπο, κι αυτό γιατί ήταν καλά προετοιμασμένοι. Πριν από την έναρξη του πολέμου ανέπτυξαν δύο μεγάλα προγράμματα εντοπισμού σφαλμάτων (bug bounty). «Αυτά τα προγράμματα μας βοήθησαν να καταλάβουμε πόσο ευάλωτο ήταν το Diia σε διαρροές. Μέσα σε μισό χρόνο είχαμε μόλις τέσσερις αναφορές. Μόνο δύο ήταν για bugs. Οι άλλες δύο αναφορές σχετιζόνταν με μια βάση που είχε ψεύτικους χρήστες. Είναι πρακτικά αδύνατο να πραγματοποιήσει κάποιος διαρροή απ' το Diia. Στα τέλη Ιανουαρίου ήμασταν πια βέβαιοι ότι είχαμε μία από τις πιο ασφαλείς εφαρμογές στον κόσμο».

Όπως όλοι μας, έτσι κι ο Μπάνικ επιθυμεί να τελειώσει ο πόλεμος το συντομότερο δυνατόν. Ο ίδιος όμως φοβάται ότι τη δεδομένη στιγμή κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό, γιατί απλά θα σήμαινε «είτε την κατοχή του συνόλου των ουκρανικών εδαφών, ή την αποστρατιωτικοποίηση της Ρωσίας, ώστε να μην έχει τη δυνατότητα τις εκδικήσεις».

Ο Μπάνικ εύχεται η Ουκρανία να γίνει μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και μετά τον πόλεμο να συνεχιστεί αμείωτα η προσπάθεια της χώρας να ηγηθεί στο μέτωπο του ψηφιακού μετασχηματισμού. «Έχουμε αποκτήσει τεράστια εμπειρία και είμαστε πολύ ανοικτοί να μοιραστούμε όσα έχουμε μάθει με κάθε ενδιαφερόμενη χώρα, εκτός φυσικά των Ρώσων», καταλήγει. Η συνομιλία μας ολοκληρώνεται ακριβώς τη στιγμή που απ' το παράθυρό του πχούν οι σειρήνες του πολέμου.

Τεχνητή νοημοσύνη και δωρεές 64 εκατ. δολαρίων σε κρυπτονομίσματα

Η εταιρεία ClearviewAI έχει δωρίσει στη χώρα το ειδικό λογισμικό τεχνητής νοημοσύνης που έχει αναπτύξει, προκειμένου να μπορούν οι Ουκρανοί να αναγνωρίζουν πρόσωπα Ρώσων στρατιωτών. Η χρήση των λογισμικών αναγνώρισης προσώπων από τις αρχές επιβολής του νόμου θεωρείται αρκετά αμφιλεγόμενη παγκοσμίως. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο νομοσχέδιο που επεξεργάζεται, κατατάσσει αυτή την τεχνολογία στα «μη αποδεκτά ρίσκα». Το υπουργείο Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Ουκρανίας αρνήθηκε να σχολιάσει τη χρήση της, επικαλούμενο λόγους ασφαλείας. Οι New York Times αναφέ-

Το ουκρανικό υπουργείο αρνήθηκε να σχολιάσει τη χρήση λογισμικού αναγνώρισης προσώπων, επικαλούμενο λόγους ασφαλείας.

ρουν ότι το ClearviewAI χρησιμοποιείται για να ταυτοποιθούν τα στοιχεία νεκρών Ρώσων στρατιωτών ή και κατασκόπων, ενώ το Forbes προσθέτει ότι ο Φεντόροφ έχει ανακοινώσει στο Telegram μια καμπάνια που δίνει τη δυνα-

Για τους Ουκρανούς αξιωματικούς ο πόλεμος στο ψηφιακό σύμπαν είναι εξίσου σημαντικός με εκείνον στο μέτωπο.

τότητα στους Ουκρανούς να στέλνουν τις φωτογραφίες των νεκρών Ρώσων στις οικογένειές τους. Σε κάθε περίπτωση, σ' αυτόν τον πόλεμο γίνεται για πρώτη φορά μαζική χρήση τεχνολογιών αναγνώρισης προσώπων, κι αυτό είναι από μόνο του κάτι αξιοπρόσεκτο και σημαντικό.

Την ίδια στιγμή, το υπουργείο θριαμβολογεί δικαίως για την επιτυχία μιας ακόμα πρωτοποριακής καμπάνιας του, η οποία αφορά παροχές οικονομικής βοήθειας αυτή τη φορά. Δύο μέρες μετά την έναρξη του πολέμου, το υπουργείο έβγαλε στον διαδικτυακό αέρα την ιστοσελίδα «Aid

for Ukraine», μέσω της οποίας μπορεί ο οποιοσδήποτε να κάνει οικονομικές δωρεές σε κρυπτονομίσματα. Μέσα σε 70 ημέρες συγκεντρώθηκαν πάνω από 64 εκατ. δολάρια σε κρύπτο. Τα χρήματα αυτά ενίσχυσαν ποικιλοτρόπως την άμυνα της χώρας, σύμφωνα με μια αναλυτική αναφορά που δημοσιεύθηκε πρόσφατα στο Twitter.

Η τελευταία καινούργια ιδέα που υλοποιεί το υπουργείο είναι η αποδοχή βοήθειας μέσω αγοράς NFT (Non Fungible Tokens). Τελικά, ο Σλάββα Μπάνικ έχει απόλυτο δίκιο, η ουκρανική στρατηγική έρχεται απ' το μέλλον.

ΙΟΥΛΙΟΣ 2022

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

Κυριακή
17/07

Όλη η Ελλάδα
και η Κύπρος στο τηγάνι!

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

THE KYPRIAKI